

11/3K

ежемесячно к

01

25 число

**ТОКТОМ
ПОСТАНОВЛЕНИЕ**

2023-жылдын 8-сентябры, № 454

2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн болжолу жөнүндө

Кыргыз Республикасын орто мөөнөттүү мезгилге өнүктүрүүнүн макроэкономикалык параметрлерин аныктоо максатында, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 74-беренесине, “Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети токтом кылат:

1. 2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн болжолу тиркемеге ылайык бекитилсин.
2. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги 2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасынын фискалдык саясатынын негизги багыттарын түзүүдө 2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн бекитилген макроэкономикалык параметрлерин негиз катары алсын.
3. Аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдары, Кыргыз Республикасынын Президентинин облустардагы мыйгарым укуктуу өкүлдөрү, Бишкек жана Ош шаарларынын мэриялары (макулдашуу боюнча):
 - 1) экономикалык өсүштүн темптеринин максаттуу көрсөткүчтөрүн камсыз кылуу үчүн тейлеген багыттары боюнча өндүрүштүн жана ресурстардын кошумча резервдерин табуу боюнча толук чараларды көрсүң;
 - 2) Кыргыз Республикасын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн максаттуу көрсөткүчтөрүнүн аткарылышына мониторинг жүргүзсүн жана ай сайын, отчеттук мезгилден кийинки айдын 15инен кечиктирбестен, Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине отчеттук мезгил үчүн Кыргыз Республикасын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн максаттуу көрсөткүчтөрүн аткаруунун жүрүшү жөнүндө маалымат берип турсун.

**ТОКТОМ
ПОСТАНОВЛЕНИЕ**

от 8 сентября 2023 года № 454

**О Прогнозе социально-экономического
развития Кыргызской Республики на 2024–2028 годы**

В целях определения макроэкономических параметров развития Кыргызской Республики на среднесрочный период, в соответствии со статьей 74 Бюджетного кодекса Кыргызской Республики, статьями 13, 17 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Кабинете Министров Кыргызской Республики» Кабинет Министров Кыргызской Республики постановляет:

1. Утвердить Прогноз социально-экономического развития Кыргызской Республики на 2024–2028 годы согласно приложению.
2. Министерству финансов Кыргызской Республики при формировании Основных направлений фискальной политики Кыргызской Республики на 2024–2028 годы принять за основу утвержденные макроэкономические параметры развития Кыргызской Республики на 2024–2028 годы.
 - 3) Государственным органам исполнительной власти, полномочным представителям Президента Кыргызской Республики в областях, мэриям городов Бишкек и Ош (по согласованию):
 - 1) принять исчерпывающие меры по изысканию дополнительных резервов производства и ресурсов по курируемым направлениям для обеспечения целевых показателей темпов экономического роста;
 - 2) осуществлять мониторинг выполнения целевых показателей социально-экономического развития Кыргызской Республики и ежемесячно, не позднее 15 числа месяца, следующего за отчетным периодом, предоставлять в Министерство экономики и коммерции Кыргызской Республики информацию о ходе выполнения целевых показателей социально-экономического развития Кыргызской Республики за отчетный период.

4. Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлиги:

1) Кыргыз Республикасын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн максаттуу көрсөткүчтөрүнүн аткарылышына мониторинг жүргүзүүнүн натыйжаларын квартал сайын жалпыласып жана Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясына отчеттук мезгил үчүн Кыргыз Республикасын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн максаттуу көрсөткүчтөрүнүн аткарылышы жөнүндө маалыматты бекитилген графикке жана 2023-жылы Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин жыйналыштарында каралууга тийиш болгон маселелердин тизмегине ылайык берип турсун;

2) 2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн болжолун Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигинин расмий веб-сайтына жарыяласын.

5. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 6-сентябрындагы № 484 “2023–2027-жылдарга Кыргыз Республикасын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн болжолу жөнүндө” токтому күчүн жоготту деп танылсын.

6. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

7. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып жети күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын
Министрлер Кабинетинин
Торгасы

А.У. Жапаров

4) Министерству экономики и коммерции Кыргызской Республики:

1) ежеквартально обобщать результаты мониторинга выполнения целевых показателей социально-экономического развития Кыргызской Республики и предоставлять в Администрацию Президента Кыргызской Республики информацию о выполнении целевых показателей социально-экономического развития Кыргызской Республики за отчетный период и соответствии с утвержденным графиком и перечнем вопросов, подлежащих рассмотрению на заседаниях Кабинета Министров Кыргызской Республики в 2023 году;

2) опубликовать Прогноз социально-экономического развития Кыргызской Республики на 2024–2028 годы на официальном веб-сайте Министерства экономики и коммерции Кыргызской Республики.

5. Признать утратившим силу постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики «О Прогнозе социально-экономического развития Кыргызской Республики на 2023–2027 годы» от 6 сентября 2022 года № 484.

6. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на управление контроля исполнения решений Президента и Кабинета Министров Администрации Президента Кыргызской Республики.

7. Настоящее постановление вступает в силу по истечении семи дней со дня официального опубликования.

Председатель
Кабинета Министров
Кыргызской Республики

А.У. Жапаров

2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн болжолу

1. Киришүү

2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн болжолунун (мындан ары – Социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн болжолу) негизги максаты болуп социалдык-экономикалык процесстерди жана тенденцияларды талдоо, өлкөнүн экономикасын өнүктүрүүнүн колдо болгон ресурстарын жана мүмкүн болуучу тобокелдик факторлорун аныктоо жолу менен орто мөөнөттүү мезгилге макроэкономикалык өнүктүрүүнүн сандык багыттарын жана параметрлерин аныктоо саналат.

Социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн болжолу 2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасынын фискалдык саясатынын негизги багыттарын жана кезектеги бюджеттик жылга жана кийинки пландык мезгилге республикалык бюджеттин долбоорун иштеп чыгуу үчүн негиз болуп саналат.

2. 2022-жылы жана 2023-жылдын январь–мартында Кыргыз Республикасынын социалдык экономикалык өнүгүүсүнүн негизги тенденциялары

2.1 2022-жылдын кыскача жыйынтыктары

2022-жыл тышкы чөйрөнү өнүктүрүүнүн олуттуу өзгөрүүсү менен мүнөздөлдү, бул Кыргыз Республикасынын экономикасына түздөн-түз таасирин тийгизди.

Түзүлгөн кырдаал COVID-19 пандемиясынын кесепеттери менен байланышкан көптөгөн факторлордун таасири, геосаясий кырдаал, азык-түлүккө жана энергияга болгон дүйнөлүк баалардын өсүшү жана инфляциянын глобалдык мүнөзү менен аныкталды.

Алдын ала баалоо боюнча 2022-жылы көптөгөн өлкөлөрдө орун алган тобокелдиктерге жана чакырыктарга карабастан экономикалык өсүштүн оң көрсөткүчтөрү түзүлгөн. Ошол эле учурда Кытайдан экономикалык өсүш темпи 2022-жылы татаал эпидемиологиялык кырдаалдан улам өзүнүн максатына жетпей 3,0 % түздү, бул өлкөнүн күтүлгөн көрсөткүчүнөн 5,5 % деңгээлде төмөн.

Россиянын экономикасында болуп көрбөгөндөй санкциялардын фондуна 2022-жылы иш жүзүндөгү динамика баштапкы көптөгөн эксперттик болжолдордон кыйла жакшы болуп чыкты (10 % жана 15 %, ал тургай 20 %га төмөндөө), жалпысынан жыл боюнча төмөндөө

Прогноз социально-экономического развития Кыргызской Республики на 2024–2028 годы

1. Введение

Основной целью Прогноза социально-экономического развития Кыргызской Республики на 2024–2028 годы (далее – Прогноз социально-экономического развития) является определение количественных ориентиров и параметров макроэкономического развития на среднесрочный период путем анализа социально-экономических процессов и тенденций, выявления имеющихся ресурсов и возможных факторов риска развития экономики страны.

Прогноз социально-экономического развития является основой для разработки основных направлений фискальной политики Кыргызской Республики на 2024–2028 годы и проекта республиканского бюджета на очередной бюджетный год и последующий плановый период.

2. Основные тенденции социально-экономического развития Кыргызской Республики в 2022 году и январе–марте 2023 года

2.1 Краткие итоги 2022 года

2022 год характеризовался существенным изменением развития внешней среды, что оказало непосредственное влияние на экономику Кыргызской Республики.

Складывающаяся ситуация определялась влиянием множественных факторов, связанных с последствиями пандемии COVID-19, геополитической ситуацией, продолжающимся ростом мировых цен на продовольствие и энергоносители и глобальным характером инфляции.

За 2022 год, по предварительной оценке, во многих странах сложились положительные показатели экономического роста, несмотря на существующие риски и вызовы. При этом темп экономического роста Китая в 2022 году из-за сложной эпидемиологической ситуации цели своей не достиг, составив 3,0 %, что ниже ожидающегося показателя страны на уровне 5,5 %.

В экономике России фактическая динамика в 2022 году на фоне беспрецедентных санкций оказалась значительно лучше изначальных многих экспертных прогнозов (падение на 10 % и 15 % и даже 20 %), в

2,1 %ды түздү. 2022-жылдын жыйынтыгы беларусь экономикасы үчүн 4,7 %га, 2,9 % өсүш болжолуна каршы төрө мааниге ээ болду.

1-таблица

**Дүйнөлүк экономиканын жана
ЕЭАБге мүчө мамлекеттердин ИДШынын реалдуу өсүш
темплери, % менен**

№	Өлкөлөр	2021-жыл	2022-жыл
		факт	алдын ала факт
1	Дүйнөлүк экономика	5,9	3,4
2	Кытай	8,4	3,0
3	АКШ	5,7	2,1
4	ЕБ	5,2	3,3
5	Армения Республикасы	5,7	12,6
6	Беларусь Республикасы	2,3	-4,7
7	Казакстан Республикасы	4,0	3,1
8	Кыргыз Республикасы	6,2	7,0
9	Россия Федерациясы	4,7	-2,1

2022-жылдын жыйынтыгы боюнча Кыргыз Республикасында экономикалык өсүш темпи 107,0 %га жетти (2021-жылы – 106,2 %), Кумтор кенин иштетүү боюнча ишканаларды эсепке албаганда өсүш темпи 105,9 %ды түздү (2021-жылы – 106,8 %). Улуттук статистика комитетинин алдын ала маалыматы боюнча ички дүң продукциянын (мындан ары – ИДП) номиналдык көлөмү 919,4 млрд сом суммасында түзүлдү.

2-таблица

ИДШы түзүүчү секторлор боюнча түзүм жана өсүш темплери¹

Корсеткүчтөр	2021-жыл, факт.			2022-жыл, алдын ала факт			
	млн сом	өсүш темпи, %	ИДПга карата % менен	млн сом	өсүш темпи, %	ИДПга карата % менен	ИДШын өсүшүнө салымдын үлүшү, п.п.
ИДП	739 818,5	106,2	100,0	919 444,6	107,0	100,0	7,0
Өнөр жай	132 649,2	106,7	17,9	152 925,6	112,2	16,7	2,19
Айыл чарба	101 963,1	95,4	13,8	111 440,7	107,3	12,1	1,01
Курулуш	57 467,3	95,1	7,8	68 103,0	108,0	7,4	0,62

¹ Осун темплери ДКН боюнча кыскартылган

целом по году снижение составило на 2,1 %. Итоги 2022 года для белорусской экономики характеризовались отрицательным значением, просев на 4,7 %, против прогноза роста на 2,9 %.

Таблица 1

**Темпы реального прироста ВВП мировой экономики и
государств – членов ЕАЭС, в %**

№	Страны	2021 год	2022 год
		факт	предв. факт
1	Мировая экономика	5,9	3,4
2	Китай	8,4	3,0
3	США	5,7	2,1
4	ЕС	5,2	3,3
5	Республика Армения	5,7	12,6
6	Республика Беларусь	2,3	-4,7
7	Республика Казахстан	4,0	3,1
8	Кыргызская Республика	6,2	7,0
9	Российская Федерация	4,7	-2,1

По итогам 2022 года в Кыргызской Республике темп экономического роста достиг 107,0 % (за 2021 год – 106,2 %), без учета предприятий по разработке месторождения Кумтор темп роста составил 105,9 % (за 2021 год – 106,8 %). Номинальный объем валового внутреннего продукта (далее – ВВП) по предварительным данным Национального статистического комитета сложился в сумме 919,4 млрд сомов.

Таблица 2

Структура и темпы роста по секторам, формирующим ВВП¹

Показатели	2021 год, факт.			2022 год, предв. факт			
	млн сомов	темпл роста, %	в % к ВВП	млн сомов	темпл роста, %	в % к ВВП	доля вклада в рост ВВП, п.п.
ВВП	739 818,5	106,2	100,0	919 444,6	107,0	100,0	7,0
Промышленность	132 649,2	106,7	17,9	152 925,6	112,2	16,7	2,19
Сельское хозяйство	101 963,1	95,4	13,8	111 440,7	107,3	12,1	1,01
Строительство	57 467,3	95,1	7,8	68 103,0	108,0	7,4	0,62
Сфера услуг	349 389,0	108,4	47,2	451 364,2	104,8	49,1	2,27
Чистые налоги на продукты	98 349,9	119,4	13,3	135 611,1	107,0	14,7	0,93

Рост был обеспечен всеми секторами экономики. Драйверами экономического роста стали промышленность (112,2 %), где отмечались высокие показатели производства основных металлов

¹ Темпы прироста приведены по ВДС.

Кызыл көрсөтүүлөр чөйрөсү	349 389,0	108,4	47,2	451 364,2	104,8	49,1	2,27
Продуктарга таа салыктар	98 349,9	119,4	13,3	135 611,1	107,0	14,7	0,93

Өсүш экономиканын бардык тармактары тарабынан камсыздалды. Экономикалык өсүштүн драйверлери өнөр жай (112,2 %) болду, мында Кумтөр жана Жерүй кендеринде негизги металлдарды өндүрүүнүн жогорку көрсөткүчтөрү (121,5 %), жагымдуу климаттык шарттардын жана салынган мамлекеттик инвестициялардын эсебинен айыл чарбасы (107,3 %), ошондой эле соода көлөмүн 7,7 %га жана мейманканалар менен ресторандардын ишин 23,8 %га көбөйтүүнүн эсебинен кызмат көрсөтүүлөр чөйрөсү (104,8 %) белгиленди.

2022-жыл бою дүйнөдө инфляциянын деңгээли жогору бойдон калды, инфляция бир нече ондогон жылдар бою байкалган деңгээлден дээрлик эки эсе жогору болду. 2022-жылы ЭВФ баалоосу боюнча орточо жылдык глобалдык инфляция 8,7 %ды түздү, бул 1996-жылдан тартып максималдуу.

Инфляциянын жогорку деңгээли негизги соода өнөктөш – өлкөлөрдө да түзүлдү (өткөн жылдын декабрына карата): Россия Федерациясында өсүш 11,9 %га, Беларусь Республикасында – 12,8 %га, Казакстан Республикасында – 20,3 %га, Армения Республикасында – 8,3 %га.

3-таблица

2021–2022-жылдары ЕЭАБге мүчө мамлекеттердеги керектөөчүлүк бааларынын индекси (өткөн жылдын декабрына карата % менен)

№	Өлкөлөр	2021-жыл	2022-жыл
		факт	факт
1	Армения Республикасы	107,7	108,3
2	Беларусь Республикасы	110,0	112,8
3	Казакстан Республикасы	108,4	120,3
4	Кыргыз Республикасы	111,2	114,7
5	Россия Федерациясы	108,4	111,9

Кыргыз Республикасында керектөөчүлүк бааларынын индекси 114,7 %ды түздү (2022-жылдын декабры 2021-жылдын декабрына карата). Инфляциянын орточо жылдык мааниси (2022-жылдын январь–декабрь 2021-жылдын январь–декабрына карата) 113,9 %ды түздү.

Инфляциянын жогорку деңгээли негизинен тышкы мүнөздөгү факторлордун таасиринен улам түзүлдү – бул азык-түлүк товарларына, отунга баалардын дүйнөлүк жалпы жогорулашы, логистикалык жеткирүү чыгымдарындагы көйгөйлөр.

(121,5 %) на месторождениях Кумтор и Джеруй, сельское хозяйство (107,3 %) за счет благоприятных климатических условий и вложенных государственных инвестиций, а также сфера услуг (104,8 %) за счет увеличения объемов торговли на 7,7 % и деятельности гостиниц и ресторанов на 23,8 %.

На протяжении всего 2022 года инфляционный фон в мире оставался высоким, инфляция находилась почти в два раза выше уровней, наблюдавшихся в течение нескольких десятилетий. В 2022 году среднегодовая глобальная инфляция по оценке МВФ составила 8,7 %, это максимум с 1996 года.

Высокий уровень инфляции сложился и в странах – основных торговых партнерах (к декабрю предыдущего года): в Российской Федерации рост на 11,9 %, Республике Беларусь – на 12,8 %, Республике Казахстан – на 20,3 %, Республике Армения – на 8,3 %.

Таблица 3

Индекс потребительских цен в государствах – членах ЕАЭС в 2021–2022 гг. (в % к декабрю предыдущего года)

№	Страны	2021 год	2022 год
		факт	факт
1	Республика Армения	107,7	108,3
2	Республика Беларусь	110,0	112,8
3	Республика Казахстан	108,4	120,3
4	Кыргызская Республика	111,2	114,7
5	Российская Федерация	108,4	111,9

В Кыргызской Республике индекс потребительских цен составил 114,7 % (декабрь 2022 года к декабрю 2021 года). Среднегодовое значение инфляции (январь–декабрь 2022 года к январю–декабрю 2021 года) составило 113,9 %.

Высокий уровень инфляции сложился в основном из-за влияния факторов внешнего характера – это общемировое повышение цен на продовольственные товары, топливо, проблемы в цепочках логистических поставок.

Смягчить внешние шоки и достичь высоких темпов развития экономики в непростых условиях способствовал принятый Кабинетом Министров Кыргызской Республики (далее – Кабинет Министров) и Национальным банком Кыргызской Республики (далее – Национальный банк) пакет мер для стабилизации макроэкономической и социальной ситуации. В целях минимизации негативного воздействия реализован План действий Кабинета Министров Кыргызской Республики на 2022 год (распоряжение от 24 марта 2022 года № 134-р), направленный на обеспечение экономического роста, финансовой стабильности страны, а также на проведение комплекса мер по созданию благоприятных условий для

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети (мындан ары – Министрлер Кабинети) жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банк (мындан ары – Улуттук банк) тарабынан кабыл алынган макроэкономикалык жана социалдык кырдаалды турукташтыруу үчүн чаралардын пакети тышкы соккуларды жумшартууга жана экономиканы өнүктүрүүнүн жогорку темптерине жетүүгө оболго түздү. Тере таасирди минималдаштыруу максатында Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылга карата иш-аракеттер планы (2022-жылдын 24-мартындагы №134-т тескемеси) ишке ашырылды, ал өлкөнүн экономикалык өсүшүн, финансылык туруктуулугун камсыз кылууга, ошондой эле экономикалык ишти жүргүзүү үчүн жагымдуу шарттарды түзүү, бюджеттин киреше бөлүгүн көбөйтүү ж.б. боюнча чаралардын комплексин жүргүзүүгө багытталган.

Мындан тышкары фундаменталдык өзгөрүүлөрдү, дүйнөлүк экономика үчүн мүнөздүү болгон белгисиздиктин жогорку деңгээлин, валюта рыногундагы кырдаалды жана анын керектөөчүлүк товарларынын наркына тийгизген таасирин эске алуу менен тышкы экономикалык толкундоолорду минималдаштыруу үчүн бизнести жана калкты колдоо үчүн 2022-жылга Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин кризиске каршы чаралар планы (2022-жылдын 24-мартындагы №133-т тескемеси) кабыл алынган, аны ишке ашыруу үчүн бюджеттен 70,1 млрд сом суммасында каражат жумшалган. Чакан жана орто бизнеске жеңилдетилген насыялар, ишкерлерге пайызсыз насыялар, айрым тармактарды колдоо, салыктык текшерүүлөргө мораторий ж.б. сыяктуу чаралардын эсебинен реалдуу сектордо экономикалык активдүүлүктүн кыскарышы болжолдонгондон азыраак болду.

Жүргүзүлүп жаткан фискалдык реформалардын натыйжасында 2022-жылы салыктарды жыйноо олуттуу жакшыртылды. Алдын ала маалыматтар боюнча 2022-жылы салыктык кирешелердин көлөмү 229,0 млрд сомду түзгөн, мында пландык көрсөткүч 0,5 % ашыкча аткарылган. 2021-жылга салыштырмалуу салыктык кирешелер 77,8 млрд сомго же 51,4 %га өстү. Бажы төлөмдөрү 27,4 млрд сомго өстү жана 74,3 млрд сомду же 58,5 %ды түздү.

2022-жылы мамлекеттик бюджеттин тартыштыгы ИДПга карата 1,1 %ды түздү. 2022-жылдын 31-декабрына карата мамлекеттик карыздын ИДПга карата деңгээли 52,0 %ды түздү.

2.2 Учурдагы кырдаал – 2023-жылдын январь–март айлары үчүн жыйынтыктар

Негизги соода өнөктөш өлкөлөрдүн экономикаларынын өнүгүүсү бирдей эмес.

ведения экономической деятельности, увеличению доходной части бюджета и т. д.

Кроме того, принимая во внимание фундаментальные изменения, высокую степень неопределенности, характерной для мировой экономики, ситуацию на валютном рынке и его влияние на стоимость потребительских товаров, для минимизации внешнеэкономических потрясений был принят План антикризисных мер Кабинета Министров Кыргызской Республики на 2022 год (распоряжение от 24 марта 2022 года №133-р) для поддержки бизнеса и населения, на реализацию которого из бюджета направлены средства в сумме 70,1 млрд сомов. В реальном секторе сокращение экономической активности оказалось меньше, чем предполагалось за счет таких мер, как льготные кредиты малому и среднему бизнесу, беспроцентные кредиты предпринимателям, поддержка отдельных отраслей, мораторий на налоговые проверки и др.

Благодаря проводимым фискальным реформам удалось достичь значительного улучшения собираемости налогов в 2022 году. По предварительным данным за 2022 год объем налоговых доходов составил 229,0 млрд сомов, при этом плановый показатель перевыполнен на 0,5 %. По сравнению с 2021 годом налоговые доходы выросли на 77,8 млрд сомов или на 51,4 %. Таможенные платежи выросли на 27,4 млрд сомов и составили 74,3 млрд сомов или на 58,5 %.

Дефицит государственного бюджета за 2022 год составил 1,1 % к ВВП. По состоянию на 31 декабря 2022 года уровень государственного долга к ВВП составил 52,0 %.

2.2 Текущая ситуация – итоги за январь–март 2023 года

Развитие экономик стран – основных торговых партнеров происходит неравномерно.

По результатам I квартала 2023 года наблюдается положительная динамика экономического роста в государствах – членах ЕАЭС, за исключением Республики Беларусь, где темпы реального прироста ВВП снизились на 2,1 % и Российской Федерации – на 2,2 %.

Таблица 4

Темпы реального прироста ВВП в государствах – членах ЕАЭС, в %

Страны	2022 г., пред.факт	2023 г., пред.факт
	январь–март	январь–март
Республика Армения	109,6	112,2
Республика Беларусь	99,6	97,9
Республика Казахстан	104,4	104,9
Кыргызская Республика	103,1	104,6
Российская Федерация	103,5	97,8

2023-жылдын I кварталынын жыйынтыгы боюнча ЕАЭБге мүчө мамлекеттерде Беларусь Республикасын кошпогондо, экономикалык өсүштүн он динамикасы байкалууда, мында ИДПнын реалдуу өсүш темпи 2,1 %га жана Россия Федерациясы – 2,2 %га төмөндөгөн.

4-таблица

ЕАЭБге мүчө мамлекеттерде ИДПнын реалдуу өсүш темптери, % менен

Өлкөлөр	2022-жыл, алдын ала факт	2023-жыл, алдын ала факт
	январь–март	январь–март
Армения Республикасы	109,6	112,2
Беларусь Республикасы	99,6	97,9
Казакстан Республикасы	104,4	104,9
Кыргыз Республикасы	103,1	104,6
Россия Федерациясы	103,5	97,8

Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитетинин алдын ала баалоосу боюнча 2023-жылдын январь–мартында Кыргыз Республикасында ИДПнын көлөмү 183,9 млрд сом суммасында түзүлдү жана реалдуу өсүш темпи 104,6 %ды түздү.

Экономикалык өсүш экономиканын бардык секторлору тарабынан камсыз кылынды: өнөр жайда өндүрүштүн көлөмү 7,5 %га, айыл чарбасында – 1,9 %га, курулушта – 2,4 %га жана кызмат көрсөтүүлөр чөйрөсүндө – 4,1 %га өстү.

5-таблица

ИДПны түзүүчү секторлор боюнча түзүм жана өсүш темптери²

Көрсөткүчтөр	2022-жылдын январь–марты, алдын ала факт			2023-жылдын январь–марты, алдын ала факт			ИДПнын өсүшүнүн салымдын үлүшү, п.п.
	млн сом	өсүш темпи, %	ИДПга карата, % менен	млн сом	өсүш темпи, %	ИДПга карата, % менен	
ИДП	148 286,3	103,1	100,0	183 892,2	104,6	100,0	4,6
Өнөр жай	29 256,9	108,5	19,8	33 651,5	107,5	18,3	1,48

¹ Сүрүткөнчү ДКН боюнча берилген

По предварительной оценке Национального статистического комитета Кыргызской Республики, за январь–март 2023 года в Кыргызской Республике объем ВВП сложился в сумме 183,9 млрд сомов и реальный темп роста составил 104,6 %.

Экономический рост обеспечен всеми секторами экономики: в промышленности объемы производства возросли на 7,5 %, в сельском хозяйстве – на 1,9 %, в строительстве – на 2,4 % и сфере услуг – на 4,1 %.

Таблица 5
Структура и темпы роста по секторам, формирующим ВВП²

Показатели	январь–март 2022 года, пред.факт			январь–март 2023 года, пред.факт			
	млн сомов	темпы роста, %	к % к ВВП	млн сомов	темпы роста, %	к % к ВВП	доля вклада в рост ВВП, п.п.
ВВП	148 286,3	103,1	100,0	183 892,2	104,6	100,0	4,6
Промышленность	29 256,9	108,5	19,8	33 651,5	107,5	18,3	1,48
Сельское хозяйство	10 349,0	101,5	7,0	11 336,8	101,9	6,2	0,13
Строительство	6 128,1	98,6	4,1	6 579,7	102,4	3,6	0,10
Сфера услуг	74 437,2	101,5	50,1	93 147,8	104,1	50,6	2,06
Чистые налоги на продукты	28 115,1	103,1	19,0	39 176,4	104,6	21,3	0,87

Основным сектором, обеспечившим экономический рост, стал сектор промышленности, где объем производства увеличился на 7,5 %, обусловленный в основном ростом объемов производства основных металлов на 13,6 %, строительных материалов – на 8,5 %, добычи полезных ископаемых – на 21,4 %, а также высокие показатели сферы услуг, где отмечается рост на 4,1 % за счет увеличения объемов оборота оптовой и розничной торговли, ремонта автомобилей и мотоциклов – на 8,4 %, транспортной деятельности и хранения грузов – на 4,3 %, услуг, предоставленных гостиницами и ресторанами – на 24,1 % и услуг связи – на 9,2 %.

В 2023 году продолжился рост цен на мировых рынках продовольствия, что отразилось на уровне инфляции. Индекс цен на продовольствие в апреле 2023 года составил 127,2 пункта, что на 0,6 % выше по сравнению с его мартовским уровнем на фоне повышения международных котировок сахара, мяса и риса¹.

В марте 2023 года уровень инфляции в Кыргызской Республике составил 103,2 % (к декабрю предыдущего года). Среднегодовое

² Темпы прироста производства по ВДС

³ Продовольственная и сельскохозяйственная организация Объединенных Наций (ФАО)

Айыл чарба	10 349,0	101,5	7,0	11 336,8	101,9	6,2	0,13
Курулуш	6 128,1	98,6	4,1	6 579,7	102,4	3,6	0,10
Кызмат көрсөтүүлөр чөйрөсү	74 437,2	101,5	50,1	93 147,8	104,1	50,6	2,06
Продуктарга таза салыктар	28 115,1	103,1	19,9	39 176,4	104,6	21,3	0,87

Экономикалык өсүштү камсыз кылган негизги сектор болуп өнөр жай сектору болду, анда өндүрүштүн көлөмү 7,5 %га көбөйгөн, ал негизинен негизги металлдарды өндүрүүнүн көлөмүнүн 13,6 %га, курулуш материалдарынын – 8,5 %га, пайдалуу кондерди казып алуунун – 21,4 %га өсүшү менен шартталган, ошондой эле кызмат көрсөтүүлөр чөйрөсүнүн жогорку көрсөткүчтөрү, мында дүң жана чекене сооданын жүгүртүү көлөмүн көбөйтүүнүн эсебинен 4,1 %га, автомобилдерди жана мотоциклдерди оңдоо – 8,4 %га, транспорттук иштин жана жүктөрдү сактоо – 4,3 %га, мейманканалар жана ресторандар берген кызмат көрсөтүүлөр – 24,1 %га жаңа байланыш кызматтары – 9,2 %га өскөнү байкалган.

2023-жылы дүйнөлүк азык-түлүк рынокторунда баалардын өсүшү уланган, бул инфляциянын деңгээлине таасирин тийгизди. 2023-жылдын апрелинде азык-түлүккө баалардын индекси 127,2 пункту түздү, бул кант, эт жана күрүчкө эл аралык котировкалардын жогорулашынын фонунда марттагы деңгээлге салыштырмалуу 0,6 %га жогору³.

2023-жылдын мартында Кыргыз Республикасында инфляциянын деңгээли 103,2 %ды түздү (өткөн жылдын декабрына карата). Инфляциянын орточо жылдык мааниси (2023-жылдын январь–марты 2022-жылдын январь–мартына карата) 114,7 %ды түздү.

Азык-түлүк товарлары жылдык инфляцияга 5,8 п.п. деңгээлинде көбүрөөк салым кошууну улантууда же түзүлгөн жылдык инфляциянын 45,4 %ын ээлейт. Тамак-аш азыктарынын жана алкогольсүз суусундуктардын баасы өткөн жылдын жогорку базасынан улам жылдык мааниде 15,8 %дан 12,7 %га чейин төмөндөдү. Ошону менен бирге азык-түлүк товарларына баалардын өсүү темптери 2023-жылдын мартында этке, жогорку жана биринчи сорттогу унга, кантка, сүт азыктарына, мөмө-жемиштерге жана жашылчаларга баалардын кымбатташынын эсебинен көбөйдү (бул товарлардын КБИ кошкон суммалык салымы 4,3 п.п. түздү).

2023-жылдын мартында 2022-жылдын декабрына салыштырмалуу экономиканын керектөөчүлүк секторунда инфляциянын кыйла жогорку деңгээли (3,2 %) Казакстан Республикасында да катталган.

значению инфляции (январь–март 2023 года к январю–марту 2022 года) составило 114,7 %.

Продовольственные товары продолжают вносить наибольший вклад в годовую инфляцию на уровне 5,8 п.п. или занимают 45,4 % от сложившейся годовой инфляции. Цены на пищевые продукты и безалкогольные напитки в годовом выражении снизились с 15,8 % до 12,7 % из-за высокой базы прошлого года. Вместе с тем темпы роста цен на продовольственные товары в марте 2023 года увеличились за счет удорожания цен на мясо, муку высшего и первого сорта, сахар, молочные изделия, фрукты и овощи (суммарный вклад данных товаров в ИПЦ составил 4,3 п.п.).

В марте 2023 года по сравнению с декабрем 2022 года наиболее высокий уровень инфляции (3,2 %) в потребительском секторе экономики зафиксирован и в Республике Казахстан.

В Республике Казахстан в наибольшей мере за этот период (на 2,5 %) возросли цены на непродовольственные товары. В то же время максимальный прирост цен на услуги (на 4,1 %) зафиксирован в Республике Беларусь.

Таблица 6

Индекс потребительских цен в государствах – членах ЕАЭС

Показатели	Ед. изм.	Армения	Беларусь	Казахстан	Кыргызстан	Россия
ИПЦ (март 2023 года к декабрю предыдущего года)	%	100,8	102,6	103,2	103,2	101,7
ИПЦ (в процентах к соответствующему периоду предыдущего года)	%	107,2	109,8	118,1	112,7	103,5

Результаты социально-экономического развития Кыргызской Республики за январь–март 2023 года продемонстрировали в целом положительный тренд экономического роста, при этом наблюдается начало замедления роста за счет высокой базы соответствующих периодов прошлого года.

Таблица 7

Динамика темпов роста за январь–март 2022–2023 годов

	2022 г., предв.факт			2023 г., предв.факт		
	январь	февраль	январь-март	январь	февраль	январь-март
Темп реального роста ВВП, %	100,9	101,1	103,1	104,8	106,0	104,6
В том числе:						
Сельское хозяйство	100,9	100,9	101,5	101,7	101,8	101,9
Промышленность	99,2	100,2	108,5	107,8	114,0	107,5

³ Евростат Улуттар Уюмунун Азык-түлүк жана айыл чарба уюму (ЕАО)

Казахстан Республикасында бул мезгилде кыйла көп өлчөмдө (2,5 %га) азык-түлүк эмес товарларга баалар өстү. Ошол эле учурда кызмат көрсөтүүлөргө баалардын максималдуу өсүшү (4,1 %га) Беларусь Республикасында катталган.

6-таблица

ЕАЭБге мүчө мамлекеттерде керектөөчүлүк бааларынын индекси

Көрсөткүчтөр	Өлчөм бирлиги	Армения	Беларусь	Казахстан	Кыргызстан	Россия
КБИ (2023-жылдын марты өткөн жылдын декабрына карата)	%	100,8	102,6	103,2	103,2	101,7
КБИ (өткөн жылдын тиешелүү мезгилине карата пайыз менен)	%	107,2	109,8	118,1	112,7	103,5

Кыргыз Республикасын 2023-жылдын январь-мартында социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн натыйжалары жалпысынан экономикалык өсүштүн он трендия көрсөттү, мында өткөн жылдын тиешелүү мезгилдеринин жогорку базасынын эсебинен өсүштүн басаңдап башталганы байкалууда.

7-таблица

2022–2023-жылдардын январь–мартындагы өсүш темптеринин динамикасы

	2022-ж., алдын ала факт			2023-ж., алдын ала факт		
	январь	январь-февраль	январь-март	январь	январь-февраль	январь-март
ИДПнын реалдуу өсүш темпи, %	100,9	101,1	103,1	104,8	106,0	104,6
Анын ичинде:						
Аймак чарба	100,9	100,9	101,5	101,7	101,8	101,9
Өнөр жай	99,2	100,2	108,5	107,8	114,0	107,5
Курулуш	98,1	98,3	98,6	100,8	100,9	102,4
Кызмат көрсөтүүлөр чөйрөсү	101,7	101,8	101,5	104,3	103,9	104,1

Азыркы учурда өсүштүн жогорку темпи (орточо 5,1 %га) негизинен 2022-жылдын тиешелүү мезгили үчүн экономикалык

Строительство	98,1	98,3	98,6	100,8	100,9	102,4
Сфера услуг	101,7	101,8	101,5	104,3	103,9	104,1

На текущий момент высокий темп прироста (в среднем на 5,1 %), в основном, обусловлен низкой экономической базой за соответствующий период 2022 года (прирост за 3 месяца был в среднем на 1,7 %).

Рассматривая тенденции развития по месяцам и динамику темпов роста отдельных отраслей/секторов экономики в 2022 году, где со второго полугодия показывали высокие темпы роста, в частности в промышленности в среднем 116,8 %, сфере услуг – в среднем 104,1 %, то с июня месяца 2023 года возможно резкое замедление экономического роста в целом. Уже сейчас наблюдается замедление до 4,6 % против прироста в 6,0 % месяцем ранее.

В 2022 году экономический рост в Кыргызской Республике составил 107,0 %, в связи с этим замедление, ожидаемое в 2023 году, частично станет эффектом высокой базы.

3. Условья и факторы/риски социально-экономического развития Кыргызской Республики на 2023–2028 годы

Несмотря на положительную динамику экономического роста 2022 года, последствия введенных санкций против стран основных партнеров, таких как Россия и Беларусь, по оценке МВФ и ВБ не успели проявить себя в полной мере и есть опасения, что негативный эффект от введенных санкций придется на 2023 год. Кроме того, продолжается расширение санкции в отношении Российской Федерации (в феврале 2023 года США включили в ограничительные списки 22 физических и 83 юридических лица) и введена заградительная пошлина для поставок в США алюминия и алюминиевой продукции из России или из других стран, если в производстве использовался российский алюминий. В конце февраля 2023 года ЕС одобрил десятый пакет антироссийских санкций, который включает более жесткие ограничения на экспорт в отношении товаров двойного назначения и технологий, адресные ограничительные меры в отношении физических и юридических лиц. Коснулись введенные ограничения и Беларусь. В частности, Министерство торговли США расширил перечень товаров, запрещенных к поставкам в Российскую Федерацию и Республику Беларусь, куда вошли еще 276 наименований. В перечень таких товаров включены предметы роскоши, электронная и бытовая техника выше определенной стоимости, установленной отдельно для каждой товарной позиции.

Ряд российских и белорусских банков отключили от системы передачи финансовых сообщений SWIFT. Сейчас напрямую отключены от SWIFT также российские банки, как «Открытие»,

базанын төмөндүгү менен шартталган (3 ай ичиндеги өсүш орточо 1,7 %га болгон).

2022-жылы экономиканын айрым арматарынын/секторлорунун айлар боюнча өнүгүү тенденцияларын жана өсүш темпинин динамикасын карап, аларда экинчи жарым жылдыктан баштап өсүштүн жогорку темптери көрсөтүлдү, атап айтканда өнөр жайда орточо 116,8 %, кызмат көрсөтүү чөйрөсүндө орточо – 104,1 % болсо, анда 2023-жылдын июнунан тартып жалпысынан экономикалык өсүштүн кескин басаңдашы мүмкүн. Азыртадан эле бир ай мурун 4,6 % өсүшкө каршы 6,0 %га чейин басаңдоо байкалууда.

2022-жылы Кыргыз Республикасында экономикалык өсүш 107,0 %ды түздү, буга байланыштуу 2023-жылы күтүлгөн басаңдоо жарым-жартылай жогорку базанын натыйжасы болуп калат.

3. 2023–2028-жылдарга Кыргыз Республикасын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн шарттары жана факторлору/тобокелдиктери

2022-жылдагы экономикалык өсүштүн оң динамикасына карабастан, ЭВФ менен ДБнын баалоосу боюнча Россия жана Беларусь сыяктуу негизги өнөктөш өлкөлөргө каршы киргизилген санкциялардын кесепеттери өзүн толук көрсөтүүгө жетишкен жок жана киргизилген санкциялардын терс натыйжасы 2023-жылга туура келет деген кооптонуулар бар. Мындан тышкары Россия Федерациясынын (2023-жылдын февралында АКШ 22 жеке адамды жана 83 юридикалык жакты чектөө тизмесине киргизген) санкциясын кеңейтүү улантылууда жана өндүрүш орус алюминийин колдонгон болсо, Россиядан же банка өлкөлөрдөн алюминий жана алюминий продукциясын АКШга жеткирүү үчүн тосмо алым киргизилген. 2023-жылдын февраль айынын аягында ЕБ россияга каршы санкциялардын онунчу пакетин жактырды, анда кош багыттагы товарларга жана технологияларга карага экспортко катуу чектөөлөр, жеке жана юридикалык жактарга карага даректүү чектөө чаралары камтылган. Киргизилген чектөөлөр Беларуска да таасирин тийгизген. Атап айтканда АКШнын Соода министрлиги Россия Федерациясына жана Беларусь Республикасына жеткирүүгө тыюу салынган товарлардын тизмесин кеңейтти, ага дагы 276 аталыш кирген. Мындай товарлардын тизмесине ар бир товардык позиция үчүн өзүнчө белгиленген белгилүү бир нарктан жогору кымбат баалуу буюмдар, электрондук жана тиричилик техникасы киргизилген.

Россиялык жана беларустук бир катар банктары SWIFT финансылык билдирүүлөрдү берүү системасынан өчүрүлдү. Азыр "Открытие", Новикомбанк, Промсвязьбанк, "Россия" банкы, Совкомбанк, Внешэкономбанк (ВЭБ), "ВТБ", Сбербанк, Россельхозбанк, Москва кредиттик банкы сыяктуу россиялык банктар

Новикомбанк, Промсвязьбанк, Банк «Россия», Совкомбанк, Внешэкономбанк (ВЭБ), «ВТБ», Сбербанк, Россельхозбанк, Московский кредитный банк. Помимо них, ряд банков попали в санкционные списки. Например, 10-й пакет санкций ЕС включал Альфа-банк, Росбанк и Тинькофф-банк. Ограничения предполагают заморозку активов на территории стран ЕС, отключение от SWIFT, а также запрет на сделки с ними. В Беларуси от SWIFT напрямую отключили 4 банка: Белагропромбанк, «Дабрабыт», Банк развития, Белинвестбанк.

В настоящее время (с конца апреля т.г.) ЕС рассматривает введение экспортных ограничений в отношении государства, которые реэкспортируют санкционную продукцию в Россию, оказывая давление на другие страны из-за ограничений, что может привести к значительному росту стоимости перевозок.

Политика сдерживания и ограничения наносит серьезный удар по всей мировой экономике.

Также существуют риски на финансовом рынке. Последние события в США и Европе в банковском секторе сильно напоминают то, что происходило 15 лет назад: идет активная зачистка рынка от проблемных банков. Они вызваны системными дисбалансами, которые копились в банках годами: отсутствием регулирования целого класса рискованных сделок и операций, а также избытком дешевой ликвидности. Эпидентром выступает банковский сектор США, где исторически сосредоточено больше финансовых инноваций, следом идет Европа, чьи банки тесно взаимосвязаны с американскими. В начале марта на фоне повышения процентной ставки Федеральной резервной системы в США (далее – ФРС) за несколько дней произошел крах трех крупных банков. Сначала стало известно о банкротстве 16-го по величине банка США – Silicon Valley Bank (SVB), а крупный нью-йоркский Signature Bank и Silvergate Bank власти закрыли из-за системных рисков. В апреле в США обанкротился крупный банк First Republic, акции банка упали почти на 50 %, наблюдается рекордный отток депозитов на сумму около 100 млрд долл. США, на фоне которого регуляторы пытались срочно найти нового владельца для First Republic Bank, в результате банк купил американский банк JPMorgan Chase.

Организации сектора по всему миру всего за два дня торгов после краха банка SVB лишились 465 млрд долл. США рыночной стоимости. Негатив вокруг одного банка вызывает эффект домино: сильно падают акции, в том числе тех банков, у которых нет проблемных активов, а также компаний, вообще не связанных с финансами.

Ожидается, что давление сохранится и возрастет за счет продолжающегося ужесточения денежно-кредитной политики, а ставки, вероятно, останутся на более высоком уровне до тех пор, пока инфляция не вернется к таргету ФРС. Банки в США теперь

SWIFTтен түздөн-түз өчүрүлдү. Алардан тышкары бир катар банктар санкциялык тизмеге киргизилген. Мисалы, ЕБдин санкцияларынын 10-пакетине Альфа банкы, Росбанк жана Тинькофф банкы кирген. Чектөөлөр ЕБ өлкөлөрүнүн аймактарында активдердин тоңдурулушун, SWIFTтен өчүрүлүшүн, ошондой эле алар менен бүтүмдөргө тыюу салууну камтыйт. Беларусияда 4 банк SWIFTтен түздөн-түз өчүрүлдү: Белгруппромбанк, "Дабрабыт", Өнүктүрүү банкы, Белинвестбанк.

Азыркы учурда (үшүл жылдын ширелинин аягынан тартып) чектөөлөрдөн улам башка өлкөлөргө басым көрсөтүү менен ЕБ Россияга санкциялык продукцияны экспорттогон мамлекеттерге экспорттук чектөөлөрдү киргизүүнү карап жатат, бул ташуулардын наркынын олуттуу өсүшүнө алып келиши мүмкүн.

Токтогуу саясаты жана чектөө бүткүл дүйнөлүк экономикага чоң сокку урууда.

Финансы рыногунда да тобокелдиктер бар. Банк секторундагы АКШ жана Европадагы акыркы окуялар 15 жыл мурун болгон окуяны катуу эске салат: рынокту көйгөйлүү банктардан активдүү тазалоо жүрүп жатат. Алар көп жылдар бою банктарда топтолгон системалык дисбаланс менен шартталган: тобокелдүү бүтүмдөрдүн жана операциялардын бүтүндөй классын жөнгө салууну жоктугу, ошондой эле арзан ликвиддүүлүктүн көптүгү. Эпицентр болуп АКШнын банк сектору чыгат, мында тарыхый жактан көбүрөөк финансылык инновациялар топтолгон, андан кийин Европа, анын банктары Америка менен тыгыз байланышкан. Март айынын башында АКШда федералдык резерв системасынын (мындан ары – ФРС) пайыздык ставкасынын жогорулашынын фонунда бир нече күндүн ичинде үч ири банк кыйраган. Алгач АКШнын 16 ири банкы – Silicon Valley Bank (SVB) банкрот болгону белгилүү болду, ал эми нью-йорктук Signature Bank жана Silvergate Bank системалык тобокелдиктерден улам жабылды. Апрельде АКШда ири банк First Republic банкрот болгон, банктын акциялары дээрлик 50%га төмөндөгөн, 100 млрд АКШ долларына жакын суммада депозиттердин рекорддук агымы байкалган, анын фонунда жөнгө салуучулар тез арада First Republic Bank үчүн жаңы ээсин табууга аракет кылышкан, натыйжада банисты JPMorgan Chase америкалык банк сатып алган.

Дүйнө жүзү боюнча сектордун уюмдары SVB банк кыйрагандан кийин эки күндүн ичинде рыноктук нарктагы 465 млрд АКШ долларынан ажырады. Бир банктын тегерегиндеги терс көрүнүштөр домини натыйжасын жаратат: анын ичинде проблемалуу активдери жок банктардын, ошондой эле финансы менен табыр байланышы жок компаниялардын акциялары каттуу түшөт.

Акча-кредит саясатын катаалдантырууну улантуунун эсебинен басым улана берет жана өсөт деп күтүлүүдө, ал эми инфляция ФРСтин таргетине кайтканга чейин ставкалар кыйла жогору деңгээлде кала

сталкиваются с растущими расходами по депозитам после многих лет низкой стоимости займствований, что сокращает их прибыль.

ФРС США в целях борьбы с инфляцией в десятый раз подряд повысил базовую ставку (май 2023 года), размер вырос до 5,25 %.

В разгар кризиса с банкротствами крупнейших банков кредиты в США стали максимально дорогими за 16 лет (такое же повышение ставки было перед кризисом 2008 года). ФРС признал, что последствия банковского кризиса, вероятно, приведут к умеренной рецессии в 2023 году, что экономика в дальнейшем будет испытывать серьезные трудности и дальнейшее восстановление прогнозируется в течение последующих двух лет.

Таким образом, неопределенность остается высокой и в 2023 году, ожидается замедление мировой экономики – незначительного экономического роста в 2023 году и постепенного ускорения в 2024 году.

Три основных драйвера роста глобальной экономики – США, Китай и Европа – замедлятся одновременно, а инфляция во всем мире остается высокой. В этих условиях для сдерживания нарастающего инфляционного давления отмечается ужесточение денежно-кредитной политики центральными банками.

Международные финансовые институты обновили свои прогнозы на предстоящие годы, которые выглядят разнонаправленно. Предполагается, что влияние упомянутых факторов усилится в 2023 году, и рост мировой экономики станет самым медленным за последние десятилетия.

Согласно обновленному прогнозу МВФ, мировая экономика в 2023 году вырастет на 2,8 %, вместо 2,9 %, как это ожидалось ранее в январе 2023 года. В 2024 году рост ускорится до 3,0 %, что на 0,1 процентного пункта ниже январских прогнозов. Замедление экономического роста в 2023 году ожидается в странах с развитой экономикой, особенно это касается зоны евро и Соединенного Королевства, где рост экономики замедлится до 0,8 % и – 0,3 %, после чего восстановится до 1,4 % и 1,0 %, соответственно. Прогноз ухудшен из-за наблюдавшейся в последнее время нестабильности в банковском секторе, которая напоминает о том, что ситуация остается неустойчивой. Банки, столкнувшись с ростом стоимости финансирования и необходимостью действовать более осмотрительно, еще больше сокращают кредитование. Это приводит к дополнительному сокращению объема производства на 0,3 % в 2023 году.

Ожидания улучшились для России, Китая и США. Тем не менее, МВФ отмечает, что рост мировой экономики, прогнозируемый на 2023 и 2024 годы (как и фактический результат 2022 года), ниже исторического среднегодового показателя в 3,8 % на отрезке с 2000 по 2019 годы. В США рост экономики в 2022 году составил 2,1 %, и в

берет. Азыр АКШдагы банктар көп жылдар бою карыз алуунун арзан баасынан кийин депозиттер боюнча чыгымдардын көбөйүшүнө туш болууда, бул алардын пайдасын кыскартат.

АКШ ФРС инфляцияга каршы күрөшүү максатында базалык ставканы онунчу жолу катары менен жогорулатты (2023-жылдын майы), көлөмү 5,25 %га чейин өстү.

Ири банктардын банкроттугу менен кризис күчөгөндө АКШда кредиттер 16 жылдын ичинде эң кымбат болуп калды (ошол эле ставканын жогорулашы 2008-жылдагы кризистин алдында болгон). ФРС банк кризисинин кесепеттери 2023-жылы орточо рецессияга алып келиши мүмкүн экенин моюнга алды, мында экономика андан ары олуттуу кыйынчылыктарга дуушар болору жана кийинки эки жылдын ичинде андан ары калыбына келери болжолдонууда.

Ошентип белгисиздик 2023-жылы да жогору бойдон калууда, дүйнөлүк экономиканын басаңдашы – 2023-жылы олуттуу эмес экономикалык өсүшү жана 2024-жылы акырындык менен ылаңдамдоо күтүлүүдө.

Глобалдык экономиканын өсүшүнүн үч негизги драйвери – АКШ, Кытай жана Европа бир эле учурда басаңдоодо, ал эми инфляция дүйнө жүзү боюнча жогору бойдон калууда. Бул шарттарда өсүп жаткан инфляциялык басымды кармап туруу үчүн борбордук банктар тарабынан акча-кредит саясатынын катуулашы белгиленген.

Эл аралык финансы институттары алдыдагы жылдарга ар түрлүү багытта көрүнгөн болжолдорун жаңыртты. Аталган факторлордун таасири 2023-жылы күчөйт жана дүйнөлүк экономиканын өсүшү акыркы он жылдыкта эң жай болот деп болжолдонууда.

ЭВФдин жаңыланган болжолуна ылайык 2023-жылы дүйнөлүк экономика 2023-жылдын январында күтүлгөндөй 2,9 % ордуна 2,8 %га өсөт. 2024-жылы өсүш 3,0 %га чейин төздөйт, бул январдын болжолунан 0,1 пайыздык пунктка төмөн. Экономикасы өгүлкөн өлкөлөрдө 2023-жылы экономикалык өсүштүн басаңдашы күтүлүүдө, бул өзгөчө евро зонасына жана Бириккен Королдукка тиешелүү, анда экономиканын өсүшү 0,8 % жана 0,3 %га чейин басаңдап, андан кийин тиешелүү түрдө 1,4 % жана 1,0 %га чейин калыбына келет. Банк секторунда акыркы мезгилдеги туруксуздуктан улам болжол начарлаган, мында кырдаал туруксуз бойдон калууда. Каржылоо наркынын өсүшү жана кылдаттык менен иш алып баруу зарылдыгына туш болгон банктар кредит берүүнү дагы көбүрөөк кыскартууда. Бул 2023-жылы өндүрүштүн көлөмүнүн кошумча 0,3 % кыскарышына алып келет.

Россия, Кытай жана АКШ үчүн күтүүлөр жакшырды. Ошого карабастан ЭВФ 2023 жана 2024-жылдарга болжолдонгон дүйнөлүк экономиканын өсүшү (2022-жылдын иш жүзүндөгү натыйжасы

дальнейшем ожидается снижение показателя: в 2023 году рост будет на уровне 1,6 % вместо январского на 1,4 %, на 2024 год прогнозируется рост на 1,1 %.

В Китае в 2023 году ожидается рост до 5,2 %, однако на 2024 год прогнозируется замедление и сложится на уровне 4,5 %, такая динамика намного слабее той, которая наблюдалась до пандемии, с темпами роста в диапазоне от 6 % до 6,5 %. Потребление будет основным фактором роста китайской экономики в 2023 году. Значительный рост МВФ прогнозирует индийской экономике. В 2022 году она выросла на 6,8 %, в 2023 году ожидается небольшое замедление темпов на 0,2 пункта до 5,9 %, вместо ранее ожидаемого на 6,1 %, а в 2024 году – рост на уровне 6,3 %.

По данным МВФ, Китай обеспечит 34,9 % мирового экономического роста, а Индия – 15,4 %, что в сумме составит 50,3 %. Рост экономики Китая положительно повлияет на соседние государства, каждый пункт роста ВВП КНР приводит к 0,3 пункта роста в соседних странах в среднесрочной и долгосрочной перспективе.

В 2023 году российскую экономику ожидает рост на 0,7 %, это на 0,4 п.п. выше, чем ожидалось в январе на 0,3 %, в октябрьском прогнозе МВФ прогнозировал падение на 2,3 %. В 2024 году рост экономики России прогнозируется только на 1,3 % из-за ожидаемого снижения снижающихся цен на энергоносители, это на 0,8 п.п. ниже январского прогноза. Улучшил МВФ свои прогнозы в отношении белорусской экономики, на 2023 год прогноз увеличения ВВП поднялся на 0,5 пункта до 0,7 %, а в 2024 году прогнозирует ускорение роста до 1,2 %. Понижен прогноз по росту ВВП Казахстана до 4,3 % в 2023 году, что ниже первоначального прогноза в 4,4 %, на 2024 год рост составит 4,9 % вместо ранее прогнозируемого на 4,4 %. А по экономическому росту Армении МВФ улучшил прогноз на 2023 год до 5,5 %, вместо ранее прогнозируемого замедления до 4,5 %, а на 2024 год также прогнозирует замедление роста до 5 %.

Таблица 8

Сравнительный обзор прогнозов международных институтов

(в процентах)

МВФ	2023 г., прогноз		2024 г., прогноз	
	октябрь 2022	январь/апрель 2023	октябрь 2022	январь/апрель 2023
Мировая экономика	2,7	2,9/2,8	3,2	3,1/3,0
Еврозона	0,5	0,7/0,8	1,8	1,6/1,4
Китай	4,4	4,4/5,2	4,5	4,5
США	1,0	1,4/1,6	1,2	1,0/1,1
Армения	3,5	4,5/5,5	5,0	5,0
Беларусь	0,4	0,2/0,7	1,0	1,2
Казахстан	4,4	4,4/4,3	4,5	4,4/4,9

катары) 2000-жылдан 2019-жылга чейин мезгилдеги 3,8 % тарыхый орточо жылдык көрсөткүчтөн төмөн экендигин белгилейт. АКШда 2022-жылга экономиканын өсүшү 2,1 %ды түздү жана андан ары көрсөткүчтүн төмөндөшү күтүлүүдө: 2023-жылы өсүш январдык 1,4 %дын ордуна 1,6 % деңгээлинде болот, 2024-жылы өсүш 1,1 %га болжолдонууда.

Кытайда 2023-жылы 5,2 %га чейин өсүшү күтүлүүдө, бирок 2024-жылга карата басаңдоо болжолдонууда жана 4,5 % деңгээлде болот, мындай динамика пандемияга чейинкиге караганда алда канча алсыз, өсүш темптери 6 %дан 6,5 %га чейин диапазондо. Керектөө 2023-жылы кытай экономикасынын өсүшүнүн негизги фактору болот. ЭВФтин олуттуу өсүшү индиянын экономикасын болжолдойт. 2022-жылы ал 6,8 %га өстү, 2023-жылы темптин 0,2 пунктка, мурда күтүлгөн 6,1 % ордуна 5,9 %га чейин бир аз басаңдашы, ал эми 2024-жылы 6,3 % деңгээлге өсүшү күтүлүүдө.

ЭВФтин маалыматы боюнча Кытай дүйнөлүк экономикалык өсүштүн 34,9 %, Индия – 15,4 % камсыз кылат, суммасы 50,3 % түзөт. Кытай экономикасынын өсүшү коңшу мамлекеттерге оң таасирин тийгизет, КЭР ИДПсынын өсүшүнүн ар бир пункту орто мөөнөттүү жана узак мөөнөттүү келечекте коңшу өлкөлөрдө өсүүнүн 0,3 пунктуна алып келет.

2023-жылы россиянын экономикасы 0,7 %га өсүүнү күтөт, бул январь айында күтүлгөндөн 0,4 п.п. 0,3 %га жогору, октябрдагы болжолунда ЭВФ 2,3 %га төмөндөшүн болжолдогон. 2024-жылы Россиянын экономикасынын өсүшү 1,3 %га гана болжолдонууда, анткени энергия алып жүрүүчүлөргө баалардын төмөндөө таасири күтүлүүдө, бул январь айындагы болжолдон 0,8 п.п. төмөн. ЭВФ белорусь экономикасына карата өзүнүн болжолдорун жакшыртты, 2023-жылга ИДПнын өсүш болжолу 0,5 пунктка 0,7 %га чейин жогорулады, ал эми 2024-жылы өсүш 1,2 %га чейин тездейт деп болжолдонууда. Казакстандын ИДПсынын өсүшү боюнча болжол 2023-жылы 4,3 %га чейин төмөндөдү, бул баштапкы болжолдон 4,4 % төмөн, 2024-жылга өсүш мурда болжолдонгон 4,4 % ордуна 4,9 %ды түзөт. Ал эми Армениянын экономикалык өсүшү боюнча ЭВФ 2023-жылга болжолду мурда болжолдонгон 4,5 %га чейин басаңдоонун ордуна 5,5 %га чейин жакшыртты, ал эми 2024-жылга да өсүштүн 5 %га чейин басаңдашы болжолдонууда.

8-таблица

Эл аралык институттардын болжолдоруна салыштырмалуу
сереп

ЭВФ	(пайыздар мезен)			
	2023-ж., болжол		2024-ж., болжол	
	октябрь 2022	январь/апрель 2023	октябрь 2022	январь/апрель 2023

Кыргызская Республика	3,2	3,5	3,6	3,8
Российская Федерация	-2,3	0,3/0,7	1,5	2,1/1,3
	июль 2022	январь 2023	июль 2022	январь 2023
Мировая экономика	3,0	1,7	3,0	2,7
Еврозона	1,9	0,0	1,9	1,6
Китай	5,2	4,3	5,1	5,0
США	2,4	0,5	2,0	1,6
Армения	4,6	4,1	4,9	4,8
Беларусь	1,5	-2,3	1,6	2,5
Кзахстан	4,0	3,5	3,5	4,0
Кыргызская Республика	3,4	3,5	4,0	4,0
Российская Федерация	-2,0	-3,3	2,2	1,6

ВВ рассматривает более пессимистические сценарии прогноза относительно роста мировой экономики. В докладе «Перспективы мировой экономики» (январь 2023 года) отмечается, что неустойчивость экономической ситуации, ускорение инфляции выше ожиданий, резкое повышение процентных ставок для ее сдерживания, эскалация геополитической напряженности может столкнуть мировую экономику в рецессию. Согласно прогнозам, в 2023 году мировая экономика вырастет на 1,7 %, а не на 3 %, как ожидалось ранее, в 2024 году – на 2,7 %. Пересмотр прогноза 2023 года в сторону понижения затронул 95 % развитых экономик и почти 70 % стран с формирующимся рынком и развивающихся экономик.

В США в 2023 году прогнозируется снижение темпов роста до 0,5 % – это на 1,9 % ниже, чем прогнозировалось ранее, и самый низкий уровень с 1970 года. В еврозоне в 2023 году ожидаются нулевые темпы роста экономики, что на 1,9 % ниже предыдущего прогноза. В Китае темпы роста в 2023 году, по прогнозам, составит 4,3 %, что на 0,9 % ниже, чем прогнозировалось.

ВВ также ухудшил свои прогнозы в отношении российской экономики, в 2023 году прогнозируется спад на 3,3 %, вместо ранее прогнозируемого снижения на 2,0 %. Понижен прогноз и по росту ВВП Казахстана с 4,0 % в 2023 году до 3,5 %, что ниже первоначального прогноза на 0,5 %, на 2024 год – рост на 4,0 %. А по экономическому росту Армении ВВ прогнозирует рост ВВП в 2023 и 2024 годах на уровне 4,1 % и 4,8 % соответственно, вместо ранее прогнозируемых роста на 4,6 % и 4,9 %. В отношении белорусской экономики ВВ теперь прогнозирует ее дальнейшее снижение в 2023 году на 2,3 %. Только в 2024 году возможно восстановительный рост на 2,5 %, ранее на 2023 и 2024 годы прогнозировался рост на 1,5 % и на 1,6 %, соответственно.

По оценке ВВ объем валовых инвестиций в странах с формирующимся рынком и развивающихся экономик в

Дүйнөлүк экономика	2,7	2,9/2,8	3,2	3,1/3,0
Еврозона	0,5	0,7/0,8	1,8	1,6/1,4
Кытай	4,4	4,4/5,2	4,5	4,5
АКШ	1,0	1,4/1,6	1,2	1,0/1,1
Армения	3,5	4,3/5,5	5,0	5,0
Беларусь	0,4	0,2/0,7	1,0	1,2
Казакстан	4,4	4,4/4,3	4,5	4,4/4,9
Кыргыз Республикасы	3,2	3,5	3,6	3,8
Россия Федерациясы	-2,3	0,3/0,7	1,5	2,1/1,3
	июль 2022	январь 2023	июль 2022	январь 2023
ДБ				
Дүйнөлүк экономика	3,0	1,7	3,0	2,7
Еврозона	1,9	0,0	1,9	1,6
Кытай	5,2	4,3	5,1	5,0
АКШ	2,4	0,5	2,0	1,6
Армения	4,6	4,1	4,9	4,8
Беларусь	1,5	-2,3	1,6	2,5
Казакстан	4,0	3,5	3,5	4,0
Кыргыз Республикасы	3,4	3,5	4,0	4,0
Россия Федерациясы	-2,0	-3,3	2,2	1,6

ДБ дүйнөлүк экономиканын өсүшүнө байланыштуу пессимисттик болжолдордун сценарийлерин карайт. “Дүйнөлүк экономиканын келечеги” докладында (2023-жылдын январь айы) экономикалык кырдаалдын туруксуздугу, инфляциянын күтүлгөндөн жогору ылдамдашы, аны кармоо үчүн пайыздык ставкалардын кескин жогорулашы, геосаясий чыңалуунун күчөшү дүйнөлүк экономиканы рецессияга түртүшү мүмкүн экени белгиленген. Болжолдорго ылайык 2023-жылы дүйнөлүк экономика мурда күтүлгөндөй 3 % эмес 1,7 %, 2024-жылы 2,7 % өсөт. 2023-жылдын болжолун төмөндөтүү жагына кайра карап чыгуу өнүккөн экономикалардын 95 % жана рыногу калыптанган жана экономикасы өнүгүп келе жаткан өлкөлөрдүн дээрлик 70 % таасирин тийгизди.

АКШда өсүш темптери 2023-жылы 0,5 %га чейин төмөндөшү болжолдонууда – бул мурда болжолдонгондон 1,9 %га төмөн жана 1970-жылдан берки эң төмөнкү деңгээл. Еврозонда 2023-жылы экономиканын илдеттик өсүш темпи күтүлүүдө, бул мурунку болжолдон 1,9 % төмөн. Кытайдын өсүү темптери 2023-жылы 4,3 %ды түзөт деп болжолдонууда, бул болжолдонгондон 0,9 %га төмөн.

ДБ өңдөндү эле россиянын экономикасына карата өзүгүн болжолдорун начарлатты, 2023-жылы мурда болжолдонгон 2,0 % төмөндөөнүн ордуна 3,3 % төмөндөө болжолдонууда. Казакстандын ИДПнын өсүшү боюнча болжол 2023-жылы 4,0 %дан 3,5 %га чейин төмөндөдү, бул баштапкы болжолдон 0,5 %га төмөн, 2024-жылга өсүш 4,0 %га. Ал эми Армениянын экономикалык өсүшү боюнча ДБ 2023 жана 2024-жылдары ИДПнын өсүшүн мурда болжолдонгон

2023–2024 годах вырастет в среднем примерно на 3,5 %, что более чем вдвое ниже средних темпов роста за предыдущие два десятилетия.

На фоне ухудшения перспектив роста мировой экономики, в странах с формирующимся рынком и развивающейся экономикой ожидается затяжной период медленного экономического роста, как следствие высокого уровня долговой нагрузки и сокращения притока инвестиций, поскольку глобальные потоки капитала будут поглощаться развитыми экономиками, которые сами столкнулись с проблемами – крайне высоким уровнем государственного долга и ростом процентных ставок.

Что касается уровня инфляции, то она будет оставаться высокой дольше, чем ранее предполагалось. Она уже достигла самого высокого показателя за более чем 40 лет – до 8,7 % в 2022 году. Прогноз низких темпов экономического роста в 2023 году вызван глобальной инфляцией и повышением ставок центральных банков для борьбы с инфляцией. Ожидается, что постепенное восстановление и снижение инфляции наступит в 2024 году. По прогнозу МВФ инфляция снизится до 7,0 % в 2023 году и 4,9 % в 2024 году, при этом все еще оставаясь выше уровня 3,5 %, наблюдавшегося до пандемии (2017–2019 годы). Оценка на 2023 год пересмотрена в большую сторону на 0,4 процентного пункта по сравнению с январской оценкой, а на 2024 год – на 0,6 процентного пункта. Ожидаемые темпы инфляции окажутся ниже, чем в 2022 году, по итогам которого потребительские цены в мире выросли на 8,7 %. В странах с формирующимся рынком и развивающихся странах прогнозируемая годовая инфляция снизится с 9,9 % в 2022 году до 8,6 % в 2023 году и до 6,5 % в 2024 году, что выше среднего показателя в 4,9 %, отмечавшегося до пандемии (2017–2019 годы).

Эти прогнозы основаны на снижении международных цен на топливо и нетопливные сырьевые товары в связи с более слабым глобальным спросом и пересмотром процентных ставок в сторону повышения. В 2023 году цены на нефть, по прогнозам, снизятся примерно на 16 %, а нетопливные сырьевые товары, как ожидается, снизятся в среднем на 6,3 %.

По прогнозу МВФ, вслед за глобальным спросом темп роста мировой торговли в 2023 году замедлится к 2022 году более чем вдвое и составит 2,4 %, а затем ускорится до 3,5 % в 2024 году. ВТО в начале года ухудшила прогноз роста мировой торговли товарами в 2023 году, ожидается увеличение только на 1 %, вместо ранее прогнозируемого роста на 3,4 %. А в апреле ВТО улучшила свои прогнозы по темпам роста мировой торговли в 2023 году с 1 % до 1,7 % и полагает, что темпы роста торговли и производства в этом году будут ниже средних показателей в 2,6 % и 2,7 % за последние 12 лет. Прогноз роста мировой торговли на 2024 год по оценкам ВТО составит 3,2 %. Негативное влияние на торговлю оказывают устойчиво высокая

өсүштүн 4,6 % жана 4,9 %га ордуна тийиштүү түрдө 4,1 % жана 4,8 % деңгээлинде болжолдоодо. Беларусь экономикасына карата ДБ 2023-жылы анын андан ары 2,3 %га төмөндөшүн болжолдоодо. 2024-жылы гана калыбына келтирүүчү өсүш 2,5 % болушу мүмкүн, мурда 2023 жана 2024-жылдарга тийиштүү түрдө 1,5 % жана 1,6 % өсүш болжолдонгон.

ДБ баалоосу боюнча 2023–2024-жылдары рыногу калыптанып келе жаткан жана экономикасын өнүгүп келе жаткан өлкөлөрдө дүң инвестициянын көлөмү орточо 3,5 %га өсөт, бул мурунку жыйырма жылдагы орточо өсүш темпинен эки эсе төмөн.

Дүйнөлүк экономиканын өсүү келечегинин начарлашынын фонунда, рыногу калыптанып жаткан жана экономикасы өнүгүп жаткан өлкөлөрдө карыздык жүктөмдүн жогорку деңгээлинин жана инвестициялардын агымынын кыскарышынын натыйжасы катары жай экономикалык өсүштүн узакка созулган мезгили күтүлүүдө, анткени капиталдын глобалдык агымдары өздөрү – мамлекеттик карыздын өтө жогорку деңгээли жана пайыздык ставкалардын өсүү проблемаларына туш болгон өнүккөн экономикаларга сиңип кетет.

Инфляциянын деңгээлине келсек, ал мурда болжолдонгондон узакка жогору бойдон калат. Ал буга чейин 2022-жылы 8,7 %га чейин 40 жылдан ашуун эң жогорку көрсөткүчкө жеткен. 2023-жылы экономикалык өсүштүн төмөн темптеринин болжолу глобалдык инфляция жана инфляция менен күрөшүү үчүн борбордук банктардын ставкаларынын жогорулашы менен чакырылган. Инфляциянын акырындык менен калыбына келиши жана төмөндөшү 2024-жылы күтүлүүдө. ЭВФтин болжолу боюнча инфляция 2023-жылы 7,0 %га жана 2024-жылы 4,9 %га чейин төмөндөйт, ошол эле учурда пандемияга чейин байкалган 3,5 % деңгээлден жогору бойдон калууда (2017–2019-жылдар). 2023-жылга баалоо январдагы баалоого салыштырмалуу 0,4 пайыздык пунктка, ал эми 2024-жылга карата 0,6 пайыздык пунктка кайра каралды. Инфляциянын күтүлүп жаткан темптери 2022-жылга караганда төмөн болот, анын жыйынтыгында дүйнөдө керектөөчүлүк баалар 8,7 %га өстү. Рыногу калыптанып жаткан жана өнүгүп келе жаткан өлкөлөрдө болжолдонгон жылдык инфляция 2022-жылы 9,9 %дан 2023-жылы 8,6 %га чейин жана 2024-жылы 6,5 %га чейин төмөндөйт, бул пандемияга чейин белгиленген 4,9 % орточо көрсөткүчтөн жогору (2017–2019-жылдар).

Бул болжолдор глобалдык суроо-талаптын кыйла алсызданышына жана пайыздык ставкалардын жогорулашына байланыштуу отунга жана отун эмес сырьелук товарларга эл аралык баалардын төмөндөшүнө негизделген. 2023-жылы мунай заттын басы болжол менен 16 %га, ал эми отун эмес сырьелук товарлар орточо 6,3 %га төмөндөшү күтүлүүдө.

инфляция, ужесточение денежно-кредитной политики центральными банками развитых стран, неопределенность на финансовых рынках и последствия конфликта на Украине.

Таким образом, в 2023 году мировая экономика по-прежнему сталкивается с серьезными рисками, включая сохраняющуюся геополитическую напряженность, высокие процентные ставки, ведущие к кризисам в странах со значительными долгами.

Возможными влияющими внешними факторами для развития экономики Кыргызской Республики в 2023–2024 годы являются:

- снижение экономической активности в странах – основных торговых партнерах из-за сохранения геополитической напряженности;

- волатильность на финансовом рынке, так как высокая геополитическая напряженность оказывает шоковое воздействие на денежно-кредитную систему стран-партнеров;

- волатильность на сырьевом и продовольственном рынках из-за нарушения цепочек поставок;

- сохраняющаяся на высоком уровне инфляция, требующая поддержания текущего курса денежно-кредитной политики, или, при необходимости, дальнейшего ее ужесточения;

- ожидаемое ослабление внешнего спроса вкупе с высокой инфляцией, ужесточением условий кредитования, ухудшением условий торговли со странами – основными торговыми партнерами;

- сокращение потоков инвестиций из-за ослабления деловой уверенности, обесценения валют (глобальные потоки капитала будут поглощаться развитыми экономиками), что усложняет доступ к импорту и приводит к увеличению выплаты по внешнему долгу, либо может привести к удорожанию стоимости привлекаемых ресурсов. Без уверенного и устойчивого роста инвестиций невозможно добиться существенного прогресса в достижении более широких целей в области развития;

- нестабильность в банковском секторе; банки, столкнувшись с ростом стоимости финансирования и необходимостью действовать более осмотрительно, больше сокращают кредитование, что отражается на стоимости кредитов;

- угроза попадания под вторичные санкции из-за сотрудничества с компаниями, подверженными санкциям.

Условия/шоки/риски, при которых происходит развитие основных стратегических партнеров, будут оказывать непосредственное влияние на национальную экономику.

Учитывая вышесказанное, главной целью экономической политики в 2023–2024 годах будет удержание положительного темпа роста экономики, обеспечение макроэкономической стабильности, включая меры по сдерживанию роста уровня потребительских цен.

ЭВФтин болжолуна ылайык глобалдык суроо-талаптан кийин 2023-жылы дүйнөлүк сооданын өсүү темпи 2022-жылга карата эки эседен ашык басаңдайт жана 2,4 % түзөт, андан кийин 2024-жылы 3,5 %га чейин тездейт. ДСУ жылдын башында 2023-жылы дүйнөлүк товар соода товарларынын өсүү болжолу начарлады, мурда болжолдонгон 3,4 % өсүштүн ордуна 1 %га гана кобөйүшү күтүлүүдө. Ал эми апрелде ДСУ 2023-жылы дүйнөлүк сооданын өсүү темпи боюнча болжолдоолорун 1 %дан 1,7 %га чейин жакшыртты жана бул жылы соода жана өндүрүштүн өсүү темптери акыркы 12 жылдагы орточо көрсөткүчтөн 2,6 % жана 2,7 % төмөн болот деп болжойт. Дүйнөлүк сооданын 2024-жылга өсүш болжолу 3,2% түзөт. Соодага туруктуу жогорку инфляция, өнүккөн өлкөлөрдүн борбордук банктары тарабынан акча-кредит саясатынын катаалдашы, финансы рынокторундагы белгисиздик жана Украинадагы чыр-чатактын кесепеттери терс таасирин тийгизет.

Ошентип 2023-жылы дүйнөлүк экономика мурдагыдай эле олуттуу тобокелдиктерге, анын ичинде геосаясий чыңалууга, көп карызы бар өлкөлөрдө кризиске алып келүүчү жогорку пайыздык ставкаларга дуушар болууда.

2023–2024-жылдары Кыргыз Республикасынын экономикасын өнүктүрүү үчүн мүмкүн болгон таасир берүүчү тышкы факторлор болуп төмөнкүлөр саналат:

- геосаясий чыңалуунун сакталышынан улам негизги соода өнөктөш өлкөлөрдө экономикалык активдүүлүктүн төмөндөшү;

- финансылык рыноктогу өзгөрмөлүүлүк, анткени жогорку геосаясий чыңалуу өнөктөш өлкөлөрдүн акча-кредит системасына шок таасирин тийгизет;

- жеткирүү чыгжырынын бузулушунан улам сырьёлук жана азык-түлүк рынокторундагы өзгөрмөлүүлүк;

- акча-кредит саясатынын учурдагы курсун кармап турууну же зарыл болсо аны андан ары катуулатууну талап кылган жогорку деңгээлде сакталып турган инфляция;

- жогорку инфляция, кредиттөө шарттарынын катуулашы, негизги соода өнөктөш өлкөлөр менен соода шарттарынын начарлашы менен бирге күтүлүүчү тышкы суроо-талаптын алсызданышы;

- илгиктүү ишенимдин алсызданышынан, валюталардын баасынын түпүүсүнөн улам инвестициялардын агымынын кыскарышы (капиталдын глобалдуу агымдары өнүккөн экономикаларга сиңип кетет), бул импортко жеткиликтүүлүктү татаалдытат жана тышкы карыз боюнча төлөмдөрдүн кобөйүшүнө алып келет же тартылуучу ресурстардын наркынын кымбатташына алып келиши мүмкүн. Инвестициянын ишенимдүү жана туруктуу өсүшү болбосо, өнүктүрүү жаатында кыйла кеңири максаттарга жетүүдө олуттуу прогреске жетишүү мүмкүн эмес;

Внутренние условия:

Факторами роста в среднесрочном горизонте будут:

- обеспечение социально-политической стабильности в стране;
- реализация крупных национальных инвестиционных проектов в энергетике, ирригации, дорожно-транспортной сфере;
- усиление работы по импортозамещению;
- создание благоприятной бизнес-среды для предпринимательства;
- создание доступа к финансовым инструментам;
- увеличенные бюджетные расходы за счет расширения бюджетного дефицита дополнительно поддержат спрос в экономике и др.

На развитие экономики негативное влияние может оказывать:

- неблагоприятный природно-климатический фактор, влияющий на развитие агропромышленного комплекса и энергетики (повышение температуры может произойти из-за усиления Эль-Ниньо или Южной осцилляции, такое явление происходит раз в 2–7 лет и длится в среднем пять лет. Сейчас наблюдается слабая фаза Южной осцилляции, которая называется Ла-Нинья, эта фаза уже на стадии завершения, поэтому 2023 год будет теплее, чем прошлый, а 2024 год побьет новый рекорд и может стать самым жарким и засушливым за всю историю)⁴;

- зависимость внутреннего рынка от импорта продовольственной группы товаров (мука, растительное масло, сахар, крупы и т.д.), ГСМ;

- удорожание цен и рост уровня инфляции (поскольку большинство товаров, имеющихся в потребительской корзине, являются импортными товарами) в свою очередь может привести к увеличению себестоимости затрат в секторах экономики;

- сохранение отдельных таможенных барьеров и т.д.

Оценки международных финансовых институтов экономического роста в Кыргызской Республике на предстоящие годы выглядят разнонаправленно. В МВФ пересмотрен прогноз темпа экономического роста в Кыргызской Республике в сторону улучшения ранее прогнозируемого роста с 3,2 % до 3,5 % в 2023 году и на 2024 год прогнозируется рост на 3,8 %. ВБ тоже улучшил свой прогноз, на 2023 год прогнозируется рост на 3,5 %, вместо ранее прогнозируемого 3,4 %, на 2024 год – рост на 4,0 %, АБР тоже пересмотрел свой прогноз: на 2023 год – 104,5 % вместо прежних 103,5 %, на 2024 год – 104,0 % вместо 103,8 %. Евразийский банк развития на 2023 год ожидает рост на 4,2 %, вместо ранее прогнозируемого 3,5 %, на 2024 год прогнозирует рост на 4,1 %. Европейский банк реконструкции и развития (ЕБРР) рассматривает

⁴ www.the-world-factbook.com

– банк секторундагы туруксуздук; каржылоонун наркынын өсүшүнө жана кыйла кылдаттык менен иш алып баруу зарылчылыгына туш болгон банктар кредит берүүнү көбүрөөк кыскартат, бул кредиттердин наркына таасирин тийгизет;

– санкцияларга дуушар болгон компаниялар менен кызматташуудан улам экинчи санкцияларга кабылуу коркунучу.

Негизги стратегиялык өнөктөштөрдүн өнүгүүсү орун алган шарттар/шоктор/тобокелдиктер улуттук экономикага түздөн-түз таасирин тийгизет.

Жогоруда баяндалгандарды эске алуу менен 2023–2024-жылдары экономикалык саясаттын башкы максаты экономиканын өсүшүнүн оң темпин кармап туруу, керектөөчүлүк бааларынын деңгээлинин өсүшүн кармап туруу бозонча чараларды кошуп алганда макроэкономикалык туруктуулукту камсыз кылуу болот.

Ички шарттар:

Орто мөөнөттүү горизонтто өсүү факторлору төмөнкүдөй болот:

- өлкөдөгү социалдык-саясий туруктуулукту камсыз кылуу;
- энергетикада, ирригацияда, жол-транспорт чөйрөсүндө ири улуттук инвестициялык долбоорлорду ишке ашыруу;
- импортту алмаштыруу боюнча иштерди күчөтүү;
- ишкердик үчүн жагымдуу бизнес-чөйрөнү түзүү;
- финансылык инструменттерге жеткиликтүүлүктү түзүү;
- бюджеттин тартыштыгын кеңейтүүнүн эсебинен көбөйгөн бюджеттик чыгымдар экономикадагы суроо-талапты кошумча колдойт ж.б.

Экономиканын өнүгүшүнө төмөнкүлөр терс таасирин тийгизиши мүмкүн:

– агрооор жый комплексинин жана энергетиканын өнүгүшүнө таасир этүүчү жагымсыз жаратылыш-климаттык фактор (температуранын жогорулашы Эль-Ниньонун же Түштүк осцилляциянын күчөшүнөн улам болушу мүмкүн, мындай көрүнүш 2–7 жылда бир жолу болот жана орто эсеп менен беш жылга созулат. Азыр Ла-Нинья деп аталган Түштүк осцилляциясынын алсыз фазасы байкалууда, бул фаза аяктоо баскычында, ошондуктан 2023-жыл өткөн жылга караганда жылуураак болот, ал эми 2024-жыл жаңы рекордду жадыртып, эң ысык жана кургакчыл болушу мүмкүн)⁴;

– товарлардын азык-түлүк тобунун (ун, өсүмдүк майы, кант, акшак ж.б.), КММ импортунан ички рыноктун көз карандылыгы;

– баалардын кымбатташы жана инфляциянын деңгээлинин жогорулашы (анткени, керектөөчүлүк себептердеги товарлардын көпчүлүгү импорттук товарлар болуп саналат) өз кезегинде

более оптимистичные прогнозы относительно роста на 2023–2024 годы, по их оценке экономический рост составит 7 % в 2023 году, и ускорится в 2024 году до 7,2 %.

Учитывая сложившиеся мировые тенденции, оценки международных институтов, количественные значения показателей и данные отраслевых министерств, ведомств и регионов, а также выявление имеющихся ресурсов и возможных факторов риска развития экономики страны, произведены расчеты прогнозных значений развития экономики.

В связи с сохранением высокой неопределенности из-за сложившейся геополитической ситуации, возможности влияния вторичных эффектов между странами и рисков снижения экономической активности в странах – основных торговых партнерах, прогнозные показатели роста экономики оценены достаточно взвешенно и на 2023–2024 годы экономический рост прогнозируется умеренным.

Кроме того, на месторождениях Кумтор и Джеруй, которые занимают значительную долю в промышленности (более 40 %) и структуре ВВП, на 2023 год снижаются плановые показатели добычи основного металла на 17,8 % по сравнению с фактическими данными 2022 года, с последующим восстановлением в 2024 году. На 2024 год прогнозируется снижение показателей в сельском хозяйстве и энергетике из-за ожидаемой сильной фазы Южной осцилляции, которая предполагает жаркие и засушливые климатические условия.

4. Тенденции на основных мировых товарных рынках (продовольствие, нефть, золото)

4.1 Мировые продовольственные рынки

В ближайшее десятилетие относительная важность использования продовольствия, кормов и биотоплива существенно не изменится, поскольку не ожидается никаких серьезных изменений структуры спроса на сельскохозяйственные товары⁵. Увеличение мирового населения остается основным фактором роста, динамика потребления и прогнозируемые тенденции варьируются в зависимости от уровня развития отдельных стран, различия в уровне доходов.

Расходы на продовольствие на душу населения во всем мире увеличиваются, однако снижается доля расходов на пищевые продукты доходов, особенно в странах со средним уровнем дохода. По прогнозам, к 2029 году среднечеловеческий показатель наличия продовольствия составит около 3000 ккал и 85 г белка в день, причем

⁴ The Guardian басылмасы

⁵ Сельскохозяйственный прогноз ООН-ФАО на 2020–2029 годы

экономиканын секторлорунда чыгымдардын өздүк наркынын өсүшүнө алып келиши мүмкүн;

– айрым бажы тоскоолдуктарын сактоо ж.б.

Кыргыз Республикасындагы экономикалык өсүштүн эл аралык финансы институттарынын алдыдагы жылдарга баалоолору ар тараптуу көрүнөт. ЭВФ Кыргыз Республикасында экономикалык өсүш темпинин болжолун мурда болжолдонгон өсүштү 2023-жылы 3,2 %дан 3,5 %га чейин жакшыртуу жагына кайра карап чыкты жана 2024-жылга 3,8 %га өсүш болжолдонууда. ДБ да өзүнүн болжолун жакшыртты, 2023-жылга өсүш мурда болжолдонгон 3,4 % ордуна 3,5 %, 2024-жылга өсүш 4,0 % болжолдонууда. АӨБ дагы өзүнүн болжолун кайрадан карап чыкты: 2023-жылга мурдагы 103,5 % ордуна 104,5 %, 2024-жылга 103,8 % ордуна 104,0 %. Евразия өнүктүрүү банкы 2023-жылга мурдагы 3,5 % болжолдун ордуна 4,2 % өсүштү күтөт, 2024-жылга 4,1 % өсүштү болжолдойт. Европа реконструкциялоо жана өнүктүрүү банкы (ЕРОБ) 2023–2024-жылдарга өсүшкө карата кыйла оптимисттик болжолдоолорду карап жатат, алардын баалоосу боюнча экономикалык өсүш 2023-жылы 7 %ды түзөт жана 2024-жылы 7,2 %га чейин тездейт.

Түзүлгөн дүйнөлүк тенденцияларды, эл аралык институттардын баалоолорун, көрсөткүчтөрдүн сандык маанилерин жана тармактык министрликтердин, ведомстволордун жана региондордун маалыматтарын, ошондой эле өлкөнүн экономикасын өнүктүрүүдө бар болгон ресурстарды жана мүмкүн болуучу тобокелдик факторлорун аныктоону эске алуу менен экономиканы өнүктүрүүнүн болжолдуу маанилеринин эсептери жүргүзүлдү.

Түзүлгөн геосаясий кырдаалдын, өлкөлөр ортосунда экинчи натыйжалардын таасиринин мүмкүндүгүнөн жана негизги соода өнөктөш өлкөлөрдө экономикалык активдүүлүктүн төмөндөө тобокелдигинен улам жогорку белгисиздиктин сакталуусуна байланыштуу экономиканын өсүшүнүн болжолдуу көрсөткүчтөрү жетишерлик салмактанып баяланган жана 2023–2024-жылдарга экономикалык өсүш орточо деңгээлде болжолдонууда.

Мындан тышкары өнөр жайында олуттуу үлүштү (40 %дан ашык) жана ИДПнин түзүмүн ээлеген Кумтөр жана Жерүй кендеринде 2023-жылга негизги металлды казып алуунун пландык көрсөткүчтөрү 2022-жылдын иш жүзүндөгү маалыматтарына салыштырмалуу 17,8 %га, 2024-жылы кийин калыбына келтирүү менен төмөндөйт. 2024-жылга карата ысык жана кургак климаттык шарттарды камтыган Түштүк оцилляциянын күтүлүүчү фазасынан улам айыл чарбада жана энергетикада көрсөткүчтөрдүн төмөндөшү болжолдонууда.

около 60 % дополнительных калорий будет приходиться на жиры и основные продукты питания.

Ожидается, что реальные цены на большинство сырьевых товаров снизятся и факторы снижения цен (прежде всего повышение производительности) будут доминировать над факторами, приводящими к росту цен, такими как ограниченность ресурсов и увеличение спроса, обусловленное ростом численности населения и доходов.

Мировые сельскохозяйственные рынки сталкиваются с рядом неопределенностей. На предложение влияет распространение заболеваний/продителей, таких как африканская чума свиней и саранча, рост устойчивости к противомикробным препаратам, регулирующие меры в связи с новыми методами селекции растений, а также меры реагирования на экстремальные климатические явления. На спрос влияют изменения в рационе питания, отражающие представления о здоровье и устойчивости, а также политические меры реагирования на тенденции распространения ожирения. Цифровые инновации в агропродовольственных товаропроводящих цепочках окажут важное воздействие как на предложение, так и на спрос. При этом изменение торговых отношений между рядом важных игроков также окажет влияние на сельскохозяйственные рынки.

В целом за 2022 год Индекс продовольственных цен в среднем составил 143,7 пункта, что на 14,3 % выше среднего значения за 2021 год. Своего пика цены на продовольствие достигли в марте 2022 года, составив 159,7 базисных пунктов, что является историческим максимумом. По сравнению с этим значением, в апреле 2023 года он упал на 20,3 %, составив 127,2 пункта.

Как отмечает ООН, ключевыми факторами снижения индекса, отслеживающего ежемесячные изменения мировых цен на корзину продовольственных товаров, стали падение котировок на растительные масла и молочные продукты, что более чем компенсировало резкий рост цен на сахар.

Мир вступил в третий год высокой продовольственной инфляции, но рост цен на большинство основных продовольственных товаров ослабнет ближе ко II полугодью 2023 года. Однако цены на основные продукты питания все еще значительно превышают исторические уровни. В то же время они резко снизились по сравнению с пиковыми значениями марта 2022 года.

Прогноз мирового производства всех видов зерна (пшеница и кормовое зерно) в 2022/23 году увеличен на 2 млн тонн м/м (в месячном исчислении) до 2250 млн тонн, главным образом в результате улучшения оценки по пшенице. Вследствие ослабления спроса на кукурузу прогноз мирового потребления снижен на 5 млн тонн, при этом оценка запасов на конец сезона (совокупный объем по

4. Негизги дүйнөлүк товардык рыноктордогу тенденциялар (азык-түлүк, мунай, алтын)

4.1 Дүйнөлүк азык-түлүк рыноктору

Жакынкы он жылдыкта азык-түлүктү, тоютту жана биоотунду пайдалануунун салыштырмалуу мааниси олуттуу өзгөрбөйт, анткени айыл чарба товарларына суроо-талаптын түзүмүндө эч кандай олуттуу өзгөрүүлөр күтүлбөйт². Дүйнөлүк калктын көбөйүшү өсүштүн негизги фактору бойдон калууда, керектөө динамикасы жана болжолдонгон тенденциялар айрым өлкөлөрдүн өнүгүү деңгээлине, жүрөшө деңгээлиндеги айырмачылыктарга жараша өзгөрүп турат.

Калктын жан башына азык-түлүк чыгымдары дүйнө жүзү боюнча көбөйүүдө, бирок айрыкча орто кирешелүү өлкөлөрдө тамак-аш азыктарына сарпталган кирешелердин үлүшү төмөндөөдө. 2029-жылга карата азык-түлүктүн жан башына болгон орточо көрсөткүчү күнүнө 3000 жакын ккал жана 85 г белокту түзөт, мында кошумча калориялардын 60%га жакыны майларга жана негизги тамак-аш азыктарына туура келет.

Көпчүлүк сырьелук товарларга реалдуу баалардын төмөндөшү күтүлүүдө жана баалардын төмөндөшүнүн факторлору (баарынан мурда өндүрүмдүүлүктүн жогорулашы) ресурстардын чектелгендиги жана калктын санынын жана кирешелердин өсүшү менен шартталган суроо-талаптын көбөйүшү сыяктуу баалардын өсүшүнө алып келген факторлорго үстөмдүк кылат.

Дүйнөлүк айыл чарба рыноктору бир катар белгисиздиктерге туш болууда. Сунушка африкалык чочко ылаңы жана чегиртке сыяктуу оорулардын/зыянчечтердин жайылышы, микробго каршы каражаттарга туруктуулуктун өсүшү, өсүмдүктөрдү өстүрүүнүн жаңы ыкмаларына байланыштуу жөнгө салуу чаралары, ошондой эле экстремалдык климаттык көрүнүштөргө жооп кайтаруу таасир этет. Суроо-талапка ден соолук жана туруктуулук жөнүндө ойлорду чагылдырган тамактануу рационундагы өзгөрүүлөр, ошондой эле семирүүнүн жайылуу тенденцияларына саясий жооп кайтаруу таасир этет. Агроазык-түлүк товар өткөрүүчү чынжырлардагы санариптик инновациялар сунушка да, суроо-талапка да маанилүү таасирин тийгизет. Ошол эле учурда бир катар маанилүү сиючулардын ортосундагы соода мамилелеринин өзгөрүшү айыл чарба рынокторуна да таасирин тийгизет.

Жалпысынан 2022-жылы Азык-түлүк бааларынын индекси орточо 143,7 пункту түздү, бул 2021-жылдагы орточо көрсөткүчтөн 14,3%га жогору. Азык-түлүктүн баасы 2022-жылдын мартында 159,7 базистик пункту түзүп, тарыхый жактан эң көп болуп саналат.

² 2020–2029-жылдарга ЭКОУ-ФАО айыл чарба базасы

соответствующим местным бытовым годам) повышена на 7 млн тонн до 586 млн тонн.

Для начинающегося сезона 2023/24 на рынке сахара-сырца основным влияющим фактором станет погода. Дело в том, что длившееся три года подряд, а не два, как обычно, явление Ла-Ниньо (похолодание в южной экваториальной части Тихого океана) постепенно сменяется на явление Эль-Ниньо (потепление в этих же широтах), что уже приводит к стрессовым погодным условиям в Южном полушарии и вблизи экватора. Это может привести к засушливым погодным условиям в Индии и чрезмерно влажным условиям в Бразилии и Таиланде, что в свою очередь негативно повлияет на урожай тростника сезона 2023/24. Наиболее неблагоприятные погодные условия могут сложиться во втором полугодии 2023 года.

При этом в сезоне 2023/24 пока ожидается излишек сахара-сырца на мировом рынке в размере 2–5 млн тонн. Растущая динамика цен на сахар-сырец на мировом рынке может продолжиться на фоне растущих погодных рисков и к концу года уровень цен может составить 21–23 цента за фунт.

Мировые цены на растительное масло будут расти до конца 2023 года из-за сокращения поставок, глобальных целевых показателей по производству биотоплива и возвращения Китая на рынок.

На цены продовольствия будет влиять:

- процесс восстановления глобальных цепочек поставок;
- изменение климата (участились такие явления, как засуха, наводнения, сильная жара и лесные пожары);
- рост цен на энергоносители, приводящий к росту стоимости удобрений;
- политика протекционизма отдельных стран – многие страны прекращают поставки зерна и растительного масла (на сегодняшний день почти два десятка государств ввели такого рода экспортные ограничения).

В совокупности эти факторы будут способствовать росту цен на продовольствие.

4.2 Мировой рынок нефти

В последнее время цены на нефть характеризуются волатильностью. В настоящее время наблюдается некоторое снижение цен на нефть по сравнению со скачком цен в 2022 году. Данная тенденция происходит на фоне ухудшения настроений на глобальных площадках и росте опасений замедления мирового спроса на энергоносители. Эксперты прогнозируют в 2023 году цену на нефть в 90 долл. США за баррель. Во втором квартале 2023 года ожидается рост цены до 95 долл. США, что также ниже предыдущего прогноза в

Бул мааниге салыштырмалуу, ал 2023-жылдын апрелинде 20,3 %га төмөндөп, 127,2 пункту түздү.

БУУ белгилегендей, азык-түлүк товарларынын себетине дүйнөлүк баалардын ай сайын өзгөрүшүн көзөмөлдөгөн индекстин төмөндөшүнүн негизги факторлору өсүмдүк майларына жана сүт азыктарына котировкалардын төмөндөшү болду, бул канттын баасынын кескин өсүшүнүн ордун толтурду.

Дүйнө жогорку азык-түлүк инфляциясынын үчүнчү жылына кирди, бирок көпчүлүк негизги азык-түлүк товарларына баалардын өсүшү 2023-жылдын II жарым жылдыгына жакын алсырайт. Бирок негизги тамак-аш азыктарынын баалары дагы эле тарыхый деңгээлден олуттуу ашууда. Ошол эле учурда алар 2022-жылдын мартындагы эң жогорку маанилерине салыштырмалуу кескин төмөндөдү.

2022/23-жылда дандын бардык түрлөрүн (буудай жана тоют даны) дүйнөлүк өндүрүүнүн болжолу негизинен буудай боюнча баалоонун жакшырышынын натыйжасында 2 млн тонна м/м (бир айлык эсегибөдө) 2250 млн тоннага чейин кобойтуду. Жүгөргүч суроо-талаптын төмөндөшүнүн натыйжасында дүйнөлүк керектоонун болжолу 5 млн тоннага төмөндөдү, сезондун аягына карата запастарды баалоо (тешелүү жергиликтүү сатуу жылдары боюнча жыйынды көлөм) 7 млн тоннага 586 млн тоннага чейин жогорулады.

Чийки кант рыногунда 2023/24 бапталган сезону үчүн аба ырайы негизги таасир этүүчү фактор болот. Чыңдыгында Ла-Нинья көрүнүшү (Тынч океандын түштүк экватордук бөлүгүнүн муздашы) адаттагыдай эки эмес, үч жыл катары менен бара-бара Эль-Ниньо кубулушуна (ошол эле кендиктерде жылуу) өтүп жатат, бул Түштүк жарым шарда жана экваторго жакын стресстик аба ырайынын шартына алып келет. Бул Индияда кургак аба ырайынын шарттарына жана Бразилия менен Таиландда өтө нымдуу шарттарга алып келиши мүмкүн, бул өз кезегинде 2023/24 сезонунун камын түшүмүнө терс таасирин тийгизет. Аба ырайынын жагымсыз шарттары 2023-жылдын экинчи жарымында пайда болушу мүмкүн.

Ошол эле учурда 2023/24 сезонунда дүйнөлүк рынокто 2–5 млн тонна ашыкча чийки кант күтүлүүдө. Дүйнөлүк рынокто чийки кантка болгон баанын өсүп жаткан динамикасы өсүп жаткан аба ырайынын тобокелдигинин фонунда уланышы мүмкүн жана жылдын аягында баанын деңгээли фунтунга 21–23 центти түзүшү мүмкүн.

2023-жылдын аягына чейин жеткирүүлөрдүн кыскарышынан, биотун өндүрүү боюнча глобалдык максаттуу көрсөткүчтөрдөн жана Кытайдын рынокко кайтып келишинен улам өсүмдүк майынын дүйнөлүк баасы көтөрүлөт.

Азык-түлүктүн баасына төмөнкүлөр таасир этет:

– глобалдуу жеткирүү чынжырларын калыбына келтирүү процесси;

105 долл. США. В 2024 году средние цены на нефть могут вырасти до 105 долл. США за баррель.

Данные прогнозы основываются на снижении потребления в Китае, увеличении добычи нефти в Казахстане и Нигерии, а также высоком уровне экспорта нефти из России (на азиатские рынки).

Международный валютный фонд спрогнозировал снижение цены барреля нефти в 2023 году на 16,2 % – до 81,13 долл. США.

В мае 2023 года Министерство энергетики США резко понизило прогноз цены нефти сорта Brent на 2023 год с 85,01 долл. США/барр. до 78,65 долл. США/барр. (данные ежемесячного прогноза управления энергетической информации ведомства (EIA). Оценка стоимости Brent на 2024 год также снижена – с 81,21 долл. США/барр. до 74,47 долл. США /барр. Ведомство подчеркивает, что цены на нефть снижаются на опасениях об ухудшении глобальной мировой экономики, вероятности кризиса в банковском секторе, а также сохраняющейся инфляции.

Согласно текущим прогнозам цена на нефть марки Brent в 2023 году будет находиться в диапазоне от 83 до 98 долл. США за баррель и до 2026 года будет наблюдаться волатильность цен.

Однако прогноз в значительной степени будет зависеть от будущих производственных решений ОПЕК+, ситуации с поставками нефти из России, добычи сланцев в США и темпов роста спроса на нефть.

В среднесрочном периоде отмечается сохранение следующих рисков, которые могут влиять на формирование ценообразования на нефтяном рынке:

- сохранение геополитической напряженности;
- ужесточение политики монетарных органов США и других центральных банков относительно уровня процентных ставок и количественного смягчения для борьбы с инфляцией;
- ограниченное предложение нефти на мировых рынках в связи экономическими ограничениями и ценовым потолком по российской нефти;
- вероятность наступления мировой рецессии в связи с рисками кризиса банковской системы США и Еврозоны;
- медленные темпы прироста добычи сланцевой нефти в США;
- восстановление спроса со стороны Китая и других стран азиатско-тихоокеанского региона;
- ускорение процесса внедрения «зеленых» технологий.

4.3 Мировой рынок золота

Спрос на золото продолжает расти со стороны частных инвесторов и мировых Центральных банков. Текущая ситуация

– климаттын өзгөрүшү (куркакчылык, суу ташкыны, катуу ысык жана токой өрттөрү сыяктуу көрүнүштөр катталууда);

– жер семирткичтердин наркынын өсүшүнө алып келүүчү энергияга болгон баанын өсүшү;

– айрым өлкөлөрдүн протекционизм саясаты – көптөгөн өлкөлөр дан жана өсүмдүк майын жеткирүүнү токтотот (бүгүнкү күндө жыйырмага жакын мамлекет мындай экспорттук чектоолорду киргизген).

Бул факторлордун жыйындысы азык-түлүктүн баасынын өсүшүн шарттайт.

4.2 Дүйнөлүк мунай рыногу

Акыркы убакта мунайдын баасы туруксуздук менен мүнөздөлөт. Азыркы учурда мунайга болгон баанын 2022-жылдагы көтөрүлүшүнө салыштырмалуу бир аз төмөндөшү байкалууда. Бул тенденция глобалдык аянтчаларда маанайдын начарлашынын жана энергия алып жүрүүчүлөрүнө дүйнөлүк суроо-талаптын басаңдоо коркунучунун өсүшүнүн фонунда болууда. Эксперттер 2023-жылы мунайдын баасы баррелине 90 АКШ долл. түзөт деп болжолдоодо. 2023-жылдын экинчи кварталында баанын 95 АКШ долл. чейин өсүшү күтүлүүдө, бул дагы мурунку 105 АКШ долл. болжолунан төмөн. 2024-жылы мунайдын орточо баасы баррелине 105 АКШ долл. чейин өсүшү мүмкүн.

Бул болжолдор Кытайда керектөөнүн төмөндөшүнө, Казакстанда жана Нигерияда мунай казуунун көбөйүшүнө, ошондой эле Россиядан (азия рынокторуна) мунай экспортунун жогорку деңгээлине негизделген.

Эл аралык валюта фонду 2023-жылы мунайдын баррелинин баасы 16,2 %га – 81,13 АКШ долл. чейин төмөндөшүн болжолдогон.

2023-жылдын майында АКШнын Энергетика министрлиги 2023-жылга карата мунайдын Brent сортунун баасынын болжолун 85,01 АКШ долл./барр. 78,65 АКШ долл./барр. чейин кескин төмөндөтүү (ведомствонун энергетикалык маалымат башкармалыгынын (EIA) ар айлык болжолунун маалыматтары). 2024-жылга карата Brent наркын баалоо да төмөндөтүлдү – 81,21 АКШ долл./барр 74,47 АКШ долл./бар. чейин төмөндөтүлдү. Ведомство мунайдын баасы глобалдык дүйнөлүк экономиканын начарлашы жөнүндө коркунучтарды, банк секторундагы кризистин ыктымалдыгын, ошондой эле инфляциянын уланып жатканын баса белгилейт.

Учурдагы болжолдорго ылайык 2023-жылы Brent маркасындагы мунайдын баасы баррелине 83 АКШ долл. тартып

складывается в пользу дальнейшего роста цен на золото и, как ожидается, цены на золото в 2023 году вырастут.

Прогнозы цен на золото от экспертов различаются и зависят от реакции рынка на инфляцию, политику центрального банка и геополитическую напряженность.

Средняя цена золота согласно прогнозам аналитиков составит 1 859,90 долл. США за тройскую унцию, однако прогнозный диапазон остается широким, до 2 025 долл. США за унцию.

Высокая волатильность влияет на фондовые рынки с самого начала 2022 года. В то же время рост цен на золото был довольно устойчивым, и в настоящее время восходящий тренд продолжается. Инфляция – ключевой фактор, влияющий на стоимость драгметалла в ближайшем будущем. Вероятно, статус золота как главного инструмента хеджирования против инфляции приведет к дальнейшему росту цен.

На стоимость золота влияют следующие факторы:

– неопределенность по поводу окончания экономического спада и более высокие темпы инфляции, рост инфляционных ожиданий и волатильность курса валюты;

– рост инвестиционного спроса и постепенное восстановление потребительского спроса в Китае и Индии поддержат курс драгоценного металла на высоком уровне;

– сохранение напряженной геополитической ситуации приведет к тому, что золото станет более масштабным инструментом хеджирования.

В целом, цена на золото в 2024 году будет стабильно расти без каких-либо значительных просадок, однако рост будет медленным и ожидается низкая волатильность.

С учетом указанных факторов, а также в условиях неопределенности, на среднесрочный период цены на золото оцениваются в диапазоне 1800–2080 долл. США за тройскую унцию.

5. Макроэкономические показатели, ожидаемые в 2023 году

В настоящее время в мире нет консенсуса по глубине и длительности продолжающейся напряженной геополитической ситуации, что не дает размаха диапазону роста. Вводимые США и ЕС очередные санкции против России и Беларуси не дают определенности для экономик стран основных торговых партнеров и несут значительные негативные последствия.

Экономическое развитие будет происходить в условиях замедления темпов роста мировой экономики на фоне продолжения влияния экономических санкций.

В этих условиях основным направлением деятельности в 2023 году является обеспечение макроэкономической стабильности,

98 АКШ долл. чейин болот жана 2026-жылга чейин баанын туруксуздугу байкалат.

Бирок болжол ОПЕК+ келечектеги өндүрүштүк чечимдерине, Россиядан мунай жеткирүү кырдаалына, АКШнын сланец казуу жана мунайга болгон суроо-талаптын өсүү темптерине олуттуу даражада көз каранды болот.

Орто мөөнөттүү мезгилде мунай рыногунда баа түзүүгө таасир этиши мүмкүн болгон төмөнкүдөй тобокелдиктердин сакталышы белгиленет:

- геосаясий чыңалуунун сакталышы;
- АКШнын монетардык органдарынын жана башка борбордук банктарынын инфляция менен күрөшүү үчүн пайыздык ставкалардын жана сандык жумшартуунун деңгээлине карата саясаттын күчөтүлүшү;
- экономикалык чектөөлөргө жана орус мунайына баанын чегине байланыштуу дүйнөлүк рыноктордо мунайдын чектелген сунушу;
- АКШ жана Еврозонанын банк системасынын кризисинин тобокелдигине байланыштуу дүйнөлүк рецессиянын келип чыгуу ыктымалдыгы;
- АКШда сланец мунай өндүрүшүнүн жай өсүү темптери;
- Кытай жана башка азия-тынч океан регионунун өлкөлөрү тарабынан суроо-талапты калыбына келтирүү;
- “жаныл” технологияларды киргизүү процессин тездетүү;

4.3 Дүйнөлүк алтын рыногу

Жеке инвесторлор жана дүйнөлүк Борбордук банктар тарабынан алтынга суроо-талап өсүүдө. Учурдагы кырдаал алтынга болгон баанын мындан аркы өсүшүнүн пайдасына түзүлүүдө жана 2023-жылы алтындын баасынын өсүшү күтүлүүдө.

Эксперттердин алтынга болгон баасынын болжолдору ар кандай жана рыноктун инфляцияга, Борбордук банктын саясатына жана геосаясий чыңалууга болгон реакциясына жараша болот.

Аналитиктердин болжолуна ылайык алтындын орточо баасы 1 троа унция үчүн 1 859,90 АКШ долл. түзөт, бирок болжолдуу диапазон унциясына 2 025 АКШ долл. чейин кеңири бойдон калууда.

Жогорку өзгөрмөлүүлүк 2022-жылдын башынан бери фонддук рынокторго таасирин тийгизүүдө. Ошол эле учурда алтындын баасынын өсүшү кыйла туруктуу болгон жана азыркы учурда келе жаткан тренд уланууда. Инфляция – жакынкы келечекте баалуу металлдын наркына таасир этүүчү негизги фактор. Алтындын инфляцияга каршы хеджирлөөнүн башкы куралы катары статусу баалардын андан ары өсүшүнө алып келет.

Алтындын наркына төмөнкү факторлор таасир этет:

включая принятие действенных мер по сдерживанию роста уровня потребительских цен, предотвращению и минимизации влияния кризисных проявлений с применением дополнительной поддержки со стороны мер политики.

В целях поддержания экономического роста, финансовой стабильности страны, а также выполнения социальных обязательств принят План действий Кабинета Министров Кыргызской Республики на 2023 год (распоряжение от 29 декабря 2022 года № 699-р). Особый фокус придан созданию условий для полноценной реализации экономического потенциала страны и реализации мер, направленных на развитие стратегических отраслей экономики Кыргызской Республики: агропромышленного сектора, энергетики, строительства, горной добычи, транспорта и дорожного сектора, туризма и индустрии услуг, которые способствуют появлению новых рабочих мест. Выполнение мероприятий, направленных на укрепление национальной экономики, позволит создать условия для расширения социальных программ по развитию образования, здравоохранения, улучшению пенсионного обеспечения.

В целях эффективной реализации заявленных мер по достижению целевых параметров реального экономического роста и удержания уровня инфляции в целевом диапазоне посредством проведения скоординированной денежно-кредитной и налогово-бюджетной политики принято Совместное заявление Кабинета Министров Кыргызской Республики и Национального банка Кыргызской Республики об основных направлениях экономической политики на 2023 год.

В связи с сохранением высокой неопределенности из-за сложившейся геополитической ситуации, возможности влияния вторичных эффектов между странами и рисков снижения экономической активности в странах – основных торговых партнерах, ожидаемый рост экономики в Кыргызской Республике в 2023 году оценен достаточно взвешенным, где экономический рост на 2023 год ожидается на уровне 104,5 %, что в номинальном выражении составит в сумме 1 078,7 млрд сомон.

Предпосылками для роста являются наблюдавшаяся положительная динамика инвестиционной активности, доходов населения и заработной платы, постепенное смягчение кредитных условий и рост кредитования экономики, благоприятная ситуация на рынке труда, связанная с положительным миграционным притоком. Данные факторы будут способствовать поддержанию внутреннего спроса в течение 2023 года. Ожидается, что экономическая политика будет носить преимущественно стимулирующий характер.

Возможные риски:

– экономикалык түшүүнүн аякташына байланыштуу белгисиздик жана инфляциянын кыйла жогорку темптери, инфляциялык күтүүлөрдүн өсүшү жана валюта курсунун өзгөрмөлүүдүгү;

– Кытай менен Индияда инвестициялык суроо-талаптын өсүшү жана керектөөчүлүк суроо-талабынын акырындак менен калыбына келиши баалуу металлдын курсун жогорку деңгээлде кармайт;

– чыңалган геосаясий кырдаалды сактоо алтындын хеджирлөөнүн масштабдуу инструменти болот.

Жалпысынан алтындын баасы 2024-жылы эч кандай олуттуу түшүүлөргөз туруктуу өсөт, бирок өсүш жай болот жана төмөн өзгөрмөлүүдүк күтүлөт.

Көрсөтүлгөн факторлорду эске алуу менен, ошондой эле аныкталбаган шарттарда орто мооноттүү мезгилге алтындын баасы троя унция үчүн 1800–2080 АКШ долл. диапазонунда бааланат.

5. 2023-жылы күтүлгөн макроэкономикалык көрсөткүчтөр

Азыркы учурда дүйнөдө уланып жаткан чыңалган геосаясий кырдаалдын тереңдиги жана узактыгы боюнча консенсус жок, бул өсүү диапазонуна арыш бербейт. АКШ жана ЕБ тарабынан киргизилип жаткан Россия жана Беларуска каршы кезектеги санкциялар негизги соода өнөктөш өлкөлөрдүн экономикалары үчүн анык эмес жана олуттуу терс кесепеттерге алып келет.

Экономикалык өнүгүү экономикалык санкциялардын таасиринин уланышынын фонунда дүйнөлүк экономиканын өсүш темпинин басаңдоо шарттарында ишке ашат.

Бул шарттарда 2023-жылы иштин негизги багыты макроэкономикалык туруктуулукту камсыз кылуу, анын ичинде керектөөчүлүк бааларынын деңгээлинин өсүшүн кармап туруу боюнча тасирдүү чараларды көрүү, саясаттын чаралары тарабынан кошумча колдоону пайдалануу менен кризистик көрүнүштөрдүн таасиринин алдын алуу жана минималдаштыруу болуп саналат.

Өлкөнүн экономикалык өсүшүн, финансылык туруктуулугун колдоо, ошондой эле социалдык милдеттенмелерин аткаруу максатында Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылга карата Иш-аракеттер планы кабыл алынды (2022-жылдын 29-декабрындагы №699-т тескемеси). Өлкөнүн экономикалык потенциалын толук ишке ашыруу үчүн шарттарды түзүүгө жана Кыргыз Республикасынын экономикасынын стратегиялык тармактарын: агроөнөр жай секторун, энергетиканы, курулушту, тоо-кен казып алууну, транспортту жана жол секторун, туризмди жана кызмат көрсөтүү индустриясын өнүктүрүүгө багытталган чараларды ишке ашырууга өзгөчө көңүл бурулган, алар

1) расширение антироссийских санкций, что негативно может отразиться на экономике России и повлиять через спрос и внешнюю торговлю на национальную экономику;

– сокращением внешнего спроса и предложения, ухудшением условий торговли со странами – основными торговыми партнерами;

– замедлением экономики и как следствие снижением деловой активности и отсутствием финансирования экономического роста. Осложнение ситуации на мировых финансовых рынках может создать препятствия в поступлении внешних займов или привести к удорожанию стоимости привлекаемых ресурсов;

– сужением внутреннего спроса из-за замедления экономической активности, обусловленного сокращением притока денежных переводов трудовых мигрантов (за январь–март 2023 года частый приток денежных переводов остается ниже уровня январь–марта 2022 года на 21,8 %; если до конца года сохранится такая тенденция, то соответственно негативно может повлиять на объемы частного потребления и жилищного строительства);

– удорожанием цен и ростом уровня инфляции;

2) нестабильность на фондовых рынках, что отрицательно может сказаться на котировках ценных бумаг и привести к волатильности валют;

3) неблагоприятный природно-климатический фактор, который может оказать воздействие на развитие агропромышленного комплекса и энергетики;

4) зависимость внутреннего рынка от импорта продовольственной группы товаров (мука, растительное масло, сахар, крупы и т.д.), ГСМ; недостаток и высокие цены на отдельные виды социально-значимых товаров;

5) неустойчивая работа энергетической отрасли (доля в промышленности около 12–13 %) из-за природно-климатического фактора, который влияет на приток воды в Токтогульское водохранилище в период вегетации (по состоянию на 1 июня 2023 года объем воды Токтогульского водохранилища составил 8,604 млрд/м³, что меньше на 2,0 млрд/м³ аналогичного периода 2022 года (10,665 млрд/м³). Недостаток фактической выработки электроэнергии к необходимой потребности подвергает риску функционирования секторов экономики и обеспеченность потребности населения;

6) перебои в обеспечении источниками финансирования запланированных капитальных вложений для реализации крупных инвестиционных проектов, соответственно вялый рост в строительстве (за 3 месяца рост всего в среднем на 1,4 % при высокой базе за соответствующий период 2022 года – 98,3 %);

7) увеличение размера отрицательного сальдо торгового баланса, что ухудшает состояние платежного баланса страны;

жаны жумуш орундарынын пайда болушуна өбөлгө түзөт. Улуттук экономиканы чыңдоого багытталган иш-чараларды аткаруу билим берүүнү, саламаттык сактоону өнүктүрүү, пенсия менен камсыз кылууну жакшыртуу боюнча социалдык программаларды кеңейтүү үчүн шарттарды түзүүгө мүмкүндүк берет.

Координацияланган акча-кредиттик жана салыктык-бюджеттик саясатты жүргүзүү аркылуу реалдуу экономикалык өсүштүн максаттуу параметрлерине жетишүү жана инфляциянын деңгээлин максаттуу диапазондо кармап туруу боюнча билдирилген чараларды натыйжалуу ишке ашыруу максатында 2023-жылга экономикалык саясаттын негизги багыттары жөнүндө Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Биргелешкен билдирүүсү кабыл алынган.

Түзүлгөн геосаясий кырдаалдан, өлкөлөр ортосунда экинчи натыйжалардын таасиринин мүмкүндүгүнөн жана негизги соода өнөктөш өлкөлөрдө экономикалык активдүүлүктүн төмөндөшүнүн төбөкөлдигинен улам жогорку белгисиздиктин сакталуусуна байланыштуу, 2023-жылы Кыргыз Республикасында экономиканын күтүлүүчү өсүшү жетишерлик салмактанып бааланган, мында 2023-жылга экономикалык өсүш 104,5 % деңгээлинде күтүлүүдө, бул номиналдык туянттууда көлөм 1 078,7 млрд сом суммасын түзөт.

Инвестициялык активдүүлүктүн, калктын кирешелеринин жана эмгек акынын байкалган оң динамикасы, кредиттик шарттарды акырындык менен жумшартуу жана экономиканы кредиттөөнүн өсүшү, миграциялык оң агым менен байланышкан эмгек рыногундагы жагымдуу кырдаал өсүш үчүн өбөлгөлөр болуп саналат. Бул факторлор 2023-жылдын ичинде ички суроо-талапты кармап турууга өбөлгө түзөт. Экономикалык саясат артыкчылыктуу түрдө түрткү берүүчү мүнөзгө ээ болушу күтүлүүдө.

Мүмкүн болуучу төбөкөлдиктер:

1) антироссиялык санкциялардын көбөйүшү, бул Россиянын экономикасына терс таасирин тийгизиши жана суроо-талап жана тышкы соода аркылуу улуттук экономикага таасир этиши мүмкүн;

– тышкы суроо-талаптын жана сунуштун кыскарышы, негизги соода өнөктөштөрү болгон өлкөлөр менен соода шарттарынын начарлашы;

– экономиканын басаңдашы жана натыйжада ишкердик активдүүлүктүн төмөндөшү жана экономикалык өсүштү кыржылоонун жоктугу. Дүйнөлүк финансы рынокторундагы кырдаалдын татаалдашы тышкы карыз алуулардын келип түшүүсүнө тоскоолдук жаратышы же тартылуучу ресурстардын наркынын кымбатташына алып келиши мүмкүн;

– эмгек мигранттарынын акча которууларынын агымынын кыскарышы менен шартталган экономикалык активдүүлүктүн

8) чрезмерное увеличение расходов на реализацию мер по повышению заработной платы, пособий, поддержке предпринимательства за счет ввода отдельных льгот по кредитованию и др. на фоне сокращения потенциальных кредитных и грантовых поступлений;

9) сохранение высокого уровня государственного долга (по итогам 2022 года отношение государственного долга к ВВП составило 52 %), который может ограничивать возможности фискального стимулирования, соответственно бюджетный дефицит будет угрожать дальнейшим ростом государственного долга.

Очень много изменчивых факторов влияют на нынешнюю экономическую ситуацию, и это девальвирует точность прогнозов.

Социально-экономические показатели в 2023 году ожидаются следующим образом:

Таблица 9

Структура и темпы роста по отраслям, формирующим ВВП (темпы роста приведены по ВДС)

	2022 год, предл. факт			2023 год, ожидаемое			
	млн сомов	темп роста, %	в % к ВВП	млн сомов	темп роста, %	в % к ВВП	доля вклада в рост ВВП, в п.п
ВВП	919 444,6	107,0	100,0	1 078 655,3	104,5	100,0	4,5
Промышленность	152 925,6	112,2	16,7	164 341,9	103,2	15,2	0,53
Сельское хозяйство	111 440,7	107,3	12,1	124 925,6	103,0	11,6	0,36
Строительство	68 103,0	108,0	7,4	79 582,2	107,9	7,4	0,59
Сфера услуг	451 364,2	104,8	49,1	532 955,5	104,7	49,4	2,31
Чистые налоги на продукты	135 611,1	107,0	14,7	176 849,9	104,8	16,4	0,71

В 2023 году в секторах экономики рост оценивается следующим образом: в сельском хозяйстве – на 3,0 %, промышленности – на 3,2 %, сфере услуг – на 4,7 %, строительстве – на 7,9 %.

Основную роль в обеспечении продовольственной безопасности страны, наряду с занятостью населения, будет играть агропромышленный сектор экономики. Валовой выпуск продукции сельского хозяйства, лесного хозяйства и рыболовства на 2023 год ожидается в объеме 397,5 млрд сомов, а темп реального прироста – на уровне 3,0 %, за счет прироста в растениеводстве – на 3,1 % и животноводстве – на 3,1 %.

Структура производства сельского хозяйства будет представлена, в основном, продукцией растениеводства и животноводства с соответствующим удельным весом – 51,6 % и 46,0 %.

басиңдашынан улам ички суроо-талаптын азайышы (2023-жылдын январь-мартында акча которуулардын таза келип түшүүсү 2022-жылдын январь-мартындагы деңгээлден 21,8 %га төмөн бойдон калууда; эгерде жылдын аягына чейин мындай тенденция сакталса, анда тиешелүү түрдө жеке керектөөнүн жана турак жай курулушунун көлөмүнө терс таасирин тийгизиши мүмкүн);

- баалардын жогорулашы жана инфляциянын деңгээлинин өсүшү;

2) фонддук рыноктордогу туруксуздук, бул баалуу кагаздардын котировкасына терс таасирин тийгизип, валюталардын туруксуздугуна алып келиши мүмкүн;

3) агроөнөр жай комплексин жана энергетиканы өнүктүрүүгө таасир этиши мүмкүн болгон жагымсыз жаратылыштык-климаттык фактор;

4) ички рыноктун товарлардын азык-түлүктүк тобуунун (ун, өсүмдүк майы, кант, акшак ж. б.), КММ импортуна кез карандылыгы; социалдык маанилүү товарлардын айрым түрлөрүнүн жетишсиздиги жана жогорку баалары;

5) табигый-климаттык фактордон улам энергетика тармагынын туруксуз иштөөсү (өнөр жайдагы үлүшү 12-13 %га жакын), бул вегетация мезгилинде Токтогул суу сактагычына суунун агып келишине таасир этет (2023-жылдын 1-июнуна карата Токтогул суу сактагычындагы суунун көлөмү 8,604 млрд/м³ түздү, бул 2022-жылдын ушул мезгилине караганда (10,665 млрд/м³) 2,0 млрд. м³ аз. Зарыл болгон муктаждыкка карата электр энергиясынын иш жүзүндө жетишсиз иштелип чыгуусу экономика секторлорунун иштөөсүн жана калктын керектөөсүн камсыздоону тобокелдикке салат;

6) ири инвестициялык долбоорлорду ишке ашыруу үчүн пландалган капиталдык салымдарды каржылоо булактары менен камсыз кылуудагы үзгүлтүктөр, тиешелүү түрдө курулуштагы өсүштүн жайлашы (2022-жылдагы тиешелүү мезгилде 98,3 % болгон төмөнкү баада 3 ай ичинде өсүш жалпысынан орточо 1,4 %га);

7) соода балансынын терс салдосунун өлчөмүн көбөйтүү, бул өлкөнүн төлөм балансынын абалын начарлатат;

8) потенциалдуу кредиттик жана гранттык түшүүлөрдүн кыскаруу фонунда кредиттөө боюнча айрым жеңилдиктерди ж.б. киргизүүнүн эсебинен эмгек акыны, жөлөкпүлдарды жогорулатуу, ишкердикти колдоо бозонча чараларды ишке ашырууга чыгымдардын ашыкча көбөйүшү;

9) мамлекеттик карыздын жогорку деңгээлинин сакталышы (2022-жылдын жыйынтыгы боюнча мамлекеттик карыздын ИДПга карата катышы 52 %ды түздү), бул фискалдык дем берүүнүн мүмкүнчүлүктөрүн чектеши мүмкүн, тиешелүү түрдө бюджеттин

Ожидаемые темпы прироста на уровне 3,1 % в растениеводстве будут обеспечены за счет увеличения посевов сельскохозяйственных культур (общая посевная площадь сельхозкультур в 2023 году в целом по республике составит 1 232,6 тыс. га что на 4,0 тыс. га больше чем за 2022 год), производства технических культур, своевременного проведения весенне-полевых работ, увеличения удельного веса высеваемых кондиционных семян зерновых культур, оптимизации структуры посевных площадей, улучшения сортов семян, улучшения уровня орошаемости.

Темп роста, в основном, будет обеспечен наращиванием производства:

- зерновых культур – на 15,4 %, за счет увеличения посевной площади на 91,5 тыс. га (15,4 %) до 667,0 тыс. га в целях повышения уровня продовольственной обеспеченности мукой и хлебопродуктами за счет собственного сырья;

- сахарной свеклы – на 61,1 %, за счет увеличения посевной площади на 5,5 тыс. га (на 60,6 %) после резкого сокращения посевов в 2022 году (на 41,7 %), так как в 2021 году из-за засухи фермеры получили мало урожая сахарной свеклы п, побоявшись повторения ситуации, многие решили отказаться от выращивания данной культуры;

- хлопка – на 2,5 %, табака – на 28,0 % в связи с ростом мировых закупочных цен на данные виды сырья.

В производстве продукции животноводства реальный прирост на уровне 3,1 % будет обеспечен путем сохранения благополучной эпизоотической ситуации в стране, увеличения поголовья скота, улучшения генфонда племенных животных и работы по воспроизводству стада; рационального использования пастбищ, повышения селекционно-племенной работы за счет расширения сети зооветеринарных и ветеринарных служб, создания инфраструктуры (пункты искусственного осеменения, проведение идентификации животных, создание кормовой базы для увеличения показателей эффективности скота и птицы). При этом рост производства мяса в живом весе прогнозируется на 2,3 % и объем производства увеличится до 451,2 тыс. тонн, или по сравнению с 2022 годом больше на 10,0 тыс. тонн, молока – на 3,8 % и увеличится до 1 800,0 тыс. тонн, или по сравнению с 2022 годом больше на 65,9 тыс. тонн, яиц – на 2,9 %, с увеличением на 17,9 млн штук (до 625,8 млн штук) и шерсти – на 5,1 %, с увеличением на 0,7 тыс. тонн (до 13,6 тыс. тонн).

В целях оказания государственной поддержки сельским товаропроизводителям республики в своевременном проведении сельскохозяйственных работ в 2023 году продолжится предоставление льготных кредитов для сельхозпроизводителей по линии «Финансирование сельского хозяйства» (распоряжение Кабинета Министров Кыргызской Республики «Финансирование сельского

тартиптыгы мамлекеттик карыздын андан ары өсүү көркүнүчүна алып келет.

Абдан көп өзгөрүлмө факторлор учурдагы экономикалык кырдаалга таасир этет жана бул болжолдоолордун тактыгын девальвациялайт.

2023-жылдагы социалдык-экономикалык көрсөткүчтөр төмөнкүдөй күтүлүүдө:

9-таблица

ИДНы түзүүчү тармактар боюнча түзүмү жана өсүш темпи (өсүш темпи ДКН боюнча келтирилди)

	2022-жыл, болжолдуу факт			2023-жыл, күтүүлөр			
	млн сом	өсүш темпи, %	ИДНга карата % менен	млн сом	өсүш темпи, %	ИДНга карата % менен	ИДНын өсүшүнө салымын үлүшү, п.п менен
ИДН	919 444,6	107,0	100,0	1 078 655,3	104,5	100,0	4,5
Өнөр жай	152 925,6	112,2	16,7	164 341,9	103,2	15,2	0,53
Айыл чарба	111 440,7	107,3	12,1	124 925,6	103,0	11,6	0,36
Курулуш	68 103,0	108,0	7,4	79 582,2	107,9	7,4	0,59
Кызмат көрсөтүү чөйрөсү	451 364,2	104,8	49,1	532 955,5	104,7	49,4	2,31
Продуктарга таза салымдар	135 611,1	107,0	14,7	176 849,9	104,8	16,4	0,71

2023-жылы экономика секторлорунда өсүш төмөнкүдөй бааланат: айыл чарбасында – 3,0 %га, өнөр жайда – 3,2 %га, кызмат көрсөтүү чөйрөсүндө – 4,7 %га, курулушта – 7,9 %га.

Өлкөнүн азык-түлүк коопсуздугун камсыз кылууда калктын иш менен камсыз болушу менен катар экономиканын агроөнөр жай сектору негизги ролду ойнойт. 2023-жылга айыл чарба, токой чарба жана балык чарбасынын продукцияларынын дүн чыгарылышы 397,5 млрд сом көлөмүндө, ал эми реалдуу өсүш темпи өсүмдүк өстүрүүдөгү – 3,1 % жана мал чарбасындагы – 3,1 % өсүштүн эсебинен 3,0 % деңгээлинде күтүлүүдө.

Айыл чарба өндүрүшүнүн түзүмү негизинен 51,6 % жана 46,0 % тиешелүү салыптырма салмагы менен өсүмдүк өстүрүү жана мал чарба продукцияларынан турат.

Өсүмдүк өстүрүүчүлүктө 3,1 % деңгээлинде күтүлүүчү өсүш темпи айыл чарба өсүмдүктөрүн айдоону көбөйтүүнүн (2023-жылы

хозяйства – 11» от 27 февраля 2023 года). В реализации проекта «Финансирование сельского хозяйства – 11» участвуют 2 коммерческих банка республики (ОАО «Айыл Банко» и «РСК Банко») с общим объемом кредитования в сумме 3,3 млрд сомов.

Кроме того, в целях оказания поддержки аграрному сектору, повышения эффективности реализации Указа Президента Кыргызской Республики «О мерах по развитию агропромышленного комплекса Кыргызской Республики» от 8 февраля 2021 года № 25, развития агропромышленных кластеров путем обеспечения льготными кредитными средствами продолжается реализация проекта «Кредитование агропромышленного комплекса» (распоряжение Кабинета Министров Кыргызской Республики от 16 марта 2022 года № 120-р) на общую сумму 3,2 млрд сомов.

Продолжается оказание государственной поддержки в выделении ГСМ, обеспечении фермеров необходимой сельхозтехникой на льготных кредитных условиях путем закупки сельхозтехники по лизингу, решению проблемы с обеспечением крестьян и фермеров азотными минеральными удобрениями, поливной водой. Запланированы ввод 6 водохозяйственных объектов, освоение 1 624 га новых орошаемых земель путем реабилитации и реконструкции ирригационных сооружений. На 2023 год предусмотрена государственная поддержка в сумме 1,4 млрд сомов на текущий и капитальный ремонт ирригационных сооружений протяженностью 246,5 км.

Влияние сельского хозяйства на темпы экономического роста будет положительным и составит 0,4 процентного пункта, удельный вес в структуре производства ВВП – 11,6 %.

В промышленности в 2023 году прирост ожидается на уровне 3,2 %, где умеренный темп роста обусловлен плановым снижением объемов добычи основного металла на месторождениях Кумтор, Джеруй и Талды-Булак Левобережный, объемы которых в структуре промышленности занимают более 40 %. Кроме того, низкие показатели на 2023 год обусловлены высокой базой 2022 года (ИФО 111,4 %).

Ожидается плановое снижение объемов производства основного металла на месторождении Кумтор в 2023 году на 18,8 % по сравнению с 2022 годом (451,6 тыс. унций против фактической добычи за 2022 год 556,4 тыс. унций); Талды-Булак Левобережный – на 22,9 %; Джеруй – на 14,7 %.

При этом ожидается возобновление работ на месторождении Макмал, где объемы производства основного металла в 2023 году ожидается на уровне 308,6 кг, а также запуск месторождений Чаарат, Жамгыр, Терексай.

Будут наращиваться объемы текстильного и швейного производства за счет ввода новых производственных мощностей: хлопкоочистительный завода ОсОО «Текстиль Транс» в

айыл чарба өсүмдүктөрүнүн жалпы айдоо аянты республика боюнча жалпысынан 1 232,6 миң га түзөт, бул 2022-жылга караганда 4,0 миң га көп), техникалык өсүмдүктөрдү өндүрүүнүн, жазгы талаа иштерин өз убагында жүргүзүүнүн, даң өсүмдүктөрүнүн себилүүчү кондициялык үрөндөрүнүн салыштырма салмагын көбөйтүүнүн, айдоо аянттарынын түзүмүн оптималдаштыруунун, үрөндөрдүн сортторун жакшыртуунун, сугаруунун деңгээлин жакшыртуунун эсебинен камсыздалат.

Өсүш темпи негизинен төмөнкүлөрдүн өндүрүшүн көбөйтүү менен камсыздалат:

- жеке сырьёнун эсебинен ун жана нан азыктары менен азыктүлүктүк камсыз болуу деңгээлин жогорулатуу максатында айдоо аянтын 91,5 миң гадан (15,4 %) 667,0 миң га чейин көбөйтүүнүн эсебинен даң өсүмдүктөрүн – 15,4 %га;

- 2022-жылы айдоо кескин кыскаргандан кийин (41,7 % га) айдоо аянтын 5,5 миң га (60,6 %га) көбөйтүүнүн эсебинен кант кызылчасын – 61,1 %га, анткени 2021-жылы кургакчылыктын айынан фермерлер кант кызылчасынан аз түшүм алган жана кырдаалдын кайталануусунан коркуп, көпчүлүгү бул өсүмдүктү өстүрүүдөн баш тартууну чечипкен;

- сырьёнун бул түрлөрүнө дүйнөлүк сатып алуу бааларынын өсүшүнө байланыштуу пахта – 2,5 %га, тамекини – 28,0 %га.

Мал чарба продукциясын өндүрүүдө 3,1 % деңгээлиндеги реалдуу өсүш өлкөдөгү эпизоотиялык абалды сактоо, малдын санын көбөйтүү, асыл тукум жаныбарлардын генофондун жана үйүрдү көбөйтүү боюнча иштерди жакшыртуу; жайыттарды сарамжалдуу пайдалануу, зоветсервистердин жана ветеринардык кызматтардын тармагын кеңейтүүнүн эсебинен селекциялык-асыл тукум иштерин жогорулатуу, инфраструктураны түзүү (жасалма уруктандыруу пункттары, жаныбарларды идентификациялоо, малдын жана канаттуулардын натыйжалуулугунун көрсөткүчтөрүн жогорулатуу үчүн тоют базасын түзүү) жолу менен камсыз кылынат. Ошол эле учурда тиричилик салмактагы эт өндүрүүнүн өсүшү 2,3 %га болжолдонууда жана өндүрүштүн көлөмү 451,2 миң тоннага чейин көбөйөт, же 2022-жылга салыштырмалуу 10,0 миң тоннага көп, сүт – 3,8 % га көбөйөт жана 1 800,0 миң тоннага чейин көбөйөт же 2022-жылга салыштырмалуу 65,9 миң тоннага көп, жумуртка – 2,9 %га, 17,9 млн даанага (625,8 млн даанага чейин) жана жүн – 5,1 %га, 0,7 миң тоннага көбөйүү менен (13,6 миң тоннага чейин) көбөйөт.

Республиканын айылдык товар өндүрүүчүлөрүнө айыл чарба иштерин өз убагында жүргүзүүгө мамлекеттик колдоо көрсөтүү максатында 2023-жылы "Айыл чарбасын каржылоо" линиясы боюнча айыл чарба өндүрүүчүлөрүнө жеңилдетилген кредиттерди берүү улантылат (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин

промышленной зоне г. Токмок с производственной мощностью 12 тыс. тонн волокна в год; ожидается завершение II этапа строительства текстильной фабрики с увеличением производственной мощности и выпуском ткацкого полотна на базе действующей текстильной фабрики ОсОО «Текстиль Транс».

Ожидается прирост объемов производства:

- продуктов (включая напитки) и табачных изделий в 2023 году на уровне 7,2 % (за 2022 год база высокая – 111 %);

- наращивание объемов производства на Джалал-Абадском НПЗ и постепенное восстановление объемов производства НПЗ «Джунда», в 2023 году за счет освоения их производственных мощностей ожидается рост на 7,4 % (2021-2022 гг. база была высокой – 167 % и 112,3 %, соответственно);

- строительных материалов на уровне 4,5 % (2022 году база была низкой – 99,5 %) за счет устойчивой производственной деятельности ОАО «Интерглас», ОАО «Кантский цементный завод», ЗАО «Южно-Кыргызский Цемент», ОАО «Таш-Темир» (железобетонный завод) и др. При этом замедление темпов роста обусловлено сокращением потребности в кыргызском стекле в Российской Федерации и Казахстане, основных потребителей продукции Токмакского завода листового стекла ОсОО «Интерглас». В России связано со свертыванием в сложившейся политической ситуации объектов капитального строительства, а также переходом на использование отечественного российского стекла, ранее поставляемого в европейские страны. В Казахстане запущен свой стекольный завод в Кызыл-Орде, сопоставимый мощностью с ОсОО «Интерглас»;

- машин и оборудования на уровне 5,0 % за счет наращивания изготовления запчастей и инструментов для горногеологических работ, буровых мачт, лабораторных дробилок, подъемников механизированных шурфовходческих (ТП «Бишкекский опытно-экспериментальный завод»). Кроме того, в 2023 году по линии ОАО «Кыргызиндустрия» планируется запустить производство по сборке принтеров, серверного оборудования, КСМ. Для этого создано новое предприятие ОсОО «Кыргызэлектроника»;

- транспортных средств на 50 % (за 2022 год рост на 80,8 %) за счет наращивания действующих производственных мощностей по сборке легковых и коммерческих автомобилей на электрическом двигателе.

В 2023 году ожидается увеличение выработки электроэнергии с учетом существующего наполнения Токтогульского водохранилища на 3,7 %, с учетом ее передачи и распределения, распределения газообразного топлива через системы газоснабжения (рост на 6,9 %) ожидается рост объемов в этой отрасли на 4,4 %.

2023-жылдын 27-февралындагы “Айыл чарбасын каржылоо – 11” жөнүндө тескемеси). “Айыл чарбасын каржылоо – 11” долбоорун ишке ашырууга кредиттөөнүн жалпы көлөмү 3,3 млрд сом болгон республиканын 2 коммерциялык банкы (“Айыл Банк” жана “РСК Банк” ААК) катышууда.

Мындан тышкары агрардык секторго колдоо көрсөтүү, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2021-жылдын 8-февралындагы № 25 “Кыргыз Республикасынын агроөнөр жай комплексин өнүктүрүү боюнча чаралар жөнүндө” Жарлыгын ишке ашыруунун натыйжалуулугун жогорулатуу, жеңилдетилген кредиттик каражаттар менен камсыз кылуу аркылуу агроөнөр жай кластерлерин өнүктүрүү максатында жалпы суммасы 3,2 млрд сомго “Агроөнөр жай комплексин насаялоо” долбоорун (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 16-мартындагы 120-т тескемеси) ишке ашыруу улантылууда.

КММ бөлүп берүүдө, лизинг боюнча айыл чарба техникаларын сатып алуу жолу менен жеңилдетилген кредиттик шарттарда фермерлерди керектүү айыл чарба техникалары менен камсыздоодо, дыйкандарды жана фермерлерди азоттуу минералдык жер семирткичтер, сугат суусу менен камсыз кылуу маселелерин чечүүдө мамлекеттик колдоо көрсөтүү улантылууда. 6 суу чарба объектин ишке киргизүү, ирригациялык курулмаларды реабилитациялоо жана реконструкциялоо жолу менен 1 624 га жаңы сугат жерлерин өздөштүрүү пландалган. 2023-жылга узундугу 246,5 км болгон ирригациялык курулмаларды күндөлүк жана капиталдык ондоого 1,4 млрд сом суммасында мамлекеттик колдоо каралган.

Экономикалык өсүштүн темпине айыл чарбасынын таасири оң болот жана 0,4 пайыздык пунктту, ИДПнин өндүрүш түзүмүндөгү салыштырма салмак – 11,6 %ды түзөт.

2023-жылы өнөр жайда өсүш 3,2 % деңгээлинде күтүлүүдө, мында өсүштүн орточо темпи Кумтөр, Жерүй жана Талды-Булак Сол жээк кендеринде негизги металлды казып алуунун көлөмүнүн пландуу төмөндөшү менен шартталган, алардын көлөмү өнөр жай түзүмүндө 40 % дан ашыкты ээлейт. Мындан тышкары 2023-жылга төмөнкү көрсөткүчтөр 2022-жылдын жогорку базасы менен шартталган (111,4 % ФКИ).

2022-жылга салыштырмалуу 2023-жылы Кумтөр кенинде негизги металлды өндүрүүнүн көлөмүнүн пландуу түрдө 18,8 %га (2022-жылы иш жүзүндө 556,4 миң унция казып алууга салыштырмалуу 451,6 миң унция); Талды-Булак Сол жээк – 22,9 %га; Жерүй – 14,7 %га төмөндөшү күтүлүүдө.

Ошол эле учурда Макмал кенинде нитри жандандыруу күтүлүүдө, мында 2023-жылы негизги металлды өндүрүүнүн көлөмү 308,6 кг

Ожидается рост объемов добычи полезных ископаемых за счет увеличения добычи угля на 3 %, сырой нефти и природного газа – на 3,9 % и металлических руд – на 14,8 %.

Положительное влияние промышленного сектора на темпы экономического роста составит 0,5 процентного пункта, удельный вес в структуре производства ВВП – 15,2 %.

В строительном комплексе страны прогнозируется увеличение капитальных вложений на 12,5 % (объемы составят 168,6 млрд сомов), в том числе: за счет внутренних источников финансирования предусмотрено поступление капитальных вложений:

- из республиканского бюджета по статье «Капитальные вложения» в сумме 5 000,0 млн сомов;

- за счет средств предприятий и организаций в сумме 52,9 млрд сомов (за счет инвестиций ЗАО «Кумтор Голд Компани» (14 817,7 млн сомов); ОАО «Кыргызалтын» (366,5 млн сомов), ОАО «Чакан ГЭС» (3 351,4 млн сомов) и др.;

- за счет средств населения в сумме 56,3 млрд сомов;

- за счет внешних источников финансирования:

- за счет иностранных кредитов, иностранных грантов и гуманитарной помощи (ожидается в сумме 34,8 млрд сомов);

- за счет увеличения объемов прямых иностранных инвестиций до 15,5 млрд сомов (ОАО «Алтынкен» (68,7 млн сомов); ОсОО «KAZ Minerals Bozumchak» (4 698,3 млн сомов); ЗАО «Чарпат Зав» (3 421,0 млн сомов); ОсОО «Газпром Кыргызстан» (956,5 млн сомов); ОсОО «Алтын-Альянс» (718,0 млн сомов); ОсОО «Эти Бақыр Терексай» (717,5 млн сомов) и др.

В 2023 году важнейшими направлениями проектов государственных инвестиций останутся развитие транспортной системы, энергетической инфраструктуры, а также водоснабжения.

Объем бюджета государственных инвестиций составляет 47 571,3 млн сомов, из которых гранты – 16 482,2 млн сомов (34,6 %), кредиты – 29 459,2 млн сомов (61,9 %) и софинансирование Кабинета Министров Кыргызской Республики – 1 630,0 млн сомов (3,4 %). Наибольшие объемы финансирования предусмотрены в секторе транспорта в размере 12 177,8 млн сомов (26,6 % всех государственных инвестиций). В энергетической отрасли объемы финансирования предусмотрены в сумме 9 134,8 млн сомов (19,2 % всех государственных инвестиций).

В 2023 году в первоочередном порядке ресурсы государственных капитальных вложений будут направлены:

- на завершение ранее начатых объектов строительства и их сдача в эксплуатацию;

денгээлинде, ошондой эле Чаарыг, Жамгыр, Терексай кендерин иштетүү күтүлүүдө.

Текстиль жана тигүү өндүрүшүнүн көлөмдөрү жаңы өндүрүштүк кубаттуулуктарды: жылына 12 миң тонна була өндүрүү кубаттуулугу менен Токмок шаарынын өнөр жай зонасындагы "Текстиль Транс" ЖЧКсы пахта тазалоочу заводун ишке киргизүүнүн эсебинен көбөйтү; иштеп жаткан "Текстиль Транс" ЖЧКсы текстиль фабрикасынын базасында өндүрүштүк кубаттуулугун жогорулатуу жана токуу кездемесин чыгаруу менен текстиль фабрикасын куруунун II этабын аяктоо күтүлүүдө.

Төмөнкүлөрдү өндүрүүнүн көлөмдөрүнүн өсүшү күтүлүүдө:

– 2023-жылы продукттарды (суусундуктарды кошкондо) жана тамеки буюмдарын 7,2 % денгээлинде (2022-жылы база жогору – 111 % болгон);

– Жалал-Абад мунайды кайра иштетүүчү заводунда өндүрүштүн көлөмүн көбөйтүү жана "Жунда" мунайды кайра иштетүүнүн көлөмүн акырындак менен калыбына келтирүү, 2023-жылы алардын өндүрүштүк кубаттуулуктарын өздөштүрүүнүн эсебинен 7,4 %га өсүш күтүлүүдө (2021–2022-жж. база жогору, тиешелүү түрдө 167 % жана 112,3 % болгон);

– "Интерглас" ААК, "Кант цемент заводу" ААК, "Түштүк-Кыргыз Цемент" ЖАК, "Таш-Темир" ААК (темир бетон заводу) жана башкалардын туруктуу өндүрүштүк ишинин натыйжасында курулуш материалдарын 4,5 % денгээлинде (2022-жылы база төмөн – 99,5 % болгон). Ошол эле учурда өсүш темпинин басаңдашы "Интерглас" ЖЧКсы Токмок лист айнеги заводунун продукциясын Россия Федерациясындагы жана Казакстандагы негизги керектоочүлөрдүн кыргыз айнегине муктаждыгы төмөндөгөндүгү менен шартталган. Россияда түтүлгөн саясий кырдаалда капиталдык курулуш объекттеринин кыскарышы, ошондой эле мурда европа өлкөлөрүнө жеткирилген ата мекендик орус айнегин колдонууга өтүү менен байланышкан. Казакстанда кубаттуулугу "Интерглас" ЖЧКсынын кубаттуулугу менен салыштырууга мүмкүн болгон өзүнүн Кызыл-Ордо айнек заводу ишке кирди;

– тоо-кен геологиялык иштер үчүн запастык болуктордү жана инструменттерди, бургулоо мачталарын, лабораториялык майдалагычтарды, механикалаштырылган шурфоткөргүчторду ("Бишкек тажрыйбалык-эксперименттик заводу" МИ) чыгарууну көбөйтүүнүн эсебинен машиналар жана жабдуулар 5,0 % денгээлинде. Мындан тышкары 2023-жылы "Кыргызиндустрия" ААК линиясы боюнча принтерлерди, сервердик жабдууларды, ККМди чогултуу боюнча өндүрүштү баштоо пландаштырылууда. Бул үчүн "Кыргызэлектроника" ЖЧКсы жаңы ишканасы түзүлдү;

– развитие автомобильных дорог стратегического значения и автодорог, находящихся в приграничных районах в республике в целом;

– в соответствии с государственной программой строительство водохозяйственных сооружений, ирригационных каналов, что позволит осваивать значительные площади новых орошаемых земель в регионах страны.

В 2023 году ожидается строительство и реконструкция 575 объектов, на завершение которых планируется направить 21,3 млрд сомов. Из объектов, предложенных на 2023 год, на 395 объектах уже ведутся работы различного уровня, на их завершение потребуется еще 18,8 млрд сомов.

Кроме того, за счет государственных казначейских облигаций предлагается строительство 59 аварийных школ, 108 аварийных школ и 20 больниц. В 2023 году для завершения строительства 98 объектов чистой воды планируется направить 1,8 млрд сомов. Также в течение 2023 года планируется полное завершение строительства и ввод в эксплуатацию 28 общеобразовательных учреждений и 2 учреждений дошкольного образования по республике, за счет выделенных средств 30,0 млн долл. США Саудовского фонда развития.

За счет внешнего источника финансирования (в рамках планируемого льготного кредита в размере 100 млн долл. США Саудовского фонда развития), планируется начало строительства 60 общеобразовательных учреждений и 40 учреждений дошкольного образования по республике.

Также продолжится реализация проекта «Управление экологией озера Иссык-Куль для устойчивого развития туризма» на общую сумму 61,4 млн долл. США. В рамках данного проекта построят канализационное очистное сооружение, заменят канализационные коллекторы и реабилитируют канализационные насосные станции г. Чолпон-Ата. Проектом охватят пути решения вопросов твердых бытовых отходов города и примыкающих к ним населенных пунктов, а также строительства ряда объектов туризма и экологии.

Исходя из планируемых объемов капитализации экономики, реальный рост общего объема валовой продукции строительства в 2023 году ожидается на уровне 7,9 % и составит 205,4 млрд сомов. Влияние строительной отрасли на темпы экономического роста будет положительным и составит 0,59 процентного пункта, удельный вес строительства в структуре производства ВВП – 7,4 %.

В сфере услуг реальный прирост в 2023 году ожидается на уровне 4,7 %, за счет роста объемов оптовой торговли на 7,1 %, транспортной деятельности и перевозки грузов – на 6,7 %, оказания услуг гостиниц ресторанов – на 20,0 %, информации и связь – на 5,2 %.

Основными факторами, поддерживающие рост показателей сферы услуг являются:

– электр кыймылдаткычындагы жеңил жана коммерциялык автомобилдерди чогултуу бозонча иштеп жаткан өндүрүштүк кубаттуулуктарды көбөйтүүнүн эсебинен транспорт каражаттарын 50 %га (2022-жылы 80,8 %га өсүш).

2023-жылы Токтогул суу сактагычынын учурдагы толтурулушун эске алуу менен электр энергиясын өндүрүүнү 3,7 %га көбөйтүү күтүлүүдө, аны берүүнү жана бөлүштүрүүнү, газ менен камсыздоо системасы аркылуу газ түрүндөгү отунду бөлүштүрүүнү эске алуу менен (6,9 %га өсүү) бул тармакта көлөмдүн 4,4 %га өсүшү күтүлүүдө.

Көмүрдү 3 %га, чийки мунайды жана жаратылыш газын – 3,9 %га жана металл рудаларын – 14,8 %га казып алууну көбөйтүүнүн эсебинен пайдалуу кендерди казып алуунун көлөмүнүн өсүшү күтүлүүдө.

Өнөр жай секторунун экономикалык өсүш темпине оң таасири 0,5 пайыздык пунктту, ИДПнын өндүрүш түзүмүндөгү салыштырма салмагы – 15,2 %ды түзөт.

Өлкөнүн курулуш комплексинде капиталдык салымдардын 12,5 %га көбөйүшү болжолдонууда (көлөмү 168,6 млрд сомду түзөт), анын ичинде: ички каржылоо булактарынын эсебинен капиталдык салымдардын түнгүүсү каралган:

– республикалык бюджеттен “Капиталдык салымдар” беренеси боюнча 5 000,0 млн сом суммасында;

– ишканалардын жана уюмдардын каражаттарынын эсебинен 52,9 млрд сом суммасында (“Кумтөр Голд Компани” ЖАКтын инвестицияларынын эсебинен (14 817,7 млн сом); “Кыргызалтын” ААК (366,5 млн сом), “Чакан ГЭС” ААК (3 351,4 млн сом) ж. б.;

– 56,3 млрд сом суммасында калктын каражаттарынын эсебинен; төмөнкү тышкы каржылоо булактарынын эсебинен:

– чет өлкөлүк кредиттер, чет өлкөлүк гранттар жана гуманитардык жардамдардын эсебинен (34,8 млрд сом суммасында күтүлүүдө);

– чет өлкөлүк түз инвестициялардын көлөмүн 15,5 млрд сомго чейин көбөйтүүнүн эсебинен (“Алтынкен” ААК (68,7 млн сом); “KAZ Minerals Bosphor” ЖЧКсы (4 698,3 млн сом); “Чаарат Заав” ЖАКы (3 421,0 млн сом); “Газпром Кыргызстан” ЖЧКсы (956,5 млн сом); “Алтын-Альянс” ЖЧКсы (718,0 млн сом); “Эти Бакыр Терексай” ЖЧКсы (717,5 млн сом) ж.б.

2023-жылы транспорт системасын, энергетикалык инфраструктураны, ошондой эле суу менен камсыздоону өнүктүрүү мамлекеттик инвестициялардын долбоорлорунун маанилүү багыттары болуп калат.

Мамлекеттик инвестициялардын бюджетинин көлөмү 47 571,3 млн сомду түзөт, анын ичинен гранттар – 16 482,2 млн сом (34,6 %), кредиттер – 29 459,2 млн сом (61,9 %) жана Кыргыз

– увеличение потребительского спроса;
– улучшение доступности и перевод на цифровизацию большинства жизненно необходимых услуг и расширения их на всей территории Кыргызской Республики, включая услуги связи, транспорта, услуги микрофинансовых организаций, торговли и других;

– рост доходов населения вследствие повышения заработной платы работникам бюджетной сферы, повышения уровня выплаты пособий и пенсий, а также рост заработной платы работников секторов экономики;

– увеличение количество авиасообщений и грузовых перевозок со всеми странами в прежнем объеме;

– активизация проведения мероприятий по привлечению туристов, повышение качества и диверсификация туристских услуг и продуктов;

– улучшение благоприятной бизнес-среды для предпринимательства и другие.

Активное проведение фискализации налоговых процессов в экономике будет способствовать снижению уровня неофициальной деятельности отдельных направлений сферы услуг и приведет к увеличению налоговых сборов.

Положительное влияние сферы услуг на темпы экономического роста будет наибольшим и составит в 2,3 процентного пункта, удельный вес в структуре производства ВВП – 49,4 %.

Уровень среднегодовой инфляции в 2023 году ожидается в диапазоне 10,0 % – 12,0 %, который будет складываться под влиянием следующих факторов:

– высокая волатильность мировых цен на сырьевом, продовольственном рынках и неопределенность развития мировой экономики;

– высокая волатильность курсов валют и, как следствие, неопределенность в ценообразовании;

– влияния показателей по производству сельскохозяйственного сектора;

– увеличение внутреннего спроса, главным образом, за счет увеличения размера доходов населения;

– зависимость внутреннего рынка от импорта товаров;

– повышение тарифов на жилищно-коммунальные услуги, транспорт, электроэнергию;

– инфляционные ожидания населения.

По оценке МВФ уровень инфляции в Кыргызской Республике замедлится примерно до 10 % к концу 2023 года по мере снижения цен на продовольствие и энергоносители.

В случае сохранения влияния негативных факторов на динамику инфляционных процессов и возникновения дополнительных внешних

Республикасынын Министрлер Кабинетин кошо каржылоосу – 1 630,0 млн сом (3,4%). Каржылоонун эң көп көлөмү транспорт секторунда 12 177,8 млн сом өлчөмүндө (бардык мамлекеттик инвестициялардын 26,6 %) каралган. Энергетика тармагында каржылоонун көлөмү 9 134,8 млн сом (бардык мамлекеттик инвестициялардын 19,2 %) суммасында каралган.

2023-жылы биринчи кезекте мамлекеттик капиталдык салымдардын ресурстары төмөнкүдөргө жумшалат:

– мурда башталган курулуш объекттерин бүткөрүүгө жана аларды пайдаланууга берүүгө;

– стратегиялык маанидеги автомобиль жолдорун жана жалпысынан республиканын чек арага жакын райондорунда жайгашкан автожолдорду өнүктүрүүгө;

– мамлекеттик программага ылайык суу чарба курулмаларын, ирригациялык каналдарды куруу бул өлкөнүн региондорунда жаңы сугат жерлеринин олуттуу аянттарын өздөштүрүүгө мүмкүндүк берет.

2023-жылы 575 объекти куруу жана реконструкциялоо күтүлүүдө, аларды бүткөрүүгө 21,3 млрд сом бөлүү пландаштырылууда. 2023-жылга сунушталган объекттердин ичинен 395 объектке ар кандай деңгээлдеги иштер жүрүп жатат, аларды бүткөрүүгө дагы 18,8 млрд сом талап кылынат.

Мындан тышкары мамлекеттик казыналык облигациялардын эсебинен 59 авариялык мектепти, 108 авариялык мектепти жана 20 оорукананы куруу сунушталууда. 2023-жылы 98 таза суу объектинин курулушун бүткөрүү үчүн 1,8 млрд сом бөлүү пландалууда. Ошондой эле 2023-жыл ичинде Сауд өнүктүрүү фондунун бөлүнгөн 30,0 млн АКШ доллары өлчөмүндөгү каражатынын эсебинен республика боюнча 28 жалпы билим берүү мекемесинин жана 2 мектепке чейинки билим берүү мекемесинин курулушун толук бүткөрүү жана пайдаланууга берүү пландалууда.

Тышкы каржылоо булактарынын эсебинен (Сауд өнүктүрүү фондунун 100 млн АКШ доллары өлчөмүндөгү) пландалган жеңилдетилген кредиттин алкагында) республика боюнча 60 жалпы билим берүү мекемесин жана 40 мектепке чейинки билим берүү мекемесинин курулушун баштоо пландалууда.

Ошондой эле жалпы суммасы 61,4 млн АКШ долларын түзгөн “Туризмди туруктуу өнүктүрүү үчүн Ысык-Көлдүн экологиясын башкаруу” долбоорун ишке ашыруу улантылат. Бул долбоордун алкагында канализациялык тазалоочу курулма курулуп, канализациялык коллекторлор алмаггырылат, Чолпон-Ата шаарындагы канализациялык насосдук станциялар реабилитацияланат. Долбоор шаардагы жана ага жана жайгашкан калктуу конуштардагы катуу тиричилик калдыктары маселелерин чечүүнүн жолдорун, ошондой эле бир катар туризм жана экология объекттерин курууну камтыйт.

Ценов значения могут превысить прогнозируемые значения. Национальный банк Кыргызской Республики на регулярной основе оценивает факторы воздействия на ценовую и финансовую стабильность и, в зависимости от экономической ситуации, будет принимать соответствующие меры денежно-кредитной политики.

6. Макроэкономический прогноз на 2024 год

6.1 Макроэкономическая политика

Целенаправленная макроэкономическая политика будет стремиться к достижению устойчивой траектории экономического роста и роста доходов населения, обеспечивающую реализацию национальных целей развития.

Особая значимость формирования эффективной макроэкономической политики в условиях глобализации экономической жизни, «постковидной» экономики и существенно изменившейся и продолжающей меняться внешней среды из-за сложившейся геополитической ситуации связана с потребностью адекватно реагировать на социальные, экологические, экономические и другие вызовы современности и обеспечивать конкурентоспособность национальной экономики.

В среднесрочной перспективе мировой экономике придется столкнуться с рядом вызовов, формирующих как ограничения, так и новые возможности для развития.

Основные направления и меры политики на 2024 год будут реализовываться в соответствии с ориентирами, определенными в Национальной стратегии развития Кыргызской Республики на 2018–2040 годы (Указ Президента Кыргызской Республики от 31 октября 2018 года № 221), Национальной программе развития Кыргызской Республики до 2026 года (Указ Президента Кыргызской Республики от 12 октября 2021 года № 435).

Для обеспечения экономической устойчивости и социальной стабильности первоочередной задачей Кабинета Министров Кыргызской Республики будет реализация мер по обеспечению макроэкономической стабильности, определенных в Плане мероприятий Кабинета Министров Кыргызской Республики по реализации Национальной программы развития Кыргызской Республики до 2026 года (постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики от 25 декабря 2021 года № 352).

Достижение устойчивых темпов экономического роста для удовлетворения спроса на внутреннем и внешнем рынках, обеспечение экономической безопасности Кыргызской Республики на основе последовательного перехода на инновационный путь развития, повышение эффективности производства и конкурентоспособности

Экономиканы капиталдаштыруунун пландалган көлөмдөрүнүн натыйжасында 2023-жылы курулуштун дүң продукциясынын жалпы көлөмүнүн реалдуу өсүшү 7,9% деңгээлинде күтүлүүдө жана 205,4 млрд сомду түзөт. Курулуш тармагынын экономикалык өсүштүн темпине таасири оң болот жана 0,59 пайыздык пунктту, ИДПнын өндүрүш түзүмүндө курулуштун салыштырма салмагы – 7,4% ды түзөт.

Кызмат көрсөтүү чөйрөсүндө 2023-жылы реалдуу өсүш дүң соода көлөмүнүн 7,1%га, транспорт ишинин жана жүк ташуунун – 6,7%га, мейманкана ресторандарынын кызмат көрсөтүүлөрүнүн – 20,0%га, маалымат жана байланыштын – 5,2%га өсүшүнүн эсебинен 4,7% деңгээлинде күтүлүүдө.

Кызмат көрсөтүү чөйрөсүнүн көрсөткүчтөрүнүн өсүшүн шарттаган негизги факторлор төмөнкүлөр:

- керектөөчүлүк суроо-талабынын көбөйүшү;
- жашоо үчүн зарыл болгон көпчүлүк кызматтардын, анын ичинде байланыш, транспорт, микрофинансылык уюмдардын, сооданын жана башка кызмат көрсөтүүлөрүнүн жеткиликтүүлүгүн жакшыртуу жана санариптештирүүгө өткөрүү жана аларды Кыргыз Республикасынын бүткүл аймагында кеңейтүү;

- бюджеттик чөйрөнүн кызматкерлеринин эмгек акысын жогорулатуунун, жөлөкүлдөрдү жана пенсияларды төлөө деңгээлини жогорулатуунун натыйжасында калктын кирешесинин өсүшү, ошондой эле экономика секторлорунун кызматкерлеринин эмгек акысынын өсүшү;

- бардык өлкөлөр менен авиа каттамдардын жана жүк ташуулардын санын мурдагы көлөмдө көбөйтүү;

- туристтерди тартуу боюнча иш-чараларды жүргүзүүнү активдештирүү, туристтик кызмат көрсөтүүлөрдүн жана продукттардын сапатын жогорулатуу жана диверсификациялоо;

- ишкердик үчүн жагымдуу бизнес чөйрөнү жакшыртуу жана башкалар.

Экономикада салык процесстерин фискалдаштырууну активдүү жүргүзүү кызмат көрсөтүү чөйрөсүнүн айрым багыттарынын расмий эмес ишинин деңгээлини төмөндөтүүгө өбөлгө түзөт жана салык жыйымдарын көбөйтүүгө алып келет.

Кызмат көрсөтүү чөйрөсүнүн экономикалык өсүштүн темпине оң таасири жогору болот жана 2,3 пайыздык пунктту, ИДПнын өндүрүүнүн түзүмүндө 49,4% салыштырма салмакты түзөт.

2023-жылы орточо жылдык **инфляциянын** деңгээли 10,0% – 12,0% диапазонунда күтүлүүдө, ал төмөнкү факторлордун таасири астында түзүлөт:

- сырьёлук, азык-түлүк рынокторундагы дүйнөлүк баалардын жогорку волатилдүүлүгү жана дүйнөлүк экономиканын өнүгүүсүнүн белгисизлиги;

продукцияны являються приоритетными направлениями экономической политики.

Основными инструментами макроэкономического регулирования будут согласованные бюджетно-налоговая и денежно-кредитная политики.

Особое внимание будет уделяться полномасштабной цифровизации экономики для обеспечения наполнения доходной части бюджета в среднесрочной перспективе. Цифровизация должна стать драйвером улучшения качества жизни каждого человека, технологического прорыва, роста производительности труда в экономике, повышения эффективности государственного сектора, обеспечения сервисного характера государства.

Макроэкономическая политика будет направлена на достижение консенсуса между различными участниками экономической деятельности, посредством создания благоприятной среды, направленной на увеличение реальных доходов населения, рост благосостояния, улучшение качества жизни. С целью достижения такого консенсуса макроэкономическая политика ориентируется на стабильность цен, высокий уровень занятости и, соответственно, рост валового внутреннего продукта и национального дохода.

Для проведения эффективной макроэкономической политики будет осуществляться мониторинг и контроль для своевременного выявления отклонений от траектории достижения национальных целей развития, анализ их причин и формирование мер по предотвращению/смягчению их последствий.

6.2 Денежно-кредитная политика

Достижение и поддержание стабильности цен в экономике путем реализации эффективной денежно-кредитной политики остается основной целью деятельности Национального банка.

Обеспечение стабильности цен и поддержание ее на устойчивом уровне выступает ключевым элементом макроэкономической стабильности для долгосрочного устойчивого экономического развития Кыргызской Республики и способствует формированию рациональных инфляционных ожиданий в экономике.

Целевым ориентиром денежно-кредитной политики в среднесрочном периоде является удержание инфляции в пределах 5–7% (обозначен в Основных направлениях денежно-кредитной политики на среднесрочный период, утвержденных постановлением Правления Национального банка Кыргызской Республики от 13 декабря 2017 года № 2017-П/07/51-1-(ДКП)). Для достижения заявленной цели по инфляции Национальный банк будет использовать все имеющиеся инструменты денежно-кредитной политики. В случае

- валюта курстарынын жогорку турукуздугу жана натыйжада баа түзүүдө белгисиздик;
- айыл чарба секторунун өндүрүшү боюнча көрсөткүчтөрдүн таасири;
- ички суроо-талаптын көбөйүшү, негизинен калктын кирешесинин өлчөмүн көбөйтүүнүн эсебинен;
- ички рыноктун товарларды импортунан көз карандылыгы;
- турак жай-коммуналдык кызматтарга, транспортко, электр энергиясына тарифтердин жогорулашы;
- калктын инфляциялык күтүүлөрү.

ЭВФтин баалоосу боюнча Кыргыз Республикасында инфляциянын деңгээли азык-түлүктүн жана энергиянын бааларынын төмөндөшүнө жараша болжол менен 2023-жылдын аягына карата 10 %га чейин басаңдайт.

Инфляциялык процесстердин динамикасына терс факторлордун таасири сакталып калган жана кошумча тышкы кескин өзгөрүүлөр пайда болгон учурда маанилер болжолдонгон маанилерден ашып кетиши мүмкүн. Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы баанын туруктуулугуна жана финансылык туруктуулукка таасир этүү факторлорун үзгүлтүксүз негизде баалайт жана экономикалык кырдаалга жараша акча-кредит саясатынын тиешелүү чараларын көрөт.

6. 2024-жылга макроэкономикалык болжол

6.1. Макроэкономикалык саясат

Максаттуу макроэкономикалык саясат өнүгүүнүн улуттук максаттарын ишке ашырууну камсыз кылуучу экономикалык өсүштүн жана калктын кирешесинин өсүшүнүн туруктуу траекториясына жетишүүгө умтулат.

Экономикалык турмуштун глобалдашуусунун, “ковидден кийинки” экономиканын жана түзүлгөн геосаясий кырдаалдын улам тышкы чөйрөнүн олуттуу өзгөрүлгөн жана өзгөрүү уланып жаткан шарттарында натыйжалуу макроэкономикалык саясатты камсыздандыруунун өзгөчө маанилүүлүгү учурдун социалдык, экологиялык, экономикалык жана башка чакырыктарына адекваттуу жооп кайтаруу жана улуттук экономиканын атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн камсыз кылуу муктаждыгы менен байланышкан.

Орто мөөнөттүү келечекте дүйнөлүк экономика чектоолордү да, өнүгүү үчүн жаңы мүмкүнчүлүктөрдү да түзүүчү бир катар чакырыктарга туш болот.

2024-жылга саясаттын негизги багыттары жана чаралары 2018–2040-жылдары Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук стратегиясында (Кыргыз Республикасынын Президентинин

возникновения рисков будут применены дополнительные инструменты и реализованы соответствующие меры.

В рамках постепенного перехода к режиму таргетирования инфляции в среднесрочной перспективе усилия Национального банка будут направлены на:

- совершенствование механизма передачи воздействия мер денежно-кредитной политики на экономику путем повышения эффективности процентного канала денежно-кредитной трансмиссии и развития межбанковского денежного рынка;
- повышение эффективности и гибкости инструментов денежно-кредитной политики;
- обеспечение сбалансированности ликвидности в банковской системе;
- усиление коммуникационной составляющей денежно-кредитной политики.

Тактические решения денежно-кредитной политики будут приниматься с учетом ситуации с ликвидностью в банковской системе, тенденций развития денежного и валютных рынков, а также в зависимости от экономической ситуации в Кыргызской Республике и перспектив ее развития. В соответствии с режимом плавающего обменного курса решения об участии Национального банка на внутреннем валютном рынке будут приниматься исключительно с целью сглаживания резких колебаний обменного курса.

Деятельность по обеспечению устойчивости финансового сектора при активном участии всех заинтересованных сторон будет направлена на реализацию Основных направлений развития банковского и микрофинансового секторов на 2022–2025 годы, Основных направлений развития платежной системы Кыргызской Республики и Стратегии повышения финансовой доступности на 2022–2026 годы.

Целевыми ориентирами в данных программах определены развитие конкурентной среды в финансовом секторе, создание предпосылок для увеличения уровня финансового посредничества, в том числе посредством внедрения инноваций в банковском и микрофинансовом секторах, повышение качества банковских услуг и расширение доступа к ним, внедрение принципов ответственного кредитования, содействие расширению сферы применения исламских принципов финансирования.

Актуальным направлением останется внедрение лучших международных практик в части расширения спектра банковских услуг, повышения их привлекательности и доступности для населения.

В целях сохранения стабильности в банковской системе особое внимание будет уделено выявлению и снижению рисков, присущих банковской деятельности, усилению системы управления рисками в коммерческих банках, а также улучшению национальной системы

2018-жылдын 31-октябрындагы № 221 Жарлыгы), 2026-жылга чейин Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук программасында (Кыргыз Республикасынын Президентинин 2021-жылдын 12-октябрындагы № 435 Жарлыгы) аныкталган багыттарга ылайык ишке ашырылат.

Экономикалык туруктуулукту жана социалдык туруктуулукту камсыз кылуу үчүн Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин биринчи кезектеги милдети 2026-жылга чейин Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук программасын ишке ашыруу боюнча Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин иш-чаралар планында аныкталган макроэкономикалык туруктуулукту камсыз кылуу боюнча чараларды ишке ашыруу болот (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 25-декабрындагы № 352 токтому).

Ички жана тышкы рыноктордогу суроо-талапты канааттандыруу үчүн экономикалык өсүштүн туруктуу темптерине жетишүү, өнүгүүнүн инновациялык жолуна ырааттуу өтүүнүн негизинде Кыргыз Республикасынын экономикалык коопсуздугун камсыздоо, өндүрүштүн натыйжалуулугун жана продукциянын атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу экономикалык саясаттын артыкчылыктуу багыттары болуп саналат.

Макроэкономикалык жөнгө салуунун негизги инструменттери макулданылган бюджеттик-салыктык жана акча-кредиттик саясат болот.

Орто мөөнөттүү келечекте бюджеттин киреше бөлүгүн толтурууну камсыз кылуу үчүн экономиканы толук масштабдуу санариптештирүүгө өзгөчө көңүл бурулат. Санариптештирүү ар бир адамдын жашоо сапатын жакшыртуунун, технологиялык жетишкендиктин, экономикадагы эмгек өндүрүмдүүлүгүнүн өсүшүнүн, мамлекеттик сектордун натыйжалуулугун жогорулатуунун, мамлекеттин сервистик мүнөзүн камсыздоонун драйвери болууга тийиш.

Макроэкономикалык саясат калктын реалдуу кирешелерин көбөйтүүгө, бакубаттуулуктун өсүшүнө, жашоонун сапатын жакшыртууга багытталган жагымдуу чөйрөнү түзүү аркылуу экономикалык иштин ар кандай катышуучуларынын ортосунда консенсуска жетишүүгө багытталат. Мындай консенсуска жетишүү максатында макроэкономикалык саясат баалардын туруктуулугуна, жумуштуулуктун жогорку деңгээлине жана ошого жараша ички дүң өнүмдүн жана улуттук кирешенин өсүшүнө багытталат.

Натыйжалуу макроэкономикалык саясатты жүргүзүү үчүн өнүктүрүүнүн улуттук максаттарына жетүү траекториясынан четөөлөрдү өз убагында аныктоо үчүн мониторинг жана контролдоо,

противодействия финансированию террористической деятельности и легализации (отмыванию) преступных доходов.

Будет продолжена работа по гармонизации законодательства государства-членов ЕАЭС в финансовой сфере, развитию механизмов для осуществления коммерческими банками операций по торговому финансированию, повышению эффективности системы защиты депозитов, выработке согласованной политики по продвижению принципов развития зеленой экономики в Кыргызской Республике, развитию цифровизации банковских услуг. Продолжится работа, связанная с реализацией мероприятий по дальнейшему увеличению доли безналичных платежей и расчетов, расширению платежной инфраструктуры в регионах страны, совершенствованию нормативной правовой базы и развитию цифровых платежных технологий в целях обеспечения эффективности, безопасности и надежности функционирования платежных систем.

Управление международными резервами будет осуществляться с учетом соблюдения основных принципов поддержания ликвидности и обеспечения безопасности резервных активов.

6.3 Бюджетно-налоговая политика

Бюджетно-налоговая политика в 2024 году будет направлена на обеспечение стабильного экономического роста и сохранение устойчивости государственного бюджета, что, в свою очередь, означает достижение баланса между экономическим ростом, устойчивостью долговой ситуации и социальными целями.

Бюджетно-налоговая политика будет включать в себя такие направления, как усиление управления государственными финансами за счет более точного определения приоритетов, укрепление бюджетной дисциплины, обеспечение эффективного и прозрачного управления государственными финансами путем совершенствования нормативной правовой базы; оптимизация бюджетных средств в государственных и социальных секторах путем усиления эффективности расходов, сокращения затрат и усиления адресности; совершенствование системы межбюджетных отношений; совершенствование управления государственными инвестициями, чтобы в полной мере реализовать потенциальный положительный эффект финансируемых из внешних источников проектов государственных инвестиций.

Продолжится работа по консолидации бюджета с целью снижения бюджетного дефицита и сохранения долговой устойчивости посредством осторожного подхода при привлечении или гарантировании новых долговых обязательств.

Политика в части управления государственным долгом будет осуществляться путем постепенного снижения бремени долга, в том

алардын себептерин талдоо жана алардын алдын алуу/кесепеттерин азайтуу боюнча чараларды түзүү жүзөгө ашырылат.

6.2. Акча-кредит саясаты

Натыйжалуу акча-кредит саясатын ишке ашыруу жолу менен экономикада баалардын туруктуулугуна жетишүү жана колдоо Улуттук банктын ишинин негизги максаты болуп кала берет.

Баалардын туруктуулугун камсыз кылуу жана аны туруктуу деңгээлде кармап туруу Кыргыз Республикасын узак мөөнөттүү туруктуу экономикалык өнүктүрүү үчүн макроэкономикалык туруктуулуктун негизги элементи болуп саналат жана экономикада рационалдуу инфляциялык күтүүлөрдүн калыптанышына өбөлгө түзөт.

Орто мөөнөттүү мезгилде акча-кредит саясатынын максаттуу багыты болуп инфляцияны 5–7 % чегинде (Кыргыз Республикасынын Улуттук банк башкармасынын 2017-жылдын 13-декабрындагы № 2017-П-07/51-1-(АКС) токтому менен бекитилген Орто мөөнөттүү мезгилге акча-кредит саясатынын негизги багыттарында белгиленген). Инфляция боюнча белгиленген максаттарга жетүү үчүн Улуттук банк акча-кредит саясатынын бардык инструменттерин колдонот. Тобокелдиктер келип чыккан учурда кошумча инструменттер колдонулат жана тиешелүү чаралар ишке ашырылат.

Орто мөөнөттүү келечекте инфляцияны таргеттоо режимине акырындык менен өтүүнүн алкагында Улуттук банктын күч-аракеттери төмөнкүлөргө багытталат:

- акча-кредит трансмиссиясынын пайыздык каналынын натыйжалуулугун жогорулатуу жана банктар аралык акча рыногун өнүктүрүү жолу менен экономикага акча-кредит саясатынын чараларынын таасирин өткөрүп берүү механизмин өркүндөтүү;

- акча-кредит саясатынын инструменттеринин натыйжалуулугун жана ийкемдүүлүгүн жогорулатуу;

- банк системасында ликвиддүүлүктүн баланстуулугун камсыз кылуу;

- акча-кредит саясатынын коммуникациялык түзүүчүсүн күчөтүү.

Акча-кредит саясатынын тактикалык чечимдери банк системасындагы ликвиддүүлүк жагдайын, акча жана валюта рынокторунун өнүгүү тенденцияларын эске алуу менен, ошондой эле Кыргыз Республикасындагы экономикалык кырдаалга жана анын өнүгүү келечегине жараша кабыл алынат. Өзгөрүлмө алмашуу курсунун режимине ылайык Улуттук банктын ички валюта рыногуна катышуусу жөнүндө чечим алмашуу курсунун кескин өзгөрүүсүн болтурбоо максатында гана кабыл алынат.

числе за счет сокращения внешних заимствований при одновременном соблюдении установленного графика выплат по внешнему долгу. В рамках Стратегии управления государственным долгом Кыргызской Республики на 2022–2024 годы (постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики от 1 июля 2022 года № 357) и в целях достижения устойчивого уровня государственного долга, оптимизации его структуры и создания основы для эффективного управления государственным долгом предполагается:

- своевременное обслуживание государственного долга;
- рассмотрение возможности дальнейшей реструктуризации внешнего долга;

- проведение конверсионных операций с двусторонними кредиторами;

- привлечение льготных внешних кредитов с грант-элементом не менее 35 % на эффективные и экономически обоснованные проекты в соответствии с приоритетами;

- расширение круга держателей государственных ценных бумаг посредством развития как первичного, так и вторичного рынков государственных ценных бумаг;

- рост объема внутренних заимствований посредством выпуска и размещения государственных ценных бумаг;

- диверсификация портфеля государственных ценных бумаг.

В целом проводимая в 2024 году политика, как и прежде, будет направлена на обеспечение бюджетной устойчивости и ориентирована на реализацию следующих направлений: увеличение ресурсного потенциала бюджета, сокращение отрицательного баланса бюджета, повышение эффективности и результативности государственных расходов, сохранение устойчивости государственного внешнего долга и увеличение объемов внутреннего заимствования.

Налоговая политика будет направлена на реализацию и повседневной практике государственного управления главных принципов, установленных новой редакцией Налогового кодекса Кыргызской Республики, которые направлены на поддержку отечественных производителей, создание эффективных инструментов для вывода отечественной продукции на зарубежные рынки, защиту добросовестного бизнеса и вывод экономики из тени.

В целях увеличения доходов бюджета и уменьшения доли теневой экономики будет проводиться активная работа по внедрению электронной системы фискализации налоговых процедур путем полномасштабного внедрения электронных счетов-фактур, электронных товаротранспортных накладных, онлайн-ККМ и маркировки товаров средствами идентификации, введению системы поощрения налогоплательщиков, системы возврата населению части суммы, указанной в кассовом чеке.

Бардык кызыкдар тараптардын активдүү катышуусу менен финансы секторунун туруктуулугун камсыз кылуу боюнча иш 2022–2025-жылдарга банк жана микрофинансылык секторлорду өнүктүрүүнүн негизги багыттарын, Кыргыз Республикасынын төлөм системасын өнүктүрүүнүн негизги багыттарын жана 2022–2026-жылдарга финансылык жеткиликтүүлүктү жогорулатуу стратегиясын ишке ашырууга багытталат.

Бул программаларда финансылык сектордо атаандаштык чөйрөнү өнүктүрүү, финансылык ортомчулуктун, анын ичинде банктык жана микрофинансылык секторлордо инновацияларды киргизүү аркылуу деңгээлин жогорулатуу үчүн өбөлгөлөрдү түзүү, банктык кызмат көрсөтүүлөрдүн сапатын жогорулатуу жана аларга жеткиликтүүлүктү кеңейтүү, жоопкерчиликтүү кредиттөө принциптерин киргизүү, каржылоонун ислам принциптерин колдонуу чөйрөсүн кеңейтүүгө көмөктөшүү максаттуу багыттары бөлүнүп аныкталган.

Банктык кызмат көрсөтүүлөрдүн спектрин кеңейтүү, калк үчүн алардын ыңгайлуулугун жана жеткиликтүүлүгүн жогорулатуу жаатында мыкты эл аралык тажрыйбаларды киргизүү актуалдуу багыт бойдон калат.

Банк системасында туруктуулукту сактоо максатында банк ишине мүнөздүү тобокелдиктерди аныктоого жана азайтууга, коммерциялык банктарда тобокелдиктерди башкаруу системасын күчөтүүгө, ошондой эле террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легализациялоого (адалдоого) каршы аракеттенүүнүн улуттук системасын жакшыртууга өзгөчө көңүл бурулат.

ЕАЭБге мүчө мамлекеттердин финансы чөйрөсүндөгү мыйзамдарын шайкеш келтирүү, коммерциялык банктар тарабынан соодалык каржылоо боюнча операцияларды жүзөгө ашыруу үчүн механизмдерди өнүктүрүү, депозиттерди коргоо системасынын натыйжалуулугун жогорулатуу, Кыргыз Республикасында жашыл экономиканы өнүктүрүү принциптерин илгерилетүү боюнча макулдашылган саясатты иштен чыгуу, банк кызмат көрсөтүүлөрүн санариптештирүүнү өнүктүрүү боюнча иштер улантылат. Накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн андан ары көбөйтүү, өлкөнүн региондорунда төлөм инфраструктурасын кеңейтүү, ченемдик укуктук базаны өркүндөтүү жана төлөм системаларынын иштөөсүнүн натыйжалуулугун, коопсуздугун жана ишенимдүүлүгүн камсыз кылуу максатында санариптик төлөм технологияларын өнүктүрүү боюнча иш-чараларды жүзөгө ашырууга байланышкан иштер улантылат.

Эл аралык резеридерди башкаруу ликвидүүлүктү колдоонун негизги принциптерин сактоону жана резердик активдердин коопсуздугун камсыз кылууну эске алуу менен жүзөгө ашырылат.

Планируется создание национального компонента для системы прослеживаемости и оборота товаров, а также работа по повышению рейтинга Кыргызской Республики на мировой арене по показателю «Налогообложение».

6.4 Инвестиционная политика и политика в области развития предпринимательства

Достижению устойчивых темпов экономического роста будет способствовать обеспечение высокого уровня инвестиций. Привлечение инвестиций в экономику республики является одним из приоритетных направлений экономической политики Кыргызской Республики.

Основной целью инвестиционной политики является повышение привлекательности инвестиционного климата в Кыргызской Республике, включая обеспечение защиты собственности и инвестиций при реализации инвестиционных проектов.

Инвестиции будут привлекаться за счет проектов государственно-частного партнерства, внутренних инвестиций, прямых иностранных инвестиций, а также средств партнеров по развитию.

Основные направления привлечения инвестиций определены в Программе по привлечению инвестиций в Кыргызскую Республику на 2022–2026 годы (постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики от 30 июня 2022 года № 352).

В повышении инвестиционной привлекательности основное внимание будет уделено предоставлению гарантий безопасности для инвестиций, стабильности режима, простоты регулирования и применения механизмов государственно-частного регулирования.

Основным направлением будет укрепление и развитие ГЧП в стране для развития инфраструктуры путем объединения ресурсов и опыта государственного и частного секторов для эффективной и правильной реализации экономически и социально значимых, фискально-устойчивых проектов. Данное направление будет реализовываться в рамках Программы развития государственно-частного партнерства в Кыргызской Республике на 2022–2026 годы (постановление Кабинета Министров от 30 июня 2022 года № 353).

Мобилизованные финансовые ресурсы в Стабилизационном фонде будут направлены для дальнейшего финансирования мероприятий по поддержке экономики в целях реализации государственных экономических программ; создания, увеличения, обновления, модернизация основных фондов; обеспечения бюджетной устойчивости, своевременного финансирования приоритетных расходных обязательств (Указ Президента Кыргызской Республики от 4 марта 2022 года № 70).

6.3. Бюджеттик-салыктык саясат

2024-жылы бюджеттик-салыктык саясат туруктуу экономикалык өсүштү камсыз кылууга жана мамлекеттик бюджеттин туруктуулугун сактоого багытталат, бул өз кезегинде экономикалык өсүш, карыздык кырдаалдын туруктуулугу жана социалдык максаттардын ортосунда тең салмактуулукка жетишүүнү билдирет.

Бюджеттик-салыктык саясат артыкчылыктарды кыйла так аныктоонун эсебинен мамлекеттик финансыны башкарууну күчөтүү, бюджеттик тартипти чыңдоо, ченемдик укуктук базаны өркүндөтүү жолу менен мамлекеттик финансыны натыйжалуу жана ачык башкарууну камсыз кылуу; чыгымдардын натыйжалуулугун күчөтүү, чыгымдарды кыскартуу жана даректүүлүктү күчөтүү жолу менен мамлекеттик жана социалдык секторлордо бюджеттик каражаттарды оптималдаштыруу; бюджеттер аралык мамилелер системасын өркүндөтүү сыяктуу багыттарды өзүнө камтыйт; тышкы булактардан каржылануучу мамлекеттик инвестициялардын долбоорлорунун потенциалдуу оң таасирин толук көлөмдө ишке ашыруу үчүн мамлекеттик инвестицияларды башкарууну өркүндөтүү сыяктуу багыттарды өзүнө камтыйт.

Бюджеттин тартыштыгын азайтуу жана жаңы карыз милдеттемелерин тартууда же кесилдөөдө этият мамиле кылуу аркылуу карыздын туруктуулугун сактоо максатында бюджетти консолидациялоо боюнча иштер улантылат.

Мамлекеттик карызды башкаруу бөлүгүндөгү саясат карыздын жүгүн, анын ичинде тышкы карыз боюнча төлөмдөрдүн белгиленген графигин бир эле учурда сактоо менен тышкы карыздарды кыскартуунун эсебинен акырындык менен азайтуу жолу менен жүзөгө ашырылат. 2022-2024-жылдарга Кыргыз Республикасынын мамлекеттик карзын башкаруу стратегиясынын алкагында (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын I-ноябрындагы № 357 токтому) жана мамлекеттик карыздын туруктуу деңгээлине жетүү, анын түзүмүн оптималдаштыруу жана мамлекеттик карызды натыйжалуу башкаруу үчүн негиздерди түзүү максатында төмөнкүлөр болжолдонот:

- мамлекеттик карызды өз убагында төлөө;
- тышкы карызды андан ары реструктуризациялоо мүмкүндүгүн кароо;
- эки тараптуу кредиторлор менен конверсиялык операцияларды жүргүзүү;
- артыкчылыктуу багыттарга ылайык натыйжалуу жана экономикалык жактан негизделген долбоорлорго 35 %дан кем эмес грант-элементи менен жеңилдетилген тышкы кредиттерди тартуу;

Продолжится работа по повышению инвестиционной привлекательности и потенциала регионов страны, в том числе с учетом реализации Закона Кыргызской Республики «О статусе Баткенской области», инвесторы получают все необходимые гарантии в рамках деятельности по инвестированию регионов.

Будут вестись работы по активизации деятельности инвестиционных фондов – Российско-Кыргызского Фонда развития, Узбекско-Кыргызского Фонда развития, Венгерско-Кыргызского Фонда развития, Азербайджано-Кыргызского Фонда развития, Инвестиционного фонда Организации тюркских государств (ОТГ), которые являются эффективной площадкой для привлечения инвестиций и реализации инвестиционных проектов, и способствуют созданию совместных производств и предприятий.

Средства фондов будут направлены на кредитование приоритетных отраслей экономики, включая агропромышленный комплекс, текстильную промышленность, развитие предпринимательства и т.д.

Продолжится активная работа по сопровождению и обеспечению безопасности инвесторов согласно постановлению Кабинета Министров Кыргызской Республики «О порядке рассмотрения жалоб инвесторов и их сопровождению» от 28 января 2022 года № 32.

Учитывая происходящие геополитические изменения, будут созданы условия для релокации иностранного бизнеса, создания цепочек добавленной стоимости, решения вопросов импортозамещения, развития приоритетных секторов с высоким экспортным потенциалом.

Также в целях повышения инвестиционного потенциала республики, привлечения инвестиций в приоритетные отрасли экономики, обеспечения взаимозависимости процесса инвестирования с производством конкурентоспособной экспортноориентированной продукции будет разработана Концепция развития свободных экономических зон Кыргызской Республики до 2030 года, в соответствии с целями и задачами, определенными Указом Президента Кыргызской Республики «О мерах по совершенствованию системы управления в сфере инвестиций и повышения инвестиционного потенциала Кыргызской Республики» от 10 марта 2022 года № 75.

Политика по развитию малого и среднего предпринимательства будет проводиться в рамках реализации указов Президента Кыргызской Республики «О защите собственности и поддержке предпринимателей и инвесторов» от 29 января 2021 года № 3, «О повышении статуса и имиджа предпринимателей Кыргызской Республики» от 1 июля 2022 года № 212, направленных на обеспечение конституционных гарантий защиты собственности, стимулирование устойчивого роста экономики, исключение необоснованного вмешательства государства в экономическую деятельность субъектов

– рынокторун өнүктүрүү аркылуу мамлекеттик баалуу кагаздарды кармоочулардын чөйрөсүн кеңейтүү;

– мамлекеттик баалуу кагаздарды чыгаруу жана жайгаштыруу аркылуу ички карыз алуулардын көлөмүн көбөйтүү;

– мамлекеттик баалуу кагаздар портфелин диверсификациялоого тийиш.

Жалпысынан 2024-жылы жүргүзүлүүчү саясат мурдагыдай эле бюджеттик туруктуулукту камсыз кылууга жана төмөнкү багыттарды ишке ашырууга багытталат: бюджеттин ресурстук потенциалын жогорулатууга, бюджеттин терс балансын кыскартууга, мамлекеттик чыгымдардын эффективдүүлүгүн жана натыйжалуулугун жогорулатууга, мамлекеттик тышкы карыздын туруктуулугун сактоого жана ички карыз алуунун көлөмүн көбөйтүүгө.

Салык саясаты мамлекеттик башкаруунун күнүмдүк практикасында Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин жаңы редакциясында белгиленген негизги принциптерди ишке ашырууга багытталат, алар ата мекендик өндүрүүчүлөрдү колдоого, ата мекендик продукцияны чет өлкөлүк рынокторго чыгаруу үчүн натыйжалуу инструменттерди түзүүгө, ак ниеттүү бизнестин коргоого жана экономиканы көмүскөдөн чыгарууга багытталган.

Бюджеттин кирешесин көбөйтүү жана көмүскө экономиканын үлүшүн азайтуу максатында электрондук эсеп-фактураларды, электрондук товардык транспорттук коштомо кагаздарды, онлайн-ККМди жана товарларды идентификациялоо каражаттары менен маркалоону толук масштабдуу киргизүү жолу менен салык жол-жоболорун фискалдаштыруунун электрондук системасын киргизүү, салык төлөөчүлөрдү сыйлоо системасын, калкка кассалык чекте көрсөтүлгөн сумманын бир бөлүгүн кайтаруу системасын киргизүү боюнча активдүү иштер жүргүзүлөт.

Товарларды көзөмөлдөө жана жүгүртүү системасы үчүн улуттук компонентти түзүү, ошондой эле “Салык салуу” көрсөткүчү боюнча дүйнөлүк аренада Кыргыз Республикасынын рейтингин жогорулатуу боюнча иштер пландалууда.

6.4. Инвестициялык саясат жана ишкердикти өнүктүрүү жаатындагы саясат

Инвестициялардын жогорку деңгээлин камсыз кылуу экономикалык өсүштүн туруктуу темптерине жетишүүгө оболго түзөт. Республиканын экономикасына инвестицияларды тартуу Кыргыз Республикасынын экономикалык саясатынын артыкчылыктуу багыттарынын бири болуп саналат.

Инвестициялык саясаттын негизги максаты Кыргыз Республикасында инвестициялык климаттын жагымдуулугун

предпринимательства, а также повышение доверия инвесторов, создание благоприятного инвестиционного климата и деловой среды.

В целях придания дополнительного импульса развитию предпринимательства принята Программа развития бизнеса Кыргызской Республики до 2026 года (постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики от 22 февраля 2023 года № 94) и План мероприятий по ее реализации, предусматривающий ряд мероприятий по сокращению регулятивных функций государства, налоговых проверок, упрощению налогового администрирования, цифровизации таможенных инфраструктур, повышению статуса предпринимателей путем формирования Реестра добросовестных предпринимателей, осуществляющих значительный вклад в социально-экономическое развитие страны, предоставлению добросовестным предпринимателям, применяющим зеленые технологии, льготных кредитных ресурсов, защите прав и интересов предпринимателей Кыргызской Республики через усиление роли бизнес-ассоциаций в государственно-частном диалоге либерализации регулятивной политики путем наделяния бизнеса функциями саморегулирования (передача некоторых государственных и муниципальных контрольных и надзорных функций за деятельностью субъектов предпринимательства).

6.5 Инновационная политика

Формирование сбалансированной и эффективной экосистемы интеллектуальной собственности, инноваций и творчества становится ключевым в плане стратегического развития большинства стран мира.

В настоящее время основной задачей является вывести национальную экономику на качественно новый уровень, осуществить переход к инновационному пути развития.

Государственная политика в сфере интеллектуальной собственности и инновационной деятельности будет направлена на создание благоприятного экономического климата для осуществления инновационных процессов и создание условий для функционирования рынка интеллектуальной собственности, которая будет реализована в рамках Государственной программы развития интеллектуальной собственности и инноваций в Кыргызской Республике на 2022–2026 годы (постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики от 20 мая 2022 года № 265).

Основными мерами государственной инновационной политики являются:

- создание экономических, правовых и организационных условий для инновационной деятельности;
- повышение эффективности производства и конкурентоспособности продукции отечественных

жогорулатуу, анын ичинде инвестициялык долбоорлорду ишке ашырууда менчикти жана инвестицияларды коргоону камсыз кылуу болуп саналат.

Инвестициялар мамлекеттик-жеке өнөктөштүк долбоорлорунун, ички инвестициялардын, түз чег өлкөлүк инвестициялардын, ошондой эле өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттарынын эсебинен тартылат.

Инвестицияларды тартуунун негизги багыттары 2022–2026-жылдарга Кыргыз Республикасына инвестицияларды тартуу боюнча программада аныкталган (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-июнундагы № 352 токтому).

Инвестициялык жагымдуулукту жогорулатууда негизги көңүл инвестициялар үчүн коопсуздук кепилдиктерин берүүгө, режимдин туруктуулугуна, жөнгө салуунун жөнөкөйлүгүнө жана мамлекеттик-жеке жөнгө салуу механизмдерин колдонууга бурулат.

Экономикалык жана социалдык маанилүү, фискалдык-туруктуу долбоорлорду натыйжалуу жана туура ишке ашыруу үчүн мамлекеттик жана жеке секторлордун ресурстарын жана тажрыйбасын бириктирүү аркылуу инфраструктураны өнүктүрүү үчүн өлкөдө МЖӨнү бекемдөө жана өнүктүрүү негизги багыт болот. Бул багыт Кыргыз Республикасында 2022–2026-жылдарга мамлекеттик-жеке өнөктөштүктү өнүктүрүү программасынын алкагында ишке ашырылат (Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-июнундагы № 353 токтому).

Турукташтыруу фондундагы мобилизацияланган финансылык ресурстар мамлекеттик экономикалык программаларды ишке ашыруу; негизги фонддорду түзүү, көбөйтүү, жаңылоо, модернизациялоо; бюджеттик туруктуулукту камсыз кылуу, артыкчылыктуу чыгымдык милдеттенмелерди өз убагында каржылоо максатында экономиканы колдоо боюнча иш-чараларды андан ары каржылоо үчүн багытталат (Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 4-мартындагы № 70 Жарлыгы).

Өлкөнүн региондорунун инвестициялык жагымдуулугун жана потенциалын жогорулатуу боюнча иштер улантылат, анын ичинде "Баткен облусунун статусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын ишке ашырууну эске алуу менен инвесторлор региондорду инвестициялоо боюнча иштин алкагында бардык зарыл кепилдиктерди алат.

Инвестициялык фонддордун – Россия-кыргыз өнүктүрүү фондунун, Өзбек-кыргыз өнүктүрүү фондунун, Венгрия-кыргыз өнүктүрүү фондунун, Азербайжан-кыргыз өнүктүрүү фондунун, Түрк мамлекеттеринин уюмунун (ТМУ) инвестициялык фондунун ишин активдештирүү боюнча иштер жүргүзүлөт, алар инвестицияларды

товароизводителей на основе создания и распространения улучшающих инноваций;

– содействие активизации инновационной деятельности, развитию рыночных отношений и предпринимательства в инновационной сфере;

– расширение государственной поддержки инновационной деятельности, повышение эффективности использования государственных ресурсов, направляемых на развитие инновационной деятельности;

– осуществление мер по поддержке и стимулированию отечественной инновационной продукции на международном рынке и по развитию экспортного потенциала;

– создание оптимальных условий для появления и роста наукоемких отраслей промышленности;

– содействие в создании научно-технических парков на базе университетов или исследовательских институтов;

– программы финансовой помощи и целевого обучения кадров.

7. Прогноз экономического роста (по производству)

На основе учета вышеуказанных предпосылок и предположений, на базе официальных прогнозов отраслевых министерств, ведомств, регионов экономический рост на 2024 год прогнозируется на уровне 105,0 % с номинальным объемом 1 258,7 млрд сомон.

Основные показатели в секторах экономики на 2024 год прогнозируются следующим образом:

Таблица 10
Структура и темпы роста по отраслям, формирующим ВВП (темпы роста приведены по ВДС)

	2023 год, ожидаемое				2024 год, прогноз			
	млн сомон	темпы роста, %	в % к ВВП	доля вклада в рост ВВП, п.п.	млн сомон	темпы роста, %	в % к ВВП	доля вклада в рост ВВП, п.п.
ВВП	1 078 655,3	104,5	100,0	4,5	1 258 743,8	105,0	100,0	5,0
Промышленность	164 341,9	103,2	15,2	0,53	178 336,1	103,9	14,2	0,59
Сельское хозяйство	124 925,6	103,0	11,6	0,36	137 815,8	102,5	10,9	0,29
Строительство	79 582,2	107,9	7,4	0,59	91 009,5	108,5	7,2	0,63
Сфера услуг	532 955,5	104,7	49,4	2,31	619 319,6	105,1	49,2	2,52
Чистые налоги на продукты и импорт	176 849,9	104,8	16,4	0,71	232 062,8	105,9	18,4	0,97

Экономический рост, прогнозируемый на уровне 5,0 %, будет поддерживаться со стороны всех отраслей экономики, формирующих

тартуу жана инвестициялык долбоорлорду ишке ашыруу үчүн натыйжалуу аянтча болуп саналат жана биргелешкен өндүрүштү жана ишканаларды түзүүгө өбөлгө түзөт.

Фонддордун каражаттары экономиканын артыкчылыктуу тармактарын, анын ичинде агроөнөр жай комплексин, текстиль өнөр жайын, ишкердикти өнүктүрүүгө ж.б. кредиттөөгө багытталат.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 28-январындагы № 32 “Инвесторлордун даттанууларын кароонун жана аларды коштоонун тартиби жөнүндө” токтомуна ылайык инвесторлорду коштоо жана коопсуздугун камсыз кылуу боюнча актидүү иш улантылат.

Болуп жаткан геосаясий өзгөрүүлөрдү эске алуу менен чет өлкөлүк бизнестин релокациялоо, кошумча нарк тизмегин түзүү, импортту алмаштыруу маселелерин чечүү, жогорку экспорттук потенциалы бар артыкчылыктуу секторлорду өнүктүрүү үчүн шарттар түзүлөт.

Ошондой эле республиканын инвестициялык потенциалын жогорулатуу, экономиканын артыкчылыктуу тармактарына инвестицияларды тартуу, инвестициялоо процессинин атаандаштыкка жөндөмдүү экспортко багытталган продукцияны өндүрүү менен өз ара байланышын камсыз кылуу максатында Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 10-мартындагы № 75 “Инвестициялар чөйрөсүндөгү башкаруу системасын өркүндөтүү жана Кыргыз Республикасынын инвестициялык потенциалын жогорулатуу боюнча чаралар жөнүндө” Жарлыгы менен аныкталган максаттарга жана милдеттерге ылайык 2030-жылга чейин Кыргыз Республикасынын эркин экономикалык зоналарын өнүктүрүү конценциясы иштелип чыгат.

Чакан жана орто ишкердикти өнүктүрүү боюнча саясат Кыргыз Республикасынын Президентинин менчикти коргоонун конституциялык кепилдиктерин камсыз кылууга, экономиканын туруктуу өсүшүнө дем берүүгө, ишкердик субъекттеринин экономикалык ишине мамлекеттин негизсиз кийлигишүүсүнө толтурбоого, ошондой эле инвесторлордун ишенимин жогорулатууга, жагымдуу инвестициялык климатты жана ишкер чөйрөнү түзүүгө багытталган “Менчикти коргоо жана ишкерлер менен инвесторлорду колдоо жөнүндө” (Президенттин 2021-жылдын 29-январындагы № 3 Жарлыгы), “Кыргыз Республикасынын ишкерлеринин статусун жана беделин жогорулатуу жөнүндө” (Президенттин 2022-жылдын 1-июлундагы № 212 Жарлыгы) жарлыктарын ишке ашыруунун алкагында жүргүзүлөт.

Ишкердикти өнүктүрүүгө кошумча дем берүү максатында 2026-жылга чейин Кыргыз Республикасынын бизнестин өнүктүрүү программасы (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин

ВВП страны. При этом наибольший вклад будет обеспечен со стороны отраслей, оказывающих услуги – 2,52 процентного пункта, вклады других отраслей будут умеренными: промышленности – 0,59 процентного пункта, строительства – 0,63 процентного пункта, сельского хозяйства – 0,29 процентного пункта.

Складывающиеся тенденции в экономике будут оказывать влияние на структуру ВВП по отраслям экономики, где, как и раньше, основную долю будут занимать отрасли, оказывающие услуги – 49,2 %, доля отраслей, производящих товары – 32,3 %.

7.1. Развитие реального сектора

7.1.1. Сельское хозяйство

Политика развития агропромышленного сектора экономики будет нацелена на принятие согласованных действий для обеспечения населения страны качественной, безопасной и доступной сельскохозяйственной продукцией и продовольствием отечественного производства, повышения объемов, эффективности и конкурентоспособности агропромышленного комплекса Кыргызской Республики, а также поиска новых экспортных ниш.

Политика по развитию агропромышленного комплекса будет сосредоточена на следующих приоритетах:

- агропромышленная интеграция и повышение конкурентоспособности агропромышленного комплекса, обеспечение продовольственной безопасности;
- создание благоприятных условий для производства и реализации сельскохозяйственной продукции;
- повышение эффективности использования земельных и водных ресурсов, адаптация сельскохозяйственного производства к изменению климата;
- совершенствование управления и инновационное развитие агропромышленного комплекса.

Основными задачами развития сельского хозяйства будут:

- повышение эффективности использования и рыночного оборота земель сельскохозяйственного назначения;
- внедрение кластерных методов ведения хозяйства в агропромышленном комплексе на национальном и областном уровнях, в том числе организация агрокластеров по переработке молока, мяса, растительного масла, сахара, производству рыбы, меда, картофеля, овощей;
- разработка механизмов кооперации с отраслевой наукой и кластерными объединениями по улучшению доступа фермеров к

2023-жылдын 22-февралындагы № 94 токтому) жана аны ишке ашыруу боюнча Иш-чаралар планы кабыл алынган, анда мамлекеттин жөнгө салуу функцияларын, салыктык текшерүүлөрдү кыскартуу, салыктык башкарууну жөнөкөйлөтүү, бажы инфраструктураларын санариптештирүү, өлкөнү социалдык-экономикалык өнүктүрүүгө олуттуу салым кошкон Ак ниеттүү ишкерлердин реестрин түзүү жолу менен ишкерлердин статусун жогорулатуу, жаңы технологияларды колдонгон ак ниеттүү ишкерлерге жеңилдетилген кредиттик ресурстарды берүү, мамлекеттик-жеке диалогдо бизнес-ассоциациялардын ролун күчөтүү аркылуу Кыргыз Республикасынын ишкерлеринин укуктарын жана кызыкчылыктарын коргоо; бизнеске өзүн-өзү жөнгө салуу функцияларын берүү жолу менен жөнгө салуу саясатын либералдаштыруу (ишкердик субъекттеринин ишине айрым мамлекеттик жана муниципалдык контролдук жана көзөмөлдүк функцияларды өткөрүп берүү) боюнча бир катар иш-чаралар каралган.

6.5. Инновациялык саясат

Интеллектуалдык менчиктин, инновациялардын жана чыгармачылыктын тең салмактуу жана натыйжалуу өнүктүрүлүшүн түзүү дүйнөнүн көпчүлүк өлкөлөрүнүн стратегиялык өнүгүү планында негизги болууда.

Азыркы учурда улуттук экономиканы санаттык жаңы деңгээлге чыгаруу, өнүгүүнүн инновациялык жолуна өтүүнү ишке ашыруу негизги милдет болуп саналат.

Интеллектуалдык мелчик жана инновациялык иш чөйрөсүндөгү мамлекеттик саясат инновациялык процесстерди ишке ашыруу үчүн жагымдуу экономикалык климатты түзүүгө жана 2022-2026-жылдарга Кыргыз Республикасында интеллектуалдык менчикти жана инновацияларды өнүктүрүүнүн мамлекеттик программасынын алкагында ишке ашырыла турган интеллектуалдык менчик рыногунун иштөөсү үчүн шарттарды түзүүгө багытталат (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 20-майындагы № 265 токтому).

Мамлекеттик инновациялык саясаттын негизги чаралары болуп төмөнкүлөр саналат:

- инновациялык иш үчүн экономикалык, укуктук жана уюштуруучулук шарттарды түзүү;
- жакшыртуучу инновацияларды түзүүнүн жана жайылтуунун негизинде ата мекендик товар өндүрүүчүлөрдүн продукцияларын өндүрүүнүн натыйжалуулугун жана атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу;
- инновациялык ишти активдештирүүгө, инновациялык чөйрөдө рыноктук мамилелерди жана ишкердикти өнүктүрүүгө көмөктөшүү;

инновациям и обеспечению внедрения современных технологий, в том числе ресурсосберегающих технологий в сельском хозяйстве;

- внедрение цифровых технологий в сельском хозяйстве с элементами электронной коммерции для обеспечения прослеживаемости и безопасности сельскохозяйственной продукции;
 - преодоление мелкотоварного производства путем развития кооперации в сельском хозяйстве;
 - развитие малого и среднего бизнеса, который позволит создать новые рабочие места и увеличить доходы населения;
 - внедрение технологий, направленных на улучшение учета воды в ирригационной сети, а также новых методов управления водными ресурсами и снижение рисков возникновения коррупции в данной сфере, повышение прозрачности использования поливной воды;
 - развитие переработки сельскохозяйственной продукции для увеличения стоимости сельскохозяйственной продукции;
 - развитие овощеводства и плодоводства для улучшения качества продукции, повышения конкурентоспособности на рынке;
 - развитие производства кормов и селекции животных для увеличения производительности скота и других животных;
 - улучшение инфраструктуры сельского хозяйства (ирригационные системы, электрификация и другие объекты);
 - улучшение качества почвы и внедрение современных методов управления земельными ресурсами.
- Развитие агропромышленного комплекса будет осуществляться в рамках реализации Указа Президента Кыргызской Республики «О мерах по развитию агропромышленного комплекса Кыргызской Республики» от 8 февраля 2021 года № 25.
- Для продвижения указанных направлений будут реализованы меры, предусмотренные в Национальной стратегии развития Кыргызской Республики на 2018–2040 годы (Указ Президента Кыргызской Республики от 31 октября 2018 года № 221) и в Национальной программе развития Кыргызской Республики до 2026 года (Указ Президента Кыргызской Республики от 12 октября 2021 года № 435), а также в следующих программных документах:
- Государственная программа развития ирригации в Кыргызской Республике на 2017–2026 годы (постановление Правительства Кыргызской Республики от 21 июля 2017 года № 440), предусматривающая строительство ирригационной инфраструктуры для обеспечения новыми орошаемыми землями сельских жителей;
 - Концепция аграрного развития Кыргызской Республики на 2023–2032 годы (внесен в Кабинет Министров Кыргызской Республики для утверждения);

– инновациялык ишти мамлекеттик колдоону кеңейтүү, инновациялык ишти өнүктүрүүгө багытталган мамлекеттик ресурстарды пайдалануунун натыйжалуулугун жогорулатуу;

– эл аралык рынокто ата мекендик инновациялык продукцияны колдоо жана дем берүү боюнча жана экспорттук потенциалды өнүктүрүү боюнча чараларды ишке ашыруу;

– өнөр жайдын илим сыйымдуу тармактарынын пайда болушу жана өсүшү үчүн оптималдуу шарттарды түзүү;

– университеттердин же изилдөө институттарынын базасында илимий-техникалык парктарды түзүүгө көмөк көрсөтүү;

– финансылык жардам көрсөтүү жана кадрларга максаттуу окутуу программалары.

7. Экономикалык өсүштүн болжолу (өндүрүш боюнча)

Жогоруда көрсөтүлгөн оболголөрдү жана болжолдорду эсепке алуунун негизинде, тармактык министрликтердин, ведомстволордун, региондордун расмий болжолдорунун базасында 2024-жылга экономикалык өсүш 1 258,7 млрд сом номиналдуу колуму менен 105,0 % деңгээлинде болжолдонууда.

2024-жылга экономика секторлорундагы негизги көрсөткүчтөр төмөнкүдөй болжолдонууда:

10-таблица

7. ИДПны түзүүчү тармактар боюнча түзүмү жана өсүш темпи (өсүш темпи ДКН боюнча берилди)

	2023-жыл, нутүүлөр				2024-жыл, болжол			
	млн сом	өсүш темпи, %	ИДП-га караган % менен	ИДП-нын өсүшүнө салымдын үлүшү, п.п.	млн сом	өсүш темпи, %	ИДП-га караган % менен	ИДП-нын өсүшүнө салымдын үлүшү, п.п.
ИДП	1 078 655,3	104,5	100,0	4,5	1 258 743,8	105,0	100,0	5,0
Өнөр жай	164 341,9	103,2	15,2	0,53	178 336,1	103,9	14,2	0,59
Айыл чарба	124 925,6	103,0	11,6	0,36	137 815,8	102,5	10,9	0,29
Курулуш	79 582,2	107,9	7,4	0,59	91 009,5	108,5	7,2	0,63
Калмак көрсөтүү чөйрөсү	532 955,5	104,7	49,4	2,31	619 519,6	105,1	49,2	2,52
Продукттарга жана	176 849,9	104,8	16,4	0,71	232 062,8	105,9	18,4	0,97

40

– Концепция кластерной политики в агропромышленном комплексе Кыргызской Республики на 2023–2032 годы (внесен в Кабинет Министров Кыргызской Республики для утверждения).

В целях оказания государственной поддержки хозяйствующим субъектам аграрного сектора республики будет продолжено льготное кредитование посредством реализации проектов:

– «Финансирование сельского хозяйства», направленное на поддержку сельских товаропроизводителей республики для своевременного проведения сельскохозяйственных работ;

– «Кредитование агропромышленного комплекса» для поддержки хозяйствующих субъектов аграрного сектора путем льготного кредитования развития агропромышленных кластеров: молока, мяса (мяса КРС и МРС, птицы, рыбы), сахара, куриного яйца, овощей, фруктов, картофеля, растительного масла, зерновых культур (распоряжение Кабинета Министров Кыргызской Республики от 16 марта 2022 года № 120-р).

Вследствие реализации мер, предусмотренных в вышеперечисленных программных документах, валовой выпуск продукции сельского хозяйства, лесного хозяйства и рыболовства на 2024 год прогнозируется в объеме 438,6 млрд сомов, а темп реального прироста – на уровне 2,5 %, за счет прироста в растениеводстве – на 2,3 % и животноводстве – на 2,9 %.

Таблица 11

Динамика темпов роста в сельском хозяйстве на 2023–2024 годы

Показатели	2023 г., факт.		2024 г., прогноз	
	млн сомов	%	млн сомов	%
Валовой продукция сельского хозяйства, лесного хозяйства и рыболовства	397 599,1	103,0	438 624,4	102,5
В том числе:				
Растениеводство	205 365,9	103,1	230 321,6	102,3
Животноводство	182 733,2	103,1	198 802,8	102,9

Растениеводство. Рост производства продукции растениеводства на 2,3 % будет обусловлено увеличением производства следующих видов сельскохозяйственных культур:

– сахарная свекла – на 1,6 % в связи с расширением посевной площади до 14,9 тыс. га, что на 5,8 тыс. га больше по сравнению с 2022 годом;

– зерновые и масличные культуры – рост производства на 1,2 % и 3,3 %, соответственно, что обусловлено прогнозируемым высоким

40

	2023-жыл, күтүүлөр				2024-жыл, болжол			
	млн сом	өсүш темпи, %	ИДП-га нарата % менен	ИДП-нын өсүшүнө салымдын үлүшү, п.п.	млн сом	өсүш темпи, %	ИДП-га нарата % менен	ИДП-нын өсүшүнө салымдын үлүшү, п.п.
импортко таау салыктар								

5,0 % деңгээлинде болжолдонгон экономикалык өсүш алкөңү ИДПсын түзгөн экономиканын бардык тармактары тарабынан колдоого алынат. Ошол эле учурда эң көп салым кызмат көрсөтүүчү тармактар тарабынан – 2,52 пайыздык пункт камсыз кылынат, башка тармактардын салымы орточо болот: өнөр жай – 0,59 пайыздык пункт, курулуш – 0,63 пайыздык пункт, айыл чарба – 0,29 пайыздык пункт.

Экономикада түзүлгөн тенденциялар экономиканын тармактары боюнча ИДПнын түзүмүнө таасир этет, мында мурдагыдай эле негизги үлүштү кызмат көрсөтүүчү тармактар – 49,2 %, товарларды өндүргөн тармактардын үлүшү – 32,3 % ээлеген.

7.1. Реалдуу секторду өнүктүрүү

7.1.1. Айыл чарба

Экономиканын агроөнөр жай секторун өнүктүрүү саясаты өлкөнүн калкын сапаттуу, коопсуз жана жеткиликтүү айыл чарба продукциясы жана ата мекендик азык-түлүк менен камсыз кылуу, Кыргыз Республикасынын агроөнөр жай комплексинин көлөмүн, натыйжалуулугун жана атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу, ошондой эле жаңы экспорттук нишаларды издөө үчүн макулданылган иш-аракеттерди кабыл алууга багытталат.

Агроөнөр жай комплексин өнүктүрүү боюнча саясат төмөнкү артыкчылыктарга багытталат:

- агроөнөр жай интеграциясы жана агроөнөр жай комплексинин атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу, азык-түлүк коопсуздугун камсыздоо;

- айыл чарба продукциясын өндүрүү жана сатуу үчүн жагымдуу шарттарды түзүү;

- жер жана суу ресурстарын пайдалануунун натыйжалуулугун жогорулатуу, айыл чарба өндүрүшүн климаттын өзгөрүшүнө адаптациялоо;

спросом на рынках и, соответственно, закупочными ценами на данные виды культур;

- картофель – на 5,5 %, овощи – на 1,0 % для увеличения доли экспорта в зарубежные страны. Прогнозируется расширение посевных площадей картофеля до 77,2 тыс. га и овощей – на прежнем уровне посева (до 55,3 тыс. га); урожайности – до 177,6 ц/га или больше на 7,4 ц/га по сравнению с прошлым годом и до 217,9 ц/га или больше на 20,5 ц/га, соответственно;

- хлопок-сырец – на 2,0 %, что обусловлено прогнозируемым высоким спросом на мировых рынках и, соответственно, закупочными ценами на данный вид сельскохозяйственной культуры.

Прогнозируемые показатели роста обуславливаются благоприятным влиянием природно-климатического фактора, продолжением оказания государственной поддержки в выделении горюче-смазочных материалов в периоды проведения весенне-полевых и осенне-уборочных работ, обеспечением фермеров необходимой сельскохозяйственной техникой на льготных кредитных условиях путем закупки сельскохозяйственной техники по лизингу, решением проблемы с обеспечением крестьян и фермеров азотными минеральными удобрениями, продолжением развития тепличных хозяйств и наращиванием объемов производства в хозяйстве, специализацией регионов на выращивании технических культур, реализация которых будет иметь наибольший положительный эффект для благосостояния сельскохозяйственных производителей.

Животноводство. В производстве продукции животноводства реальный прирост на уровне 2,9 % будет достигнут путем обеспечения благополучия эпизоотической обстановки в животноводстве по острозаразным болезням, увеличения в севообороте площадей многолетних трав и рационального использования кормового потенциала пастбищ, внедрения инновационных технологий в производстве. При этом рост производства мяса в живом весе прогнозируется на 3,0 % и увеличится по сравнению с предыдущим годом на 23,7 тыс. тонн (до 464,9 тыс. тонн), молока – на 3,1 % с увеличением на 121,9 тыс. тонн (до 1 856,0 тыс. тонн), яиц – на 1,5 % с увеличением на 27,3 млн штук (до 635,2 млн штук).

Основными рисками в данном секторе являются:

- неблагоприятные природно-климатические условия;
- дальнейшее истощение генофонда, что приведет к снижению производительности сельскохозяйственных животных;

- непредсказуемость цен на горюче-смазочные материалы в период проведения весенне-полевых, а также уборочных работ в связи с нестабильной ситуацией на мировом рынке, а также волатильностью курса доллара;

– агроөнөр жай комплексин башкарууну өркүндөтүү жана инновациялык өнүктүрүү.

Айыл чарбасын өнүктүрүүнүн негизги милдеттери төмөнкүлөр болуп саналат:

– айыл чарба багытындагы жерлерди пайдалануунун жана рыноктук жүгүртүүнүн натыйжалуулугун жогорулатуу;

– айыл чарба комплексинде улуттук жана облустук деңгээлдерде чарба жүргүзүүнүн кластердик методдорун киргизүү, анын ичинде сүтүү, этти, өсүмдүк майын, кантты кайра иштетүү, балык, бал, картошка, жанылчаларды өндүрүү боюнча агрокластерлерди уюштуруу;

– фермерлердин инновацияларга жеткиликтүүлүгүн жакшыртуу жана заманбап технологияларды, анын ичинде айыл чарбасында ресурстарды үнөмдөөчү технологияларды киргизүүнү камсыз кылуу боюнча тармактык илим жана кластердик бирикмелер менен кооперация механизмдерин иштеп чыгуу;

– айыл чарба продукциясын көзөмөлдөөнү жана коопсуздугун камсыз кылуу үчүн электрондук коммерция элементтерин менен айыл чарбасына санитариялык технологияларды киргизүү;

– айыл чарбасында кооперацияны өнүктүрүү жолу менен майда товардык өндүрүштү жеңүү;

– жаңы жумуш орундарын түзүүгө жана калктын кирешесин көбөйтүүгө мүмкүндүк бере турган чакан жана орто бизнесин өнүктүрүү;

– ирригация тармагында сууну эсепке алууну жакшыртууга багытталган технологияларды, ошондой эле суу ресурстарын башкаруунун жаңы методдорун киргизүү жана бул чөйрөдө коррупциянын пайда болуу тобокелдиктерин азайтуу, сугат суусун пайдалануунун ачыктыгын жогорулатуу;

– айыл чарба продукциясынын наркын жогорулатуу үчүн айыл чарба продукциясын кайра иштетүүнү өнүктүрүү;

– продукциянын сапатын жакшыртуу, рынокто атаандаштыкка жөндөмдүүлүктү жогорулатуу үчүн жашылча жана жемин өстүрүүнү өнүктүрүү;

– малдын жана башка жаныбарлардын өндүрүмдүүлүгүн жогорулатуу үчүн тоют өндүрүшүн жана мал селекциясын өнүктүрүү;

– айыл чарба инфраструктурасын жакшыртуу (ирригациялык системалар, электрлештирүү жана башка объекттер);

– топурактын сапатын жакшыртуу жана жер ресурстарын башкаруунун заманбап методдорун киргизүү.

Агроөнөр жай комплексин өнүктүрүү Кыргыз Республикасынын Президентинин 2021-жылдын 8-февралындагы № 25 “Кыргыз Республикасынын агроөнөр жай комплексин өнүктүрүү боюнча

– дефицит минеральных удобрений и высокая цена на них, плохое качество семенного материала при посеве, что повлияет на урожайность сельскохозяйственных культур;

– нерациональное использование водных ресурсов при проведении ирригационных работ;

– торговые барьеры (закрытие границ, сложная процедура экспорта и др.);

– неблагоприятная эпизоотическая ситуация;

– неэффективное использование предоставленной государственной поддержки и др.

7.1.2. Промышленность⁵

Развитие промышленного производства республики будет продолжено в рамках реализации Национальной стратегии развития Кыргызской Республики на 2018–2040 годы (Указ Президента Кыргызской Республики от 31 октября 2018 года № 221) и Национальной программы развития Кыргызской Республики до 2026 года (Указ Президента Кыргызской Республики от 12 октября 2021 года № 435).

Промышленная политика направлена на осуществление структурной перестройки индустрии за счет стимулирования роста перспективных отраслей и видов экономической деятельности для обеспечения экономического подъема и повышение конкурентоспособности экономики.

Основами поддержки промышленности, направленными на развитие национальной экономики, новейших технологий и продуктов с высокой степенью обработки являются:

1) меры прямой государственной финансовой поддержки предприятий, заключающиеся в перераспределении в различной форме финансовых ресурсов компаниям выбранных отраслей (льготные займы, инвестиции в капитал, налоговые льготы и пр.);

2) меры по стимулированию спроса на промышленную продукцию, включая ее госзакупки, меры таможенно-тарифного регулирования;

3) меры, направленные на улучшение условий ведения бизнеса для компаний производственного сектора путем расширения их доступа к промышленной, энергетической и логистической инфраструктуре, инновационным технологиям, профессиональным кадрам и иным видам активов и ресурсов.

Особое внимание будет уделяться развитию промышленности в регионах с учетом их специализации по кластерам, определению

⁵ Без учета стоимости переработанного дикамвольского сырья.

чаралар жөнүндө" Жарлыгын ишке ашыруунун алкагында жүзөгө ашырылат.

Аталган багыттарды илгерилетүү үчүн 2018-2040-жылдары Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук стратегиясында (Кыргыз Республикасынын Президентинин 2018-жылдын 31-октябрындагы № 221 Жарлыгы) жана 2026-жылга чейин Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук программасында (Кыргыз Республикасынын Президентинин 2021-жылдын 12-октябрындагы № 435 Жарлыгы), ошондой эле төмөнкү программалык документтерде каралган чаралар жүзөгө ашырылат:

– 2017–2026-жылдарга Кыргыз Республикасынын ирригациясын өнүктүрүүнүн мамлекеттик программасы (Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 21-июлундагы № 440 токтому), ал айыл тургундарын жаңы суутат жерлери менен камсыз кылуу үчүн ирригациялык инфраструктураны курууну карайт;

– 2023–2032-жылдарга Кыргыз Республикасынын агрардык өнүктүрүү концепциясы (бекитүү үчүн Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине киргизилген),

– 2023–2032-жылдарга Кыргыз Республикасынын агроөнөр жай комплексиндеги кластердик саясаттын концепциясы (бекитүү үчүн Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине киргизилген).

Республиканын агрардык секторунун чарба жүргүзүүчү субъекттерине мамлекеттик колдоо көрсөтүү максатында төмөнкү долбоорлорду ишке ашыруу аркылуу жеңилдетилген кредиттөө улантылат:

– айыл чарба жумуштарын өз убагында жүргүзүү үчүн республиканын айылдык товар өндүрүүчүлөрүн колдоого багытталган "Айыл чарбасын каржылоо";

– агроөнөр жай кластерлерин: сүттү, этти (бодо малдын, кой-эчкинин, канаттуулардын эти, балык), кантты, тооктун жумурткасын, жашылчаларды, жемиштерди, картошканы, өсүмдүк майын, дан өсүмдүктөрүн өнүктүрүүнү жеңилдетилген кредиттөө жолу менен агрардык сектордун чарба жүргүзүүчү субъекттерин колдоо үчүн "Агроөнөр жай комплексине кредит берүү" (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 16-мартындагы № 120-т тескемеси),

Жогоруда аталган программалык документтерде каралган чараларды ишке ашыруунун натыйжасында 2024-жылга айыл чарбасынын, токой чарбасынын жана балык чарбасынын продукцияларын дүң өндүрүү 438,6 млрд сом көлөмүндө, ал эми реалдуу өсүш темпи – 2,5% деңгээлинде, өсүмдүк өстүрүүдөгү өсүштүн эсебинен – 2,2%га жана мал чарбасындагы өсүштүн эсебинен – 2,9% га болжолдонууда.

конкретных мер поддержки промышленности в регионах с обеспечением доступа к финансированию, инфраструктурным и человеческим ресурсам.

В устойчивом развитии промышленности предусмотрены механизмы организации современных ресурсоэффективных и экологически чистых технологий (зеленая промышленность), привлечения инвестиций в такие приоритетные отрасли как энергетика, легкая промышленность, туризм и пищевая переработка, приоритеты промышленности в рамках Евразийского экономического союза.

Актуальным вопросом остается наращивание энергетических мощностей для обеспечения достаточного объема выработки электрической энергии для покрытия внутреннего потребления, а также наращивания экспортного потенциала. Для решения данной задачи на активной стадии реализации находятся мероприятия по реабилитации Токтогульской ГЭС, будут реализованы Фаза II и Фаза III, ввод в эксплуатации второго гидроагрегата Камбаратинской ГЭС-2. Продолжается работа по реконструкции Ат-Башинской ГЭС, строительству новых генерирующих мощностей – активизация работы по запуску реализации проекта строительства Камбаратинской ГЭС-1, малой ГЭС на реках Курменты и Тар, Кара-Кульской ГЭС, Папанской МГЭС. Продолжается реализация проекта CASA-1000, прорабатывается вопрос завершения строительства Бала-Сарууйской ГЭС. Будут оптимизированы бизнес-процессы в энергокомпаниях, повышена общая производительность за счет сокращения количества ручных операций сбора за счет внедрения ERP-системы.

В целях эффективного использования производственных мощностей и дальнейшего развития промышленного потенциала республики будут реализованы планы мероприятий по активизации деятельности действующих предприятий, предприятий с государственной долей участия и запуску новых производств, простаивающих предприятий. Для этого будет активизирована деятельность ОАО «Кыргызиндустрия».

Таблица 12
Динамика темпов роста в отраслях промышленности, в %

Наименование	2023 год	2024 год
	ожидаемый	прогноз
Промышленность, всего	102,6	103,9
Добыча полезных ископаемых	110,5	103,2
Обрабатывающие производства	101,2	105,1
Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом	104,2	96,7
Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья	104,1	103,4

2023–2024-жылдарга айыл чарбасында өсүш темнинин динамикасы

Көрсөткүчтөр	2023-ж., күтүүлөр		2024-ж., болжол	
	млн сом	%	млн сом	%
Айыл чарбасынын, токой чарбасынын жана балык чарбасынын дүң продукциясы	397 599,1	103,0	438 624,4	102,5
Анын ичинде:				
Өсүмдүк өстүрүү	205 365,9	103,1	230 321,6	102,3
Мал багуу	182 733,2	103,1	198 802,8	102,9

Өсүмдүк өстүрүү. Өсүмдүк өстүрүү продукциясын өндүрүүнүн 2,3 % га өсүшү айыл чарба өсүмдүктөрүнүн төмөнкү түрлөрүн өндүрүүнүн көбөйүшү менен шартталат:

– айдоо аянтын 14,9 миң га чейин кеңейтүүгө байланыштуу кант кызылчасы – 1,6 %га туура келет, бул 2022-жылга салыштырмалуу 5,8 миң га көп;

– дан жана май өсүмдүктөрү – өндүрүштүн тиешелүү түрдө 1,2 %га жана 3,3 %га өсүшү, бул рыноктордо болжолдонгон жогорку суроо-талап жана тиешелүү түрдө өсүмдүктөрдүн бул түрлөрүнө сатып алуу баалары менен шартталган;

– чет өлкөлөргө экспорттун үлүшүн көбөйтүү үчүн картошка – 5,5 %га, жашылча – 1,0 %га. Картошканын айдоо аянттарын 77,2 миң га чейин жана жашылчаларды – мурунку себүү деңгээлинде (55,3 миң га чейин); түшүмдүүлүктү – 177,6 ц/га чейин же откон жылга салыштырмалуу 7,4 ц/га көп жана тиешелүүлүгүнө жараша 217,9 ц/га чейин же 20,5 ц/га көбүрөөк көбөйтүү болжолдонууда;

– чийки пахта – 2,0 %га, бул дүйнөлүк рыноктордо болжолдонгон жогорку суроо-талап жана ошого жараша айыл чарба өсүмдүктөрүнүн бул түрүнө сатып алуу баалары менен шартталган.

Өсүштүн болжолдонгон көрсөткүчтөрү жаратылыш-климаттык фактордун жагымдуу таасири, жазгы талаа жана күзгү орун-жыюу иштерин жүргүзүү мезгилинде күйүүчү-майлоочу материалдарды берүүгө мамлекеттик колдоо көрсөтүүнү улантуу, айыл чарба техникасын лизинг боюнча сатып алуу жолу менен жеңилдетилген кредиттик шарттарда фермерлерди керектүү айыл чарба техникасы менен камсыз кылуу, дыйкандарды жана фермерлерди азот минералдык жер семирткичтери менен камсыз кылуу койгойлорун чечүү, күнөскана чарбаларын өнүктүрүүнү улантуу жана чарбала өндүрүштүн каломун көбөйтүү, региондорду техникалык өсүмдүктөрдү өстүрүүгө адистештирүү менен шартталган, аларды

Прогноз развития промышленности на 2024 год учитывает следующие предпосылки:

– наращивание объемов производства основных металлов, где прогнозируется рост объемов добычи на 6,6 % за счет стабильной работы предприятий по разработке месторождений: (1) на месторождении Кумтор (ЗАО «Кумтор Голд Компани») прогнозируется рост объемов производства на 4,1 %, обусловленный выходом на горизонты с большим содержанием золота в руде, а также ожидаемой низкой базой 2023 года (запланированное снижение объемов на 18,8 %). Вместе с тем на золотоизвлекательной фабрике (ЗИФ) продолжается процесс масштабной модернизации, изменена технологическая схема выщелачивания флотационного концентрата, что позволит повысить количество извлекаемого золота и снизить расход реагентов. Планируются проведение вскрышных работ и разработка трех участков: Центральный, Сары-Тор и Юго-Западная часть карьера; (2) на месторождении Джеруй (ОсОО «Альянс Алтын») прогнозируется рост объемов производства на 8,7 %. С 2022 года предприятие наращивает объемы выпуска производства с доведением их до проектной – 165 т/сутки; (3) на месторождении Талды-Булак Левобережный (ОсОО «Алтынкен») прогнозируется рост объемов производства на 4,9 %. Породы месторождения отличаются повышенной раздробленностью, что затрудняет добычу, требуют высокого уровня технической оснащенности и технологии; (4) запланированы запуск производства на месторождениях Чаарат, Терексай, Иштамберди, Жамгыр и ЗИФ ОАО «КГРК», что позволит дополнительно выработать до 1,0 тонны основного металла. В настоящее время на базе ОАО «КГРК» идет экспериментальный запуск производственного комплекса по переработке золотомедных руд и концентратов;

– наращивание объемов добычи металлической руды на месторождениях Бозымчак, Талды-Булак Левобережный, Иштамберди, Караказык и Жамгыр, где прогнозируется рост на 3,5 %;

– рост объемов добычи угля на 2,1 % прогнозируется за счет осуществления следующих мер: дальнейшее развитие мощностей предприятий, разрабатывающих Кавакское бурогольное месторождение, в том числе Кара-Кече и Мин-Куш, с привлечением инвестиций на разработку участка «Центральный» филиала ГП «Кыргызкомур», а также развитие перспективных предприятий этого региона в целях наращивания объемов поставок кыргызского угля мелких фракций (штыбов) для использования на ТЭЦ г. Бишкек, развитие горно-добывных работ на действующих угольных предприятиях северного и южного регионов за счет привлечения инвестиций в модернизацию и обновление горно-шахтного оборудования, а также увеличение экспорта в соседние страны как Узбекистан и Таджикистан;

инше ашыруу айыл чарба өндүрүүчүлөрүнүн бакубаттуулугуна эң чоң таасирин тийгизет.

Мал чарбасы. Мал чарба продукциясын өндүрүүдө 2,9 % деңгээлиндеги реалдуу өсүш өтө жугуштуу оорулар боюнча мал чарбасындагы эпизоотиялык абалдын бакубаттуулугун камсыз кылуу, көп жылдык чөптөрдүн аянттарын которуштурун айдоону көбөйтүү жана жайыттардын тоют потенциалын сарамжалдуу пайдалануу, өндүрүшкө инновациялык технологияларды киргизүү жолу менен жетишилет. Ошол эле учурда тирүү салмактагы эт өндүрүүнүн өсүшү 3,0 %га болжолдонууда жана өткөн жылга салыштырмалуу 23,7 миң тоннага (464,9 миң тоннага чейин), сүт – 121,9 миң тоннага көбөйүү менен 3,1 %га (1 856,0 миң тоннага чейин), жумуртка – 27,3 миң даанага көбөйүү менен 1,5 %га (635,2 млн даанага чейин) жогорулайт.

Бул сектордогу негизги тобокелдиктер:

- жагымсыз жаратылыш-климаттык шарттар;
- генофонддун андан ары начарлашы, бул айыл чарба жаныбарларынын өндүрүмдүүлүгүнүн төмөндөшүнө алып келет;
- дүйнөлүк рыноктогу туруксуз кырдаалга, ошондой эле доллардын курсунун волатилдүүлүгүнө байланыштуу жазгы-талаа, ошондой эле оруп-жыюу иштерин өткөрүү мезгилинде күйүүчү-майлоочу материалдарга баалардын күтүүсүздүгү;
- жер семирткичтердин жетишсиздиги жана алардын жогорку баасы; себүүдө үрөн материалынын сапатынын начардыгы, бул айыл чарба өсүмдүктөрүнүн түшүмдүүлүгүнө таасирин тийгизет;
- ирригациялык иштерди жүргүзүүдө суу ресурстарын сарамжалдуу эмес пайдалануу;
- соодадагы тоскоолдуктар (чек араларды жабуу, экспорттун татаал жол-жобосу ж.б.);
- жагымсыз эпизоотиялык абал;
- берилген мамлекеттик колдоону натыйжалуу эмес пайдалануу ж.б.

7.1.2. Өнөр жай⁶

Республиканын өнөр жай өндүрүшүн өнүктүрүү 2018–2040-жылдары Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук стратегиясын (Кыргыз Республикасынын Президентинин 2018-жылдын 31-октябрындагы № 221 Жарыгы) жана 2026-жылга чейин Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук программасын (Кыргыз Республикасынын Президентинин 2021-жылдын

– в нефтегазовой отрасли прогнозируется рост на 3,3 % за счет ежегодного введения новых скважин, проведение геологоразведочных работ на перспективных разведочных площадях. Добыча нефти по прогнозу возрастет с 305 тыс. т в 2023 г. до 315 тыс. т в 2024 г., что позволит загрузить мощности Джалалабадского НПЗ. Для обеспечения сырьем НПЗ «Джунда», Токмоцкого и Кантского НПЗ будут проработаны меры по импорту сырой нефти. Добыча природного газа на существующих месторождениях прогнозируется на уровне в объеме 32 млн м³, что недостаточно для обеспечения газом регионов и городов, в связи с чем ОсОО «Газпром-Кыргызстан» прогнозирует увеличение импорта природного газа на 4 %;

– рост объемов текстильного производства, производства одежды и обуви, кожи и прочих кожаных изделий на 4 % (на базе высокой базы ожидаемого в 2023 году – 125 %) за счет реализации крупных приоритетных проектов в легкой промышленности:

- (1) ОсОО «Текстиль Транс» планируется открытие хлопкоочистительного завода в промышленной зоне г. Токмок с производственной мощностью 12 000 тонн волокна в год, ведется работа по завершению II этапа строительства текстильной фабрики с увеличением производственной мощности и выпуском ткацкого полотна на базе действующей текстильной фабрики ОсОО «Текстиль Транс», предусматривается запуск джинсового производства ОсОО «Текстиль Транс» с производственной мощностью до 1 000 единиц продукции в день; (2) на площади 20 га планируется создание кыргызско-узбекского совместного предприятия по организации хлопкового кластера с участием компании «Art Soft Holding» (г. Наманган, Республики Узбекистан) и ОсОО «Тулехе» (Кыргызская Республика). На его базе планируется организация хлопкоочистительного завода, фабрики по производству пряжи, текстильной фабрики по выпуску хлопчатобумажной ткани и машинно-тракторного парка, а также цеха по производству хлопкового масла; (3) начат выпуск швейной продукции в блоке «А» промышленного парка ОсОО «Кыргыз Текстиль ЛТД» в г. Ош, создано более 450 рабочих мест (завершилось строительство швейной фабрики на 1 500 рабочих мест с производственной мощностью 2 млн штук продукции в год, начато строительство трикотажной фабрики по производству текстильного полотна с объемом производства 55–60 тонн в сутки, а также красильного производства пряжи и полотна – 55 тонн в сутки). По линии РКФР одобрено финансирование проекта ОсОО «Кыргыз Текстиль ЛТД» на сумму 4,3 млн долл. США для строительства швейной фабрики по пошиву одежды с общим объемом производства более 7 млн единиц швейной продукции в год; (4) на стадии реализации ОАО «Кыргызиндустрия» находится проект ОсОО «Кыргызтопчу» по запуску производства швейной фурнитуры на территории Кыргызской Республики путем организации

⁶ Иштетин алам чейки затты кайра иштетүү наркын эсепке албаганда

12-октябрындагы № 435 Жарлыгы) ишке ашыруунун алкагында улантылат.

Өнөр жай саясаты экономикалык өсүштү камсыз кылуу жана экономиканын атакдаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу үчүн келечектүү тармактардын жана экономикалык иштин түрлөрүнүн өсүшүнө дем берүү аркылуу индустрияны түзүмдүк кайра курууну жүзөгө ашырууга багытталган.

Улуттук экономиканы, акыркы жаңы технологияларды жана жогорку деңгээлде иштетилген продуктуларды өнүктүрүүгө багытталган өнөр жайды колдоонун негиздери төмөнкүдөр болуп саналат:

1) ишканаларды түз мамлекеттик финансылык колдоо чаралары (жеңилдетилген зайымдар, капиталга инвестициялар, салык жеңилдиктери ж.б.), ал финансылык ресурстарды тандалып алынган тармактардын компанияларына ар түрдүү формада кайра бөлүштүрүүдөн турат;

2) өнөр жай продукциясына, анын ичинде мамлекеттик сатып алууларга суроо-талапка дем берүү боюнча чаралар, бажы-тарифтик жөнгө салуу чаралары;

3) өнөр жай, энергетика жана логистика инфраструктурасына, инновациялык технологияларга, кесипкөй кадрларга жана активдердин жана ресурстардын башка түрлөрүнө өндүрүштүк сектордун компанияларынын жеткиликтүүлүгүн кеңейтүү жолу менен алар үчүн бизнес жүргүзүү шарттарын жакшыртууга багытталган чаралар.

Кластерлер боюнча адистештирүүнү эске алып, региондордо өнөр жайды өнүктүрүүгө, каржылоого, инфраструктуралык жана адам ресурстарына жеткиликтүүлүктү камсыз кылуу менен региондордо өнөр жайды колдоонун конкреттүү чараларын аныктоого өзгөчө көңүл бурулат.

Өнөр жайды туруктуу өнүктүрүүдө ресурстарды үнөмдөөчү заманбап жана экологиялык таза технологияларды (жашыл өнөр жайы) уюштуруу механизмдери, энергетика, жеңил өнөр жай, туризм жана тамак-ашты кайра иштетүү сыяктуу артыкчылыктуу тармактарга инвестицияларды тартуу, Евразия экономикалык бирлигинин алкагында өнөр жайдын артыкчылыктары каралган.

Ички керектөөнү жабуу үчүн электр энергиясын иштеп чыгуунун жетиштүү көлөмүн камсыз кылуу, ошондой эле экспорттук потенциалды өстүрүү үчүн энергетикалык кубаттуулуктарды кобойттуу актуалдуу маселе бойдон калууда. Бул милдетти чечүү үчүн Токтогул ГЭСин реабилитациялоо боюнча иш-чаралар ишке ашыруунун активдүү стадиясында турат, II фаза жана III фаза ишке ашырылат, Камбар-Ата ГЭС-2нин экинчи гидроагрегаты пайдаланууга киргизилет. Ат-Башы ГЭСин реконструкциялоо боюнча иштер, жаңы генерациялоочу кубаттуулуктарды куруу – Камбар-Ата-1 ГЭСин,

производственной линии по изготовлению застежек-молний и пуговиц, который нацелен на импортозамещение швейной фурнитуры (до 30 %); (5) проводятся мероприятия по открытию филиалов в регионах республики, с открытием новых предприятий легкой промышленности в регионах создано более 2 000 рабочих мест;

– рост объемов производства продуктов (включая напитки) и табачных изделий на 3,5 % прогнозируется за счет увеличения объемов производства пищевых продуктов на 4 % и напитков – на 3 %. Умеренные показатели обусловлены сложившейся высокой базой предыдущих лет (за 2021 год – 113,3 %, за 2022 год – 111,1 %, за 2023 г. – ожидается 109,0 %);

– прогнозируется увеличение объемов производства строительных материалов на 2,0 %, умеренный рост обусловлен реально сложившейся ситуацией на рынке – спросом на строительные материалы для удовлетворения внутренней потребности строительного комплекса. На замедление роста объемов производства строительных материалов повлияло сокращение потребности в киргизском стекле Российской Федерацией и Казахстаном (поставляется до 90,0 % производимого листового стекла). Это связано с переходом на использование отечественного стекла в России, ранее поставляемого в европейские страны, а в Казахстане запущен свой стекольный завод в Кызыл-Орде мощностью, сопоставимой с мощностью ОсОО «Интерглас». Кроме того снижаются заказы у цементных заводов южного региона, ориентированных в основном на потребителей Узбекистана и Таджикистана, которые планируют дальнейшее наращивание мощностей собственного цементного производства;

– прогнозируется увеличение производства транспортных средств на 5 % (за счет высокой базы за 2022 год – 180,8 %, 2023 году – 150 %) за счет наращивания производственных мощностей предприятий ОАО «Автосборочный завод», ОсОО «Автомашрадиатор», ОАО «Ками Моторс», ОсОО «Белее КЖ», ОсОО «Кыргыз Унаа Курулуш» и реализации в сфере автомобилестроения ряда кооперационных проектов импортозамещающего характера совместно с партнерами из Российской Федерации, Китайской Народной Республики и Республики Узбекистан. С 2023 года планируется организовать сборку легковых и коммерческих автомобилей на электрическом двигателе на территории Кыргызской Республики;

– прогнозируется снижение объемов выработки электроэнергии на 3,3 % из-за ожидаемой сильной фазы Южной осцилляции, которая предполагает жаркие и засушливые климатические условия. Выработка электроэнергии во многом зависит от притока воды и объема ее запасов в Токтогульском водохранилище и из-за прогнозируемого маловодья будут приниматься такие меры как необходимость строгого лимитирования потребления электроэнергии

Күрмөнтү жана Тар дарыяларында чакан ГЭСти, Кара-Көл ГЭСин, Палан ЧГЭСин куруу долбоорун ишке ашырууну баштоо боюнча иштерди активдештирүү уланууда. Энергетика компанияларындагы бизнес-процесстер оптималдаштырылат, ERP-системасын киргизүү аркылуу кол менен жыйноо операцияларынын санын кыскартуунун эсебинен жалпы өндүрүмдүүлүк жогорулайт.

Республиканын өндүрүштүк кубаттуулугун натыйжалуу пайдалануу жана өнөр жай потенциалын андан ары өнүктүрүү максатында иштеп жаткан ишканалардын, мамлекеттин үлүшү катышкан ишканалардын ишин активдештирүү жана жаңы өндүрүштөрдү, токтоп турган ишканаларды ишке киргизүү боюнча иш-чаралар планы ишке ашырылат. Бул үчүн “Кыргызиндустрия” ААКтын иши активдештирилет.

12-таблица

Өнөр жай тармактарындагы өсүш темпинин динамикасы, % менен

Аталышы	2023-жыл	2024-жыл
	күтүлүүдө	болжол
Өнөр жай, бардыгы	102,6	103,9
Пайдалуу кендерди казуу	110,5	103,2
Кайра иштетүү өндүрүшү	101,2	105,1
Электр энергиясы, газ, буу жана кондиционерленген аба менен камсыз кылуу	104,2	96,7
Суу менен камсыздоо, калдыктарды тазалоо, иштетүү жана экинчи чийки затты алуу	104,1	103,4

2024-жылга өнөр жайды өнүктүрүү болжолу төмөнкү оболгодордү эске алат:

– негизги металлдарды өндүрүү көлөмүн көбөйтүү, мында кендерди иштетүү боюнча ишканалардын туруктуу ишенин эсебинен казып алуу көлөмүнүн өсүшү 6,6 %га болжолдонууда: (1) Кумтөр кенинде (“Кумтөр Голд Компани” ЖАК) рудада көп алтын бар горизонтторго чыгууга, ошондой эле 2023-жылы күтүлүп жаткан төмөнкү базага (көлөмдүн 18,8 %га төмөндөшү пландалган) байланыштуу өндүрүштүн көлөмүнүн өсүшү 4,1 %га болжолдонууда. Ошону менен бирге алтын илгоочу фабрикада (АИФ) масштабдуу модернизациялоо процесси уланууда, флотациялык концентратты суюктукта эритүүнүн технологиялык схемасы өзгөртүлдү, бул алынуучу алтындын көлөмүн жогорулатууга жана реагенттерди чыгымдоону азайтууга мүмкүндүк берет. Кыртыш ачуу иштерин жүргүзүү жана үч участка: Борбордук, Сары-Төр жана карьердин Түштүк-Батыш бөлүгүн иштеп чыгуу пландалууда; (2) Жерүй кенинде

по республике, увеличение выработки энергии на ТЭЦ г. Бишкек, а также рассмотрение вопроса импорта электроэнергии из соседних государств.

В результате на 2024 год в промышленности прогнозируется прирост на уровне 3,9 %.

Основными рисками в промышленном секторе являются:

– значительные колебания темпов роста, обусловленные во многом высокой зависимостью сектора от работы золотодобывающих предприятий, объемы продукции которых занимают значительную долю в общем объеме промышленности (более 40 %);

– неустойчивая работа энергетической отрасли (доля в промышленности около 10–12 %) из-за влияния природно-климатического фактора на приток воды в Токтогульское водохранилище в период вегетации;

– необеспеченность сырьем для полной загрузки производственной мощности предприятий обрабатывающей промышленности (например, частичная загрузка действующих НПЗ, снижение производства бумажной и полиграфической отрасли из-за нехватки сырья для переработки, сокращение производства фармацевтической продукции из-за импорта львиной доли медикаментов, вялый рост в пищеперерабатывающем производстве из-за нехватки сырья, а также неразвитость логистики по заготовке, транспортировке и хранению сырья, что приводит к неполной загруженности перерабатывающих мощностей);

– недостаточность или отсутствие собственных финансовых средств на заготовку сырья, модернизацию оборудования для выпуска качественной экспортноориентированной продукции;

– конфликты местного населения с инвесторами при освоении месторождений;

– перебой в обеспечении источниками финансирования запланированных капитальных вложений в секторе.

7.1.3. Строительство

Государственная политика и государственное регулирование градостроительного развития, определение перспектив развития строительной отрасли будут проводиться в рамках реализации Стратегии развития строительной отрасли Кыргызской Республики на 2020–2030 годы (постановление Правительства Кыргызской Республики от 17 января 2020 года № 14).

Приоритетными направлениями будут:

– развитие производственного потенциала в строительстве и производство строительных материалов;

– рациональное и сбалансированное природопользование;

("Альянс Алтын" ЖЧК) өндүрүштүн көлөмүнүн өсүшү 8,7 %га болжолдонууда. Ишкана 2022-жылдан тартып күнүнө – долбоорго чейинки 165 тоннага чейин жеткирүү менен өндүрүш көлөмүн көбөйтөт; (3) Талды-Булак Сол жээк кенинде ("Алтынкен" ЖЧК) өндүрүштүн көлөмүнүн өсүшү 4,9 %га болжолдонууда. Кендин тектери жогорку бытырандылыгы менен айырмаланат, бул казып алууну кыйындатат, техникалык жабдуунун жана технологиянын жогорку деңгээлин талап кылат; (4) Чаарат, Терексай, Иштамберди, Жамгыр жана "КГРК" ААК АЫФ кендеринде өндүрүштү ишке киргизүү пландалган, бул кошумча 1,0 тоннага чейин негизги металлды иштеп чыгууга мүмкүндүк берет. Азыркы учурда "КГРК" ААК АЫФ базасында алтын-жез рудаларын жана концентраттарды кайра иштетүү боюнча өндүрүштүк комплексти эксперименттик ишке киргизүү жүргүзүлүүдө;

– Бозымчак, Талды-Булак Сол жээк, Иштамберди, Караказык жана Жамгыр кендеринде металл рудасын казып алуунун көлөмүн өстүрүү, мында өсүш 3,5 % га болжолдонууда;

– көмүр казып алуунун көлөмүн 2,1 %га көбөйтүү төмөнкү чараларды ишке ашыруунун эсебинен болжолдонууда: Кавак күрөң көмүр кенин иштеткен ишканалардын, анын ичинде "Кыргызкөмүр" МИИнин филиалынын "Борбордук" филиал участкан иштетүүгө инвестицияларды тартуу менен Кара-Кече жана Мин-Куш ишканаларынын кубаттуулуктарын андан ары өнүктүрүү, ошондой эле Бишкек шаарынын ЖЭБиңде пайдалануу үчүн майда фракциядагы кыргыз көмүрүн (пштыбларды) берүү көлөмүн көбөйтүү максатында бул региондун келечектүү ишканаларын өнүктүрүү, тоо-кен-шахталык жабдууларды модернизациялоого жана жаңылоого инвестицияларды тартуунун эсебинен Түндүк жана Түштүк региондордун иштеп жаткан көмүр ишканаларында тоо-кен казып алуу иштерин өнүктүрүү, ошондой эле Өзбекстан жана Тажикстан сыяктуу коңшу өлкөлөргө экспортту көбөйтүү;

– мунай жана газ тармагында жыл сайын жаңы скважиналарды киргизүүнүн, келечектүү чалгындоо аянттарында геологиялык чалгындоо иштерин жүргүзүүнүн эсебинен өсүш 3,3 %га болжолдонууда. Болжол менен мунай өндүрүү 2023-жылдагы 305 миң тоннадан 2024-жылы 315 миң тоннага чейин көбөйөт, бул Жалал-Абад МИЗ кубаттуулугун иштетүүгө мүмкүндүк берет. "Жунда" МИЗди, Токмок жана Кант МИЗди чийки зат менен камсыз кылуу үчүн чийки мунайды импорттоо боюнча чаралар иштелип чыгат. Иштеп жаткан кендерден жаратылыш газын өндүрүү 32 млн м³ көлөмүндө болжолдонууда, бул региондорду жана шаарларды газ менен камсыз кылуу үчүн жетишсиз, ушуга байланыштуу "Газпром-Кыргызстан" ЖЧК жаратылыш газынын импортун 4 %га көбөйтүүнү болжолдоодо;

– обеспечение населения жильем, объектами образования, здравоохранения, культуры и спорта;

– обеспечение культурного и национального своеобразия в архитектуре и строительстве;

– регулирование инновационных направлений науки, техники и технологий в строительстве;

– координация деятельности государственных органов, органов местного самоуправления и территориальных органов архитектуры и градостроительства, в части градостроительного развития, обустройства и благоустройства территорий населенных пунктов.

Развитие строительной отрасли станет одним из значимых направлений, обеспечивающих рост национальной экономики за счет реализации крупных инвестиционных проектов. В результате принятия комплексных мер развития в строительном комплексе страны прогнозируется увеличение капитальных вложений на 10,2 %, объемы которых составят 195,8 млрд сомов.

Таблица 13

Динамика темпов роста в строительной отрасли на 2023–2024 годы

Показатели	2023 год ожидаемое		2024 год прогноз	
	млн сомов	%	млн сомов	%
Инвестиции в основной капитал	168 573,5	112,5	195 834,5	110,2
В том числе:				
Внутренние инвестиции	118 258,4	107,8	136 937,9	109,9
Внешние инвестиции	50 315,1	125,3	58 896,6	111,1
Валовая продукция строительства	205 373,7	107,9	234 863,3	108,5

Структура капитальных вложений, относительно ожидаемых в 2023 году, изменится в сторону снижения доли внутренних инвестиций с 70,2 % до 69,9 % (основную долю занимают средства предприятий, организаций и населения, составляющие 64,9 %) и увеличения доли внешних инвестиций с 29,8 % до 30,1 %.

Приоритетными направлениями в строительстве будут: объекты строительства индивидуального жилья, объекты транспортной магистрали и энергетики (работы по строительству линий электропередачи), объекты сельского хозяйства (ирригационные сооружения) и т. д.

Ожидается поступление финансовых средств за счет капитальных вложений из республиканского бюджета в сумме 5 000,0 млн сомов, которые в первую очередь, будут направлены на завершение ранее начатых объектов строительства и их сдачу в эксплуатацию, развитие автомобильных дорог стратегического

– жеңил өнөр жайында ири артыкчылыктуу долбоорлорду ишке ашыруунун эсебинен текстиль өндүрүшүн, кийим-кече жана бут кийим, булгаары жана башка булгаары буюмдарын өндүрүүнүн көлөмүн 4 %га көбөйтүү (2023-жылы күтүлгөн жогорку базанын базасында – 125 %): (1) “Текстиль Транс” ЖЧК Токмок шаарынын өнөр жай зонасында жылына 12 000 тонна була өндүрүштүк кубаттуулугу менен пахта тазалоочу заводду ачууну пландоодо, өндүрүштүк кубаттуулукту жогорулатуу жана иштеп жаткан “Текстиль Транс” ЖЧК текстиль фабрикасынын базасында токулган кездемени чыгаруу менен текстиль фабрикасынын курулушунун II этабын аяктоо боюнча иштер жүргүзүлүүдө, күнүнө 1 000 бирдик продукцияга чейин өндүрүштүк кубаттуулугу бар “Текстиль Транс” ЖЧКсында жыныс өндүрүшүн ишке киргизүү каралууда; (2) 20 га аянтта “Art Soft Holding” компаниясынын (Наманган ш., Өзбекстан Республикасы) жана “Тулеке” ЖЧКсынын (Кыргыз Республикасы) катышуусу менен пахта кластерин уюштуруу боюнча кыргыз-өзбек биргелешкен ишканасын түзүү пландалууда. Анын базасында пахта тазалоочу заводду, жип ийрүү боюнча фабриканы, пахта кездемесин чыгаруу боюнча текстиль фабрикасын жана машина-трактордук паркти, ошондой эле пахта майын чыгаруу боюнча цехти уюштуруу пландалууда; (3) Ош шаарындагы “Кыргыз Текстиль ЛТД” ЖЧКсынын өнөр жай паркынын “А” блогунда тигүү продукцияларын чыгаруу башталды, 450дөн ашык жумуш орундары түзүлдү (өндүрүштүк кубаттуулугу жылына 2 млн дана продукция менен тигүү фабрикасынын курулушу аяктады, суткасына 55-60 тонна текстиль кездемесин өндүрүү боюнча трикотаждык фабриканын курулушу башталды, ошондой эле суткасына 55 тонна жип жана кездеме боё өндүрүшү башталды). РКӨФ линиясы боюнча жылына жалпы көлөмү 7 млн бирдиктен ашык тигүү продукциясын чыгарган кийим тигүү фабрикасын куруу үчүн “Кыргыз Текстиль ЛТД” ЖЧК долбоорун 4,3 млн АКШ долл. суммасында каржылоо жактырылды; (4) сыдырма-топчуларды жана топчуларды даярдоо боюнча өндүрүштүк линияны уюштуруу жолу менен Кыргыз Республикасынын аймагында тигүү фурнитурасын өндүрүүнү ишке киргизүү боюнча “Кыргызтопчу” ЖЧК долбоору “Кыргызиндустрия” ААКтын ишке ашыруу стадиясында турат, ал тигүү фурнитурасынын импортун алмаштырууга багытталган (30 %га чейин); (5) республиканын региондорунда филиалдарды ачуу иш-чаралары жүргүзүлүүдө, жаңы жеңил өнөр жай ишканаларынын ачылышы менен региондордо 2 000ден ашык жумуш орундары түзүлдү;

– продуктуларды (суусундуктарды кошкондо) жана тамеки буюмдарын өндүрүү көлөмүн 3,5 %га көбөйтүү тамак-аш азыктарын өндүрүү көлөмүн 4 %га жана суусундуктарды – 3 %га жогорулатуунун эсебинен болжолдонууда. Орточо көрсөткүчтөр мурдагы жылдардагы

значения и автодорог, находящихся в приграничных районах и республики в целом, в соответствии с государственной программой строительства водохозяйственных сооружений, ирригационных каналов, что позволит осваивать значительные площади новых орошаемых земель в регионах страны и на другие объекты строительства и реконструкции с учетом концепции регионального развития и отраслевых экономических программ.

Прогнозные объемы капитальных вложений за счет средств предприятий и организаций в сумме 59,3 млрд сомов будут сформированы за счет инвестиций ЗАО «Кумтор Голд Компани», ОАО «Кыргызалтын» и других.

В 2024 году будут реализованы крупные инвестиционные проекты в энергетической и транспортной отраслях, которые внесут основной вклад в развитие строительства.

Наибольшие объемы финансирования предусмотрены в секторе транспорта – всего в размере 16 840,4 млн сомов (30,7 % от всех государственных инвестиций), которые ожидаются за счет проекта «Реабилитация автодороги Тараз – Талас – Суусамыр, Фаза 4, км 104–197,5» (1 022,0 млн сомов – АКГ, СФР, ОПЕК, ИБР), проекта реабилитации кольцевой автодороги Балыкчы – Каракол – Балыкчы (уч. Корумду – Балбай Баатыр) (3 471,1 млн сомов – ИБР, СФР, КФАЭР, ОПЕК), проекта «Улучшение коридора ЦАРЭС 3 (автодорога Бишкек – Ош, участок Бишкек – Кара-Балта)» Фаза 4 (96,4 млн сомов – АБР), проекта «Улучшение автодороги Бишкек – Ош» Фаза 4 (25,2 млн сомов – ЕАБР), проектов «Улучшение дорожных путей сообщения в ЦА» Фаза 3 (дорога Тюп–Кеген) (2 035,0 млн сомов – ВБ), «Строительство альтернативной дороги Север – Юг», Фаза 1 и Фаза 2 (1 849,9 млн сомов – КНР), проекта «Соединительной дороги, коридоры ЦАРЭС 1 и ЦАРЭС 3» (715,6 млн сомов – АБР), проектов «Улучшение основных международных дорог» (6 197,5 млн сомов – ЛСА), «Реконструкция моста через реку Урмайрал на автодороге Талас – Тараз» (280,6 млн сомов – ЛСА) и других, в дальнейшем обеспечат растущие потребности в пассажирских и грузовых перевозках.

В энергетической отрасли объемы финансирования предусмотрены в сумме 10 947,2 млн сомов (19,9 % от всех государственных инвестиций), которые ожидаются за счет реализации проектов: «Ввод в эксплуатацию второго гидроагрегата Камбаратинской ГЭС-2» (6 598,0 млн сомов – ЕАБР), «Реабилитация Токтогульской ГЭС, Фаза II» (1 192,1 млн сомов – АБР, ЕАБР), «Реабилитация Токтогульской ГЭС, Фаза III» (1 519,2 млн сомов – АБР), «Проект улучшения теплоснабжения» (149,1 млн сомов – ВБ), Модернизация Уч-Курганской ГЭС» (1 488,7 млн сомов АБР), и других. Реализация указанных проектов позволит в значительной мере улучшить состояние энергетической отрасли и Кыргызской Республики

түзүлгөн жогорку база менен шартталган (2021-жылы – 113,3 %, 2022-жылы – 111,1 %, 2023-жылы – 109,0 %);

– курулуш материалдарын өндүрүүнүн көлөмүн 2,0 %га көбөйтүү болжолдонууда, орточо өсүш рыноктогу реалдуу түзүлгөн кырдаалга – курулуш комплексиин ички муктаждыктарын канааттандыруу үчүн курулуш материалдарына суроо-талапка байланыштуу. Курулуш материалдарын өндүрүү көлөмүнүн өсүшүнүн басандашына Россия Федерациясынын жана Казакстандын кыргыз айнегине болгон муктаждыгынын кыскаруусу таасир этти (өндүрүлгөн айнектин 90 %га чейинкиси жеткирилет). Бул Россиянын мурда Европа өлкөлөрүнө жеткирилүүчү ата мекендик айнегин колдонууга өтүүсүнө байланыштуу, ал эми Казакстанда кубаттуулугу “Интерглас” ЖЧК менен салыштырууга мүмкүн болгон Кызыл-Ордодогу айнек заводу ишке кирди. Мындан тышкары түштүк региондогу цемент заводдорунан негизинен Өзбекстан менен Тажикстандын керектөөчүлөрүнө багытталган заказдар азайууда, алар өз цемент өндүрүшүнүн кубаттуулугун андан ары арттырууну пландап жатышат;

– “Автожыйноочу завод” ААК, “Автомаш-радиатор” ЖЧК, “Ками Моторс” ААК, “Белес КЖ” ЖЧК, “Кыргыз Унаа курулуш” ЖЧКсы ишканаларынын өндүрүштүк кубаттуулуктарын өстүрүүнүн жана автомобиль куруу чөйрөсүндө Россия Федерациясындагы, Кытай Эл Республикасындагы жана Өзбекстан Республикасындагы өнөктөштөр менен биргеликте импортту алмаштыруучу мүнөздөгү бир катар кооперациялык долбоорлорду ишке ашыруунун эсебинен транспорт каражаттарынын өндүрүшүн 5 %га көбөйтүү болжолдонууда (2022-жылдагы жогорку базанын эсебинен – 180,8 %, 2023-жылы – 150 %). 2023-жылдан баштап Кыргыз Республикасынын аймагында электр кыймылдаткычы менен жеңил жана коммерциялык автомобилдерди чогултууну уюштуруу пландалууда;

– Түштүк осциляциянын күтүлүн жаткан күчтүү фазасынан улам электр энергиясын өндүрүү көлөмүнүн 3,3 %га төмөндөшү болжолдонууда, ал ысык жана кургак климаттык шарттарды билдирет. Электр энергиясын иштеп чыгуу көп жагынан Токтогул суу сактагычындагы суунун агымына жана анын запастарынын көлөмүнө жараша болот жана болжолдонгон суунун аздыгынан республика боюнча электр энергиясын керектөөнү катуу лимиттөөнүн зарылдыгы, Бишкек шаарынын ЖЭБинде энергияны иштеп чыгууну көбөйтүү, ошондой эле коңшу мамлекеттерден электр энергиясын импорттоо маселесин кароо сыяктуу чаралар көрүлөт.

Натыйжада өнөр жайда 2024-жылга карата өсүш 3,9 % деңгээлинде болжолдонууда.

Өнөр жай секторундагы негизги тобокелдиктер:

– өсүш темпинин олуттуу олук-солку болушу, бул өнөр жайдын жалпы көлөмүндө олуттуу (40 %дан ашык) үлүштү ээлеген алтын

и создаст благоприятную основу к увеличению обмена электрической энергией между соседними государствами, а также транзитных потоков.

Объемы прямых иностранных инвестиций в сумме 18,5 млрд сомов прогнозируются за счет капитальных вложений:

- ОсОО «KAZ Minerals Bozumchak» (1 151,4 млн сомов);
- ЗАО «Чаврат Заал» (358,5 млн сомов);
- ОсОО «Альянс Алтын» (4 249,0 млн сомов);
- ОАО «Алтынжео» (72,9 млн сомов);
- ОсОО «Газпром Кыргызстан» (1 000 млн сомов);
- и др.

В целом, в рамках Стратегии развития строительной отрасли Кыргызской Республики на 2020–2030 годы, будет продолжена оптимизация градостроительного законодательства, разработка механизмов изъятия земельных участков и сноса объектов недвижимости для государственно-общественных нужд, приведение в соответствие земельного законодательства с действующими нормативными правовыми актами.

Помимо этого, будет продолжено совершенствование проведения государственных закупок в сфере архитектурной и строительной отрасли в части сокращения количества объектов незавершенного строительства и совершенствование сметно-нормативной базы.

В результате ожидаются следующие результаты:

- повышение эффективности капитальных вложений;
- внедрение энергоэффективных и ресурсосберегающих технологий;
- оптимизация ценообразования в строительстве и ЖКХ;
- повышение требования к безопасности зданий и сооружений;
- обеспечение градостроительной документации.

Кроме того, с учетом тенденции цифровизации, будут завершены:

- на сумму 3,8 млн сомов «Информационная система «Лицензирование и квалификационные сертификаты в строительстве»;
- на сумму 9,4 млн сомов «Информационная система «Электронная экспертиза проектно-сметной документации»;
- на сумму 8,0 млн сомов «Информационная система в области государственного архитектурно-строительного надзора на территории Кыргызской Республики»;
- на сумму 12,0 млн сомов «Единая комплексная информационная система управления отраслью строительства».

Исходя из планируемых объемов капитализации экономики, реальный рост общего объема валовой продукции строительства прогнозируется на уровне 8,5 % и составит 234,9 млрд сомов в

казыл алуучу ишканалардын ишине сектордун көп жагынан көз карандылыгы менен шартталган;

– вегетация мезгилинде Токтогул суу сактагычындагы суунун агымына жаратылыш-климаттык фактордун таасиринен улам энергетика тармагынын туруксуз иши (өнөр жайдагы үлүшү 10–12 %га жакын);

– кайра иштетүү өнөр жайынын ишканаларынын толук өндүрүштүк кубаттуулугун жүктөө үчүн чийки зат менен камсыз болбошу (мисалы иштеп жаткан МИЗди жарым-жартылай иштетүү, кайра иштетүү үчүн чийки заттын жетишсиздигинен кагаз жана полиграфия тармагынын өндүрүшүнүн азайышы, медициналардын импортунун ири үлүшүнөн фармацевтикалык продукцияны өндүрүүнүн кыскарышы, чийки заттын жетишсиздигинен тамак-ашты кайра иштетүүчү өндүрүштүн жай өсүшү, ошондой эле чийки затты камдоо, ташуу жана сактоо боюнча логистиканын өнүкпөгөндүгү, бул кайра иштетүүчү кубаттуулуктардын толук эмес жүктөлүшүнө алып келет;

– чийки заттарды даярдоого, экспортко багытталган сапаттуу продукцияны чыгаруу үчүн жабдууларды модернизациялоого өздүк финансылык каражаттарынын жетишсиздиги же жоктугу;

– кендерди өздөштүрүүдө инвесторлор менен жергиликтүү калктын ортосундагы чыр-чатактар;

– секторго пландалган капиталдык салымдарды каржылоо булактары менен камсыз кылуудагы үзгүлтүктөр.

7.1.3. Курулуш

Мамлекеттик саясат жана шаар курууну өнүктүрүүнү мамлекеттик жөнгө салуу, курулуш тармагын өнүктүрүүнүн келечегин аныктоо маселелери 2020–2030-жылдарга Кыргыз Республикасынын курулуш тармагын өнүктүрүү стратегиясын ишке ашыруунун алкагында жүргүзүлөт (Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 17-январындагы № 14 токтому).

Артыкчылыктуу багыттар төмөнкүлөр болот:

– курулушта өндүрүштүк потенциалды өнүктүрүү жана курулуш материалдарын өндүрүү;

– жаратылышты сарамжалдуу жана тең салмактуу пайдалануу;

– калкты турак жай, билим берүү, саламаттык сактоо, маданий жана спорт объекти менен камсыз кылуу;

– архитектурада жана курулушта маданий жана улуттук өзгөчөлүктөрдү камсыз кылуу;

– курулуштагы илимдин, техниканын жана технологиялардын инновациялык багыттарын жөнгө салуу;

2024 году. Влияние строительной отрасли на темпы экономического роста будет положительным и составит 0,63 процентного пункта, удельный вес строительства в структуре производства ВВП – 7,2 %.

Вместе с тем присутствуют риски, которые могут оказать негативный эффект на развитие строительства и привести к недостижению прогнозируемых показателей, а именно:

– сокращение иностранных кредитов, грантов и гуманитарной помощи из-за возможного перебоа финансирования части крупных инвестиционных проектов (несвоевременное открытие финансирования);

– реализация инвестиционных проектов, предусмотренных в проекте бюджета по государственным инвестициям на 2023–2025 годы (внешние источники), где может произойти пересмотр в сторону снижения. Причинами могут стать неосвоенные средства из-за внутренних проблем, длительные процедуры согласования с донорами и т. д. В связи с чем последующие транши могут быть приостановлены и не поступить в Кыргызскую Республику;

– сокращение капитальных вложений за счет средств предприятий и организаций из-за возможного перебоа в финансировании части отдельных проектов (несвоевременное открытие финансирования);

– снижение капитальных вложений, финансируемых за счет средств населения, из-за ухудшения его платежеспособности, вследствие чего уменьшение объемов жилищного строительства;

– сокращение объемов прямых иностранных инвестиций из-за снижения капитальных затрат иностранных инвесторов и отсутствие данных по другим дополнительным источникам финансирования;

– проблемы, связанные с актом приемки завершенных объектов, некоторые из которых завершены в предыдущие годы, однако не оформлены акты приема-передачи, что связано с недооснащением, недооборудованием объектов, трудностями подключения вновь возводимых объектов к инфраструктуре.

– волатильность цен на строительные материалы (например, импортируемые в Кыргызскую Республику из Российской Федерации – металлопрокат, лес, отделочные материалы, строительная техника и оборудования, а также запасные части к ним могут быть востребованы на их территории из-за нарушения логистических цепочек.

7.1.4. Сфера услуг

Политика развития сектора услуг будет проводиться в рамках реализации мер, предусмотренных в Национальной программе развития Кыргызской Республики до 2026 года (Указ Президента Кыргызской Республики от 12 октября 2021 года № 435), Программе по

– мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жана архитектуранын жана шаар куруунун аймактык органдарынын калктуу конуштардын аймактарын шаар курууну өнүктүрүү, көркөндүрүү бөлүгүндөгү иштерин координациялоо.

Курулуш тармагын өнүктүрүү ири инвестициялык долбоорлорду ишке ашыруунун эсебинен улуттук экономиканын өсүшүн камсыздоочу маанилүү багыттардын бири болуп калат. Өлкөнүн курулуш комплексинде комплекстүү өнүктүрүү чараларын кабыл алуунун натыйжасында капиталдык салымдардын 10,2 %га көбөйүшү болжолдонууда, анын көлөмү 195,8 млрд сомду түзөт.

13-таблица

2023–2024-жылдарга курулуш тармагында өсүш темпинин динамикасы

Көрсөткүчтөр	2023-жыл күтүлүүсү		2024-жыл болжол	
	млн сом	%	млн сом	%
Негизги капиталга инвестициялар	168 573,5	112,5	195 834,5	110,2
Анын ичинде:				
Ички инвестициялар	118 258,4	107,8	136 937,9	109,9
Тышкы инвестициялар	50 315,1	125,3	58 896,6	111,1
Курулуштун дүң продукциясы	205 373,7	107,9	234 863,3	108,5

2023-жылы күтүлүүчү капиталдык салымдардын түзүмү ички инвестициялардын үлүшүнүн 70,2 %дан 69,9 %га чейин төмөндөө (негизги үлүштү ишканалардын, уюмдардын жана калктын каражаттары ээлейт, ал 64,9 %ды түзөт) жана тышкы инвестициялардын үлүшүнүн 29,8 %дан 30,1 %га чейин көбөйүү жагына өзгөрөт.

Курулуштагы артыкчылыктуу багыттар төмөнкүлөр болот: жеке турак жай куруу объекттери; транспорттук магистралдын жана энергетиканын объекттери (электр берүү линияларын куруу боюнча иштер); айыл чарба объекттери (ирригациялык курулмалар) ж.б.

Республикалык бюджеттен капиталдык салымдардын эсебинен 5 000,0 млн сом суммасында финансылык каражаттардын түшүүсү күтүлүүдө, ал биринчи кезекте мурда башталган курулуш объекттерин аяктоого жана аларды пайдаланууга берүүгө; стратегиялык маанидеги автомобиль жолдорун жана суу чарба курулмаларын, ирригациялык каналдарды куруунун мамлекеттик программасына ылайык өлкөнүн региондорунда жаңы сугат жерлеринин олуттуу аянттарын

поддержке и развитию электронной коммерции в Кыргызской Республике на 2023–2026 годы (постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики от 16 декабря 2022 года № 707), указах Президента Кыргызской Республики «О неотложных мерах по активизации внедрения цифровых технологий в государственное управление Кыргызской Республики» от 17 декабря 2020 года № 64 и «О поддержке развития туризма в Кыргызской Республике» от 17 декабря 2021 года № 566, Концепции развития автомобильного транспорта Кыргызской Республики на 2020–2024 годы (приказ Министерства транспорта и коммуникации Кыргызской Республики от 15 января 2020 года № 7), Основных направлениях развития железнодорожного транспорта Кыргызской Республики на 2022–2026 годы (постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики от 20 мая 2022 года № 258) и др.

Сфера услуг по-прежнему будет занимать доминирующую долю в структуре ВВП (49,2 %) и с наибольшим вкладом в структуре роста – 2,52 процентных пункта.

Темп роста валового объема сферы услуг на 2024 год прогнозируется на уровне 105,2 % за счет роста оптовой и розничной торговли; ремонт автомобилей и мотоциклов – на 8,2 %, транспортной деятельности – на 5,0 %, услуг гостиниц и ресторанов – на 6,0 % и объема услуг информации и связи – на 4,0 %.

Таблица 14

Динамика темпов роста в отраслях сферы услуг, в %

Наименование	2023 год	2024 год
	оценка	прогноз
Сфера услуг, всего	104,9	105,2
В том числе по отраслям:		
Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов	107,1	108,2
Транспортная деятельность и хранение грузов	106,7	105,0
Гостиницы и рестораны	120,0	106,0
Информация и связь	105,2	104,0
Финансовое посредничество и страхование	101,8	103,2
Операции с недвижимым имуществом	100,0	103,0
Профессиональная, научная и техническая деятельность	101,1	102,3
Административная и вспомогательная деятельность	102,0	103,0
Государственное управление и оборона, обязательное социальное обеспечение	101,5	103,0
Образование	101,7	103,0
Здравоохранение и социальное обслуживание населения	102,0	103,5
Искусство, развлечения и отдых	101,8	102,0
Прочая обслуживающая деятельность	102,0	103,0

өздөштүрүүгө мүмкүндүк берүүчү республиканын жалпы чек арага чектеп райондорунда жайгашкан автожолдорду өнүктүрүүгө жана региондук өнүгүү концепциясын жана тармактык экономикалык программаларды эске алуу менен курулуштун жана реконструкциялоонун башка объектерине багытталат.

Ишканалардын жана уюмдардын каражаттарынын эсебинен 59,3 млрд сом суммасындагы капиталдык салымдардын болжолдуу көлөмү “Кумтөр Голд Компани” ЖАКтын, “Кыргызалтын” ААКтын жана башка инвестицияларынын эсебинен түзүлөт.

2024-жылы энергетика жана транспорт тармактарында ири инвестициялык долбоорлор ишке ашырылат, алар курулушту өнүктүрүүгө негизги салым кошот.

Транспорт секторунда каржылоонун эң чоң көлөмү – бардыгы болуп 16 840,4 млн сом өлчөмүндө каралган (жалпы мамлекеттик инвестициялардын 30,7 %ы), алар “Тараз – Талас – Суусамыр автожолун реабилитациялоо, 4-фаза, 104–197,5 км” (1 022,0 млн сом – АКГ, СӨФ, ОПЕК, ИӨБ), Балыкчы – Каракол – Балыкчы айланма жолун реабилитациялоо долбоору (Корумду – Балбай Баатыр уч.) (3 471,1 млн сом – ИӨБ, СӨФ, АЭӨКФ, ОПЕК), “БАРЭК 3 коридорун жакшыртуу (Бишкек – Ош автожолу, Бишкек – Кара-Балта участкасы)” долбоору 4-фаза (96,4 млн сом – АӨБ), “Бишкек – Ош автожолун жакшыртуу” долбоору 4-фаза (25,2 млн сом – ЕАӨБ), “БА жол каттамдарын жакшыртуу” долбоору 3-фаза (Түп – Кеген) (2 035,0 млн сом – ДБ), “Түндүк – Түштүк альтернативдүү жолун куруу”, 1-фаза жана 2-фаза” (1 849,9 млн сом – КЭР), “Бириктирүүчү жол, БАРЭК 1 жана БАРЭК 3 коридорлору” долбоору (715,6 млн сом – АӨБ), “Негизги эл аралык жолдорду жакшыртуу” (6 197,5 млн сом – ЛСА), “Талас – Тараз автожолундагы Үрмарал суусу аркылуу көпүрөнү реконструкциялоо” долбоору (280,6 млн сом – ЛСА) жана башка долбоорлордун эсебинен күтүлүүдө, бул мындан ары жүргүнчүлөрдү жана жүктөрдү ташууларга болгон муктаждыктарды камсыз кылат.

Энергетика тармагында каржылоо көлөмү 10 947,2 млн сом суммасында каралган (бардык мамлекеттик инвестициялардын 19,9 %ы), алар төмөнкү долбоорлорду ишке ашыруунун эсебинен күтүлүүдө: “Камбар-Ата ГЭС-2 экинчи гидроагрегаттын пайдаланууга киргизүү” (6 598,0 млн сом – ЕАӨБ), “Токтогул ГЭСин реабилитациялоо, II фаза” (1 192,1 млн сом – АӨБ, ЕАӨБ), “Токтогул ГЭСин реабилитациялоо, III фаза” (1 519,2 млн сом – АӨБ), “Жылуулулук менен жабдууну жакшыртуу долбоору” (149,1 млн сом – ДБ), “Үч-Коргон ГЭСин модернизациялоо” (1 488,7 млн сом – АӨБ), жана башкалар. Аталган долбоорлорду ишке ашыруу Кыргыз Республикасында энергетика тармагынын абалын олуттуу деңгээлде жакшыртууга мүмкүндүк берет жана коңшу мамлекеттердин ортосунда

Основными предпосылками для развития сферы услуг являются увеличение уровня доходов населения, туристической индустрии, а также рост количества малых и средних предприятий. Развитие онлайн-торговли, расширение видов креативной индустрии, внедрение новых цифровых технологий практически во все сферы жизни будут способствовать увеличению объемов услуг.

Туризм является одним из самых развивающихся секторов экономики и может стать ключевым направлением развития сферы услуг. Будет активизирована работа Фонда поддержки развития туризма с уставным капиталом 1,0 млрд сомов, в планах которого предусмотрены развитие инфраструктуры в туристической отрасли, улучшение качества сервиса и создание удобства для туристов. Устойчивое развитие туристической отрасли включает позволит увеличить его долю в ВВП на 3 % (с 3,9 % до 7 %) к 2028 году, поток иностранных туристов до 10 % ежегодно, вклад инвестиций в основной капитал в сфере туризма на 10–20 % ежегодно.

Рост доходов населения даст толчок к увеличению медицинских и образовательных услуг, за счет внедрения цифровых технологий: электронная очередь к врачу, электронная карточка пациента, электронная запись в школу и т. д.

Развитие транспортной инфраструктуры (аэропорты, железные дороги и автомобильные дороги), улучшение работы транспортных коридоров будут способствовать увеличению грузовых потоков и пассажиропотоков. Предусмотрена реконструкция местных аэропортов (Каракол, Джалал-Абад, Баткен и др.). Продолжается работа по развитию нового мультимодального коридора Китай – Кыргызстан – Узбекистан – Афганистан для перелозки контейнеров железнодорожным и автомобильным транспортом.

В целях дальнейшего увеличения объемов грузоперевозок в рамках Меморандума о сотрудничестве между железными дорогами Кыргызской Республики и Исламской Республики Иран установлен специальный тариф со скидкой до 90 % для перевозки контейнеров ш/из Ирана. Кроме того, государственному предприятию «Кыргыз темир жолу» созданы облегченные условия для вывоза угля из южных регионов Кыргызской Республики в Республику Узбекистан.

Открытие новых туристических поездов, проходящие по территории России и Узбекистана по маршруту Алматы – Бишкек – Рыбачье – Ташкент, проходящий через Шелковый путь Самарканд – Худжанд – Бухара – Ташкент, а также Омск – Астана – Мын – Арал (Балхаш) – Алматы будут способствовать увеличению туристических потоков в страну. Рассматривается вопрос о включении в эти маршруты новых вагонов повышенной комфортности.

На развитие услуг в сфере культуры и искусства будет способствовать стабильная работа действующих театров, кинозалов,

электр энергиясын алмашууну, ошондой эле транзиттик агымдарды көбөйтүүгө жагымдуу негизди түзөт.

18,5 млрд сом суммасындагы түз чөт өлкөлүк инвестициялардын көлөмү төмөнкү капиталдык салымдардын эсебинен болжолдонууда:

- "KAZ Minerals Bozuytchak" ЖЧК (1 151,4 млн сом);
- "Чаарат Заав" ЖАК (358,5 млн сом);
- "Альянс Алтын" ЖЧК (4 249,0 млн сом);
- "Алтынкен" ААК (72,9 млн сом);
- "Газпром Кыргызстан" ЖЧК (1 000 млн сом);
- ж.б.

Жалпысынан 2020–2030-жылдарга Кыргыз Республикасынын курулуш тармагын өнүктүрүү стратегиясынын алкагында шаар куруу мыйзамдарын оптималдаштыруу, мамлекеттик-коомдук муктаждыктар үчүн жер участкаларын алып коюу жана кыймылсыз мүлк объекттерин бузуу механизмдерин иштеп чыгуу, жер мыйзамдарын колдонуудагы ченемдик укуктук актыларга ылайык келтирүү улантылат.

Мындан тышкары архитектура жана курулуш тармагында бүтүз элек курулуш объекттеринин санын кыскартуу жана сметалык-ченемдик базаны жакшыртуу жаатында мамлекеттик сатып алууларды жүргүзүүнү өркүндөтүү улантылат.

Натыйжада төмөнкүдөй жыйынтыктар күтүлүүдө:

- капиталдык салымдардын натыйжалуулугун жогорулатуу;
- энергия натыйжалуу жана ресурс үнөмдөөчү технологияларды киргизүү;
- курулушта жана турак жай чарбасында баанын түзүлүшүн оптималдаштыруу;
- имараттардын жана курулмалардын коопсуздугуна талаптарды жогорулатуу;
- шаар куруу документтерин камсыз кылуу.

Мындан тышкары санитарияштыруу тенденциясын эске алуу менен төмөнкүлөр аткарылып бүтөт:

- 3,8 млн сом суммасына "Курулуштагы лицензиялоо жана квалификациялык сертификаттар" маалыматтык системасы;
- 9,4 млн сом суммасына "Долбоордук-сметалык документтерди электрондук экспертизалоо" маалыматтык системасы;
- 8,0 млн сом суммасына "Кыргыз Республикасынын аймагында мамлекеттик архитектуралык-курулуштук көзөмөл жаатындагы маалыматтык система";
- 12,0 млн сом суммасына "Курулуш тармагын башкаруунун бирдиктүү комплекстүү маалыматтык системасы".

Экономиканы капиталдаштыруунун пландалган көлөмдөрүнө негизделип, курулуштун дүн продукциясынын жалпы көлөмүнүн реалдуу өсүшү 8,5 % деңгээлинде болжолдонууда жана 2024-жылы

расширение их репертуара. Кроме того, запланированные работы по ремонту и реконструкции основных культурных заведений позволят привлечь на отечественные сцены зарубежных артистов, деятелей культуры, что даст дополнительный толчок по увеличению объемов услуг.

Для снижения доли теневой экономики продолжится работа по увеличению количества государственных и муниципальных услуг, предоставляемых в электронном формате. При участии представителей бизнес-сообщества и научных кругов будет разработана стратегия «Цифровой Кыргызстан 2024–2030».

Риски, которые могут оказать негативный эффект на развитие сферы услуг:

- волатильность курса сома к основным валютам;
- снижение доходов населения за счет сокращения поступлений денежных переводов от мигрантов в связи со снижением роста экономики России из-за наложенных санкций;
- повышение тарифов на проезд;
- сокращение спроса в связи с медленным восстановлением экономики республики;
- высокий уровень теневой экономики и др.

8. Внешнеэкономическая деятельность

В 2024 году основными направлениями внешнеэкономической деятельности будут являться дальнейшее расширение рынков экспорта через активизацию работы по выходу отечественной продукции на целевые рынки, с широким использованием инструментов экономической дипломатии для продвижения торгово-экономических интересов страны.

В целях создания благоприятных условий для поддержки и продвижения экспорта в развитии экспортного потенциала, ключевыми задачами страны являются:

- наличие государственного института, предоставляющего экспортерам широкий спектр финансовых и нефинансовых мер поддержки;
- оказание комплексной поддержки компаниям, имеющим самый высокий экспортный потенциал, путем обеспечения доступа к длинным и дешевым кредитным ресурсам, и торговой информации;
- решение вопросов развития национальной инфраструктуры качества (стандартизация, метрология, подтверждение соответствия, аккредитация) и усиление механизмов поддержки со стороны государства по расширению лабораторной испытательной и эталонной базы путем направления достаточного количества финансовых средств.

234,9 млрд сомду түзөт. Курулуш тармагы экономикалык өсүштүн темпине оң таасирин тийгизет жана 0,63 пайыздык пунктту, ИДПнин өндүрүштөгү түзүмүндө курулуштун салыштырма салмагы – 7,2 %ды түзөт.

Ошону менен бирге тобокелдиктер да бар, алар курулушту өнүктүрүүгө терс таасирин тийгизип, болжолдонгон көрсөткүчтөрдүн жетишсиздигине алып келиши мүмкүн, атап айтканда:

– ири инвестициялык долбоорлорду каржылоонун мүмкүн болуучу үзгүлтүккө учурашынан улам чет өлкөлүк кредиттердин, гранттардын жана гуманитардык жардамдын кыскарышы (каржылоонун өз убагында ачылбай калышы);

– 2023–2025-жылдарга мамлекеттик инвестициялар боюнча бюджеттин долбоорунда каралган инвестициялык долбоорлорду ишке ашыруу (тышкы булактар), алар төмөндөө жагына кайра каралышы мүмкүн. Ички проблемалардан улам өздөштүрүлбөгөн каражаттар, донорлор менен макулдашуунун узакка созулган жол-жоболору ж.б. себептерден болушу мүмкүн. Ушуга байланыштуу кийинки транштар токтотулуп, Кыргыз Республикасына келбей калышы мүмкүн;

– айрым долбоорлордун бөлүгүн каржылоонун мүмкүн болуучу үзгүлтүккө учурашынан улам ишканалардын жана уюмдардын каражаттарынын эсебинен капиталдык салымдардан кыскарышы (каржылоонун өз убагында ачылбай калышы);

– толөө жөндөмдүүлүгүнүн начарлашынан улам калктын каражаттарынын эсебинен каржылануучу капиталдык салымдардын азайышы, анын натыйжасында турак жай курулушунун көлөмүнүн азайышы;

– чет өлкөлүк инвесторлордун капиталдык чыгымдарынын азайышынан улам түз чет өлкөлүк инвестициялардын көлөмүнүн кыскарышы жана каржылоонун башка кошумча булактары боюнча маалыматтардын жоктугу;

– бүткөн объекттерди кабыл алуу актысына байланышкан койгөйлөр, алардын айрымдары мурдагы жылдары бүткөрүлгөн, бирок кабыл алуу-өткөрүп берүү актылары таризделген эмес, бул объекттердин толук эмес жабдылышы, жаңы курулуш жаткан объекттердин инфраструктурага кошуунун кыйынчылыктары менен байланыштуу;

– курулуш материалдарына баалардын волатилдүүлүгү (мисалы Кыргыз Республикасына Россия Федерациясынан импорттолуучу металлопрокат, жыгач, жасалгалоочу материалдар, курулуш техникасы жана жабдуулар, ошондой эле алардын запастык бөлүктөрү логистикалык чыгымчалардын бузулушунан улам алардын аймагында талап кылынышы мүмкүн).

В целях проведения системной, устойчивой и единой политики развития экспортного потенциала и продвижения экспорта отечественной продукции, которая позволит обеспечить загруженности производства, создание рабочих мест и конкурентоспособных и трудосмких секторах через наращивание экспорта, будет образован центр по развитию и продвижению экспорта «Кыргыз экспорта».

Разработана Национальная экспортная программа «Сделано в Кыргызстане» на 2023–2026 годы (на стадии принятия в АПКР), реализация которой направлена на увеличение объемов экспорта, финансовых потоков от экспортной деятельности, сокращение размера отрицательного сальдо торгового баланса.

Продолжится работа по диверсификации внешнеэкономических ориентиров Кыргызской Республики через развитие взаимовыгодного торгово-экономического и инвестиционного сотрудничества со странами Южной и Юго-Восточной Азии, Арабского Востока, Америки, а также оказание содействия в продвижении экспорта отечественной продукции на рынки стран сопредельных государств, ЕАЭС и ЕС на основе статуса «Всеобщей системы преференций».

В целях содействия в продвижении товаров для обеспечения экспортоориентированных производителей доступными финансовыми средствами будут задействованы ресурсы Кыргызско-Российского, Кыргызско-Узбекского и Кыргызско-Венгерского Фондов развития по вопросам поддержки наиболее перспективных проектов в ключевых экспортоориентированных секторах экономики, таких как сельское хозяйство, легкая промышленность, пищевая промышленность и т. д.

Для обеспечения простоты, удобства и скорости внешнеэкономических операций, осуществляемых участниками внешнеэкономической деятельности принимаются меры, направленные на сокращение количества процедур, времени и материальных затрат при экспортно-импортных операциях. Запущена в промышленную эксплуатацию модернизированная информационная система «единого окна» (ИСЕО) в сфере внешней торговли, которая предназначена для автоматизации процесса подачи заявок и выдачи разрешительных и иных документов в сфере внешней торговли в Кыргызской Республике, автоматизации процесса обмена информацией в части одобрения и выдачи разрешительных и иных документов, в том числе сертификатов соответствия и сертификатов происхождения товаров.

В целях продвижения отечественной продукции на внешних рынках и обеспечения защиты внешнеэкономических интересов Кыргызской Республики в иностранных государствах учреждены торговые представительства в КНР, Узбекистане и Турции (постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики «О торговых представительствах Кыргызской Республики при Министерстве экономики и коммерции Кыргызской Республики в

Контейнерлерди темир жол жана автомобиль транспорту менен ташуу үчүн жаңы Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан – Афганистан мультимодалдык коридорун өнүктүрүү иштери уланууда.

Кыргыз Республикасы менен Иран Ислам Республикасынын темир жолдорунун ортосундагы кызматташуу жөнүндө меморандумдун алкагында жүк ташуунун көлөмүн андан ары көбөйтүү максатында Иранга/Ирандан контейнерлерди ташуу үчүн 90 %га чейин араандатуу менен атайын тариф белгиленген. Мындан тышкары “Кыргыз темир жолу” мамалекеттик ишканасына Кыргыз Республикасынын түштүк региондорунан Өзбекстан Республикасына көмүр ташып чыгуу үчүн жеңилдетилген шарттар түзүлгөн.

Алматы – Бишкек – Балыкчы – Ташкент багыты боюнча Россиянын жана Өзбекстандын аймагы аркылуу өтүүчү, Жибек Жолу аркылуу Самарканд – Худжанд – Бухара – Ташкент, ошондой эле Омск – Астана – Мын – Арал (Балхаш) – Алматы жолу аркылуу өтүүчү жаңы туристтик поезддердин ачылышы өлкөгө келген туристтердин көбөйүшүнө шарт түзөт. Бул маршруттарга жогорку ыңгайлуулуктагы жаңы вагондорду киргизүү боюнча маселе каралууда.

Маданият жана искусство чөйрөсүндөгү кызмат көрсөтүүлөрдү өнүктүрүүгө иштеп жаткан театрлардын, кинозалдардын туруктуу иштешин, алардын репертуарларынын кеңейиши өбөлгө түзөт. Мындан тышкары негизги маданий жайларды оңдоо жана реконструкциялоо боюнча пландалган иштер ата мекендик сахналарга чет элдик артисттерди, маданият ишмерлерин тартууга мүмкүндүк берет, бул кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмүн көбөйтүүгө кошумча түрткү берет.

Көмүскө экономиканын үлүшүн азайтуу үчүн электрондук форматта көрсөтүлүүчү мамлекеттик жана муниципалдык кызматтардын санын көбөйтүү боюнча иштер улантылат. Бизнес-коомчулуктун жана илимий чөйрөнүн өкүлдөрүнүн катышуусунда “Санариттик Кыргызстан 2024–2030” стратегиясы иштелип чыгат.

Кызмат көрсөтүү чөйрөсүн өнүктүрүүгө терс таасирин тийгизиши мүмкүн болгон тобокелдиктер:

- негизги валюталарга карата сомдун курсунун волатилдүүлүгү;
- киргизилген санкциялардан улам Россиянын экономикасынын өсүшүнүн төмөндөшүнө байланыштуу мигранттардан акча которуулардын түшүүсүнүн азайышынын эсебинен калктын кирешелеринин азайышы;
- жол кире тарифинин жогорулашы;
- республиканын экономикасынын жай калыбына келүүсүнө байланыштуу суроо-талаптын кыскарышы;
- көмүскө экономиканын жогорку деңгээли ж.б.

Прогнозируется, что в 2024 году доля частного потребления составит 95,2% от объема ВВП, темп роста сложится на уровне 105,5%. Частные потребительские расходы будут подкреплены прогнозируемым номинальным ростом денежных доходов населения на 11,4% за счет создания новых рабочих мест, ростом средней номинальной заработной платы на 11,3% и размеров социальных выплат.

В связи с реализацией крупных инвестиционных проектов в энергетике, транспорте, активизацией деятельности ОАО «Кыргызиндустрия» по привлечению инвестиций, взаимодействию с международными корпорациями, созданию совместных предприятий, расширения использования механизмов ГЧП, в 2024 году прогнозируется некоторое увеличение доли государственных инвестиций до 4,4%.

Для развития экономики необходима активизация инвестиционных процессов, основными источниками роста финансирования инвестиций являются средства предприятий, кредитов, населения и прямые иностранные инвестиции.

9. Региональное развитие

Основные направления развития регионов страны будут осуществляться в рамках реализации Национальной программы развития Кыргызской Республики до 2026 года (Указ Президента Кыргызской Республики от 12 октября 2021 года № 435), где предусмотрены переход к комплексному развитию и реформам административно-территориального устройства, а также Указа Президента Кыргызской Республики «О дальнейших мерах по совершенствованию административно-территориального устройства и развитию регионов Кыргызской Республики» от 18 октября 2022 года № 350.

В целях улучшения благосостояния населения регионов, оказываемых государственных и муниципальных услуг населению, создания благоприятных условий для социально-экономического развития регионов приняты:

– Указ Президента Кыргызской Республики «Об объединении айылных аймаков Тонского района Иссык-Кульской области Кыргызской Республики в рамках проведения административно-территориальной реформы в пилотном режиме» от 28 декабря 2022 года № 414, которым предусмотрено из 13 айылных аймаков образовать 5 айылных аймаков;

– Указ Президента Кыргызской Республики «Об административно-территориальной реформе на уровне айылных аймаков Нарынской области Кыргызской Республики в пилотном

8. Тышкы экономикалык иш

2024-жылы тышкы экономикалык иштин негизги багыттары болуп өлкөнүн соода-экономикалык кызматчылыктарын илгерилетүү үчүн экономикалык дипломатиянын инструменттерин кеңири колдонуу менен ата мекендик продукцияны максаттуу рынокторго чыгаруу бокунча ишти активдештирүү аркылуу экспорт рынокторун айдан ары кеңейтүү эсептелет.

Экспорттук потенциалды өнүктүрүүдө экспортту колдоо жана илгерилетүү үчүн жагымдуу шарттарды түзүү максатында өлкөнүн негизги милдеттери болуп төмөнкүлөр саналат:

– экспорттоочуларга финансылык жана финансылык эмес колдоо чараларынын кеңири спектрин көрсөтүүчү мамлекеттик институттун болушу;

– узак жана арзан кредиттик ресурстарга жана соода маалыматтарына жеткиликтүүлүктү камсыз кылуу аркылуу эң жогорку экспорттук потенциалы бар компанияларга комплекстүү колдоо көрсөтүү;

– улуттук сапат инфраструктурасын өнүктүрүү маселелерин чечүү (стандартиштатуу, метрология, шайкештикти ырастоо, аккредитациялоо) жана жетиштүү финансылык каражаттарды болуу жолу менен лабораториялык сыноо жана эталондук базаны кеңейтүү бокунча мамлекет тарабынан колдоо механизмдерин күчөтүү.

Экспорттук потенциалды өнүктүрүүнүн системалуу, туруктуу жана бирдиктүү саясатын жүргүзүү жана өндүрүштүн иштөө жүгүн камсыз кылууга, экспортту көбөйтүү аркылуу атаандаштыкка жөндөмдүү жана көп эмгекти талап кылган секторлордо жумуш орундарын түзүүгө мүмкүндүк берген, ата мекендик продукциянын экспортун илгерилетүү максатында экспортту өнүктүрүү жана илгерилетүү бокунча “Кыргыз экспорт” борбору түзүлөт.

2023–2026-жылдарга “Кыргызстанда жасалган” улуттук экспорттук программасы иштелип чыкты (КРПАда кабыл алуу стадиясында), аны ишке ашыруу экспорттун көлөмүн, экспорттук иштен финансылык агымдарды көбөйтүүгө, соода балансынын терс салыдоосунун өлчөмүн кыскартууга багытталган.

Түштүк жана Түштүк-Чыгыш Азия, Чыгыштагы Араб, Америка өлкөлөрү менен өз ара пайдалуу соода-экономикалык жана инвестициялык кызматташтыкты өнүктүрүү аркылуу Кыргыз Республикасынын тышкы экономикалык багыттарын диверсификациялоо, ошондой эле “Преференциялардын жалпы системасы+” статусунун негизинде ата мекендик продукцияны чектеш мамлекеттердин, ЕАЭБдин жана ЕБдин рынокторуна экспорттоону илгерилетүүгө көмөк көрсөтүү бокунча иштер улантылат.

режиме» от 3 апреля 2023 года № 85, которым предусмотрены образование 27 укрупненных айылных аймков;

– принят План действий Кабинета Министров Кыргызской Республики на 2023–2024 годы по реализации Концепции административно-территориальной реформы на уровне айылных аймков Тлопского района Иссык-Кульской области Кыргызской Республики в пилотном режиме (постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики от 5 апреля 2023 года № 185).

В целях приведения в соответствие с Национальной программой развития и реализации Указа Президента Кыргызской Республики «О дальнейших мерах по совершенствованию административно-территориального устройства и развитию регионов Кыргызской Республики» будет разработан:

– Закон Кыргызской Республики о новой модели административно-территориального устройства Кыргызской Республики;

– Концепция административно-территориального устройства и развития регионов Кыргызской Республики;

– Государственная программы развития регионов Кыргызской Республики на 2023–2027 годы;

– Программа поддержки местных инициатив Кыргызской Республики.

В целях социально-экономического развития, улучшению жизненных условий населения, проживающего на приграничных территориях, созданию необходимых условий для постоянного проживания и снижение уровня внутренней миграции среди жителей приграничных территорий в рамках Государственной программы по обеспечению безопасности и социально-экономическому развитию отдельных приграничных территорий Кыргызской Республики, имеющих особый статус, на 2021–2025 годы (постановление Жогорку Кенеша Кыргызской Республики от 28 апреля 2021 года № 4537-VI) будет разработан План действий Кабинета Министров Кыргызской Республики на 2024–2025 годы о социально-экономическом развитии отдельных приграничных территорий, имеющих особый статус.

В целях обеспечения комплексного развития Баткенской области Кыргызской Республики в рамках принятой Программы развития Баткенской области Кыргызской Республики на 2021–2035 годы (постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики от 1 сентября 2021 года № 159 ДСП) будет разработана План мероприятий Кабинета Министров Кыргызской Республики на 2024 год по исполнению Дорожной карты по реализации указанной Программы.

Продолжится работа в рамках Указа Президента Кыргызской Республики «О первоочередных мерах по восстановлению и развитию

Экспортко багытталган өндүрүүчүлөрдү жеткиликтүү финансылык каражаттар менен камсыз кылуу үчүн товарларды илгерилетүүгө көмөктөшүү максатында Кыргыз-Россия, Кыргыз-Өзбек жана Кыргыз-Венгрия өнүктүрүү фонддорунун ресурстары айыл чарбасы, жеңил өнөр жайы, тамак-аш өнөр жайы ж.б. сыяктуу экономиканын экспортко багытталган негизги секторлорундагы кыйла келечектүү долбоорлорду колдоо маселелери боюнча тартылат.

Тышкы экономикалык иштин катышуучулары тарабынан жүзөгө ашырылуучу тышкы соода операцияларынын жөнөкөйлүгүн, ыңгайлуулугун жана ылдамдыгын камсыз кылуу үчүн экспорттук-импорттук операцияларда жол-жоболордун санын, убакытты жана материалдык чыгымдарды кыскартууга багытталган чаралар көрүлөт. Тышкы соода чөйрөсүндө "Бирдиктүү терезе" (ИСЕО) модернизацияланган маалыматтык системасы өнөр жайлык пайдаланууга киргизилди, ал Кыргыз Республикасында тышкы соода чөйрөсүндө өтүмөлөрдү берүү жана уруксат берүүчү жана башка документтерди берүү процессин автоматташтырууга, уруксат берүүчү жана башка документтерди, анын ичинде шайкештик сертификаттарын жана товарларды чыгаруу сертификаттарын жактыруу жана берүү бөлүгүндө маалымат алмашуу процессин автоматташтырууга арналган.

Тышкы рыноктордо ата мекендик продукцияны илгерилетүү жана чет мамлекеттерде Кыргыз Республикасынын тышкы экономикалык кызматчылыктарын коргоону камсыз кылуу максатында КЭРде, Өзбекстанда жана Түркияда соода өкүлчүлүктөрү уюштурулган (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 16-декабрындагы № 702 "Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Кыргыз Республикасынын соода өкүлчүлүктөрү жөнүндө" токтому). Соода өкүлдөрүнүн институтун түзүү экспорттоочуларга колдоо көрсөтүүнүн кыйла натыйжалуу механизми болуп саналат.

Кыргыз Республикасы дүйнөлүк рынокко, өзгөчө интеграциялык процесстердин шарттарында тышкы сооданы өнүктүрүү аркылуу кирүүнүн ар кандай формаларын активдүү пайдаланат. Ушуга байланыштуу интеграция боюнча өнөктөштөр менен биргеликте кыргыз экспортун товардык жана географиялык диверсификациялоону өнүктүрүү максатында ЕАЭБ жана Иран Ислам Республикасынын, Египеттин, Израилдин, Индиянын ортосунда эркин соодолашуу аймактарын түзүү боюнча активдүү иштер жүргүзүлүүдө.

Электрондук коммерция Кыргыз Республикасында негизделе баштады. Электрондук соода жана электрондук бизнес чөйрөсүндөгү жигердүүлүктүн тездешти шикердик базанын, ишенимдүү интернет-тармактын жана сценарийтик экономика чөйрөсүндөгү мамлекеттик-жеке диалогдун натыйжасында өзүнчө орундарды ээлеген, анын

административно-территориальных единиц Баткенской и Ошской областей» от 17 сентября 2022 года № 313.

В региональном разрезе основная доля производства ВВП по оценке на 2024 год будет обеспечиваться за счет функционирования экономики города Бишкек, Чуйской, Иссык-Кульской и Джалал-Абадской областей, с удельным весом 77,8 %, суммарный положительный вклад которых в рост ВВП страны составит 3,93 %. Значительные доли в общем объеме производства ВВП указанных областей связаны с тем, что на территории Джалал-Абадской области производится около 90,0 % вырабатываемой в республике электроэнергии, в Иссык-Кульской области расположены предприятия по разработке золоторудного месторождения Кумтор, в Чуйской области расположены крупные предприятия как Аффинажный завод, предприятие по разработке месторождения Талды-Булак Левобережный (ОсОО «Алтынкен»), НПЗ «Джузда», завод листового стекла ОсОО «Интергласс», ОАО «Кантский цементный завод», ОсОО «Умут и Ко», и в городе Бишкек (более 40 %) расположены крупные предприятия, сосредоточен малый и средний бизнес, а также большинство крупных рынков (на долю сферы услуг приходится более 50 % от общего объема сферы услуг).

В региональном разрезе прогнозируется рост объемов производства во всех секторах экономики:

- в сельском хозяйстве основную долю будут занимать Чуйская (26,8 %), Ошская (20,7 %), Иссык-Кульская (12,4 %) и Джалал-Абадская (18,9 %) области, суммарный вклад которых в развитие сельского хозяйства республики составит 2,01 %;

- в промышленности основную долю будут занимать Иссык-Кульская (33,0 %), Чуйская (22,1 %), Джалал-Абадская (15,2 %) области и город Бишкек (11,0 %), суммарный вклад которых в развитие промышленности составит 2,64 %;

- в строительстве за счет реализации инвестиционных проектов в транспортной, горнодобывающей и энергетической отраслях, а также сельского водоснабжения, основную долю будут занимать город Бишкек (45,7 %), Чуйская (15,6 %), Джалал-Абадская (13,2 %) и Иссык-Кульская (10,9 %) области, суммарный вклад которых в развитие строительной отрасли составит 7,71 %;

- в сфере услуг прогнозируется рост объемов во всех регионах, где основную долю будут занимать города Бишкек (50,8 %) и Ош (8,1 %), Чуйская (10,7 %), Джалал-Абадская (9,5 %), Ошская (7,6 %), Иссык-Кульская (4,0 %) области, суммарный вклад которых в развитие сферы услуг составит 4,72 %.

Вклады регионов в производство ВВП

Показатели	2023 год, ожидаемое		2024 год, прогноз			
	млн сомон	темп роста, %	млн сомон	темп роста %	в % к ВВП	вклад в рост ВВП, п.п.
ВВП (по областям и городам)	1 078 655,3	104,5	1 258 743,7	105,0	100,0	5,0
Баткенская	34 198,7	103,2	38 969,4	103,7	3,1	0,12
Джалп-Абадская	111 805,8	103,8	127 026,4	104,6	10,1	0,48
Иссык-Кульская	100 762,8	103,4	112 693,6	104,8	9,0	0,45
Нарынская	23 975,5	103,7	27 158,8	103,6	2,2	0,08
Ошская	77 393,5	103,8	89 408,8	105,7	7,1	0,41
Таласская	42 982,3	105,3	48 343,4	104,3	3,8	0,17
Чуйская	151 754,8	104,5	174 843,3	105,2	13,9	0,73
Бишкек	472 274,7	104,8	565 023,2	105,2	44,9	2,27
Ош	63 507,3	106,7	75 276,8	104,7	6,0	0,27

10. Социальная сфера

Политика социального развития в среднесрочной перспективе, как и прежде, будет направлена в первую очередь на выполнение в полном объеме гарантированных социальных обязательств государства, на повышение уровня жизни населения и улучшение положения социально незащищенных категорий граждан (дети и семьи в трудной жизненной ситуации (далее – ТЖС), лица с ограниченными возможностями здоровья (ЛОВЗ), пожилые граждане), с учетом реальных возможностей государства.

Основное внимание будет направлено вопросам укрепления и развития института семьи, материнства, отцовства и детства, а также обеспечения минимального базового уровня социальной защиты, гарантированного государством. Планируется разработать и внедрить инструмент для оказания целевой социальной помощи нуждающимся семьям на основе автоматизированных данных.

Также усилия будут направлены на создание условий для проживания в семейном окружении детей, находящихся в ТЖС, предотвращение жестокого обращения и насилия в отношении детей, оказание своевременной и адресной социальной помощи семьям с детьми, стимулирование экономической активности трудоспособного населения и оказание содействия в выходе из ТЖС и т. д.

Будет проведена работа по выявлению и устранению существующих пробелов в доступе к социальным услугам детей мигрантов. Будут приняты меры по созданию благоприятных условий для приема этнических кыргызов, переселившихся в Кыргызскую

ичинде чекене соода, автомобилдерди биргеликте пайдалануу кызматтары, туризм ж.б. боюнча адынкы фирмалардын санынын аздыгы менен шартталган. Электрондук коммерцияны өнүктүрүү үчүн шарттарды түзүү максатында 2023–2026-жылдарга Кыргыз Республикасында электрондук коммерцияны колдоо жана өнүктүрүү боюнча программа кабыл алынган (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 16-декабрындагы № 707 токтому), аны ишке ашыруу төмөнкү артыкчылыктарга багытталат:

1) жеке инвестициялык ишти өнүктүрүү үчүн негиз катары электрондук коммерциянын катышуучуларынын, алардын корголушун жана ишинин коопсуздугун камсыз кылуу чыгымдарын кыскартуу;

2) инвестицияларды илгерилетүү, товарлардын атвандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу жана экспортко көмөк көрсөтүү;

3) электрондук коммерциянын ишкердик субъекттеринин финансылык инфраструктурасын өркүндөтүү жана финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу мүмкүнчүлүгүн кеңейтүү;

4) кадрларды даярдоого жана кайра даярдоого колдоо көрсөтүү жана көмөк көрсөтүү, санариптик ишкердик субъекттеринде көндүмдөрдү жана демилгелерди өнүктүрүү.

Электрондук коммерциянын катышуучуларына карата атайын жеңилдетилген салык режими белгиленген.

Бирликтин туруктуулугун жогорулатууга багытталган колдоонун биринчи кезектеги чараларын көрүү, учурдагы шарттарда ички рынокту керектүү товарлар менен толтуруу жана ЕАЭБге мүчө мамлекеттердин экономикаларынын туруктуулугун жогорулатууга багытталган чараларды ишке ашыруу максатында бажы алымдарынын ставкаларын төмөндөтүү жана ЕАЭБге мүчө мамлекеттердин артыкчылыктуу өнөр жай жана агрардык тармактарында колдонулуучу товарларга жана чийки заттарга карата тарифтик жеңилдиктерди белгилөө боюнча иштер улантылат.

Ташип кирүү алымдарынын төмөндөшү, ошондой эле Дүйнөлүк соода уюмунун соода жол-жоболорун жөнөкөйлөтүү боюнча макулдашуусун ишке ашыруу импорттун көлөмүнүн өсүшүнө оң таасирин тийгизет жана “боз” импорттун кыскарышына түрткү берет.

2024-жылга тышкы соода жүгүртүүнүн көлөмү 2023-жылдын деңгээлинен 5,2 %га номиналдык ашып кетүү менен 13,2 млрд АКШ долл. деңгээлинде болжолдонууда.

Экспорттук жөнөтүүлөрдүн көлөмү 2,8 млрд АКШ долл. суммасында болжолдонууда жана цементтин экспортун 9,4 %га, айнектин – 9,1 %га, жапылчалардын жана жемиштердин – 1,1 %га көбөйтүүнүн эсебинен 5,7 %га жогорулайт.

Импорттун көлөмү 10,5 млрд АКШ долл. өлчөмүндө болжолдонууда жана өсүш 103,9 %ды түзөт. Импорттун дээрлик бардык негизги беренелери боюнча көлөмдөрдүн көбөйүшү күтүлүүдө.

Натыйжада товарлардын экспортунун жана импортунун терс салыдуусу 7,7 млрд АКШ долл. деңгээлинде түзүлөт. Бул курулуш материалдарынын айрым түрлөрүн коншу өлкөлөргө экспорттоонун төмөндөшү менен шартталган, алар жаны өндүрүштөрлү киргизүүнү жана өз өндүрүшүнүн кубаттуулуктарын андан ары көбөйтүүнү пландоодо. Ошондой эле монетардык эмес алтындын запастарын толуктоо менен алтынды экспорттоонун көлөмү кыскарууда. Ошол эле учурда мунайзатка жана азык-түлүккө болгон дүйнөлүк баанын өсүшүнөн улам импорттун көлөмү көбөйүүдө, ошондой эле жеңил өнөр жайында жана машина курууда жаңы түзүлүп жаткан ишканалардын керектөөлөрүн жабуу үчүн чийки зат импортунун көлөмү көбөйүүдө. Мындан тышкары ички керектөөнүн тартыштыгын жабуу үчүн орто мөөнөттүү мезгилге жыл сайын электр энергиясынын импорту (3000 млн. кВт с) пландалган.

15-таблица

Пайдалануу боюнча ИДП (ИДПга карата % менен)

Корсеткүчтөр	2023-ж.	2024-ж.
	күтүлүүдө	болжол
Керектөө	116,1	114,4
Жеке	95,7	95,2
Мамлекеттик	20,4	19,2
Дун инвестициялар	41,9	40,1
Мамлекеттик инвестициялар	4,5	4,4
Анын ичинен: Мамлекеттик инвестициялардын программалары (тышкы)	4,3	4,1
Жеке инвестициялар	37,4	35,8
Экспорт (товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр)	34,8	34,5
Импорт (товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр)	92,8	89,0
Таа экспорт (товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр)	-58,0	-54,5

* ЭВФ методикасы боюнча

Калктын бакубаттуулугун жакшыртуу, калктын кирешелеринин өлчөмүн көбөйтүү боюнча көрүлүп жаткан чаралар, ошондой эле импорттун көлөмүн болжолдонгон көбөйтүү керектөөнү көбөйтүүгө мүмкүндүк берет. Керектөө деңгээлинин өсүшү 4,6 % деңгээлинде болжолдонууда.

2024-жылы жеке керектөөнүн үлүшү ИДПнын көлөмүнөн 95,2 %ды түзөт, өсүш темпи 105,5 % деңгээлинде түзүлөт деп болжолдонууда. Жеке керектөө чыгымдары жаңы жумуш орундарын түзүүнүн, орточо номиналдык эмгек акынын 11,3 %га өсүшүнүн эсебинен калктын акчалай кирешелеринин 11,4 %га болжолдонгон номиналдык өсүшү жана социалдык төлөмдөрдүн өлчөмү менен

Республику, и их интеграции в общество. Планируется поэтапно изменить подходы к определению и решению проблем инвалидности в соответствии с международными стандартами и нормами. Будут внедряться новые технологии изготовления для ЛОВЗ средств индивидуального передвижения, сервис дистанционного сурдоперевода и т. д. Будут приняты меры, направленные на внедрение комплекса мер по защите прав и улучшению качества жизни пожилых людей.

Также усилия будут направлены на обеспечение доступа социально незащищенных категорий граждан к реабилитационным, социальным услугам на основе современных цифровых технологий.

В сфере труда и содействия занятости населения, в среднесрочной перспективе, будет продолжена работа по оказанию содействия занятости населения и создания условий для обеспечения достойным трудом. Также усилия будут направлены на совершенствование норм законодательства Кыргызской Республики в сфере труда и трудовых отношений, в том числе по охране и безопасности труда, условий труда.

Планируется пересмотреть методику прогнозирования потребности в трудовых ресурсах на рынке труда исходя из перспективных потребностей экономики. Особое внимание будет направлено вопросам цифровизации трудовых отношений и системы содействия занятости населения.

Основные приоритетные направления деятельности в сфере миграции определены в Концепции миграционной политики Кыргызской Республики на 2021–2030 годы, утвержденной постановлением Правительства Кыргызской Республики от 4 мая 2021 года № 191 (далее – Концепция). Основной целью Концепции является стабилизация миграционных процессов, направленной на смягчение и минимизацию неблагоприятных факторов, вызывающих социальных, демографических и экономических вызовов, предупреждение стихийной и неупорядоченной миграции на основе программных действий.

В рамках реформирования пенсионной и тарифной политики по государственному социальному страхованию будут и дальше проводиться меры, предусматривающих построение эффективной и действенной системы социального страхования и пенсионного обеспечения, способной обеспечивать достаточный жизненный уровень пожилых граждан, поддерживать финансовую устойчивость пенсионной системы, а также способствовать усилению страховых взносов и повышению качества предоставляемых услуг.

Будет проводиться работа по развитию рынка негосударственных пенсионных услуг, стимулированию граждан к участию в добровольном пенсионном страховании для широкого охвата

бекемделет.

Энергетикада, транспортто ири инвестициялык долбоорлорду ишке ашырууга, инвестицияларды тартуу боюнча “Кыргызиндустрия” ААКтын ишин активдештирүүгө, эл аралык корпорациялар менен өз ара аракеттенүүгө, биргелешип ишканаларды түзүүгө, МЖО механизмдерин пайдаланууну кеңейтүүгө байланыштуу 2024-жылды мамлекеттик инвестициялардын үлүшүн 4,4 %га чейин көбөйтүү болжолдонууда.

Экономиканы өнүктүрүү үчүн инвестициялык процесстерди активдештирүү зарыл, инвестицияларды каржылоонун өсүшүнүн негизги булактары болуп ишканалардын, кредиттердин, калктын каражаттары жана туз чет өлкөлүк инвестициялар саналат.

9. Региондук өнүктүрүү

Өлкөнүн региондорун өнүктүрүүнүн негизги багыттары 2026-жылга чейин Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук программасында (Кыргыз Республикасынын Президентинин 2021-жылдын 12-октябрындагы № 435 Жарлыгы), ошондой эле Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 18-октябрындагы № 350 “Кыргыз Республикасынын административдик-аймактык түзүлүшүн өркүндөтүү жана региондорду өнүктүрүү боюнча андан аркы чаралар жөнүндө” Жарлыгына ишке ашыруунун алкагында жүзөгө ашырылат, анда административдик-аймактык түзүлүштү комплекстүү өнүктүрүүгө жана реформалоого өтүү каралган.

Региондордун калкынын бактыгчылыгын, калкка көрсөтүлүүчү мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарды жакшыртуу, региондорду социалдык-экономикалык өнүктүрүү үчүн жагымдуу шарттарды түзүү максатында төмөнкүлөр кабыл алынды:

– Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 28-декабрындагы № 414 “Кыргыз Республикасынын Ысык-Көл облусунун Түп районунун айыл аймактарынын деңгээлинде пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жөнүндө” Жарлыгы, анда 13 айылдык аймактан 5 айылдык аймакты түзүү каралган;

– Кыргыз Республикасынын Президентинин 2023-жылдын 3-апрелиндеги № 85 “Кыргыз Республикасынын Нарын облусунун айыл аймактарынын деңгээлинде пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жөнүндө” Жарлыгы, анда 27 ирилештирилген айыл аймагын түзүү каралган;

– Кыргыз Республикасынын Ысык-Көл облусунун Түп районунун айыл аймактарынын деңгээлинде пилоттук режимде административдик-аймактык реформанын концепциясын ишке ашыруу боюнча Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин

населения пенсионным страхованием; совершенствованию законодательства для повышения привлекательности негосударственного пенсионного обеспечения, расширению инструментов инвестирования пенсионных накоплений для негосударственных пенсионных фондов, а также по развитию профессиональных пенсионных фондов; проведению широкой информационной программы, чтобы у всех граждан был доступ к четким, понятным и эффективным механизмам обязательных и добровольных пенсионных программ.

Будет осуществляться дальнейшая работа по охвату пенсионным обеспечением граждан Кыргызской Республики, осуществляющих трудовую деятельность за рубежом.

Несмотря на достигнутые результаты, перед действующей пенсионной системой Кыргызской Республики стоят следующие вызовы, сокращение которых является приоритетным направлением:

– сокращение числа реально уплачивающих страховые взносы и численности пенсионеров (1:0,8);

– несбалансированность тарифов страховых взносов для сельских товаропроизводителей и самозанятых;

– увеличение численности пенсионеров по льготным основаниям и досрочным пенсиям;

– ограниченный перечень инвестиционного портфеля, несовершенство механизмов выплат пенсионных накоплений;

– снижение среднего коэффициента замещения (29,2 % в 2022 году не соответствует нормам Конвенции Международной организации труда № 102).

В целях создания справедливых условий для участников государственного пенсионного социального страхования, усиления страховых принципов назначения пенсий, совершенствования процедуры назначения пенсий и повышения качества услуг, предоставляемых населению утверждена Стратегия устойчивой пенсионной системы Кыргызской Республики «Келечек булагы» (постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики от 16 декабря 2022 года № 704).

Политика развития здравоохранения Кыргызской Республики будет направлена на охрану здоровья населения, стимулирование здорового и активного долголетия и разработку кардинальных преобразований в области здравоохранения, совершенствование системы управления и оказания услуг здравоохранения, совершенствование первичных медико-санитарных услуг, модернизацию и оснащение центров семейной медицины с использованием современных инновационных и информационных подходов, усиление охраны материнства и детства, проведение профилактических осмотров, включая диагностические исследования

2023–2024-жылдарга иш-аракеттеринин планы кабыл алынды (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 5-апрелиндеги № 185 токтому).

Өнүктүрүүнүн улуттук программасына шайкеш келтирүү жана Кыргыз Республикасынын Президентинин “Кыргыз Республикасынын административдик-аймактык түзүлүшүн өркүндөтүү жана региондорду өнүктүрүү боюнча андан аркы чаралар жөнүндө” Жарлыгын ишке ашыруу максатында төмөнкүлөр иштелип чыгат:

- Кыргыз Республикасынын административдик-аймактык түзүлүшүнүн жаңы модели жөнүндө Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;

- Кыргыз Республикасынын административдик-аймактык түзүлүшүнүн жаңы региондорун өнүктүрүүнүн концепциясы;

- 2023–2027-жылдарга Кыргыз Республикасынын региондорун өнүктүрүүнүн мамлекеттик программасы;

- Кыргыз Республикасынын жергиликтүү деңгээлдерин колдоо программасы.

Кыргыз Республикасынын өзгөчө статусу бар айрым чек ара аймактарынын коопсуздугун камсыз кылуу жана социалдык-экономикалык өнүктүрүү боюнча мамлекеттик программанын алкагында чек арага чектеш аймактарда жашаган калктын социалдык-экономикалык өнүгүүсүн, жашоо шарттарын жакшыртуу, туруктуу жашоо үчүн зарыл шарттарды түзүү жана чек арага чектеш аймактардын тургундарынын арасында ички миграциянын деңгээлин төмөндөтүү максатында 2021–2025-жылдарга (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин 2021-жылдын 28-апрелиндеги № 4537-VII токтому) өзгөчө статуска ээ болгон айрым чек ара аймактарын социалдык-экономикалык өнүктүрүү жөнүндө Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024–2025-жылдарга иш-аракеттер планы иштелип чыгат.

Кыргыз Республикасынын Баткен облусун комплекстүү өнүктүрүүнү камсыз кылуу максатында кабыл алынган 2021–2035-жылдарга Кыргыз Республикасынын Баткен облусун өнүктүрүү программасынын алкагында (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 1-сентябрындагы № 159 КПУ токтому) аталган Программаны ишке ашыруу боюнча Жол картасын аткаруу боюнча Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылга иш-чаралар планы иштелип чыгат.

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 17-сентябрындагы № 313 “Баткен жана Ош облустарынын административдик-аймактык бирдиктерин калыбына келтирүү жана өнүктүрүү боюнча биринчи кезектеги чаралар жөнүндө” Жарлыгынын алкагында иштер улантылат.

населения высокогорных и труднодоступных районов республики, внедрение новых механизмов медицинского страхования, изменение принципов и механизмов финансирования системы здравоохранения.

Политика данной сферы проводится в соответствии с Программой Правительства Кыргызской Республики по охране здоровья населения и развитию системы здравоохранения на 2019–2030 годы «Здоровый человек – процветающая страна» (постановление Правительства Кыргызской Республики от 20 декабря 2018 года № 600). Данная Программа направлена на укрепление ориентированных на нужды людей систем, обеспечивающих здоровье населения, и предоставление качественных услуг на протяжении всей жизни, нацеленных на максимальное улучшение показателей здоровья населения, сокращение неравенства в отношении здоровья, обеспечение финансовой защиты.

В рамках реализации Программы Правительства Кыргызской Республики по охране психического здоровья населения Кыргызской Республики на 2018–2030 годы (постановление Правительства Кыргызской Республики от 1 марта 2018 года № 119) будет уделено особое внимание к укреплению психического здоровья, предотвращению психических расстройств, обеспечению доступной медицинской помощи и развитию системы оказания отзывчивых, комплексных услуг по охране психического здоровья на местном уровне, ускорению выздоровления, соблюдению прав человека и снижению смертности, заболеваемости и инвалидности лиц с психическими расстройствами.

Главные усилия в сфере здравоохранения будут направлены на решение следующих приоритетных задач:

- предупреждение ввода новых штаммов COVID-19 и реализация противоэпидемических мер, организация и проведение вакцинации. Реализация Национального плана по развертыванию вакцинации против COVID-19 в Кыргызской Республике, также населения, входящего в группу риска;

- укрепление первичных медико-санитарных услуг;

- внедрение электронной медицинской карты пациента на уровне первичной медико-санитарной помощи и интегрированной во все уровни оказания медицинской помощи. Будет разрабатываться проект «Цифровой паспорт здоровья» (в настоящее время на стадии разработки);

- обновление и модернизация скорой медицинской помощи;

- вопросы материально-технического обновления, повышение квалификации и привлечение лучших кадров;

- пересмотр логистической схемы локализация станций скорой помощи с использованием цифровых технологий;

Региондор боюнча 2024-жылга баалоо боюнча ИДПны өндүрүүнүн негизги үлүшү 77,8 % салыштырма салмагы менен Бишкек шаарынын, Чүй, Ысык-Көл жана Жалал-Абад облустарынын экономикасынын иштешинин эсебинен камсыз кылынат, алардын өлкөнүн ИДПсынын өсүшүнө суммалык оң салымы 3,93 %ды түзөт. Аталган облустардын ИДПны өндүрүүнүн жалпы көлөмүнүн оутутуу үлүшү Жалал-Абад облусунун аймагында республикада иштелип чыккан электр энергиясынын 90,0 %га жакыны өндүрүлгөндүгүнө, Ысык-Көл облусунда Кумтөр алтын кенин иштетүү боюнча ишканалар жайгашкандыгына, Чүй облусунда аффинаждык завод, Талды-Булак Сол жээк кенин иштетүү боюнча ишкана ("Алтынкен" ЖЧК), "Жунда" МИЗ, "Интергласс" ЖЧК айнек заводу, "Үмүт и Ко" ЖЧК, "Кант цемент заводу" ААК жайгашкандыгына жана Бишкек шаарында ири ишканалар (40 %дан ашыгы) жайгашкандыгына, чакан жана орто бизнес, ошондой эле көпчүлүк ири рыноктор топтолгондугуна байланыштуу (кызмат көрсөтүү чөйрөсүнүн үлүшүнө кызмат көрсөтүү чөйрөсүнүн жалпы көлөмүнүн 50 %дан ашыгы туура келет).

Региондор боюнча экономиканын бардык секторлорунда өндүрүштүн көлөмүнүн өсүшү болжолдонууда:

- айыл чарбасында негизги үлүштү Чүй (26,8 %), Ош (20,7 %), Ысык-Көл (12,4 %) жана Жалал-Абад (18,9 %) облустары ээлейт, алардын республиканын айыл чарбасын өнүктүрүүгө суммалык салымы 2,01 %ды түзөт;

- өнөр жайда негизги үлүштү Ысык-Көл (33,0 %), Чүй (22,1 %), Жалал-Абад (15,2 %) облустары жана Бишкек шаары (11,0 %) ээлейт, алардын өнөр жайды өнүктүрүүгө суммалык салымы 2,64 %ды түзөт;

- энергетика тармактарындагы инвестициялык долбоорлорду ишке ашыруунун, ошондой эле айылды суу менен камсыздоонун эсебинен курулуштагы негизги үлүштү Бишкек шаары (45,7 %), Чүй (15,6 %), Жалал-Абад (13,2 %) жана Ысык-Көл (10,9 %) облустары ээлейт, алардын курулуш тармагын өнүктүрүүгө суммалык салымы 7,71 %ды түзөт;

- кызмат көрсөтүү чөйрөсүндө бардык региондордо көлөмдөрдүн өсүшү болжолдонууда, мында негизги үлүштү Бишкек (50,8 %) жана Ош (8,1 %) шаарлары, Чүй (10,7 %), Жалал-Абад (9,5 %), Ош (7,6 %), Ысык-Көл (4,0 %) облустары ээлейт, алардын кызмат көрсөтүү чөйрөсүн өнүктүрүүгө суммалык салымы 4,72 %ды түзөт.

16-таблица

ИДП өндүрүүгө региондордун салымы

Көрсөткүчтөр	2023-жыл, күтүлүүчү	2024-жыл, болжол
--------------	---------------------	------------------

- усиление охраны материнства и детства, предупреждение преждевременной смертности и инвалидности от сосудисто-сердечных и онкологических заболеваний, борьбу с инфекционными заболеваниями;

- будет проводиться модернизация службы общественного здравоохранения с расширением ее функций, усилены профилактика и санитарно-эпидемиологический надзор с вовлечением органов местной власти и других государственных органов;

- будет создаваться единая цифровая национальная система оценки и управления рисками для здоровья, которая позволит осуществлять регулярный анализ и оценку текущей эпидемиологической ситуации в стране. На ее основе появятся технологии моделирования и прогнозирования различных сценариев распространения заболеваний, эпидемий и выработки рекомендаций по их предупреждению, снижению негативных последствий;

- будет разрабатываться цифровая Национальная карта здоровья;

- необходимо начинать развивать школьную медицину, интегрированную с первичным уровнем оказания медицинской помощи. Полноценное школьное питание должно быть организовано в безопасных для детей условиях;

- будут начаты изменения принципов и механизмов финансирования системы здравоохранения, развитие обязательного медицинского страхования. Здесь предлагается два решения – широкое привлечение бизнеса к оказанию услуг здравоохранения и переход к реальному механизму финансирования пациентов – «деньги следуют за пациентом». Каждый гражданин может использовать свои средства по выбору в любом лечебном заведении независимо от форм собственности.

Система образования будет развиваться в соответствии с Программой развития образования в Кыргызской Республике на 2021–2040 годы (постановление Правительства Кыргызской Республики от 4 мая 2021 года № 200).

В среднесрочном периоде основное внимание в сфере образования будет направлено на выполнение следующих задач:

- охват программами развития и обучения большинства детей дошкольного возраста;

- обеспечение доступа к качественному основному общему и среднему общему образованию для каждого независимо от возраста, пола, этнической, религиозной принадлежности, места жительства, умственного и физического развития, социально-экономического статуса и др.;

	млн сом	өсүш темпи, %	млн сом	өсүш темпи, %	ИДПга карата % менен	ИДПнын өсүшүнө салым, % менен
ИДП (областар жана шаарлар боюнча)	1 078 655,3	104,5	1 258 743,7	105,0	100,0	5,0
Баткен	34 198,7	103,2	38 969,4	103,7	3,1	0,12
Жалал-Абад	111 805,8	103,8	127 026,4	104,6	10,1	0,48
Ысык-Көл	100 762,8	103,4	112 693,6	104,8	9,0	0,45
Нарын	23 975,5	103,7	27 158,8	103,6	2,2	0,08
Ош	77 393,5	103,8	89 408,8	105,7	7,1	0,41
Талас	42 982,3	105,3	48 343,4	104,3	3,8	0,17
Чүй	151 754,8	104,5	174 843,3	105,2	13,9	0,73
Бишкек	472 274,7	104,8	565 023,2	105,2	44,9	2,27
Ош	63 507,3	106,7	75 276,8	104,7	6,0	0,27

10. Социалдык чөйрө

Социалдык өнүктүрүү саясаты орто мөөнөттүү келечекте мурдагыдай эле биринчи кезекте мамлекеттин кепилденген социалдык милдеттенмелерин толук көлөмдө аткарууга, калктын жашоо деңгээлин жогорулатууга жана мамлекеттин реалдуу мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен жарандардын социалдык жактан корголбогон категорияларынын (турмуштук оор кырдаалда турган балдар жана үй-бүлөлөр (мындан ары –ТОК), ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдар (ДМЧА), улгайган жарандар) абалын жакшыртууга багытталат.

Негизги көңүл үй-бүлө, эне болуу, аталык жана балалык институтун чыңдоо жана өнүктүрүү, ошондой эле мамлекет тарабынан кепилденген социалдык коргоонун минималдуу базалык деңгээлин камсыз кылуу маселелерине бурулат. Автоматташтырылган маалыматтардын негизинде муктаж болгон үй-бүлөлөргө максаттуу социалдык жардам көрсөтүү үчүн инструментти иштеп чыгуу жана киргизүү пландаштырылууда.

Ошондой эле күч-аракеттер ТОКго болгон балдардын үй-бүлөлүк чөйрөдө жашоосу үчүн шарттарды түзүүгө, балдарга карата катаал мамилени жана зомбулуктун алдын алууга, балдары бар үй-бүлөлөргө өз убагында жана даректүү социалдык жардам көрсөтүүгө, эмгекке жарамдуу калктын экономикалык активдүүлүгүн өбөлгөлөөгө жана ТОКтон чыгууга көмөк көрсөтүүгө ж.б. багытталат.

Мигранттардын балдарынын социалдык кызмат көрсөтүүлөргө жетүүсүндө орун алган кемчиликтерди табуу жана жоюу боюнча иштер жүргүзүлөт. Кыргыз Республикасына көчүп келген этностук кыргыздарды кабыл алуу жана аларды коомго интеграциялоо үчүн жагымдуу шарттарды түзүү боюнча чаралар көрүлөт. Эл аралык стандарттарга жана ченемдерге ылайык майыптык проблемаларын

– развитие трудовых навыков в соответствии с современными требованиями рынка труда и запросами населения в удовлетворении собственных потребностей и интересов;

– развитие социального партнерства на всех уровнях системы образования и активное участие работодателей в образовательном процессе;

– создание условий для непрерывного образования в течение всей жизни;

– развитие базы данных для информационного обеспечения образования и науки;

– совершенствование законодательной и нормативной и правовой базы науки;

– развитие системы стратегического планирования и управления в секторе образования, основанной на технологиях сбора и анализа информации;

– внедрение системы мониторинга и качества образования.

Государственную молодежную политику определяет Концепция молодежной политики на 2020–2030 годы (постановление Правительства Кыргызской Республики от 18 октября 2019 года № 562), целью которой является создание эффективной системы развития молодежи, создание условий для реализации государственной молодежной политики, формирование активной гражданской позиции и ценностных ориентиров молодежи, обеспечивающих стабильное инновационное развитие страны, содействие социальному развитию и саморазвитию молодежи.

Исходя из прогнозируемых макроэкономических параметров и реализации мер, определенных в программах и планах, социальные показатели в 2024 году будут складываться следующим образом:

– номинальный прирост денежных доходов населения прогнозируется на уровне 11,4%. В структуре денежных доходов прирост средней заработной платы прогнозируется на 11,3% и составит в 2024 году 33 582,9 сомов;

– с учетом роста денежных доходов населения прирост объема ВВП на душу населения прогнозируется на уровне 15,2%;

– размер прожиточного минимума (ПМ) увеличится с 7 178,3 сомов в 2022 году до 8 674,9 сомов в 2024 году. Коэффициент отношения среднемесячной заработной платы к прожиточному минимуму для взрослого населения трудоспособного возраста сложится на уровне 3,5%;

– номинальный размер пенсии увеличится в 2024 году на 4,0% и составит 8 452 сомов;

– прогнозируемый уровень общей безработицы будет постепенно снижаться и в 2024 году составит 5,2%. Уровень бедности

аныктоого жана чечүүгө карата мамилелерди этап-этабы менен өзгөртүү пландаштырылууда. ДМЧА үчүн жеке жүрүү каражаттарын даярдоонун жаңы технологиялары, аралыктан сурдоктормо сервиси ж.б. киргизилет. Улгайган адамдардын укуктарын коргоо жана жашоо-турмушунун сапатын жакшыртуу боюнча чаралардын комплексин киргизүүгө багытталган чаралар көрүлөт.

Ошондой эле күч-аракеттер социалдык жактан коргоолбогон жарандардын категорияларынын заманбап санариптик технологиялардын негизинде реабилитациялык, социалдык кызмат көрсөтүүлөргө жетүүсүн камсыз кылууга багытталат.

Эмгек жана калкты иш менен камсыз кылууга көмөктөшүү чөйрөсүндө орто мөөнөттүү келечекте калкты иш менен камсыз кылууга көмөк көрсөтүү жана татыктуу эмгек менен камсыз кылуу үчүн шарттарды түзүү боюнча иштер улантылат. Ошондой эле күч-аракеттер Кыргыз Республикасынын Эмгек жана эмгектик мамилелер чөйрөсүндөгү, анын ичинде эмгекти коргоо жана коопсуздук, эмгек шарттары боюнча мыйзамдарынын ченемдерин өркүндөтүүгө багытталат.

Экономиканын келечектүү керектөөлөрүнө жараша эмгек рыногунда эмгек ресурстарына керектөөлөрдү болжолдоо методикасын кайра карап чыгуу пландаштырылууда. Эмгек мамилелерин санариптештирүү жана калкты иш менен камсыз кылууга көмөктөшүү маселелерине өзгөчө көңүл бурулат.

Миграция чөйрөсүндөгү иштин негизги артыкчылыктуу багыттары Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2021-жылдын 4-майындагы №191 токтому менен бекитилген 2021–2030-жылдарга Кыргыз Республикасынын миграциялык саясатынын концепциясында аныкталган (мындан ары –Концепция). Концепциянын негизги максаты болуп миграциялык процесстерди турукташтыруу саналат, ал учурдагы жана алдыдагы социалдык, демографиялык жана экономикалык чакырыктарды эске алуу менен миграцияны пайда кылган жана коштогон жагымсыз факторлорду азайтууга, программалык аракеттердин негизинде баш аламан жана тартылсаз миграциянын алдын алууга багытталган.

Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча пенсиялык жана тарифтик саясатты реформалоонун алкагында улгайган жарандардын жетиштүү жашоо деңгээлин камсыз кылууга, пенсиялык системанын финансылык туруктуулугун колдоого, ошондой эле камсыздандыруу принциптерин күчөтүүгө жана көрсөтүлгөн кызматтардын сапатын жогорулатууга көмөк көрсөтүүгө жөндөмдүү социалдык камсыздандыруунун жана пенсиялык камсыз кылуунун натыйжалуу жана иштешүү системасын түзүүнү караган чаралар мындан ары да жүргүзүлөт.

на 2024 год прогнозируется в размере 25,5 % относительно фактически сложившегося уровня 33,3 в 2021 году.

11. Макроэкономический прогноз на 2025–2028 годы

Экономическая политика на среднесрочный период нацелена на улучшение благосостояния граждан посредством создания среды для социально-экономического развития страны, формирование основ для успешного достижения долгосрочных целей развития.

Основными направлениями политики будет преодоление ситуации геэкономических ограничений, ограниченности в энергетических, финансовых и технологических ресурсах, поддержка и развития трудоемких секторов экономики, запуск системообразующих проектов, определяющих перспективное развитие страны.

Реализация активных мер, определенных в программных документах, позволит закрепить наметившихся позитивных тенденций в социально-экономическом развитии и обеспечить устойчивого экономического роста.

Оценка прогнозных значений макроэкономических показателей на среднесрочный период основана на полной, успешной и своевременной реализации мер и инвестиционных проектов, предусмотренных в программных документах, и их эффективном влиянии на экономику страны, экономические преобразования позволят обеспечить ежегодный темп прироста ВВП в среднем 5,0 %.

В среднесрочной перспективе ожидается возврат уровня инфляции в пределы целевого ориентира при условии отсутствия дополнительных экономических шоков. Национальный банк осуществляет свою деятельность в целях достижения и поддержания стабильности цен. Денежно-кредитная политика, как часть экономической политики, будет осуществляться в рамках реализации общей стратегии экономического развития Кыргызской Республики. Приоритетной задачей является проведение согласованной фискальной и монетарной политик для поддержания макроэкономической стабильности, а также содействие в проведении структурных реформ в Кыргызской Республике, в том числе реализация мер по снижению немонетарных факторов инфляции.

В отраслевом разрезе в 2025–2028 годах прогнозируемые среднегодовые темпы прироста составят: в сельском хозяйстве 2,7 %, в промышленности 5,9 %, в строительстве 8,3 %, в сфере предоставления услуг 5,2 %.

На 2025–2028 годы прогноз увеличения реальных темпов прироста сельского хозяйства в среднем на 2,7 %, за счет принимаемых государством и частным сектором мер по увеличению урожайности растениеводства и продуктивности животноводства. Для достижения

Мамлекеттик эмес пенсиялык кызмат көрсөтүүлөр рыногун өнүктүрүү, калкты пенсиялык камсыздандырууга кеңири тартуу үчүн ыктыярдуу пенсиялык камсыздандырууга жарандарды катышууга түрткү берүү; мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуунун жагымдуулугун жогорулатуу үчүн мыйзамдарды өркүндөтүү, мамлекеттик эмес пенсиялык фонддор үчүн пенсиялык топтомдорду инвестициялоо инструменттерин кеңейтүү, ошондой эле кесиптик пенсиялык фонддорду өнүктүрүү; бардык жарандардын милдеттүү жана ыктыярдуу пенсиялык программалардын так, түшүнүктүү жана натыйжалуу механизмдерине жетүүсү үчүн кеңири мөөлөмөттүк программаны өткөрүү боюнча иштер жүргүзүлөт.

Чет өлкөлөрдө эмгектенген Кыргыз Республикасынын жарандарын пенсиялык камсыздоо менен камтуу боюнча андан аркы иштер жүргүзүлөт.

Жетишилген натыйжаларга карабастан, Кыргыз Республикасынын колдонуудагы пенсиялык системасынын алдында төмөнкүдөй чакырыктар турат, аларды кыскартуу артыкчылыктуу багыт болуп саналат:

- пенсионерлердин санына карата камсыздандыруу төгүмдөрүн реалдуу төлөгөндөрдүн санын кыскартуу (1:0,8);

- айылдык товар өндүрүүчүлөр жана жеке ишкерлер үчүн камсыздандыруу төгүмдөрүнүн тарифтеринин балансташпагандыгы;

- жеңилдетилген негиздер жана мөөнөтүнөн мурда пенсия боюнча пенсионерлердин санынын өсүшү;

- инвестициялык портфельдин чектелген тизмеси, пенсиялык топтомдорду төлөө механизмдеринин өркүндөтүлбөгөндүгү;

- орду толтуруунун орточо коэффициентинин төмөндөшү (2022-жылы 29,2 % Эл аралык эмгек уюмунун № 102 конвенциясынын ченемдерине ылайык келбейт).

Мамлекеттик пенсиялык социалдык камсыздандыруунун катышуучулары үчүн адилеттүү шарттарды түзүү, пенсияларды чектөөнүн камсыздандыруу принциптерин күчөтүү, пенсияларды чектөөнүн жол-жоболорун өркүндөтүү жана калкка көрсөтүлүүчү кызматтардын сапатын жогорулатуу максатында Кыргыз Республикасынын туруктуу пенсиялык системасынын “Келечек булагы” стратегиясы бекитилген (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 16-декабрындагы № 704 токтому).

Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоосун өнүктүрүү саясаты калктын ден соолугун коргоого, сергек жана жигердүү узак жашоого дем берүүгө жана саламаттык сактоо жаатындагы түп-тамырынан берки өзгөрүүлөрдү иштен чыгууга, саламаттык сактоону башкаруу жана кызмат көрсөтүү системасын өркүндөтүүгө, баштапкы медициналык-санитардык кызматтарды өркүндөтүүгө, заманбап

реальных темпов роста сельскохозяйственной отрасли будут реализованы намеченные мероприятия:

- оптимизация посевных площадей путем систематического увеличения посевов видами тех культур, которые пользуются наибольшим спросом;

- дальнейшее наращивание производства сахарной свеклы и масличных культур;

- активное использование систем капельного орошения;

- дальнейшее развитие тепличных хозяйств;

- использование передовых технологий возделывания сельскохозяйственных культур, применение органических, минеральных и органоминеральных удобрений для увеличения объемов производства и увеличения экспортного потенциала сельскохозяйственной продукции;

- обеспечение отрасли животноводства качественными кормами в достаточном объеме, за счет роста производства кормовых культур ожидается увеличение производительности скота;

- сохранение благополучной эпизоотической ситуации в стране;

- продолжение поддержки сельхозпроизводителей со стороны государства по действующим кредитным и лизинговым программам;

- внедрение кластерных методов ведения хозяйства в агропромышленном комплексе, в том числе организация агрокластеров по переработке молока, мяса, растительного масла, сахара, производству рыбы, меда, картофеля, овощей;

- разработка механизмов кооперации с отраслевой наукой и кластерными объединениями по улучшению доступа фермеров к инновациям и обеспечению внедрения современных технологий, в том числе ресурсосберегающих технологий в сельском хозяйстве;

- преодоление мелкотоварного производства путем развития кооперации в сельском хозяйстве;

- создание торгово-логистических центров для эффективной организации движения товаров в цепочке (кластере), которые будут способствовать устойчивому сбору/сбыту сельскохозяйственной продукции, ее хранению и внедрению для дальнейшей переработки;

- обновление основных средств сельскохозяйственного производства, расширения инфраструктуры технических сервисных служб и модернизации машинно-тракторного парка сельскохозяйственных субъектов страны.

Прирост промышленного производства в 2025–2028 годах прогнозируется в среднем в год на уровне 105,9 % за счет:

- обеспечения стабильной работы предприятий по разработке месторождений: ЗАО «Кумтор Голд Компани», ОсОО «Алтынкен» (м-р Талды-Булак Левобережный), ОсОО «Алтын-Альянс» (м-р Джеруй), ОсОО «Кайди» (м-р Караказык), ОсОО «Фулл Голд

инновациондук жана маалыматтык ыкмаларды колдонуу менен үй-бүлөлүк медицина борборлорун модернизациялоого жана жабдууга, энеги жана баланы коргоону күчөтүүгө, профилактикалык кароолорду жүргүзүүгө, анын ичинде республиканын бийик тоолуу жана жетүүгө кыйын райондорунун калкын диагностикалык изилдөөгө, медициналык камсыздандыруунун жаңы механизмдерин киргизүүгө, саламаттык сактоо системасын каржылоонун принциптерин жана механизмдерин өзгөртүүгө багытталат.

Бул чөйрөнүн саясаты 2019–2030-жылдарга калктын ден соолугун коргоо жана саламаттык сактоо системасын өнүктүрүү боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн “Дени сак адам – гүлдөгөн өлкө” Программасына ылайык жүргүзүлүүдө (Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 20-декабрындагы № 600 токтому). Бул Программа калктын ден соолугун максималдуу жакшыртууга, ден соолукка карата теңсиздикти кыскартууга, финансылык коргоону камсыз кылууга багытталган, өмүр бою сапаттуу кызматтарды көрсөтүүгө жана калктын ден соолугун камсыз кылуучу адамдардын муктаждыктарына багытталган системаларды чыңдоого багытталган.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн Кыргыз Республикасынын калкынын психикалык саламаттыгын сактоо боюнча 2018–2030-жылдарга карата программасын ишке ашыруунун алкагында (Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 1-мартындагы № 119 токтому) психикалык саламаттыкты чыңдоого, психикалык бузулууларды болтурбоого, жеткиликтүү медициналык жардамды камсыз кылууга жана жергиликтүү деңгээлде психикалык саламаттыкты сактоо боюнча кайрымдуу, комплекстүү кызматтарды көрсөтүү системасын өнүктүрүүгө, айыгууну тездетүүгө, адам укуктарын сактоого жана өлүмгө учуроону азайтууга, психикасы бузулган адамдардын ооруга чалдыгуусуна жана маймыптыгына өзгөчө көңүл бурулат.

Саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү башкы күч-аракеттер төмөнкү артыкчылыктуу милдеттерди чечүүгө багытталат:

– COVID-19дун жаңы штаммдарын алып келүүнүн алдын алуу жана эпидемияга каршы чараларды ишке ашыруу, эмдөөнү уюштуруу жана өткөрүү. Кыргыз Республикасында, ошондой эле тобокелдик тобуна кирген калкка COVID-19га каршы эмдөөлөрдү жайылтуу боюнча Улуттук планы ишке ашыруу;

– баштапкы медициналык-санитардык кызматтарды бекемдөө;

– баштапкы медициналык-санитардык жардам деңгээлинде жана медициналык жардам көрсөтүүнүн бардык деңгээлдерине интеграцияланган бейтаптын электрондук медициналык картасын киргизүү. “Ден соолуктун санитардик паспорту” долбоору иштелип чыгат (азыркы учурда иштеп чыгуу стадиясында);

Майнинг» (м-р Иштамберди), ОсОО «Вертекс Голд» (м-р Жамгыр), ЗАО «Чаарат Заав» (м-р Чаарат), ОАО «КГРК», ОсОО «Махмал Голд Комлани», ОсОО «Эти Бакир Терексай». Прогнозируется увеличение объемов производства основного металла до 30 тонн к 2028 году за счет наращивания добычи на месторождении Джеруй до 5 тонн, а также дополнительного объема производства на месторождении Кумтор путем переработки отходов в хвостохранилище для извлечения золота с применением современных технологий (с 2026 года начнется извлечение золота при вторичной переработке отходов, где ежегодно предполагается извлечь из них порядка 4,7 тонн драгоценных металлов);

– роста объемов производства продуктов (исключая напитки) в среднем на 6,2 % для удовлетворения потребности внутреннего спроса;

– увеличения объемов текстильного и швейного производства в среднем на 6,4 % за счет реализации крупных проектов, таких как текстильное производство ОсОО «Кыргыз Текстиль ЛДТ» в городе Ош и «Технополис» в Чуйской области, которые позволят созданию более 3 тыс. новых рабочих мест. Кроме того в 2027 году ожидается завершение строительства текстильной фабрики ОсОО «Декна Бишкек Текстиль» на базе Кара-Балтинского коврового комбината, за счет частных инвестиций турецкой компании в сумме 25 млн долл. США. Также инвестором выкуплена территория и здание бывшего завода игрушек для организации дополнительного швейного производства на 450 рабочих мест;

– роста объемов производства нефтепродуктов в среднем на 13 % за счет восстановления объемов производства на НПЗ «Джунда», Джалал-Абадского НПЗ. В настоящее время проводится работа по модернизации производства для достижения выпуска бензина, отвечающие требованиям ТР ТС «Евро-4» и «Евро-5». На НПЗ «Джунда» после завершения преобразования годовая мощность установки декомпрессии будет увеличена до 1 млн тонн, а годовая мощность переработки установки каталитического крекинга составит 700 000 тонн;

– прирост производства строительных материалов в среднем на уровне 4,5 % за счет устойчивой производственной деятельности ОАО «Интерглас», ОАО «Кантский цементный завод», ЗАО «Южно-Кыргызский Цемент», ОАО «Таш-Темир» (железобетонный завод) и др. для удовлетворения потребностей строительного комплекса. Планируется ввод новых мощностей в цементном производстве (строительство в Кеминском районе Чуйской области цементного завода ОсОО «Терек-Таш», мощностью 1500,0 тыс. тонн цемента/год), а также новых малых мощностей в сфере стройматериалов на основе местных региональных сырьевых ресурсов: небольшие кирпичные производства местного значения, бетонно-смесительные узлы и др.);

- тез медициналык жардамды жанылоо жана модернизациялоо;
 - материалдык-техникалык жанылоо, квалификацияны жогорулатуу жана мыкты кадрларды тартуу маселелери;
 - санитариялык технологияларды колдонуу менен тез жардам станцияларын локалдаштыруунун логистикалык схемасын кайра карап чыгуу;
 - энеликти жана балалыкты коргоону күчөтүү, кан тамыр-жүрөк жана онкологиялык оорулардан эрте өлүмгө учуроонун жана майыптуулуктун алдын алуу, жутуштуу оорулар менен күрөшүү;
 - коомдук саламаттык сактоо кызматынын функцияларын кеңейтүү менен модернизациялоо жүргүзүлөт, жергиликтүү бийлик органдарын жана башка мамлекеттик органдарды тартуу менен профилактика жана санитардык-эпидемиологиялык көзөмөл күчөтүлөт;
 - саламаттык үчүн тобокелдиктерди баалоонун жана башкаруунун бирдиктүү санитариялык улуттук системасы түзүлөт, ал өлкөдөгү учурдагы эпидемиологиялык кырдаалды үзгүлтүксүз талдоону жана баалоону жүргүзүүгө мүмкүндүк берет. Анын негизинде оорулардын, эпидемиялардын жайылышынын ар кандай сценарийлерин моделдөө жана божомолдоо, ошондой эле алардын алдын алуу, терс кесепеттерин азайтуу боюнча сунуштарды иштеп чыгуу технологиялары пайда болот;
 - ден соолуктун санитариялык улуттук картасы иштелип чыгат;
 - медициналык жардам көрсөтүүнүн баштапкы деңгээли менен интеграцияланган мектеп медицинасын өнүктүрүүнү баштоо зарыл. Мектепте толук кандуу тамактануу балдар үчүн коопсуз шарттарда уюштурулушу керек;
 - саламаттык сактоо системасын каржылоо принциптерин жана механизмдерин өзгөртүү, милдеттүү медициналык камсыздандырууну өнүктүрүү башталат. Бул жерде эки чечим сунушталат – бизнести саламаттык сактоо кызматтарына кеңири тартуу жана бейтаптарды каржылоонун чыныгы механизмин өтүү – “акча пациентти зорчийт”. Ар бир жаран өз каалоосу боюнча каражаттарын менчиктин түрүнө карабастан квалитан дарылоо мекемесинде пайдалана алат.
- Билим берүү системасы Кыргыз Республикасында 2021–2040-жылдарга билим берүүнү өнүктүрүү программасына ылайык өнүктүрүлөт (Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2021-жылдын 4-майындагы № 200 токтому).
- Орто мөөнөттүү мезгилде билим берүү чөйрөсүндөгү негизги басым төмөнкү милдеттерди аткарууга багытталат:
- мектепке чейинки курактагы балдардын көпчүлүгүн өнүктүрүү жана окутуу программалары менен камтуу;
 - жашына, жынысына, этностук, диний таандыктыгына, жашаган жерине, акыл-эс жана дене-бой жактан өнүгүүсүнө, социалдык-

- рост производства транспортных средств в среднем на 16,8 % за счет создания сборочных производств и локализация иностранных предприятий с учетом включения отечественных материалов в производственно-технологический процесс. В рамках кыргызско-узбекского сотрудничества прорабатывается вопрос организации сборочного производства автомобильной и коммерческой техники на территории Кыргызской Республики, согласно которого планируется к сборке 19 моделей автомобильной и коммерческой техники марки Chevrolet и Isuzu. Кроме того, продукция ОсОО «Автомашрадиатор» включена в проект перечня комплектующих для совместного производства сельскохозяйственной техники в рамках кооперационных цепочек государства-членов Евразийского экономического союза, а также их производителей (в том числе потенциальных). ОАО «Ками-Моторс» организовано производство коммерческих автомобилей собственной разработки на территории ОАО «Автосборочный завод» с использованием имеющихся на заводе производственных мощностей – легкого грузового автомобиля категории N1 Kami Nimble. Продукция предприятия прошло все этапы производства грузовых автомобилей, имеется свидетельство о безопасности конструкции транспортного средства (СВКТС), а также получило ОТТС, которое дает возможность на серийное производство указанных транспортных средств.

Рост объемов обеспечения (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом прогнозируется в среднем в год на уровне 103,3 %. Выработка электроэнергии к 2028 году прогнозируется в объеме 15 663,7 млн кВт.ч, что по сравнению с 2025 годом больше на 10 % из-за увеличения генерирующих мощностей за счет реабилитации Токтогульской ГЭС, Камбар-Ата 2, Уч-Курганской ГЭС и Ат-Башинской ГЭС более чем на 400 МВт (430 МВт).

С 2026 года планируется экспорт электроэнергии (1 259,0 млн кВт.ч) за счет завершения проекта CASA-1000 по созданию рынка электроэнергии между Центральной и Южной Азией и строительства линии электропередачи 500 кВт.ч «Датка-Ходженги».

В 2025–2028 годах приоритетными направлениями развития строительной отрасли будут:

- строительство ирригационной инфраструктуры для обеспечения новыми орошаемыми землями сельских жителей, а также модернизация и реабилитация существующей ирригационной инфраструктуры;
- строительство доступного социального жилья для уязвимых слоев населения;
- увеличение объемов жилищного строительства, объектов социального и промышленного назначения, переход на новые

экономикалык статусуна ж.б. карабастан ар бир адам үчүн сапаттуу негизги жалпы жана орто жалпы билим алууга жеткиликтүүлүктү камсыз кылуу;

– эмгек рыногунун заманбап талаптарына жана калктын өздүк керектөөлөрүн жана кызыкчылыктарын канааттандырууда суроо-талаптарына ылайык эмгектик коңдүмдөрдү өнүктүрүү;

– билим берүү системасынын бардык деңгээлдеринде социалдык өнөктөштүктү өнүктүрүү жана билим берүү процессине иш берүүчүлөрдүн активдүү катышуусу;

– өмүр бозо үзгүлтүксүз билим алуу үчүн шарттарды түзүү;

– билим берүүнү жана илимди маалыматтык камсыздоо үчүн маалыматтар базасын өнүктүрүү;

– илимдин мыйзамдык, ченемдик жана укуктук базасын өркүндөтүү;

– маалымат топтоо жана талдоо технологияларына негизделген билим берүү секторунда стратегиялык пландаштыруу жана башкаруу системасын өнүктүрүү;

– билим берүүлүн мониторинг жана сапат системасын киргизүү.

Мамлекеттик жаштар саясатын 2020–2030-жылдарга жаштар саясатынын концепциясы аныктайт (Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 18-октябрындагы №562 токтому), анын максаты жаштарды өнүктүрүүнүн натыйжалуу системасын түзүү, мамлекеттик жаштар саясатын ишке ашыруу үчүн шарттарды түзүү, өлкөнүн туруктуу инновациялык өнүгүүсүн камсыз кылуучу жаштардын активдүү жарандык позициясын жана баалуулук багыттарын калыптандыруу, жаштардын социалдык өнүгүүсүнө жана өзүн-өзү өнүктүрүүгө көмөк көрсөтүү болуп саналат.

Болжолдонгон макроэкономикалык параметрлерден, ошондой эле программаларда жана пландарда аныкталган чараларды ишке ашыруудан улам, 2024-жылы социалдык көрсөткүчтөр төмөнкүдөй түрдө түзүлөт:

– калктын акчалай кирешелеринин номиналдык өсүшү 11,4 % деңгээлинде болжолдонууда. Акчалай кирешелердин түзүмүндө орточо эмгек акынын өсүшү 11,3 %га болжолдонууда жана 2024-жылы 33 582,9 сомду түзөт;

– калктын акчалай кирешелеринин өсүшүн эске алуу менен калктын жан башына ИДПнын көлөмүнүн өсүшү 15,2 % деңгээлинде болжолдонууда;

– жашоо минимумунун өлчөмү (ЖМ) 2022-жылы 7 178,3 сомдон 2024-жылы 8 674,9 сомго чейин көбөйөт. Эмгекке жарамдуу курактагы бойго жеткен калктын жашоо минимумуна карата орточо айлык эмгек акынын катышынын коэффициенти 3,5 % деңгээлинде түзүлөт;

– пенсиянын номиналдык өлчөмү 2024-жылга салыштырмалуу 4,0 % га көбөйөт жана 2024-жылы 8 452 сомду түзөт;

архитектурно-строительные системы, типы зданий и современные технологии;

– реабилитация и сохранение автомобильных дорог, создание либеральных, безопасных международных транспортных коридоров, в том числе применение новых технологий в проектировании и строительстве дорог;

– широкое применение механизмов государственно-частного партнерства в строительной отрасли;

– привлечение инвестиций на строительство следующих проектов: строительство ГЭС «Камбар-Ата-1», строительство железной дороги «Китай – Кыргызстан – Узбекистан» по участку на территории Кыргызской Республики по комбинированному варианту маршрута «Торугарт – Арпа – Макмаля – Джалаи-Абад» и другие объекты.

Общий объем капитальных вложений из всех источников финансирования в 2025–2028 годах возрастет в среднем на 6,6 % (от 223,8 млрд сомов в 2025 году до 302,3 млрд сомов в 2028 году). Структура капитальных вложений относительно прогнозируемой в 2024 году изменится в сторону снижения доли внутренних инвестиций до 67,9 % общего объема капитальных вложений в 2028 году и, соответственно, увеличения доли внешних инвестиций до 32,1 %, по причине увеличения доли иностранных кредитов в стране.

В строительной отрасли прогнозируется темп реального прироста в среднем за год на 8,3 %.

В сфере услуг на 2025–2028 годы рост прогнозируется в среднем на уровне 105,2 % в год, с наибольшим удельным весом вклада в экономический рост в 2,54 процентных пункта. Данный рост будет обеспечен за счет улучшения потребительского спроса, обусловленного ростом номинальных денежных доходов населения в среднем за год на 9 %. Кроме того, важным фактором останется улучшение внешнего спроса в соседних странах. Доля рыночных услуг, обеспечивающих рост услуг, увеличится до 75 %, а темп роста в среднем за год составит 106,7 %.

Среднегодовой темп роста оптовой и розничной торговли; ремонт автомобилей и мотоциклов в 2025–2028 годах прогнозируется на уровне 107,4 %. В структуре сферы услуг удельный вес к 2028 году составит 42,2 % и увеличится на 5,7 процентных пункта по сравнению с 2024 годом.

Приоритетными направлениями развития будут: стимулирование внутреннего спроса, дальнейшее совершенствование системы регулирования предпринимательской деятельности, полная адаптация экспортного потенциала республики к потребностям внешних рынков.

Доля услуг транспортной деятельности и хранения грузов составит 8,0 % в общем объеме услуг, а реальный темп роста прогнозируется в среднем на уровне 106,4 %. Увеличение

– жалпы жумушсуздуктун болжолдонгон деңгээли акырындык менен төмөндөйт жана 2024-жылы 5,2 %ды түзөт. 2024-жылга жакырчылыктын деңгээли 2021-жылдын иш жүзүндө түзүлгөн 33,3 деңгээлге салыштырмалуу 25,5 % өлчөмүндө болжолдонууда.

11. 2025–2028-жылдарга макроэкономикалык болжол

Орто мөөнөттүү мезгилге экономикалык саясат өлкөнүн социалдык-экономикалык өнүгүүсү үчүн чөйрөнү түзүү, өнүгүүнүн узак мөөнөттүү максаттарына ийгиликтүү жетишүү үчүн негиздерди түзүү аркылуу жарандардын жыргалчылыгын жакшыртууга багытталган.

Саясаттын негизги багыттары болуп геэкономикалык чектөөлөрдү, энергетикалык, финансылык жана технологиялык ресурстардагы чектөөлөрдү, экономиканын эмгекти көп талап кылган секторлорун колдоо жана өнүктүрүү, өлкөнүн келечектүү өнүгүүсүн аныктоочу система түзүүчү долбоорлорду ишке киргизүү саналат.

Программалык документтерде аныкталган активдүү чараларды ишке ашыруу социалдык-экономикалык өнүгүүдө белгиленген оң тенденцияларды бекемдөөгө жана туруктуу экономикалык өсүүнү камсыз кылууга мүмкүндүк берет.

Орто мөөнөттүү мезгилге макроэкономикалык көрсөткүчтөрдүн болжолдуу маанилерин баалоо программалык документтерде каралган чараларды жана инвестициялык долбоорлорду толук, ийгиликтүү жана өз убагында ишке ашырууга жана алардын өлкөнүн экономикасына натыйжалуу таасирине негизделген, экономикалык кайра түзүүлөр ИДПнин ар жылдык өсүү темпин орточо 5,0 % камсыз кылууга мүмкүндүк берет.

Орто мөөнөттүү келечекте инфляциянын деңгээли кошумча экономикалык соккулар болбогон шартта максаттуу багыттын чегине кайтып келиши күтүлүүдө. Улуттук банк өз ишин баалардын туруктуулугуна жетишүү жана сактоо максатында жүзөгө ашырат. Акча-кредиттик саясат экономикалык саясаттын бир бөлүгү катары Кыргыз Республикасынын экономикалык өнүгүүсүнүн жалпы стратегиясын ишке ашыруунун алкагында ишке ашырылат. Макроэкономикалык туруктуулукту колдоо үчүн макулдашылган фискалдык жана монетардык саясатты жүргүзүү, ошондой эле Кыргыз Республикасында түзүмдүк реформаларды жүргүзүүгө көмөктөшүү, анын ичинде инфляциянын монетардык эмес факторлорун төмөндөтүү боюнча чараларды ишке ашыруу приоритеттүү милдет болуп саналат.

Тармактар боюнча 2025–2028-жылдары болжолдонгон жылдык орточо өсүш темпи төмөнкүлөрдү түзөт: айыл чарбасында 2,7 %, өнөр жайда 5,9 %, курулушта 8,3 %, кызмат көрсөтүү чөйрөсүндө 5,2 %.

транспортных услуг приведет к увеличению роста торговли горюче-смазочными материалами и запасными частями.

Среднегодовой рост услуг связи и информации прогнозируется на уровне 103,9 %.

В сфере туризма будет продолжена работа по повышению узнаваемости Кыргызстана как страны туризма на традиционных и потенциальных туристских рынках, улучшению туристической инфраструктуры, инновационному развитию туристических услуг, повышению уровня предоставления услуг в регионах, а также охраны окружающей среды. Рост объемов туристической отрасли будет способствовать росту услуг гостиниц и ресторанов, где среднегодовой темп роста в 2025–2028 годах прогнозируется на уровне 106,8 %.

Восстановление темпов экономического роста в странах – основных торговых партнеров в среднесрочном периоде приведет к росту притока денежных переводов мигрантов, которые повлияют на увеличение доходов населения, и скажется на росте объемов услуг в сфере недвижимости, финансового посредничества, образования и др.

Внешнеэкономическая деятельность будет направлена на обеспечение наступательного продвижения товаров на мировом рынке, произведенных в Кыргызской Республике. Одним из важных аспектов продвижения на мировые рынки является участие в различных региональных и межрегиональных Соглашениях по свободной торговле и инвестициям, поэтому будет проводиться соответствующая работа по активизации деятельности зарубежных представительств посредством инструментов экономической дипломатии для продвижения торгово-экономических интересов страны.

Активное участие в мирохозяйственных связях будет способствовать повышению статуса, как государства со стабильной и предсказуемой торговой политикой, которое окажет позитивное влияние как на деловую среду, так и на инвестиционную деятельность товаропроизводителей.

Будет обеспечена рекламная кампания по продвижению отечественных товаров как на внутреннем, так и на внешнем рынках.

Приложится максимум усилий для создания единой маркетинговой сети в республике. Будет активизирована работа вновь созданного Центра по развитию и продвижению экспорта «Кыргыз экспорт», который бы предоставлял информацию о потенциальных рынках сбыта, рыночной конъюнктуре, обеспечивал соответствующее обучение менеджеров производства в области маркетинга и т. д. Продолжится работа по внедрению электронных принципов торговли и ведения бизнеса среди предпринимателей.

Наличие рядом крупного рынка Китая, являющегося членом ВТО, сулит значительные перспективы в развитии экспорта отечественных товаров и услуг. В этой связи Кыргызская Республика будет эффективно использовать открывшийся огромный рынок Азии.

2025–2028-жылдарга өсүмдүк өстүрүүнүн түшүмдүүлүгүн жана мал чарбасынын өнүмдүүлүгүн жогорулатуу боюнча мамлекет жана жеке сектор тарабынан көрүлгөн чаралардын эсебинен айыл чарбасынын өсүшүнүн реалдуу темпинин орточо 2,7%га жогорулашынын болжолу. Айыл чарба тармагынын реалдуу өсүш темпине жетишүү үчүн белгиленген иш-чаралар ишке ашырылат:

– кыйла суроо-талапка ээ болгон өсүмдүктөрдүн түрлөрү менен айдоону системалуу көбөйтүү жолу менен айдоо аялгтарын оптималдаштыруу;

– кант кызылчасын жана май өсүмдүктөрүн өндүрүүнү андан ары көбөйтүүгө;

– тамчылатып сугаруу системаларын активдүү пайдалануу;

– күнөскана чарбаларын андан ары өнүктүрүү;

– айыл чарба продукциясынын экспорттук потенциалын жогорулатуу жана өндүрүштүн көлөмүн көбөйтүү үчүн айыл чарба өсүмдүктөрүн өстүрүүнүн алдынкы технологияларын пайдалануу, органикалык, минералдык жана органоминералдык жер семирткичтерди колдонуу;

– жетиштүү көлөмдө салаттуу тоют менен камсыз кылуу максатында тоют өсүмдүктөрүн өндүрүүнүн өсүшүнүн эсебинен малдын өндүрүмдүүлүгүнүн жогорулашы күтүлүүдө;

– өлкөдө эпизоотиялык абалдын бакубаттуулугун сактоо;

– лизинг программалары боюнча мамлекет тарабынан айыл чарба өндүрүүчүлөрүнө колдоо көрсөтүүнү улантуу;

– чарбаны жүргүзүүнүн кластердик методдорун киргизүү, анын ичинде сүттү, этти, өсүмдүк майын, кантты кайра иштетүү, бал, картошка, жашылчаларды өндүрүү боюнча агрокластерлерди уюштуруу;

– фермерлердин инновацияларга жеткиликтүүлүгүн жакшыртуу жана заманбап технологияларды, анын ичинде айыл чарбасында ресурстарды үнөмдөөчү технологияларды киргизүүнү камсыз кылуу боюнча тармактык илим жана кластердик бирикмелер менен кооперация механизмдерин иштеп чыгуу;

– айыл чарбасында кооперацияны өнүктүрүү жолу менен майда товардык өндүрүштү жеңүү;

– тизмекте (кластерде) товарлардын кыймылын натыйжалуу уюштуруу үчүн соода-логистикалык борборлорду түзүү керек, алар айыл чарба продукциясын туруктуу жыйноого/сатууга, аны сактоого жана андан ары кайра иштетүү үчүн киргизүүгө өбөлгө түзөт;

– айыл чарба өндүрүшүнүн негизги каражаттарын жаңыртуу, техникалык сервистик кызматтардын инфраструктурасын кеңейтүү жана өлкөнүн айыл чарба субъекттеринин машина-трактордук паркын модернизациялоо.

С целью создания благоприятных условий экспорта, как одного из определяющих факторов экономического роста, будет шире использоваться членство в ВТО для поиска альтернативных торговых партнеров с устойчивой платежной системой. Будет сфокусирована внешнеэкономическая деятельность на активном использовании дополнительных торговых преференций согласно Всеобщей системе преференций, обеспечении предсказуемости доступа на внешний рынок, устранении торговой дискриминации, обретении международной правовой базы для защиты интересов отечественных товаропроизводителей, решении вопроса беспрепятственного транзита кыргызских товаров по территории соседних государств.

В период 2025–2028 годы рост внешнеторгового оборота прогнозируется в среднем на 4,5 % ежегодно и в 2028 году достигнет размера 15 900 млн долл. США. Номинальный рост объема экспорта товаров в 2025–2028 годах прогнозируется в среднем на 3,4 %, а импорта на 4,8 %.

Политика социального развития в 2025–2028 годах также будет сконцентрирована на выполнении в полном объеме гарантированных социальных обязательств государства, повышении уровня жизни населения и улучшении положения социально незащищенных категорий граждан, с учетом реальных возможностей государства.

В сфере социальной защиты населения, в среднесрочной перспективе, будет продолжена работа по оказанию адресной социальной помощи наиболее уязвимым категориям граждан, стимулированию экономической активности трудоспособного населения и оказанию содействия в выходе из трудной жизненной ситуации.

Будут реализованы меры по обеспечению финансовой устойчивости пенсионной системы и повышению пенсий путем совершенствования системы государственного социального страхования, которая будет направлена на реформирование пенсионного обеспечения для дальнейшего улучшения страховых принципов в пенсионной системе и модернизацию страховой составляющей пенсионной системы с учетом потребностей различных возрастных групп пенсионеров.

Исходя из прогнозируемых макроэкономических параметров, социальные показатели в 2025–2028 годах будут складываться следующим образом:

– номинальный прирост денежных доходов населения в 2025–2028 годах прогнозируется в среднем на уровне 9,3 %. В структуре денежных доходов прирост заработной платы составит в среднем 9,2 %;

– прирост объема ВВП на душу населения в среднем в 2025–2028 годах оценивается на уровне 15,2 %;

2025–2028-жылдарда өнөр жай өндүрүшүнүн өсүшү жылына орточо 105,9 % деңгээлинде болжолдонууда:

– “Кумтөр Голд Компани” ЖАКы, “Алтынкен” ЖЧКсы (Талды-Булак Левобережный), “Алтын-Альпс” ЖЧКсы (Жеруй кени), “Кайди” ЖЧКсы (Караказык кени), “Фулл Голд Майнинг” ЖЧКсы (Иштамберди кени), “Вертекс Голд” ЖЧКсы (Жамгыр кени), “Чаарат Заав” ЖАКы (Чаарат кени), “КГРК” ААК, “Макмал Голд Компани” ЖЧК, “Эти Бакыр Терексай” ЖЧК кендер чыккан жерлерди иштетүү боюнча ишканалардын туруктуу ишин камсыз кылуу. Жеруй кенинде казып алууну 5 тоннага чейин көбөйтүүнүн эсебинен негизги металлды өндүрүүнүн көлөмүн 2028-жылга 30 тоннага чейин көбөйтүү, ошондой эле заманбап технологияларды колдонуу менен алтынды бөлүп алуу үчүн калдык сактоочу жайда калдыктарды кайра иштетүү жолу менен Кумтөр кенинде өндүрүштүн кошумча көлөмүн көбөйтүү болжолдонууда (2026-жылдан тартып калдыктарды экинчи ирет иштетүүдө алтынды алуу башталат, мында жыл сайын алардан 4,7 тоннага жакын баалуу металлдарды алуу болжолдонот);

– ички суроо-талаптын керектөөлөрүн канааттандыруу үчүн продуктуларды (суусундуктарды кошкондо) өндүрүү көлөмүнүн орточо 6,2 %га өсүшү;

– Ош шаарындагы “Кыргыз Текстиль ЛДТ” ЖЧКсы жана Чүй облусундагы “Технополис” ЖЧКсы текстиль өндүрүшү сыяктуу ири долбоорлорду ишке ашыруунун эсебинен текстиль жана тигүү өндүрүшүнүн көлөмүн орточо 6,4 %га жогорулатуу, алар 3 миңден ашуун жаны жумуш орундарын түзүүгө мүмкүндүк берет. Мындан тышкары 2027-жылы түрк компаниясынын 25 млн АКШ доллары суммасындагы жеке инвестициясынын эсебинен Кара-Балта килем комбинатынын базасында “Декна Бишкек Текстиль” ЖЧК текстиль фабрикасынын курулушун бүткөрүү күтүлүүдө. Ошондой эле инвестор тарабынан 450 жумуш орунга кошумча тигүү өндүрүшүн уюштуруу үчүн мурдагы оюнчуктар заводунун аймагы жана имараты сатып алынды;

– Жалал-Абад мунай иштетүүчү заводунун “Жунда” мунай иштетүүчү заводунда өндүрүштүк көлөмдөрүн калыбына келтирүүнүн эсебинен мунайзаттарды өндүрүүнүн көлөмүн орточо 13 %га өсүүсү. Учурда ББ ТР талаптарына жооп берген “Евро-4” жана “Евро-5” бензин чыгарууга жетишүү үчүн өндүрүштү модернизациялоо боюнча иштер жүрүп жатат. “Жунда” мунай иштетүүчү заводунда кайра түзүү иштери аяктагандан кийин декомпрессия орнотмосунун жылдык кубаттуулугу 1 млн тоннага чейин көбөйтүлөт, ал эми катализикалык крекинг орнотмосун кайра иштетүүнүн жылдык кубаттуулугу 700 000 тоннаны түзөт;

– курулуш комплексинин керектөөлөрүн канааттандыруу үчүн “Интерглас” ААКынын, “Кант цемент заводу” ААКынын, “Южно-

– прогнозируется увеличение размера прожиточного минимума с 8 674,9 сома в 2024 году до 10 900,8 сома к 2028 году. Коэффициент отношения среднемесячной заработной платы к прожиточному минимуму для взрослого населения трудоспособного возраста ожидается на уровне 3,9 к 2028 году;

– прогнозируется увеличение номинального размера пенсии относительно 2024 года на 17,0 % и составит в 2028 году 9 887,7 сомов. Уровень бедности к 2028 году снизится до 23,8 %.

Заклучение

Прогноз на 2023–2028 годы составлялся в условиях высокой неопределенности, а экономическое развитие во многом будет зависеть от складывающихся внешних факторов. В случае изменения ситуации прогноз будет пересмотрен, а показатели скорректированы с учетом новых решений.

На 2023–2028 годы прогнозируется экономический рост в среднем в год на 5,0 %, который соответствует целевым ориентирам, определенным в программных документах.

Основными приоритетами экономической политики являются повышение качества жизни граждан и выполнение государственных обязательств в полном объеме, поддержание положительного уровня экономического роста.

Для реализации Национальной стратегии развития Кыргызской Республики на 2018–2040 годы будут разработаны ежегодные детализированные Планы действий Кабинета Министров Кыргызской Республики, которые направлены на обеспечение экономического роста, финансовой стабильности страны, а также на проведение комплекса мер по созданию благоприятных условий для ведения экономической деятельности, увеличению доходной части бюджета, обеспечению ценовой стабильности, устойчивости систем жизнеобеспечения, выполнение всех социальных обязательств и достижение стратегических ориентиров и приоритетов.

Кабинетом Министров, при необходимости, будет разработана система мер, направленная на смягчение возможного шокового воздействия на экономику негативных процессов, связанных с ухудшением мировой конъюнктуры.

Перечень показателей прогноза социально-экономического развития Кыргызской Республики определен в приложениях 1–14 к настоящему Прогнозу социально-экономического развития.

Кыргызский Цемент" ЖАКынын, "Таш-Темир" ААКынын (темир бетон заводу) ж.б. туруктуу өндүрүштүк ишнин эсебинен курулуш материалдарын өндүрүү орточо 4,5 % деңгээлинде өскөн. Цемент өндүрүшүндө жаңы кубаттуулуктарды (Чүй облусунун Кемин районунда кубаттуулугу жылына 1500,0 миң тонна/цемент чыгарган "Терек-Таш" ЖЧК цемент заводун куруу), ошондой эле жергиликтүү региондук сырьё ресурстарынын негизинде курулуш материалдар чөйрөсүндө жаңы чакан кубаттуулуктарды: жергиликтүү маанидеги майда карнич өндүрүштөрү, бетон-аралаштыруучу түйүндөр ж.б.) киргизүү пландаштырылууда;

– өндүрүштүк-технологиялык процесске ага мекендик материалдарды киргизүүнү эске алуу менен чогултуу өндүрүштөрүн түзүүнүн жана чет өлкөлүк ишканаларды локалдаштыруунун эсебинен транспорт каражаттарын өндүрүү орточо 16,8 %га өсүшү. Кыргыз-өзбек кызматташтыгынын алкагында Кыргыз Республикасынын аймагында автомобиль жана коммерциялык техникаларды кураштыруу өндүрүшүн уюштуруу маселеси иштелип чыгууда, ага ылайык Chevrolet жана Isuzu маркасындагы 19 үлгүдөгү автомобиль жана коммерциялык техникаларды чогултуу пландаштырылууда. Мындан тышкары "Автомашрадиатор" ЖЧКсынын продукциясы Евразия экономикалык бирлигине мүчө мамлекеттердин кооперациялык тизмесинин алкагында айыл чарба техникасын биргелешип өндүрүү үчүн себилдегичтердин тизмесинин, ошондой эле аларды өндүрүүчүлөрдүн (анын ичинде потенциалдуулардын) тизмесинин долбооруна киргизилген. "Ками-Моторс" ААКсы "Автосборочный завод" ААКнын аймагында өз алдынча иштелип чыккан коммерциялык автомобилдерди заводдо болгон өндүрүштүк кубаттуулуктарды – N1 Kami Nimble категориясындагы жеңил жүк ташуучу автомобилди пайдалануу менен чыгарууну уюштурган. Ишканаларын продукциясы жүк ташуучу автомобилдерди чыгаруунун бардык этаптарынан өткөн, транспорт каражатынын конструкциясынын коомсуздугу жөнүндө күбөлүгү (ТКККК) бар, ошондой эле аталган транспорт каражаттарын сериялык өндүрүүгө мүмкүндүк берүүчү ОТТС алган.

Электр энергиясы, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыз кылуунун (жабдуунун) көлөмүнүн өсүшү жылына орточо 103,3 % деңгээлинде болжолдонууда. 2028-жылга карата электр энергиясын иштеп чыгуу 15 663,7 млн кВт с. көлөмүндө болжолдонууда, 2025-жылга салыштырмалуу Токтогул ГЭСин, Камбар-Ата 2, Үч-Коргон ГЭСин жана Ат-Башы ГЭСин 400 МВттан (430 МВт) ашык реабилитациялоонун эсебинен генерациялоочу кубаттуулуктарды көбөйтүүдөн улам 10 % га көп, 2026-жылдан тартып Борбордук жана Түштүк Азиянын ортосунда электр энергия рыногун түзүү жана 500 кВт "Датка-Ходжент" электр берүү линиясын куруу

Список сокращений:

АБР	– Азиатский банк развития
АКГ	– Арабская координационная группа
ВБ	– Всемирный банк
ВВП	– валовой внутренний продукт
ВДС	– валовая добавленная стоимость
ВТО	– Всемирная торговая организация
ГЭС	– Гидроэлектростанция
ГСМ	– Горюче-смазочные материалы
ГЧП	– государственно-частное партнерство
ЕАБР	– Евразийский банк развития
ЕАЭС	– Евразийский экономический союз
ЕБРР	– Европейский банк реконструкции и развития
ЕИБ	– Европейский инвестиционный банк
ЕС	– Европейский союз
ЗАО	– закрытое акционерное общество
ИБР	– Исламский банк развития
ИПЦ	– индекс потребительских цен
кВт.ч	– киловатт-час
КНР	– Китайская Народная Республика
КФАЭР	– Кувейтский фонд арабского экономического развития
МВФ	– Международный валютный фонд
МОТ	– Международная организация труда
НПЗ	– нефтеперерабатывающий завод
ОАО	– открытое акционерное общество
ООН	– Организация Объединенных Наций
ОПЕК	– организация стран-экспортеров нефти
ОсОО	– общество с ограниченной ответственностью
СМЗ	– среднемесячная заработная плата
СФР	– Саудовский фонд развития
США	– Соединенные Штаты Америки
ТР ТС	– технический регламент Таможенного союза
РФ	– Российская Федерация
ФАО	– Продовольственная и сельскохозяйственная организация ООН
ФРС	– Федеральная резервная система
ЦАРЭС	– Программа Центрально-Азиатского регионального экономического сотрудничества
COVID-19	– Corona Virus Disease 2019 – коронавирусная инфекция 2019 года
SWIFT	– международная межбанковская система передачи информации и совершения платежей

бөлонча CASA-1000 долбоорун аяктоонун эсебинен электр энергиясын (1 259,0 млн кВт.с) экспорттоо пландалууда.

2025–2028-жылдары курулуш тармагын өнүктүрүүнүн приоритеттүү багыттары төмөнкүлөр болот:

– айыл тургундарын жаңы сугат жерлери менен камсыз кылуу үчүн ирригациялык инфраструктураны куруу, ошондой эле колдонуудагы ирригациялык инфраструктураны модернизациялоо жана реабилитациялоо;

– калктын аялуу катмары үчүн жеткиликтүү социалдык турак жай куруу;

– турак жай курулушунун, социалдык жана өнөр жай багытындагы объекттердин көлөмдөрүн көбөйтүү, жаңы архитектуралык-курулуш системаларына, имараттардын типтерине жана заманбап технологияларга өтүү;

– автомобиль жолдорун реабилитациялоо жана сактоо, либералдуу, коопсуз эл аралык транспорттук коридорлорду түзүү, анын ичинде жолдорду долбоорлоодо жана курууда жаңы технологияларды колдонуу;

– мамлекеттик-жеке өнөктөштүк механизмдерин курулуш тармагында кеңири колдонуу;

– төмөнкү долбоорлорду курууга инвестицияларды тартуу: “Камбар-Ата-1” ГЭСин куруу, “Торугарт–Арпа–Макмал – Жалал-Абад” каттамынын комбинацияланган варианты бөлонча Кыргыз Республикасынын аймагындагы участогу бөлонча “Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан” темир жолун курууга жана башка объектерге.

Каржылоонун бардык булактарынан капиталдык салымдардын жалпы көлөмү 2025–2028-жылдарда орточо 6,6 %га өсөт (2025-жылы 223,8 млрд сомдон 2028-жылы 302,3 млрд сомго чейин). 2024-жылы болжолдонгон капиталдык салымдардын түзүмү ички инвестициялардын үлүшүн 2028-жылы капиталдык салымдардын жалпы көлөмүнүн 67,9 %га чейин төмөндөтүү жана тиешелүү түрдө өлкөдө чет өлкөлүк кредиттердин үлүшүнүн көбөйүшүнүн себеби бөлонча тышкы инвестициялардын үлүшүн 32,1 %га чейин көбөйтүү жагына өзгөрөт.

Курулуш тармагында жылына орточо 8,3 % реалдуу өсүш темпи болжолдонууда.

Кызмат көрсөтүү чөйрөсүндө 2025–2028-жылдарга өсүш жылына орточо 105,2 % деңгээлинде болжолдонууда, экономикалык өсүшкө салымдын эң көп салыштырма салмагы 2,54 пайыздык пунктту түзөт. Бул өсүш калктын номиналдык акчалай кирешелеринин жылына орточо 9 %га өсүшү менен шартталган керектөө суроо-талабынын жакшырышынын эсебинен камсыздалат. Мындан тышкары коңшу өлкөлөрдө тышкы суроо-талаптын жакшырышы маанилүү фактор

JICA – Японское агентство международного сотрудничества

OTTC – одобрение типа транспортного средства

болуп кала берет. Кызмат көрсөтүүлөрдүн өсүшүн камсыз кылган рыноктук кызмат көрсөтүүлөрдүн үлүшү 75 %га чейин көбөйөт, ал эми өсүш темпи жылына орточо 106,7 % ды түзөт.

Дүң жана чекене сооданын жылдык орточо өсүш темпи; автомобилдерди жана мотоциклдерди оңдоо 2025–2028-жылдары 107,4 % деңгээлинде болжолдонууда. Кызмат көрсөтүү чөйрөсүнүн түзүмүндө 2028-жылга карата салыштырма салмагы 42,2 %ды түзөт жана 2024-жылга салыштырмалуу 5,7 пайыздык пунктка көбөйөт.

Өнүктүрүүнүн артыкчылыктуу багыттары төмөнкүлөр болот: ички суроо-талапты стимулдаштыруу, ишкердикти жөнгө салуу системасын андан ары өркүндөтүү, республиканын экспорттук потенциалын тышкы рыноктордун керектөөлөрүнө толук адаптациялоо.

Транспорттук ишти жана жүктөрдү сактоо кызмат көрсөтүүлөрүнүн үлүшү кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы көлөмүндө 8,0 %ды түзөт, ал эми өсүштүн реалдуу темпи орточо 106,4 % деңгээлинде болжолдонууда. Транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн көбөйүшү күйүүчү-майлоочу материалдар жана запастык тетиктер менен сооданын өсүшүнө алып келет.

Байланыш жана маалымат кызмат көрсөтүүлөрүнүн жылдык орточо өсүшү 103,9 % деңгээлинде болжолдонууда.

Туризм чөйрөсүндө Кыргызстанды салттуу жана потенциалдуу туристтик рыноктордо туризм өлкөсү катары таанууну жогорулатуу, туристтик инфраструктураны жакшыртуу, туристтик кызмат көрсөтүүлөрдү инновациялык өнүктүрүү, региондордо кызмат көрсөтүүлөрдүн деңгээлин жогорулатуу, ошондой эле айлана-чөйрөнү коргоо боюнча иштер улантылат. Туристтик тармактын көлөмүнүн өсүшү мейманканалардын жана ресторандардын кызмат көрсөтүүлөрүнүн өсүшүнө өбөлгө түзөт, мында 2025–2028-жылдарда орточо жылдык өсүш темпи 106,8 % деңгээлинде болжолдонууда.

Негизги соода өнөктөш – өлкөлөрдө экономикалык өсүштүн темпин калыбына келтирүү орто мөөнөттүү мезгилде мигранттардын акча которууларынын агымынын өсүшүнө алып келет, алар калктын кирешесинин көбөйүшүнө таасирин тийгизет жана кыймылсыз мүлк, финансылык ортомчулук, билим берүү ж.б. чөйрөсүндөгү кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмүнүн өсүшүнө таасирин тийгизет.

Тышкы экономикалык иш-аракет Кыргыз Республикасында өндүрүлгөн товарларды дүйнөлүк рынокто жылдырууну камсыз кылууга багытталат. Дүйнөлүк рынокторго кирүүнүн маанилүү аспектеринин бири эркин соода жана инвестициялар боюнча ар кандай аймактык жана региондор аралык макулдашууларга катышуу болуп саналат, ошондуктан өлкөнүн соода-экономикалык кызыкчылыктарын илгерилетүү үчүн экономикалык дипломатиянын

куралдары аркылуу чет өлкөлүк өкүлчүлүктөрдүн ишин активдештирүү боюнча тиешелүү иштер жүргүзүлөт.

Дүйнөлүк чарбалык байланыштарга активдүү катышуу туруктуу жана болжолдуу соода саясаты бар мамлекет катары статустун жогорулашына өбөлгө түзөт, ал ишкердик чөйрөгө да, товар өндүрүүчүлөрдүн инвестициялык ишине да оң таасирин тийгизет.

Ата мекендик товарларды ички, ошондой эле тышкы рыноктордо илгерилетүү боюнча жарнамалык кампания камсыз кылынат.

Республикада бирдиктүү маркетинг тармагын түзүү үчүн бардык күч-аракеттер жумшалат. Жаңы түзүлгөн “Кыргыз экспорт” экспорттун өнүктүрүү жана илгерилетүү боюнча борбордун иши активдештирилет, ал потенциалдуу сатуу рыноктору, рыноктук конъюнктура жөнүндө маалымат берип, маркетинг жаатында өндүрүштүн менеджерлерин тийиштүү окутууну камсыз кылат ж.б. у. с. сооданын жана ишкерлер арасында бизнес жүргүзүүнүн электрондук принциптерин киргизүү боюнча иштер улантылат.

ДСУга мүчө болгон Кытайдын ири рыногунун жанында болушу ата мекендик товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорттун өнүктүрүүдө олуттуу келечекти убада кылат. Ушуга байланыштуу Кыргыз Республикасы Азиянын ачылган чоң рыногун натыйжалуу пайдаланат.

Экономикалык өсүштү аныктоочу факторлордун бири катары экспортко жагымдуу шарттарды түзүү максатында туруктуу төлөм системасы менен альтернативалуу соода өнөктөштөрдү издөө үчүн ДСУга мүчөлүк кеңири пайдаланылат. Тышкы экономикалык иш-Препференциалардын жалпы системасына ылайык кошумча соода преференцияларын активдүү пайдаланууга, тышкы рынокко жеткиликтүүлүктүн алдын ала болушун камсыз кылууга, соода дискриминациясын четтетүүгө, ата мекендик товар өндүрүүчүлөрдүн кызыкчылыктарын коргоо үчүн эл аралык укуктук базага ээ болууга, коңшу мамлекеттердин аймагы аркылуу кыргыз товарларын тоскоолдуксуз транзиттөө маселесин чечүүгө багытталат.

2025–2028-жылдар мезгилинде тышкы соода жүгүртүүнүн өсүшү жыл сайын орточо 4,5 %га болжолдонууда жана 2028-жылы 15 900 млн АКШ долл. өлчөмүнө жетет. 2025–2028-жылдарда товарлардын экспорттунун көлөмүнүн номиналдык өсүшү орточо 3,4 %га, ал эми импорт 4,8 %га болжолдонууда.

2025–2028-жылдарда социалдык өнүктүрүү саясаты мамлекеттин кепилденген социалдык милдеттенмелерин толук көлөмдө аткарууга, калктын жашоо деңгээлин жогорулатууга жана мамлекеттин реалдуу мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен жарандардын социалдык жактан корголбогон категорияларынын абалын жакшыртууга топтолот.

Калкты социалдык коргоо чөйрөсүндө орто мөөнөттүү келечекте жарандардын кыйла аялуу категорияларына даректүү социалдык

жардам көрсөтүү, эмгекке жарамдуу калктын экономикалык активдүүлүгүнө дем берүү жана оор турмуштук кырдаалдан чыгууга көмөк көрсөтүү боюнча иштер улантылат.

Пенсиялык системанын финансылык туруктуулугун камсыз кылуу жана мамлекеттик социалдык камсыздандыруу системасын өркүндөтүү жолу менен пенсияларды жогорулатуу боюнча чаралар ишке ашырылат, ал пенсиялык системадагы камсыздандыруу принциптерин андан ары жакшыртуу үчүн пенсиялык камсыздоону реформалоого жана пенсионерлердин ар кандай курактык топторунун керектөөлөрүн эске алуу менен пенсиялык системанын камсыздандыруу курамын модернизациялоого багытталат.

Болжолдонгон макроэкономикалык параметрлерден улам 2025-2028-жылдарда социалдык көрсөткүчтөр төмөнкүдөй түрдө түзүлөт:

- 2025-2028-жылдарда калктын акчалай кирешелеринин номиналдык өсүшү орточо 9,3 % деңгээлинде болжолдонууда. Акчалай кирешелердин түзүмүндө эмгек акынын өсүшү орточо 9,2 %ды түзөт;
- калктын жан башына ИДПнин көлөмүнүн өсүшү орточо 2025-2028-жылдарда 15,2 % деңгээлинде бааланат;
- жашоо минимумунун өлчөмүн 2024-жылы 8 674,9 сомдон 2028-жылга чейин 10 900,8 сомго чейин көбөйтүү болжолдонууда. Эмгекке жарамдуу курактагы бойго жеткен калктын жашоо минимумуна карата орточо айлык эмгек акынын катышынын коэффициенти 2028-жылга карата 3,9 деңгээлинде күтүлүүдө;
- пенсиянын номиналдык өлчөмүн 2024-жылга салыштырмалуу 17,0 %га көбөйтүү болжолдонууда жана 2028-жылы 9 887,7 сомду түзөт. Жакырчылыктын деңгээли 2028-жылга карата 23,8 %га чейин төмөндөйт.

Корутунду

2023–2028-жылдарга болжол жогорку белгисиздиктин шарттарында түзүлгөн, ал эми экономикалык өнүгүү көпчүлүк учурда пайда болгон тынкы факторлорго көз каранды болот. Кырдаал өзгөргөн учурда болжол кайрадан каралып, көрсөткүчтөр жаңы реалдуулукка ылайыкташтырылат.

2023–2028-жылдарга жылына орточо 5,0 %га экономикалык өсүш болжолдонууда, ал программалык документтерде аныкталган максаттуу багыттарга туура келет.

Экономикалык саясаттын негизги артыкчылыктары жарандардын жашоо сапатын жогорулатуу жана мамлекеттик милдеттенмелерди толук көлөмдө аткаруу, экономикалык өсүштүн оң деңгээлин кармап туруу болуп саналат.

2018-2040-жылдарга Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн Улуттук стратегиясын ишке ашыруу үчүн Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин ар жылдык деталдуу иш-аракеттер Планы иштелип чыгат, алар өлкөнүн экономикалык өсүшүн, финансылык туруктуулугун камсыз кылууга, ошондой эле экономикалык ишти жүргүзүү, бюджеттин киреше бөлүгүн көбөйтүү, баалардын туруктуулугун, жашоо-турмушту камсыз кылуу системасынын туруктуулугун камсыз кылуу, бардык социалдык милдеттенмелерди аткаруу жана стратегиялык багыттарга жана артыкчылыктарга жетишүү үчүн жагымдуу шарттарды түзүү боюнча чаралардын комплексин жүргүзүүгө багытталат.

Министрлер Кабинети тарабынан зарыл болгон учурда дүйнөлүк конъюнктуранын начарлашына байланыштуу терс процесстердин экономикага мүмкүн болуучу шок таасирин азайтууга багытталган чаралардын системасы иштелип чыгат.

Кыргыз Республикасын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн болжолдорунун көрсөткүчтөрүнүн тизмеси социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн ушул болжолунун 1-14-тиркемелеринде аныкталган.

Кыскартуулардын тизмеси:

АӨБ	-	Азия өнүктүрүү банкы
АКТ		Араб координациялоо тобу
ДБ	-	Дүйнөлүк банк
ИДП	-	ички дүң продукт
ДКН	-	дүң кошумча нарк
ДСУ	-	Дүйнөлүк соода уюму
ГЭС		Гидроэлектр станция
КММ	-	Күйүүчү- майлоочу материалдар
МЖӨ	-	мамлекеттик-жеке өнөктөштүк
ЕАӨБ	-	Евразия өнүктүрүү банкы
ЕАЭБ	-	Евразия экономикалык бирлиги
ЕРӨБ	-	Европа реконструкциялоо жана өнүктүрүү банкы
ЕИБ	-	Европа инвестициялык банкы
ЕС	-	Европа союзу
ЖАК	-	жабык акционердик коом
ИОБ	-	Ислам өнүктүрүү банкы
КБИ		керектөө баалар индекси
кВт с.		киловатт-саат
КНР	-	Кытай Эл Республикасы
АЭӨКФ	-	Араб экономикалык өнүгүүсүнүн Кувейт фонду
ЭВФ	-	Эл аралык валюта фонду
ЭЭУ		Эл аралык эмгек уюму
МИЗ	-	мунай иштетүүчү завод
ААК	-	ачык акционердик коом
БУУ	-	Бириккен Улуттар Уюму
ОПЕК	-	мунайдын экспортер өлкөлөрүнүн уюму
ЖЧК	-	коопкерчилиги чектелген коом
СМЗ		орточо айлык эмгек акы
СӨФ	-	Сауд өнүктүрүү фонду
АКШ	-	Америка Кошмо Штаттары
ББ ТР		Бажы биримдигинин техникалык регламенти
РФ		Россия Федерациясы
ФАО	-	БУУдун азык-түлүк жана айыл чарба уюму
ФРС	-	Федералдык резервдик система
БАРЭК	-	Борбордук Азия региондук экономикалык кызматташуу программасы
COVID-19	-	Sarona Virus Disease 2019-2019-жылдын коронавирус инфекциясы
SWIFT	-	маалыматтарды берүүнү жана төлөмдөрдү жүргүзүүнүн эл аралык банктар аралык системасы
ЛСА	-	Япония эл аралык кызматташуу агенттиги
ТКТБ		транспорт каражаттарынын тибин бекитүү

2024-2028-жылдарга Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн негизги социалдык-
экономикалык көрсөткүчтөрү

Аталышы	Өлчөө бирдиги	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
		алдын ала аны жууздан	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
I. ИДНын өстүрүү								
Номиналдуу ИДП	млн сом	919 444,6	1 078 655,3	1 258 743,8	1 464 343,8	1 703 809,8	2 035 778,3	2 337 453,2
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	%	107,0	104,5	105,0	104,7	104,3	106,5	104,9
Дефлятор, мурдагы жылга карата % менен	%	116,1	112,3	111,1	111,1	111,6	112,2	109,4
Кошумча нарк								
Өнөр жай	млн сом	152 925,6	164 341,9	178 336,1	192 617,3	203 841,9	248 217,0	256 803,8
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	%	112,2	103,2	103,9	103,5	101,7	115,9	102,6
Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук	млн сом	111 440,7	124 925,6	137 815,8	152 129,0	165 426,2	181 069,2	197 110,0
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	%	107,3	103,0	102,5	102,5	102,7	102,8	102,9
Курулуш	млн сом	68 103,0	79 582,2	91 009,5	102 998,6	116 797,2	131 920,7	149 446,9

Приложение 1
к Прогнозу социально-экономического
развития Кыргызской Республики
на 2024–2028 годы

Основные социально-экономические показатели развития
Кыргызской Республики на 2024–2028 годы

Наименование	Единица изме- рения	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
		предв. факт.	ожд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
I. Производство ВВП								
Номинальный ВВП	млн сомов	919 444,6	1 078 655,3	1 258 743,8	1 464 343,8	1 703 809,8	2 035 778,3	2 337 453,2
Темп реального роста, в % к предыдущему году	%	107,0	104,5	105,0	104,7	104,3	106,5	104,9
Дефлятор, в % к предыдущему году	%	116,1	112,3	111,1	111,1	111,6	112,2	109,4
Добавленная стоимость								
Промышленность	млн сомов	152 925,6	164 341,9	178 336,1	192 617,3	203 841,9	248 217,0	256 803,8
Темп реального роста, в % к предыдущему году	%	112,2	103,2	103,9	103,5	101,7	115,9	102,6
Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство	млн сомов	111 440,7	124 925,6	137 815,8	152 129,0	165 426,2	181 069,2	197 110,0
Темп реального роста, в % к предыдущему году	%	107,3	103,0	102,5	102,5	102,7	102,8	102,9
Строительство	млн сомов	68 103,0	79 582,2	91 009,5	102 998,6	116 797,2	131 920,7	149 446,9

Аталышы	Өлчөө бирлиги	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
		алдын ала иш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	%	108,0	107,9	108,5	108,3	108,1	108,5	108,2
Кызматтарды көрсөтүү чөйрөсү	млн сом	451 364,2	532 955,5	619 519,6	719 366,1	827 613,7	951 773,0	1 098 388,1
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	%	104,8	104,7	105,1	105,1	104,9	105,3	105,7
Продуктуларга жана импортко таап салык	млн сом	135 611,1	176 849,9	232 062,8	297 232,9	390 130,9	522 798,3	635 704,4
Маалымкат:								
ИДП алтында ээлик албаганда	млн сом	854 723,6	1 015 471,3	1 189 252,5	1 392 901,5	1 631 806,0	1 939 152,2	2 244 497,0
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	%	105,8	105,1	104,8	104,9	104,6	105,4	105,2
Дефлятор, мурдагы жылга карата % менен	%	117,8	113,0	111,7	111,6	112,0	112,7	110,0
Кумтөр кенин иштетүү боюнча ишканаларды ээлик албаганда ИДП	млн сом	863 783,2	1 032 933,8	1 210 089,2	1 414 778,8	1 656 261,6	1 964 249,1	2 272 439,0
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен ¹	%	105,9	106,0	105,0	104,9	104,7	105,3	105,4
Дефлятор, мурдагы жылга карата % менен ¹	%	118,4	112,8	111,5	111,5	111,9	112,6	109,8
II. ИДПны пайдалануу¹								
Акыркы керектөө	млн сом	1 074 545,8	1 252 747,2	1 439 537,5	1 661 189,6	1 938 466,0	2 289 628,0	2 617 403,7

¹ 2022-жылга Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигинин баалоосу

2

Наименование	Единица измерения	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
		предв. факт.	ожд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Темп реального роста, в % к предыдущему году	%	108,0	107,9	108,5	108,3	108,1	108,5	108,2
Сфера услуг	млн сомов	451 364,2	532 955,5	619 519,6	719 366,1	827 613,7	951 773,0	1 098 388,1
Темп реального роста, в % к предыдущему году	%	104,8	104,7	105,1	105,1	104,9	105,3	105,7
Чистые налоги на продукты и импорт	млн сомов	135 611,1	176 849,9	232 062,8	297 232,9	390 130,9	522 798,3	635 704,4
Справка:								
ВВП без учета золота	млн сомов	854 723,6	1 015 471,3	1 189 252,5	1 392 901,5	1 631 806,0	1 939 152,2	2 244 497,0
Темп реального роста, в % к предыдущему году	%	105,8	105,1	104,8	104,9	104,6	105,4	105,2
Дефлятор, в % к предыдущему году	%	117,8	113,0	111,7	111,6	112,0	112,7	110,0
ВВП, без учета предприятий по разработке месторождения Кумгюр	млн сомов	863 783,2	1 032 933,8	1 210 089,2	1 414 778,8	1 656 261,6	1 964 249,1	2 272 439,0
Темп реального роста, в % к предыдущему году ¹	%	105,9	106,0	105,0	104,9	104,7	105,3	105,4
Дефлятор, в % к предыдущему году ¹	%	118,4	112,8	111,5	111,5	111,9	112,6	109,8
II. Использование ВВП¹								
Конечное потребление	млн сомов	1 074 545,8	1 252 747,2	1 439 537,5	1 661 189,6	1 938 466,0	2 289 628,0	2 617 403,7
В том числе:								
Частное потребление	млн сомов	877 487,6	1 032 783,8	1 198 136,4	1 388 304,5	1 619 305,0	1 927 626,0	2 215 919,3

¹ Оценка Министрства экономики и коммерции Кыргызской Республики за 2022 год

2

Атылыны	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Дефлятор, мурдагы жылга карата % менен	107,0	106,9	105,7	106,1	105,2	105,8	103,1
Өнөр жай, Куметер кенни иштетүү боюнча ишканаларды эсенке албастан, млн сом	253 658,7	316 419,6	346 374,3	383 473,8	421 200,1	470 157,0	514 607,1
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	104,6	117,7	104,2	105,0	104,9	106,1	107,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	113,6	106,0	105,0	105,4	104,8	105,3	102,3
Курулуш, млн сом	175 749,8	205 373,7	234 863,3	265 803,0	301 412,3	340 440,7	385 669,6
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	105,1	107,9	108,5	108,3	108,1	108,5	108,2
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	119,1	108,3	105,4	104,5	104,9	104,1	104,7
Кызматтарды көрсөтүү чөйрөсү, млн сом	726 064,1	857 311,8	996 558,8	1 157 171,8	1 331 298,7	1 531 021,4	1 766 866,2
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	105,3	104,9	105,2	105,2	105,0	105,4	105,8
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	118,9	112,6	110,5	110,3	109,6	109,1	109,1
Анын ичинде:							
Дүң жана чекеле соода; автомобилдерди жана мотоциклдерди оңдоо, млн сом	252 237,7	313 418,6	380 101,1	461 169,5	545 989,2	646 571,4	765 768,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	107,6	107,1	108,2	108,1	106,7	107,3	107,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	115,8	116,0	112,1	112,2	111,0	110,3	110,2
Транспорттук иш жана жүктөрлү сактоо, млн сом	65 765,5	75 083,8	84 356,7	94 955,2	107 190,2	122 722,1	141 817,6

3

Наименование	Единица измерения	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
		предв. факт.	оценка	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Темп реального роста, в % к предыдущему году	%	121,6	106,9	105,5	104,7	105,1	106,7	105,8
Индекс цен, в % к предыдущему году	%	114,8	110,1	110,0	110,6	111,0	111,6	108,7
Государственное потребление	млн сомон	197 058,2	219 963,5	241 401,1	272 885,1	319 161,0	362 002,0	401 484,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	%	101,3	101,2	100,5	100,8	101,0	101,0	101,1
Индекс цен, в % к предыдущему году	%	151,6	110,3	109,2	112,1	115,8	112,3	109,7
Валовые инвестиции ²	млн сомон	403 473,2	451 607,6	505 030,0	577 076,7	637 184,6	708 307,8	784 887,2
Темп реального роста, в % к предыдущему году	%	180,0	105,0	106,1	109,3	105,3	106,4	105,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	%	108,7	106,6	105,4	104,5	104,9	104,5	105,0
В том числе:								
Государственные инвестиции	млн сомон	39 030,4	48 359,3	54 772,4	36 374,9	42 576,6	37 928,7	43 618,0
Из них: проекты государственных инвестиций	млн сомон	37 778,9	45 941,3	52 033,8	34 556,1	40 447,7	36 032,2	41 437,1
Частные инвестиции	млн сомон	364 442,8	403 248,3	450 257,7	540 701,9	594 608,0	670 379,2	741 269,2
Чистый экспорт товаров и услуг	млн сомон	-558 574,5	-625 699,5	-685 823,8	-773 922,5	-871 840,8	-962 157,6	-1 064 837,7
В том числе:								
Экспорт товаров и услуг	млн сомон	319 424,1	375 238,4	434 541,0	489 562,2	574 438,6	667 379,8	752 213,8

²По методике Международного валютного фонда

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нши жүзүлүш	күтүлүүшү	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга караганда % менен	110,4	106,7	105,0	105,2	105,5	107,0	108,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга караганда % менен	107,2	107,0	107,0	107,0	107,0	107,0	107,0
Мейманканалар жана ресторандар, млн сом	32 675,1	46 660,0	56 878,6	68 926,6	82 601,7	97 222,1	114 430,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга караганда % менен	123,4	120,0	106,0	106,3	107,0	107,0	107,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга караганда % менен	116,4	119,0	115,0	114,0	112,0	110,0	110,0
Маалымат жана байланыш, млн сом	35 035,6	37 332,3	39 990,4	42 631,7	44 694,3	47 411,7	50 391,0
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга караганда % менен	105,7	105,2	104,0	103,5	103,8	104,0	104,2
Баалардын индекси, мурдагы жылга караганда % менен	101,5	101,3	103,0	103,0	101,0	102,0	102,0

4

Наименование	Единица измерения	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
		предв. факт.	оценка	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Темп реального роста, в % к предыдущему году	%	102,1	104,7	105,3	102,7	105,9	106,1	103,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	%	112,0	112,2	110,0	109,7	110,8	109,5	108,9
Импорт товаров и услуг	млн сомов	877 998,6	1 000 937,9	1 120 364,8	1 263 484,7	1 446 279,4	1 629 537,4	1 817 051,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	%	151,0	106,5	105,1	105,2	105,5	105,3	104,8
Индекс цен, в % к предыдущему году	%	115,7	107,0	106,5	107,2	108,5	107,0	106,4
III. Социальные показатели								
ВВП на душу населения	тыс. сомов	143,9	169,3	195,0	224,0	257,1	303,1	343,2
ВВП на душу населения	долл. США	1 711,0	1 921,2	2 155,1	2 445,2	2 750,1	3 180,3	3 531,2
Уровень бедности ³	%	26,2	25,9	25,3	25,1	24,6	24,1	23,8
Денежные доходы населения ³	млн сомов	630 061,1	713 229,1	794 537,2	886 703,6	969 167,0	1 051 546,2	1 133 566,8
Темп реального роста, в % к предыдущему году	%	102,1	101,4	102,9	101,5	103,8	104,0	103,6
Прожиточный минимум	сомов в месяц	7 178,3	8 016,0	8 674,9	9 536,9	10 046,0	10 479,0	10 900,8
Прожиточный минимум для взрослого населения трудоспособного возраста	сомов в месяц	8 025,2	8 961,7	9 698,4	10 662,0	11 231,1	11 715,2	12 186,9
Прожиточный минимум для взрослого населения пенсионного возраста	сомов в месяц	6 395,2	7 141,5	7 728,6	8 496,5	8 950,0	9 335,8	9 711,6

³Оценка Министерства экономики и финансов Кыргызской Республики за 2022 год

4

Наименование	Единица измерения	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
		предв. факт.	ожида.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Среднегодовая численность наличного населения	тыс. чел.	6 300,5	6 373,0	6 453,9	6 537,8	6 626,1	6 716,8	6 810,2
Среднемесячная заработная плата	сомов	26 620,0	30 174,5	33 582,9	37 567,5	40 830,2	44 173,3	47 695,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	%	115,7	101,5	102,8	101,8	103,2	103,7	103,8
В % к прогнозному минимуму для трудоспособного населения	%	331,7	336,7	346,3	352,3	363,5	377,1	391,4
Среднемесячный размер пенсий ⁶	сомов	7 782,0	8 127,0	8 452,0	8 790,1	9 141,7	9 507,4	9 887,7
Темп реального роста, в % к предыдущему году	%	110,9	93,6	96,1	94,6	102,0	96,5	
В % к прогнозному минимуму пенсионера	%	121,6	113,8	109,4	103,5	105,5	101,8	101,8
Индекс потребительских цен								
К декабрю предыдущего года	%	114,7	110,1	109,5	106,9	105,1	104,0	104,2
К соответствующему периоду предыдущего года	%	113,9	111,7	108,2	109,9	105,3	104,3	104,0
IV. Трудовые ресурсы⁵								

⁵ Данные Социального фонда Кыргызской Республики при Кабинете Министров Кыргызской Республики (предварительные)

⁶ Оценка Министерства экономики и коммерции Кыргызской Республики за 2022 год

5

Наименование	Единица измерения	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
		предв. факт.	ожида.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Численность экономически активного населения	тыс. чел.	2 736,8	2 788,8	2 839,0	2 887,2	2 935,7	2 984,2	3 033,1
Темп роста	%	102,1	101,9	101,8	101,7	101,7	101,7	101,6
Численность занятого населения	тыс. чел.	2 593,7	2 643,0	2 690,0	2 739,5	2 786,1	2 833,2	2 880,2
Темп роста	%	102,2	101,9	101,8	101,8	101,7	101,7	101,7
В том числе по отраслям:								
Промышленность	тыс. чел.	373,0	380,7	388,4	396,1	403,4	410,3	417,4
Сельское хозяйство	тыс. чел.	475,5	484,0	492,6	501,7	510,2	518,8	527,4
Строительство	тыс. чел.	321,1	327,7	334,3	340,5	346,3	352,1	358,0
Услуги	тыс. чел.	1 424,1	1 450,6	1 474,7	1 501,3	1 526,2	1 552,0	1 577,5
Численность безработных (общая)	тыс. чел.	143,1	145,8	148,9	147,7	149,6	151,0	152,9
Уровень общей безработицы	%	5,2	5,2	5,2	5,1	5,1	5,1	5,0
Производительность труда ¹	%	104,7	102,5	103,1	102,8	102,5	104,7	103,2

6

2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасынын ИДШын өндүрүү жана акыркы пайдалануу түзүмү

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдың ала ны жүзүндө	күтүлүү	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Улуттук эсептер (ИДШдан %)							
I. ИДШын өндүрүү							
Айыл чарба, токой чарбасы жана балык уулоочулук	12,1	11,6	10,9	10,4	9,7	8,9	8,4
Өнөр жай	16,7	15,2	14,2	13,2	12,0	12,2	11,0
Маалымат:							
Өнөр жай, алгачкы эсепке албаганда	10,3	9,4	8,6	8,3	7,7	7,4	7,0
Өнөр жай, Кумтор кенин аштатуу боюнча ишканалардын эсепке албаганда	11,3	10,6	11,0	10,3	9,8	9,2	8,7
Курулуш	7,4	7,4	7,2	7,0	6,9	6,5	6,4
Кызматтардын көрсөтүү чөйрөсү	49,1	49,4	49,2	49,1	48,6	46,8	47,0
Продуктуларга жана импортко тааа салык	14,7	16,4	18,4	20,3	22,9	25,7	27,2
II. ИДШын пайдалануу¹							
Керектөө	116,9	116,1	114,4	113,4	113,8	112,5	112,0
Жеке	95,4	95,7	95,2	94,8	95,0	94,7	94,8
Мамлекеттик	21,4	20,4	19,2	18,6	18,7	17,8	17,2

¹ 2022-жылы, 2023-2028-жылдарга Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигинин бөлүмү

Приложение 2
к Прогнозу социально-экономического
развития Кыргызской Республики
на 2024–2028 годы

Структура производства и конечного использования ВВП
Кыргызской Республики на 2024–2028 годы

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предп. факт.	оценка	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Национальные счета (% от ВВП)							
I. Производство ВВП							
Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство	12,1	11,6	10,9	10,4	9,7	8,9	8,4
Промышленность	16,7	15,2	14,2	13,2	12,0	12,2	11,0
Справка:							
Промышленность без учета золота	10,3	9,4	8,6	8,3	7,7	7,4	7,0
Промышленность без учета предприятий по разработке месторождения Кумтор	11,3	10,6	11,0	10,3	9,8	9,2	8,7
Строительство	7,4	7,4	7,2	7,0	6,9	6,5	6,4
Сфера услуг	49,1	49,4	49,2	49,1	48,6	46,8	47,0
Чистые налоги на продукты и импорт	14,7	16,4	18,4	20,3	22,9	25,7	27,2
II. Использование ВВП¹							
Потребление	116,9	116,1	114,4	113,4	113,8	112,5	112,0
Частное	95,4	95,7	95,2	94,8	95,0	94,7	94,8
Государственное	21,4	20,4	19,2	18,6	18,7	17,8	17,2

¹ Оценка Министерства экономики и коммерции Кыргызской Республики за 2022 год, на 2023–2028 годы

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алын ала ны жүзүндө	күтүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Дун инвестициялар	43,9	41,9	40,1	39,4	37,4	34,8	33,6
Мамлекеттик инвестициялар	4,2	4,5	4,4	2,5	2,5	1,9	1,9
Алардын ичинен: мамлекеттик инвестициялар долбоорлору	4,1	4,3	4,1	2,4	2,4	1,8	1,8
Жеке инвестициялар	39,6	37,4	35,8	36,9	34,9	32,9	31,7
Товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн таза экспорту	-60,8	-58,0	-54,5	-52,9	-51,2	-47,3	-45,6
Товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту	34,7	34,8	34,5	33,4	33,7	32,8	32,2
Товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн импорту	95,5	92,8	89,0	86,3	84,9	80,0	77,7

Эл аралык валюта фондунун методикасы боюнча

2

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предв. факт.	ожд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Валовые инвестиции	43,9	41,9	40,1	39,4	37,4	34,8	33,6
Государственные инвестиции	4,2	4,5	4,4	2,5	2,5	1,9	1,9
Из них: проекты государственных инвестиций	4,1	4,3	4,1	2,4	2,4	1,8	1,8
Частные инвестиции	39,6	37,4	35,8	36,9	34,9	32,9	31,7
Чистый экспорт товаров и услуг	-60,8	-58,0	-54,5	-52,9	-51,2	-47,3	-45,6
Экспорт товаров и услуг	34,7	34,8	34,5	33,4	33,7	32,8	32,2
Импорт товаров и услуг	95,5	92,8	89,0	86,3	84,9	80,0	77,7

По методике Международного валютного фонда

2

2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасынын ИДПны түзүүчү тармактарындагы
дүң продукция жана өсүү темптери

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Айыл чарба, токой чарбасы жана балык уулоочулук, млн сом	354 680,8	397 599,1	438 624,4	484 178,8	526 499,6	576 286,4	627 339,5
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	107,3	103,0	102,5	102,5	102,7	102,8	102,9
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	101,9	108,8	107,6	107,7	105,9	106,4	105,8
Өнөр жай ¹ , млн сом	427 836,8	459 776,1	498 927,3	538 881,4	570 284,2	694 431,7	718 454,6
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	113,2	102,8	104,2	103,5	101,6	116,7	102,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	102,7	104,5	104,1	104,4	104,1	104,3	101,0
Өнөр жай ² , млн сом	425 945,9	456 734,0	493 833,7	532 200,0	560 964,4	682 768,3	704 375,8
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	111,4	102,6	103,9	103,3	101,3	116,6	102,2
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	107,6	104,5	104,0	104,3	104,0	104,3	100,9
Анын ичинде:							

¹Сатып алынуучу электр энергиясын эсепке албаганда, иштетиле алма майын сатып кайра иштетүүнүн наркын эсептөө менен.

²Иштетиле алма майын сатып кайра иштетүүнүн наркын эсепке албастан, бирок сатып алынуучу электр энергиясын эсепке алуу менен.

Приложение 3
к Прогнозу социально-экономического
развития Кыргызской Республики
на 2024–2028 годы

Валовая продукция и темпы роста в отраслях
Кыргызской Республики, формирующих ВВП, на 2024–2028 годы

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предв. факт.	ожд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство, млн сомов	354 680,8	397 599,1	438 624,4	484 178,8	526 499,6	576 286,4	627 339,5
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	107,3	103,0	102,5	102,5	102,7	102,8	102,9
Индекс цен, в % к предыдущему году	101,9	108,8	107,6	107,7	105,9	106,4	105,8
Промышленность ¹ , млн сомов	427 836,8	459 776,1	498 927,3	538 881,4	570 284,2	694 431,7	718 454,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	113,2	102,8	104,2	103,5	101,6	116,7	102,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	102,7	104,5	104,1	104,4	104,1	104,3	101,0
Промышленность ² , млн сомов	425 945,9	456 734,0	493 833,7	532 200,0	560 964,4	682 768,3	704 375,8
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	111,4	102,6	103,9	103,3	101,3	116,6	102,2
Индекс цен, в % к предыдущему году	107,6	104,5	104,0	104,3	104,0	104,3	100,9

¹С учетом стоимости переработки дровянского сырья, без учета покупки электроэнергии.

²Без учета стоимости переработки дровянского сырья, но с учетом покупки электроэнергии.

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жуууло	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Пайдалуу кендердин казуу, млн сом	46 941,5	56 065,2	60 159,2	67 266,3	71 242,9	78 574,0	84 757,9
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	108,2	110,5	103,2	106,1	102,1	103,9	106,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	99,2	108,1	104,0	105,4	103,7	106,1	101,3
Иштетүү өндүрүшү, млн сом	347 077,1	346 914,0	378 838,6	404 510,0	423 876,2	531 175,4	540 611,6
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	116,4	101,3	105,1	102,8	100,9	120,9	101,4
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	102,3	103,5	103,9	103,8	103,8	103,7	100,4
Электр энергиясы, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу), млн сом	29 914,2	49 603,3	50 367,0	55 579,1	60 712,8	67 458,7	73 111,6
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	91,7	104,2	96,7	103,5	103,3	103,2	103,3
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	115,6	107,4	105,0	106,6	105,7	107,6	104,9
Суу менен камсыздоо, тизалоо, калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу, млн сом	3 904,0	4 151,5	4 468,9	4 844,5	5 132,5	5 560,2	5 894,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	91,3	104,1	103,4	103,7	103,7	103,7	103,7
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	94,1	102,1	104,1	104,6	102,2	104,5	102,2
Маалымат:							
Өнөр жай, алтынды жепке албаганда, млн. сом	230 634,3	267 256,7	287 189,8	321 199,4	350 891,3	400 015,5	435 220,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	104,4	108,4	101,7	105,4	103,8	107,8	105,5

2

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предв. факт.	ожыд	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
В том числе:							
Добыча полезных ископаемых, млн сомов	46 941,5	56 065,2	60 159,2	67 266,3	71 242,9	78 574,0	84 757,9
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	108,2	110,5	103,2	106,1	102,1	103,9	106,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	99,2	108,1	104,0	105,4	103,7	106,1	101,3
Обрабатывающие производства, млн сомов	347 077,1	346 914,0	378 838,6	404 510,0	423 876,2	531 175,4	540 611,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	116,4	101,3	105,1	102,8	100,9	120,9	101,4
Индекс цен, в % к предыдущему году	102,3	103,5	103,9	103,8	103,8	103,7	100,4
Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом, млн сомов	29 914,2	49 603,3	50 367,0	55 579,1	60 712,8	67 458,7	73 111,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	91,7	104,2	96,7	103,5	103,3	103,2	103,3
Индекс цен, в % к предыдущему году	115,6	107,4	105,0	106,6	105,7	107,6	104,9
Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья, млн сомов	3 904,0	4 151,5	4 468,9	4 844,5	5 132,5	5 560,2	5 894,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	91,3	104,1	103,4	103,7	103,7	103,7	103,7
Индекс цен, в % к предыдущему году	94,1	102,1	104,1	104,6	102,2	104,5	102,2
Справка:							

2

Аталышы	Өлчөө бирдиги	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
		алдын ала иш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Анын ичинде:								
Жеке керектөө	млн сом	877 487,6	1 032 783,8	1 198 136,4	1 388 304,5	1 619 305,0	1 927 626,0	2 215 919,3
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	%	121,6	106,9	105,5	104,7	105,1	106,7	105,8
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	%	114,8	110,1	110,0	110,6	111,0	111,6	108,7
Мамлекеттик керектөө	млн сом	197 058,2	219 963,5	241 401,1	272 885,1	319 161,0	362 002,0	401 484,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	%	101,3	101,2	100,5	100,8	101,0	101,0	101,1
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	%	151,6	110,3	109,2	112,1	115,8	112,3	109,7
Дун инвестициялар ³	млн сом	403 473,2	451 607,6	505 030,0	577 076,7	637 184,6	708 307,8	784 887,2
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	%	180,0	105,0	106,1	109,3	105,3	106,4	105,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	%	108,7	106,6	105,4	104,5	104,9	104,5	105,0
Анын ичинде:								
Мамлекеттик инвестициялар	млн сом	39 030,4	48 359,3	54 772,4	36 374,9	42 576,6	37 928,7	43 618,0
Алардын ичинен:								
мамлекеттик инвестициялар долбоорлору	млн сом	37 778,9	45 941,3	52 033,8	34 556,1	40 447,7	36 032,2	41 437,1

³ Эп кризис калың фондунун мөлчөмөсү боюнча

3

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год	
	вред. факт.	ожи.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	
Промышленность без учета золота, млн сомов	230 634,3	267 256,7	287 189,8	321 199,4	350 891,3	400 015,5	435 220,5	
Темп реального роста, в % к предыдущему году	104,4	108,4	101,7	105,4	103,8	107,8	105,5	
Дефлятор, в % к предыдущему году	107,0	106,9	105,7	106,1	105,2	105,8	103,1	
Промышленность без учета предприятий по разработке месторождений Кумтор, млн сомов	253 658,7	316 419,6	346 374,3	383 473,8	421 200,1	470 157,0	514 607,1	
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	104,6	117,7	104,2	105,0	104,9	106,1	107,0	
Индекс цен, в % к предыдущему году	113,6	106,0	105,0	105,4	104,8	105,3	102,3	
Строительство, млн сомов	175 749,8	205 373,7	234 863,3	265 803,0	301 412,3	340 440,7	385 669,6	
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,1	107,9	108,5	108,3	108,1	108,5	108,2	
Индекс цен, в % к предыдущему году	119,1	108,3	105,4	104,5	104,9	104,1	104,7	
Сфера услуг, млн сомов	726 064,1	857 311,8	996 558,8	1 157 171,8	1 331 298,7	1 531 021,4	1 766 866,2	
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,3	104,9	105,2	105,2	105,0	105,4	105,8	
Индекс цен, в % к предыдущему году	118,9	112,6	110,5	110,3	109,6	109,1	109,1	
В том числе:								
Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов, млн сомов	252 237,7	313 418,6	380 101,1	461 169,5	545 989,2	646 571,4	765 768,5	
Темп реального роста, в % к предыдущему году	107,6	107,1	108,2	108,1	106,7	107,3	107,5	
Индекс цен, в % к предыдущему году	115,8	116,0	112,1	112,2	111,0	110,3	110,2	

3

Аталышы	Өлчөө бирдиги	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
		ялпын эле ми жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Жеке инвестициялар	млн сом	364 442,8	403 248,3	450 257,7	540 701,9	594 608,0	670 379,2	741 269,2
Товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн таза экспорту	млн сом	-558 574,5	-625 699,5	-685 823,8	-773 922,5	-871 840,8	-962 157,6	-1 064 837,7
Алынганда:								
Товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн импорту	млн сом	319 424,1	375 238,4	434 541,0	489 562,2	574 438,6	667 379,8	752 213,8
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	%	102,1	104,7	105,3	102,7	105,9	106,1	103,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	%	112,0	112,2	110,0	109,7	110,8	109,5	108,9
Товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн импорту	млн сом	877 998,6	1 000 937,9	1 120 364,8	1 263 484,7	1 446 279,4	1 629 537,4	1 817 051,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	%	151,0	106,5	105,1	105,2	105,5	105,3	104,8
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	%	115,7	107,0	106,5	107,2	108,5	107,0	106,4
III. Социалдык көрсөткүчтөр								
Калктын жан башына ИДП	миң сом	143,9	169,3	195,0	224,0	257,1	303,1	343,2
Калктын жан башына ИДП	АКШ долл.	1 711,0	1 921,2	2 155,1	2 445,2	2 750,1	3 180,3	3 531,2
Келбечиликтин деңгээли ¹	%	26,2	25,9	25,5	25,1	24,6	24,1	23,8
Калктын акчалай кирешеси ²	млн сом	630 061,1	713 229,1	794 537,2	886 703,6	969 167,0	1 051 546,2	1 133 566,8

¹ 2022-жылга Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигинин баасы

4

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предв. факт.	ожкд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Транспортная деятельность и хранение грузов, млн сомов	65 765,5	75 083,8	84 356,7	94 955,2	107 190,2	122 722,1	141 817,6
Темп реального роста, в % к предыдущему году	110,4	105,7	105,0	105,2	105,5	107,0	108,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	107,2	107,0	107,0	107,0	107,0	107,0	107,0
Гостиницы и рестораны, млн сомов	32 675,1	46 660,0	56 878,6	68 926,6	82 601,7	97 222,1	114 430,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	123,4	120,0	106,0	106,3	107,0	107,0	107,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	116,4	119,0	115,0	114,0	112,0	110,0	110,0
Информация и связь, млн сомов	35 035,6	37 332,3	39 990,4	42 631,7	44 694,3	47 411,7	50 391,0
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,7	105,2	104,0	103,5	103,8	104,0	104,2
Индекс цен, в % к предыдущему году	101,5	101,3	103,0	103,0	101,0	102,0	102,0

Аталышы	Өлчөө бирдиги	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
		ялдын ала иш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	%	102,1	101,4	102,9	101,5	103,8	104,0	103,6
Жашоо минимуму	айына сом	7 178,3	8 016,0	8 674,9	9 536,9	10 046,0	10 479,0	10 900,8
Эмгекке жарамдуу улуу курактагы калк үчүн жашоо минимуму	айына сом	8 025,2	8 961,7	9 698,4	10 662,0	11 231,1	11 715,2	12 186,9
Пенсия жашындагы улуу курактагы калк үчүн жашоо минимуму	айына сом	6 395,2	7 141,5	7 728,6	8 496,5	8 950,0	9 335,8	9 711,6
Калктын жылдык орточо саны	миң адам	6 300,5	6 373,0	6 453,9	6 537,8	6 626,1	6 716,8	6 810,2
Орточо айлык эмгек акы	сом	26 620,0	30 174,5	33 582,9	37 567,5	40 830,2	44 173,3	47 695,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	%	115,7	101,5	102,8	101,8	103,2	103,7	103,8
Эмгекке жарамдуу калк үчүн жашоо минимумуна карата % менен	%	331,7	336,7	346,3	352,3	363,5	377,1	391,4
Пенсиянын орточо айлык өлчөмү ⁴	сом	7 782,0	8 127,0	8 452,0	8 790,1	9 141,7	9 507,4	9 887,7
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	%	110,9	93,6	96,1	94,6	102,0	96,5	
Пенсионердин жашоо минимумуна карата % менен	%	121,6	113,8	109,4	103,5	105,5	101,8	101,8

⁴ Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине каралуу Кыргыз Республикасынын Социалдык фондунун маалыматтары (айына ала)

5

Аталышы	Өлчөө бирдиги	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
		ялдын ала иш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Керектөө бааларынын индекси								
Өткөн жылдын декабрына карата	%	114,7	110,1	109,5	106,9	105,1	104,0	104,2
Өткөн жылдын тиешелүү мезгилине карата	%	113,9	111,7	108,2	109,9	105,3	104,3	104,0
IV. Эмгек ресурстары⁵								
Экономикалык активдүү калктын саны	миң адам	2 736,8	2 788,8	2 839,0	2 887,2	2 935,7	2 984,2	3 033,1
Өсүү темпи	%	102,1	101,9	101,8	101,7	101,7	101,7	101,6
Иштеген калктын саны	миң адам	2 593,7	2 643,0	2 690,0	2 739,5	2 786,1	2 833,2	2 880,2
Өсүү темпи	%	102,2	101,9	101,8	101,8	101,7	101,7	101,7
Алын ичинде тармактар боюнча:								
Өнөр жай	миң адам	373,0	380,7	388,4	396,1	403,4	410,3	417,4
Аймак чарба	миң адам	475,5	484,0	492,6	501,7	510,2	518,8	527,4
Курулуш	миң адам	321,1	327,7	334,3	340,5	346,3	352,1	358,0
Кызмат көрсөтүүдөр	миң адам	1 424,1	1 450,6	1 474,7	1 501,3	1 526,2	1 552,0	1 577,5
Жумушсуздардын саны (жалпы)	миң адам	143,1	145,8	148,9	147,7	149,6	151,0	152,9
Жалпы жумушсуздуктун деңгээли	%	5,2	5,2	5,2	5,1	5,1	5,1	5,0
Эмгек өндүрүмдүүлүгү ⁵	%	104,7	102,5	103,1	102,8	102,5	104,7	103,2

⁵ 2022-жылга Кыргыз Республикасынын Экономика жана өнөр жай министрлигинин Баалоо

2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасынын айыл чарбасын, токой чарбасын
жана балык уулоону өнүктүрүүнүн
болжолу

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	акдын ала ни жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Айыл чарба, токой чарбасы жана балык уулоочулук, млн сом	354 680,8	397 599,1	438 624,4	484 178,8	526 499,6	576 286,4	627 339,5
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	107,3	103,0	102,5	102,5	102,7	102,8	102,9
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	101,9	108,8	107,6	107,7	105,9	106,4	105,8
Өсүмдүк өстүрүү, млн сом	177 790,2	205 365,9	230 321,6	266 115,8	287 304,4	315 007,5	342 968,3
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	111,5	103,1	102,3	102,5	102,8	102,8	102,7
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	93,9	112,0	109,6	112,7	105,0	106,6	106,0
Анын ичинде:							
Дан өсүмдүктөрү (жеткире иштеп чаккандан кийинки салмагында), млн сом	49 837,3	64 632,3	67 602,4	82 342,7	91 214,2	100 308,0	110 297,5
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	140,5	115,4	101,2	105,6	102,2	102,2	104,9
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	101,1	112,4	103,4	115,4	108,4	107,6	104,8

Приложение 4
к Прогнозу социально-экономического
развития Кыргызской Республики
на 2024–2028 годы

Прогноз
развития сельского хозяйства, лесного хозяйства и рыболовства
Кыргызской Республики на 2024–2028 годы

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предв. факт.	ожд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство, млн сомов	354 680,8	397 599,1	438 624,4	484 178,8	526 499,6	576 286,4	627 339,5
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	107,3	103,0	102,5	102,5	102,7	102,8	102,9
Индекс цен, в % к предыдущему году	101,9	108,8	107,6	107,7	105,9	106,4	105,8
Растениеводство, млн сомов	177 790,2	205 365,9	230 321,6	266 115,8	287 304,4	315 007,5	342 968,3
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	111,5	103,1	102,3	102,5	102,8	102,8	102,7
Индекс цен, в % к предыдущему году	93,9	112,0	109,6	112,7	105,0	106,6	106,0
В том числе:							
Зерновые культуры (в весе после доработки), млн сомов	49 837,3	64 632,3	67 602,4	82 342,7	91 214,2	100 308,0	110 297,5
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	140,5	115,4	101,2	105,6	102,2	102,2	104,9
Индекс цен, в % к предыдущему году	101,1	112,4	103,4	115,4	108,4	107,6	104,8
Валовой сбор (в весе после доработки), тыс. т	1 867,3	2 154,4	2 179,9	2 301,0	2 351,0	2 403,0	2 521,0
Сахарная свекла (фабричная), млн сомов	2 841,3	4 901,0	5 077,9	6 913,0	7 318,4	9 876,0	11 039,0

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жүзүндө	жүтүрүүсө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Дүн жыйналышы (жеткире жиптеп чыккандан кийинки салмагында), миң т	1 867,3	2 154,4	2 179,9	2 301,0	2 351,0	2 403,0	2 521,0
Кийим кыялчасы (фабрикалык), млн сом	2 841,3	4 901,0	5 077,9	6 913,0	7 318,4	9 876,0	11 039,0
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	128,0	161,1	101,6	101,2	102,6	103,6	103,2
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	144,8	107,1	102,0	134,5	103,2	130,2	108,4
Дүн жыйналышы, миң т	468,1	754,0	765,9	775,0	795,0	824,0	850,0
Пахта (эсеп кылуу салмагында), млн сом	6 770,7	6 891,4	7 891,1	8 164,8	8 396,9	8 804,1	8 823,0
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	114,4	102,5	102,0	101,3	101,9	102,9	100,1
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	87,0	99,3	112,2	102,2	101,0	101,9	100,1
Дүн жыйналышы, миң т	76,5	78,4	80,0	81,0	82,5	84,9	85,0
Тамеки (эсеп кылуу салмагында), млн сом	94,4	99,5	103,7	110,2	112,2	121,4	125,3
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	109,3	102,8	104,0	101,5	101,7	102,0	102,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	103,8	102,6	100,3	104,7	100,1	106,0	101,2
Дүн жыйналышы, миң т	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4
Май өсүмдүктөрү, млн сом	682,1	917,7	1 037,5	1 165,4	1 222,1	1 339,3	1 404,6
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	109,7	122,9	103,3	102,8	102,5	104,1	101,8
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	87,1	109,5	109,4	109,3	102,3	105,3	103,1
Дүн жыйналышы, миң т	19,7	24,2	25,0	25,7	26,3	27,4	27,9
Картошка, млн сом	27 001,6	29 640,7	37 222,7	42 547,2	45 414,5	50 757,9	59 880,0

2

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	ожкл.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	128,0	161,1	101,6	101,2	102,6	103,6	103,2
Индекс цен, в % к предыдущему году	144,8	107,1	102,0	134,5	103,2	130,2	108,4
Валовой сбор, тыс. т	468,1	754,0	765,9	775,0	795,0	824,0	850,0
Хлопок (в зачетном весе), млн сомов	6 770,7	6 891,4	7 891,1	8 164,8	8 396,9	8 804,1	8 823,0
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	114,4	102,5	102,0	101,3	101,9	102,9	100,1
Индекс цен, в % к предыдущему году	87,0	99,3	112,2	102,2	101,0	101,9	100,1
Валовой сбор, тыс. т	76,5	78,4	80,0	81,0	82,5	84,9	85,0
Табак (в зачетном весе), млн сомов	94,4	99,5	103,7	110,2	112,2	121,4	125,3
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	109,3	102,8	104,0	101,5	101,7	102,0	102,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	103,8	102,6	100,3	104,7	100,1	106,0	101,2
Валовой сбор, тыс. т	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4
Масличное культуры, млн сомов	682,1	917,7	1 037,5	1 165,4	1 222,1	1 339,3	1 404,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	109,7	122,9	103,3	102,8	102,5	104,1	101,8
Индекс цен, в % к предыдущему году	87,1	109,5	109,4	109,3	102,3	105,3	103,1
Валовой сбор, тыс. т	19,7	24,2	25,0	25,7	26,3	27,4	27,9
Картофель, млн сомов	27 001,6	29 640,7	37 222,7	42 547,2	45 414,5	50 757,9	59 880,0
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	98,9	101,9	105,5	101,0	104,7	103,2	100,2
Индекс цен, в % к предыдущему году	85,4	107,7	119,0	113,1	102,0	108,3	117,7
Валовой сбор, тыс. т	1 275,0	1 299,0	1 371,0	1 385,0	1 450,0	1 496,4	1 500,0
Овощи, млн сомов	39 698,9	41 901,9	50 483,6	61 915,2	66 463,2	70 980,7	73 397,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	106,0	102,5	101,0	101,2	103,3	102,4	101,6
Индекс цен, в % к предыдущему году	87,7	103,0	119,3	121,1	103,9	104,3	101,8

2

Атылышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	98,9	101,9	105,5	101,0	104,7	103,2	100,2
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	85,4	107,7	119,0	113,1	102,0	108,3	117,7
Дүн жыйналышы, млн т	1 275,0	1 299,0	1 371,0	1 385,0	1 450,0	1 496,4	1 500,0
Жашылча, млн сом	39 698,9	41 901,9	50 483,6	61 915,2	66 465,2	70 980,7	73 397,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	106,0	102,5	101,0	101,2	103,3	102,4	101,6
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	87,7	103,0	119,3	121,1	103,9	104,3	101,8
Дүн жыйналышы, млн т	1 163,6	1 193,0	1 205,0	1 220,0	1 260,0	1 290,0	1 310,0
Азык-түлүк бакча өсүмдүктөрү, млн сом	4 437,1	4 547,2	5 940,1	6 244,7	7 554,8	9 777,1	10 073,8
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	100,5	101,1	105,0	103,5	104,3	104,4	100,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	124,7	101,4	124,4	101,6	115,9	124,0	103,0
Дүн жыйналышы, млн т	226,1	228,5	240,0	248,3	259,1	270,4	270,4
Мөмө-жемиштер, млн сом	16 077,5	17 061,0	18 983,3	20 339,1	22 615,2	24 336,0	27 524,9
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	105,0	102,3	102,3	101,1	102,2	102,3	101,6
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	111,1	103,7	108,8	106,0	108,8	105,1	111,3
Дүн жыйналышы, млн т	275,5	282,0	288,5	291,6	298,0	305,0	310,0
Жүзүм, млн сом	424,2	454,2	577,5	623,5	668,8	719,2	748,1
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	99,0	101,6	108,7	102,2	105,9	103,2	103,3
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	87,6	105,3	117,0	105,6	101,3	104,2	100,7

3

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предв. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Валовой сбор, тыс. т	1 163,6	1 193,0	1 205,0	1 220,0	1 260,0	1 290,0	1 310,0
Бакчи производственные, млн сомов	4 437,1	4 547,2	5 940,1	6 244,7	7 554,8	9 777,1	10 073,8
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	100,5	101,1	105,0	103,5	104,3	104,4	100,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	124,7	101,4	124,4	101,6	115,9	124,0	103,0
Валовой сбор, тыс. т	226,1	228,5	240,0	248,3	259,1	270,4	270,4
Плоды и ягоды, млн сомов	16 077,5	17 061,0	18 983,3	20 339,1	22 615,2	24 336,0	27 524,9
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	105,0	102,3	102,3	101,1	102,2	102,3	101,6
Индекс цен, в % к предыдущему году	111,1	103,7	108,8	106,0	108,8	105,1	111,3
Валовой сбор, тыс. т	275,5	282,0	288,5	291,6	298,0	305,0	310,0
Виноград, млн сомов	424,2	454,2	577,5	623,5	668,8	719,2	748,1
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	99,0	101,6	108,7	102,2	105,9	103,2	103,3
Индекс цен, в % к предыдущему году	87,6	105,3	117,0	105,6	101,3	104,2	100,7
Валовой сбор, тыс. т	7,3	7,5	8,1	8,3	8,8	9,1	9,4
Прочее растениеводство	29 925,1	34 319,1	35 401,7	35 750,0	36 322,0	37 987,9	39 654,5
Животноводство, млн сомов	167 390,5	182 733,1	198 802,8	208 562,9	229 695,2	251 778,8	274 871,1
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	102,7	103,1	102,9	102,7	102,6	102,9	103,1
Индекс цен, в % к предыдущему году	112,1	105,8	105,7	102,1	107,4	106,6	105,9
В том числе:							
Мясо (жив. вес), млн сом	102 739,6	108 965,3	115 630,9	119 035,0	135 181,8	150 640,6	161 423,1
Темп роста, %	102,9	103,3	103,0	102,2	103,3	102,1	103,9
Индекс цен, %	106,8	103,7	103,0	100,8	110,0	109,1	103,1
Мясо (жив. вес), тыс. тонн	441,2	451,2	464,9	475,0	490,5	500,8	520,3
Молоко сырое, млн сомов	54 875,5	62 100,0	70 435,2	74 942,5	78 363,4	83 312,9	92 923,7

3

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жүзүлө	күтүүлүрө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Дүн жайыналышы, миң т	7,3	7,5	8,1	8,3	8,8	9,1	9,4
Башка өсүмдүктөр, млн сом	29 925,1	34 319,1	35 401,7	35 750,0	36 322,0	37 987,9	39 654,5
Мал чарбасы, млн сом	167 390,5	182 733,1	198 802,8	208 562,9	229 695,2	251 778,8	274 871,1
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	102,7	103,1	102,9	102,7	102,6	102,9	103,1
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	112,1	105,8	105,7	102,1	107,4	106,6	105,9
Анын ичинде:							
Эт (тирүү салмагында), млн сом	102 739,6	108 965,3	115 630,9	119 035,0	135 181,8	150 640,6	161 423,1
Өсүү темпи, %	102,9	102,3	103,0	102,2	103,3	102,1	103,9
Баалардын индекси, %	106,8	103,7	103,0	100,8	110,0	109,1	103,1
Эт (тирүү салмагында), миң т	441,2	451,2	464,9	475,0	490,5	500,8	520,3
Чийки сүт, млн сом	54 875,5	62 100,0	70 435,2	74 942,5	78 363,4	83 312,9	92 923,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	102,1	103,8	103,1	101,8	101,6	103,5	101,2
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	127,1	109,0	110,0	104,5	102,9	102,7	110,3
Чийки сүт, миң т	1 734,1	1 800,0	1 856,0	1 890,1	1 920,2	1 987,9	2 010,9
Жумуртка, млн сом	5 077,8	6 250,5	7 304,8	7 647,5	9 176,4	10 224,2	11 995,5
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	107,7	102,9	101,5	101,7	103,8	104,1	102,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	95,4	119,6	115,1	103,0	115,6	107,0	115,0
Жумуртка, миң дана	607,9	625,8	635,2	645,9	670,3	697,9	711,9
Жүн, млн сом	312,6	360,4	430,9	456,0	473,6	501,0	616,8
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	98,4	105,1	102,2	102,2	100,7	101,4	103,4
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	127,3	109,7	117,0	103,6	103,1	104,3	119,0

4

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	ожд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	102,1	103,8	103,1	101,8	101,6	103,5	101,2
Индекс цен, в % к предыдущему году	127,1	109,0	110,0	104,5	102,9	102,7	110,3
Молоко сырое, тыс. т	1 734,1	1 800,0	1 856,0	1 890,1	1 920,2	1 987,9	2 010,9
Яйца, млн сомов	5 077,8	6 250,5	7 304,8	7 647,5	9 176,4	10 224,2	11 995,5
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	107,7	102,9	101,5	101,7	103,8	104,1	102,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	95,4	119,6	115,1	103,0	115,6	107,0	115,0
Яйца, млн шт.	607,9	625,8	635,2	645,9	670,3	697,9	711,9
Шерсть, млн сомов	312,6	360,4	430,9	456,0	473,6	501,0	616,8
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	98,4	105,1	102,2	102,2	100,7	101,4	103,4
Индекс цен, в % к предыдущему году	127,3	109,7	117,0	103,6	103,1	104,3	119,0
Шерсть, тыс. т	12,9	13,6	13,9	14,2	14,3	14,5	15,0
Прочие животноводство	4 385,0	5 057,0	5 001,0	6 482,0	6 500,0	7 100,0	7 912,0
Услуги (с учетом вычета коммунальных услуг), млн сомов	7 600,2	7 600,2	7 600,2	7 600,2	7 600,2	7 600,2	7 600,2
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Охота, млн сомов	41,0	41,0	41,0	41,0	41,0	41,0	41,0
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Лесное хозяйство, млн сомов	332,0	332,0	332,0	332,0	332,0	332,0	332,0
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

4

Аталыны	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	кддын ала ни жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Жүн, миң т	12,9	13,6	13,9	14,2	14,3	14,5	15,0
Башка мал чарбачылыгы, млн сом	4 385,0	5 057,0	5 001,0	6 482,0	6 500,0	7 100,0	7 912,0
Кызмат көрсөтүүлөр (коммуналдык кызмат көрсөтүүлөрдү алып салууну эске алуу менен), млн сом	7 600,2	7 600,2	7 600,2	7 600,2	7 600,2	7 600,2	7 600,2
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Мергенчилик, млн сом	41,0	41,0	41,0	41,0	41,0	41,0	41,0
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Токой чарбасы, млн сом	332,0	332,0	332,0	332,0	332,0	332,0	332,0
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Балык өстүрүү, балык уулоочулук, млн сом	1 526,8	1 526,8	1 526,8	1 526,8	1 526,8	1 526,8	1 526,8
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

5

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред-факт.	окид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Рыболовство, рыболовство, млн сомов	1 526,8	1 526,8	1 526,8	1 526,8	1 526,8	1 526,8	1 526,8
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2024–2028-жылдарга
Кыргыз Республикасын социалдык-
экономикалык өнүктүрүүнүн болжолуна
5-тиркеме

Иштетип алма чийки затты кайра иштетүү наркын эсепке алуу менен, бирок сатып алынуучу электр энергиясын эсепке албастан 2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасынын өнөр жайын өнүктүрүүнүн болжолу

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала инн жүзүндө	кутулүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Өнөр жайдын дүң продукциясы колдонуудагы баалар менен, млн сом	427 836,8	459 776,0	498 927,3	538 881,4	570 284,2	694 431,7	718 454,6
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	113,2	102,8	104,2	103,5	101,6	116,7	102,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	102,7	104,5	104,1	104,4	104,1	104,3	101,0
Өнөр жай, алтынды эсепке албаганда, млн сом	230 634,3	267 256,7	287 189,8	321 199,4	350 891,4	400 015,5	435 220,6
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	104,4	108,4	101,7	105,4	103,8	107,8	105,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	107,0	106,9	105,7	106,1	105,2	105,8	103,1
Өнөр жай, Кумтөр жөнүн иштетүү боюнча ишканалары эсепке албастан, млн сом	253 658,7	316 419,7	346 374,3	383 473,8	421 200,1	470 157,0	514 607,1
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	104,6	117,7	104,2	105,0	104,9	106,1	107,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	113,6	106,0	105,0	105,4	104,8	105,3	102,3

Приложение 5
к Прогнозу социально-экономического
развития Кыргызской Республики
на 2024–2028 годы

Прогноз
развития промышленности Кыргызской Республики на 2024–2028 годы,
с учетом стоимости переработки давальческого сырья, но без учета покупной электроэнергии

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	ожд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Валовая продукция промышленности в действующих ценах, млн сомов	427 836,8	459 776,0	498 927,3	538 881,4	570 284,2	694 431,7	718 454,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	113,2	102,8	104,2	103,5	101,6	116,7	102,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	102,7	104,5	104,1	104,4	104,1	104,3	101,0
Промышленность без учета производства золота, млн сомов	230 634,3	267 256,7	287 189,8	321 199,4	350 891,4	400 015,5	435 220,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	104,4	108,4	101,7	105,4	103,8	107,8	105,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	107,0	106,9	105,7	106,1	105,2	105,8	103,1
Промышленность без учета предприятий по разработке месторождения Кумтөр, млн сомов	253 658,7	316 419,7	346 374,3	383 473,8	421 200,1	470 157,0	514 607,1
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	104,6	117,7	104,2	105,0	104,9	106,1	107,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	113,6	106,0	105,0	105,4	104,8	105,3	102,3
I. Добыча полезных ископаемых, млн сомов	46941,5	56065,2	60159,2	67266,3	71242,9	78574,0	84757,9
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	108,2	110,5	103,2	106,1	102,1	103,9	106,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	99,2	108,1	104,0	105,4	103,7	106,1	101,3

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алтын ала иш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
I. Пайдалуу кендердин казуу, млн сом	46941,5	56065,2	60159,2	67266,3	71242,9	78574,0	84757,9
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	108,2	110,5	103,2	106,1	102,1	103,9	106,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	99,2	108,1	104,0	105,4	103,7	106,1	101,3
Анын ичинде:							
1. Таш көмүрдү жана күрөң көмүрдү (лигнит) казуу, млн сом	5 487,8	5 898,9	6 145,9	6 639,4	7 153,4	7 800,7	8 237,5
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	116,8	102,6	102,1	103,7	103,8	103,7	103,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	98,3	104,8	102,0	104,2	103,8	105,2	102,0
2. Чийки мунайды жана жаратылыш газын өздүрүү, млн сом	10 592,9	11 896,2	12 942,3	13 832,7	14 739,3	16 001,6	16 834,9
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	107,9	103,4	103,3	103,2	103,4	103,2	103,1
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	139,9	108,6	105,3	103,6	103,1	105,1	102,0
3. Металл рудасын казуу, млн сом	29 931,6	37 301,5	40 061,4	45 743,9	48 257,7	53 593,4	58 459,6
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	107,4	114,8	103,3	107,5	101,4	104,2	108,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	90,3	108,6	104,0	106,2	104,0	106,6	101,0
4. Башка пайдалуу кендерди казуу, млн сом	929,2	968,6	1 009,6	1 050,3	1 092,6	1 178,3	1 225,8
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	94,1	103,0	103,0	103,0	103,0	104,2	103,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	94,2	101,2	101,2	101,0	101,0	103,5	101,0
II. Иштетүү өндүрүшү, млн сом	347 077,1	366 201,1	400 573,5	429 632,8	453 263,7	565 205,7	578 949,3

2

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	преп. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
В том числе:							
1. Добыча каменного угля и бурого угля (лигнита), млн сомов	5 487,8	5 898,9	6 145,9	6 639,4	7 153,4	7 800,7	8 237,5
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	116,8	102,6	102,1	103,7	103,8	103,7	103,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	98,3	104,8	102,0	104,2	103,8	105,2	102,0
2. Добыча сырой нефти и природного газа, млн сомов	10 592,9	11 896,2	12 942,3	13 832,7	14 739,3	16 001,6	16 834,9
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	107,9	103,4	103,3	103,2	103,4	103,2	103,1
Индекс цен, в % к предыдущему году	139,9	108,6	105,3	103,6	103,1	105,1	102,0
3. Добыча металлических руд, млн сомов	29 931,6	37 301,5	40 061,4	45 743,9	48 257,7	53 593,4	58 459,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	107,4	114,8	103,3	107,5	101,4	104,2	108,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	90,3	108,6	104,0	106,2	104,0	106,6	101,0
4. Добыча прочих полезных ископаемых, млн сомов	929,2	968,6	1 009,6	1 050,3	1 092,6	1 178,3	1 225,8
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	94,1	103,0	103,0	103,0	103,0	104,2	103,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	94,2	101,2	101,2	101,0	101,0	103,5	101,0
II. Обрабатывающие производства, млн сомов	347 077,1	366 201,1	400 573,5	429 632,8	453 263,7	565 205,7	578 949,3
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	116,4	101,7	105,1	103,1	101,4	120,1	101,8
Индекс цен, в % к предыдущему году	102,3	103,7	104,1	104,0	104,0	103,8	100,6
В том числе:							
1. Производство пищевых продуктов (включая напитки) и табачных изделий, млн сомов	70 651,4	84 283,2	93 702,3	105 680,8	116 892,7	128 923,7	143 462,2
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	109,5	109,0	103,5	106,4	105,3	105,6	107,6
Индекс цен, в % к предыдущему году	120,4	109,4	107,4	106,0	105,0	104,4	103,4

2

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алтын ала ни жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	116,4	101,7	105,1	103,1	101,4	120,1	101,8
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	102,3	103,7	104,1	104,0	104,0	103,8	100,6
Анын ичинде:							
1. Тамак-аш азыктарын (суусундуктарды кошкондо) жана тамеки буюмдарын өндүрүү, млн сом	70 651,4	84 283,2	93 702,3	105 680,8	116 892,7	128 923,7	143 462,2
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	109,5	109,0	103,5	106,4	105,3	105,6	107,6
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	120,4	109,4	107,4	106,0	105,0	104,4	103,4
2. Текстиль өндүрүшү; кийим жана бут кийимдерди, булгаары жана булгаарыдан жасалган башка буюмдарды өндүрүү, млн сом	11 300,1	14 577,1	15 766,6	17 882,9	20 377,5	22 039,8	25 219,6
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	106,2	125,0	104,0	106,5	106,0	103,5	109,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	117,3	103,2	104,0	106,5	107,5	104,5	104,5
3. Жыгачтан жана кагаздан жасалган буюмдарды өндүрүү; басмакана иши, млн сом	3 516,2	3 804,5	4 041,4	4 243,8	4 435,9	4 664,6	4 946,8
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	126,9	108,2	101,5	101,5	101,5	101,6	105,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	95,0	100,0	104,7	103,5	103,0	103,5	101,0
4. Көкс жана тазаланган мунай продуктуларын өндүрүү, млн сом	11 845,9	13 511,5	15 828,7	19 190,0	24 497,0	30 628,9	34 916,9
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	109,7	107,4	106,5	110,9	116,6	115,6	109,6

3

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	прет. факт.	өкпд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
2. Текстильное производство; производство одежды и обуви, кожи и прочих кожаных изделий, млн сомов	11 300,1	14 577,1	15 766,6	17 882,9	20 377,5	22 039,8	25 219,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	106,2	125,0	104,0	106,5	106,0	103,5	109,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	117,3	103,2	104,0	106,5	107,5	104,5	104,5
3. Производство деревянных и бумажных изделий; полиграфическая деятельность, млн сомов	3 516,2	3 804,5	4 041,4	4 243,8	4 435,9	4 664,6	4 946,8
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	126,9	108,2	101,5	101,5	101,5	101,6	105,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	95,0	100,0	104,7	103,5	103,0	103,5	101,0
4. Производство кокса и очищенных нефтепродуктов, млн сомов	11 845,9	13 511,5	15 828,7	19 190,0	24 497,0	30 628,9	34 916,9
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	109,7	107,4	106,5	110,9	116,6	115,6	109,6
Индекс цен, в % к предыдущему году	128,8	106,2	110,0	109,3	109,5	108,2	104,0
5. Производство химической продукции, млн сомов	715,6	848,0	873,5	904,2	913,3	922,4	982,9
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	76,6	115,5	100,0	101,0	100,0	101,0	105,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	110,9	102,6	103,0	102,5	101,0	100,0	101,0
6. Производство фармацевтической продукции, млн сомов	778,0	875,1	937,2	975,0	1 039,9	1 105,3	1 223,2
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	83,0	109,2	102,0	102,0	101,0	102,0	108,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	108,8	103,0	105,0	102,0	105,6	104,2	102,0
7. Производство резиновых и пластмассовых изделий, прочих неметаллических минеральных продуктов, млн сомов	33 834,8	36 977,0	39 341,4	43 535,7	47 245,6	53 433,4	57 073,4
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	97,5	104,0	102,3	103,9	103,4	105,2	106,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	115,6	105,0	104,0	106,5	104,9	107,6	100,3

3

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алтын ала нш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	128,8	106,2	110,0	109,3	109,5	108,2	104,0
5. Химиялык продукцияларды өндүрүү, млн сом	715,6	848,0	873,5	904,2	913,3	922,4	982,9
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	76,6	115,5	100,0	101,0	100,0	101,0	105,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	110,9	102,6	103,0	102,5	101,0	100,0	101,0
6. Фармацевтика продукцияларын өндүрүү, млн сом	778,0	875,1	937,2	975,0	1 039,9	1 105,3	1 223,2
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	83,0	109,2	102,0	102,0	101,0	102,0	108,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	108,8	103,0	105,0	102,0	105,6	104,2	102,0
7. Резина жана пластмасса буюмдарын, башка металл эмес минералдык продуктуларды өндүрүү, млн сом	33 834,8	36 977,0	39 341,4	43 535,7	47 245,6	53 433,4	57 073,4
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	97,5	104,0	102,3	103,9	103,4	105,2	106,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	115,6	105,0	104,0	106,5	104,9	107,6	100,3
8. Машина жана жабдуулардан тышкары, негизги металл жана даар металл буюмдарын өндүрүү, млн сом	207 092,4	202 623,1	220 875,6	227 316,2	227 052,8	311 170,8	297 306,2
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	122,3	96,6	106,4	100,7	97,4	133,7	97,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	94,3	101,3	102,4	102,2	102,6	102,5	98,5
9. Компьютерлерди, электрондук жана оптикалык жабдууларды чыгаруу, млн сом	52,4	60,0	61,2	64,6	65,9	66,9	70,9

4

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	ожд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
8. Производство основных металлов и готовых металлических изделий, кроме машин и оборудования, млн сомов	207 092,4	202 623,1	220 875,6	227 316,2	227 052,8	311 170,8	297 306,2
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	122,3	96,6	106,4	100,7	97,4	133,7	97,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	94,3	101,3	102,4	102,2	102,6	102,5	98,5
9. Производство компьютеров, электронного и оптического оборудования, млн сомов	52,4	60,0	61,2	64,6	65,9	66,9	70,9
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	275,7	113,3	101,0	104,5	101,0	100,5	104,9
Индекс цен, в % к предыдущему году	22,8	101,1	101,0	101,0	101,0	101,0	101,0
10. Производство электрического оборудования, млн сомов	2 104,1	2 299,4	2 392,0	2 493,3	2 593,7	2 751,5	2 884,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	117,5	108,2	103,0	103,2	103,0	102,2	103,8
Индекс цен, в % к предыдущему году	118,1	101,0	101,0	101,0	101,0	103,8	101,0
11. Производство машин и оборудования, не включенных в другие группировки, млн сомов	254,0	261,7	285,6	300,0	333,3	384,8	408,1
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	100,3	101,0	107,0	104,0	110,0	111,0	105,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	62,0	102,0	102,0	101,0	101,0	104,0	101,0
12. Производство транспортных средств, млн сомов	1 470,1	2 227,1	2 420,3	2 773,1	3 323,0	4 187,0	5 074,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	180,8	150,0	105,0	112,0	115,0	120,0	120,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	50,9	101,0	103,5	102,3	104,2	105,0	101,0
13. Прочие производства, ремонт и установка машин и оборудования, млн сомов	3 462,2	3 853,4	4 047,6	4 273,1	4 492,9	4 926,4	5 379,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	94,9	106,0	101,0	102,0	101,1	102,0	104,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	151,3	105,0	104,0	103,5	104,0	107,5	105,0

4

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	275,7	113,3	101,0	104,5	101,0	100,5	104,9
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	22,8	101,1	101,0	101,0	101,0	101,0	101,0
10. Электр жабдууларын чыгаруу, млн сом	2 104,1	2 299,4	2 392,0	2 493,3	2 593,7	2 751,5	2 884,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	117,5	108,2	103,0	103,2	103,0	102,2	103,8
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	118,1	101,0	101,0	101,0	101,0	103,8	101,0
11. Башка токторго кошулбаган машиналарын жана жабдууларды чыгаруу, млн сом	254,0	261,7	285,6	300,0	333,3	384,8	408,1
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	100,3	101,0	107,0	104,0	110,0	111,0	105,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	62,0	102,0	102,0	101,0	101,0	104,0	101,0
12. Транспорт каражаттарын чыгаруу, млн сом	1 470,1	2 227,1	2 420,3	2 773,1	3 323,0	4 187,0	5 074,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	180,8	150,0	105,0	112,0	115,0	120,0	120,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	50,9	101,0	103,5	102,3	104,2	105,0	101,0
13. Башка өндүрүш, машиналарды жана жабдууларды оодо жана орнотуу, млн сом	3 462,2	3 853,4	4 047,6	4 273,1	4 492,9	4 926,4	5 379,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	94,9	106,0	101,0	102,0	101,1	102,0	104,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	151,3	105,0	104,0	103,5	104,0	107,5	105,0
III. Электр энергиясы, газ, буу, кондиционердин абасы менен камсыздоо (жабдуу), млн сом	29 914,2	33 358,2	33 725,7	37 137,9	40 645,1	45 091,7	48 852,7

5

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	оаяв.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
III. Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом, млн сомон	29 914,2	33 358,2	33 725,7	37 137,9	40 645,1	45 091,7	48 852,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	91,7	103,7	96,3	103,4	103,2	103,1	103,1
Индекс цен, в % к предыдущему году	115,6	107,5	105,0	106,5	106,0	107,6	105,1
IV. Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья, млн сомон	3 904,0	4 151,5	4 468,9	4 844,5	5 132,5	5 560,2	5 894,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	91,3	104,1	103,4	103,7	103,7	103,7	103,7
Индекс цен, в % к предыдущему году	94,1	102,1	104,1	104,6	102,2	104,5	102,2

5

Атаалымы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Физикалык көзөмдүн индекси, мурдагы жылга карага % менен	91,7	103,7	96,3	103,4	103,2	103,1	103,1
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	115,6	107,5	105,0	106,5	106,0	107,6	105,1
IV. Суу менен камсыздоо, тазалоо, калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу, млн сом	3 904,0	4 151,5	4 468,9	4 844,5	5 132,5	5 560,2	5 894,7
Физикалык көзөмдүн индекси, мурдагы жылга карага % менен	91,3	104,1	103,4	103,7	103,7	103,7	103,7
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	94,1	102,1	104,1	104,6	102,2	104,5	102,2

2024–2028-жылдарга
Кыргыз Республикасын социалдык-
экономикалык өнүктүрүүнүн болжолуна
6-тиркеме

Иштетип алма чийки затты кайра иштетүү наркын эсепке албастан, бирок сатып
алынуучу электр энергиясын эсепке алуу менен 2024–2028-жылдарга
Кыргыз Республикасынын өнөр жайын өнүктүрүүнүн
болжолу

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Өнөр жайдын дүң продукциясы колдонуудагы баалар менен, млн сом	425 945,9	456 734,	493 833,7	532 200,0	560 964,4	682 768,3	704 375,8
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	111,4	102,6	103,9	103,3	101,3	116,6	102,2
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	107,6	104,5	104,0	104,3	104,0	104,3	100,9
Өнөр жай, алтында өндүрүүнү эсепке албастан, млн сом	228 816,4	264 214,7	282 096,2	314 517,9	341 571,5	388 352,1	421 141,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	104,4	108,1	101,2	105,1	103,3	107,4	105,2
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	112,9	106,8	105,5	106,1	105,1	105,9	103,1
Өнөр жай, Кумтөр кенин иштетүүчү ишканалары эсепке албастан, млн сом	251 767,8	313 377,6	341 280,7	376 792,3	411 880,3	458 493,6	500 528,3
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	104,6	117,5	103,9	104,8	104,5	105,7	106,8

Приложение 6
к Прогнозу социально-экономического
развития Кыргызской Республики на
2024–2028 годы

Прогноз
развития промышленности Кыргызской Республики на 2024–2028 годы,
без учета стоимости переработки давальческого сырья, но с учетом покупной электроэнергии

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Валовая продукция промышленности в действующих ценах, млн сомов	425 945,9	456 734,0	493 833,7	532 200,0	560 964,4	682 768,3	704 375,8
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	111,4	102,6	103,9	103,3	101,3	116,6	102,2
Индекс цен, в % к предыдущему году	107,6	104,5	104,0	104,3	104,0	104,3	100,9
Промышленность, без учета производства золота, млн сомов	228 816,4	264 214,7	282 096,2	314 517,9	341 571,5	388 352,1	421 141,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	104,4	108,1	101,2	105,1	103,3	107,4	105,2
Индекс цен, в % к предыдущему году	112,9	106,8	105,5	106,1	105,1	105,9	103,1
Промышленность, без учета предприятий по разработке месторождения Кумтөр, млн сомов	251 767,8	313 377,6	341 280,7	376 792,3	411 880,3	458 493,6	500 528,3
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	104,6	117,5	103,9	104,8	104,5	105,7	106,8
Индекс цен, в % к предыдущему году	121,9	105,9	104,9	105,3	104,6	105,3	102,2
I. Добыча полезных ископаемых, млн сомов	46 941,5	56 065,2	60 159,2	67 266,3	71 242,9	78 574,0	84 757,9
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	108,2	110,5	103,2	106,1	102,1	103,9	106,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	104,2	108,1	104,0	105,4	105,7	106,1	101,3
В том числе:							

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала ши жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	121,9	105,9	104,9	105,3	104,6	105,3	102,2
I. Пайдалуу кендердин казуу, млн сом	46 941,5	56 065,2	60 159,2	67 266,3	71 242,9	78 574,0	84 757,9
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	108,2	110,5	103,2	106,1	102,1	103,9	106,5
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	104,2	108,1	104,0	105,4	103,7	106,1	101,3
Амал жөнүндө:							
1. Таш көмүрдү жана күрөң көмүрдү (лигнит) казуу, млн сом	5 487,8	5 898,9	6 145,9	6 639,4	7 153,4	7 800,7	8 237,5
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	116,8	102,6	102,1	103,7	103,8	103,7	103,5
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	108,5	104,8	102,0	104,2	103,8	105,2	102,0
2. Чейки мунайды жана жаратылыш газын өндүрүү, млн сом	10 592,9	11 896,2	12 942,3	13 832,7	14 739,3	16 001,6	16 834,9
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	107,9	103,4	103,3	103,2	103,4	103,2	103,1
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	130,2	108,6	105,3	103,6	103,1	105,1	102,0
3. Металл рудаларды казуу, млн сом	29 931,6	37 301,5	40 061,4	45 743,9	48 257,7	53 593,4	58 459,6
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	107,4	114,8	103,3	107,5	101,4	104,2	108,0
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	95,7	108,6	104,0	106,2	104,0	106,6	101,0
4. Башка пайдалуу кендердин казуу, млн сом	929,2	968,6	1 009,6	1 050,3	1 092,6	1 178,3	1 225,8
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	99,0	103,0	103,0	103,0	103,0	104,2	103,0
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	139,0	101,2	101,2	101,0	101,0	103,5	101,0

2

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
1. Добыча каменного угля и бурого угля (лигнита), млн сомов	5 487,8	5 898,9	6 145,9	6 639,4	7 153,4	7 800,7	8 237,5
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	116,8	102,6	102,1	103,7	103,8	103,7	103,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	108,5	104,8	102,0	104,2	103,8	105,2	102,0
2. Добыча сырой нефти и природного газа, млн сомов	10 592,9	11 896,2	12 942,3	13 832,7	14 739,3	16 001,6	16 834,9
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	107,9	103,4	103,3	103,2	103,4	103,2	103,1
Индекс цен, в % к предыдущему году	130,2	108,6	105,3	103,6	103,1	105,1	102,0
3. Добыча металлических руд, млн сомов	29 931,6	37 301,5	40 061,4	45 743,9	48 257,7	53 593,4	58 459,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	107,4	114,8	103,3	107,5	101,4	104,2	108,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	95,7	108,6	104,0	106,2	104,0	106,6	101,0
4. Добыча прочих полезных ископаемых, млн сомов	929,2	968,6	1 009,6	1 050,3	1 092,6	1 178,3	1 225,8
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	99,0	103,0	103,0	103,0	103,0	104,2	103,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	139,0	101,2	101,2	101,0	101,0	103,5	101,0
II. Обрабатывающие производства, млн сомов	330 763,1	346 914,0	378 838,6	404 510,0	423 876,2	531 175,4	540 611,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	116,4	101,3	105,1	102,8	100,9	120,9	101,4
Индекс цен, в % к предыдущему году	106,5	103,5	103,9	103,8	103,8	103,7	100,4
В том числе:							
1. Производство пищевых продуктов (включая напитки) и табачных изделий, млн сомов	61 986,4	73 946,3	82 210,2	92 719,7	102 556,4	113 111,9	125 867,3
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	111,1	109,0	103,5	106,4	105,3	105,6	107,6
Индекс цен, в % к предыдущему году	129,5	109,4	107,4	106,0	105,0	104,4	103,4

2

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	ялпын алын жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
II. Иштетүү өндүрүшү, млн сом	330 763,1	346 914,0	378 838,6	404 510,0	423 876,2	531 175,4	540 611,6
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	116,4	101,3	105,1	102,8	100,9	120,9	101,4
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	106,5	103,5	103,9	103,8	103,8	103,7	100,4
Анын ичинде:							
1. Тамак-аш шиктарын (суусундуктарды кошкондо) жана тааска буюмдарын өндүрүү, млн сом	61 986,4	73 946,3	82 210,2	92 719,7	102 556,4	113 111,9	125 867,3
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	111,1	109,0	103,5	106,4	105,3	105,6	107,6
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	129,5	109,4	107,4	106,0	105,0	104,4	103,4
2. Текстиль өндүрүшү; кийим жана бут кийимдерин, булгаары жана булгаарыдан жасалган башка буюмдарды өндүрүү, млн сом	9 648,9	12 447,0	13 462,7	15 269,8	17 399,9	18 819,3	21 534,4
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	107,2	125,0	104,0	106,5	106,0	103,5	109,5
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	119,8	103,2	104,0	106,5	107,5	104,5	104,5
3. Жыгачтан жана кагаздан жасалган буюмдарды өндүрүү; басмакана иши, млн сом	3 218,9	3 482,8	3 699,7	3 885,0	4 060,8	4 270,2	4 528,6
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	127,0	108,2	101,5	101,5	101,5	101,6	105,0
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	96,8	100,0	104,7	103,5	103,0	103,5	101,0
4. Коюк жана тазаланган мунай продуктуларын өндүрүү, млн сом	6 264,0	7 144,7	8 370,0	10 147,4	12 953,7	16 196,2	18 463,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	112,3	107,4	106,5	110,9	116,6	115,6	109,6

3

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	прев. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
2. Текстильное производство; производство одежды и обуви, кожи и прочих кожаных изделий, млн сомов	9 648,9	12 447,0	13 462,7	15 269,8	17 399,9	18 819,3	21 534,4
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	107,2	125,0	104,0	106,5	106,0	103,5	109,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	119,8	103,2	104,0	106,5	107,5	104,5	104,5
3. Производство деревянных и бумажных изделий; полиграфическая деятельность, млн сомов	3 218,9	3 482,8	3 699,7	3 885,0	4 060,8	4 270,2	4 528,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	127,0	108,2	101,5	101,5	101,5	101,6	105,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	96,8	100,0	104,7	103,5	103,0	103,5	101,0
4. Производство коксу и очищенных нефтепродуктов, млн сомов	6 264,0	7 144,7	8 370,0	10 147,4	12 953,7	16 196,2	18 463,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	112,3	107,4	106,5	110,9	116,6	115,6	109,6
Индекс цен, в % к предыдущему году	149,9	106,2	110,0	109,3	109,5	108,2	104,0
5. Производство химической продукции, млн сомов	715,6	848,0	873,5	904,2	913,3	922,4	982,9
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	76,6	115,5	100,0	101,0	100,0	101,0	105,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	135,1	102,6	103,0	102,5	101,0	100,0	101,0
6. Производство фармацевтической продукции, млн сомов	778,0	875,1	937,2	975,0	1 039,9	1 105,3	1 223,2
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	83,0	109,2	102,0	102,0	101,0	102,0	108,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	111,8	103,0	105,0	102,0	105,6	104,2	102,0
7. Производство резиновых и пластмассовых изделий, прочих неметаллических минеральных продуктов, млн сомов	33 821,1	36 962,0	39 325,5	43 518,1	47 226,4	53 411,8	57 050,3

3

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нш жүзүндө	күтүүлүк	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	149,9	106,2	110,0	109,3	109,5	108,2	104,0
5. Химиялык продукцияны өндүрүү, млн сом	715,6	848,0	873,5	904,2	913,3	922,4	982,9
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	76,6	115,5	100,0	101,0	100,0	101,0	105,5
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	135,1	102,6	103,0	102,5	101,0	100,0	101,0
6. Фармацевтика продукциясын өндүрүү, млн сом	778,0	875,1	937,2	975,0	1 039,9	1 105,3	1 223,2
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	83,0	109,2	102,0	102,0	101,0	102,0	108,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	111,8	103,0	105,0	102,0	105,6	104,2	102,0
7. Резина жана пластмасса буюмдарын, башка металл эмес минералдык продуктуларды өндүрүү, млн сом	33 821,1	36 962,0	39 325,5	43 518,1	47 226,4	53 411,8	57 050,3
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	97,5	104,0	102,3	103,9	103,4	105,2	106,5
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	118,0	105,0	104,0	106,5	104,9	107,6	100,3
8. Машиналардын жана жабдуулардын тышкары, негизги металлдарды жана даяр металл буюмдарды өндүрүү, млн сом	207 092,4	202 623,1	220 875,6	227 316,2	227 052,8	311 170,8	297 306,2
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	122,3	96,6	106,4	100,7	97,4	133,7	97,0
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	98,1	101,3	102,4	102,2	102,6	102,5	98,5
9. Компьютер, электрондук жана оптикалык жабдууларды чыгаруу, млн сом	52,4	60,0	61,2	64,6	65,9	66,9	70,9

4

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	ожд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	97,5	104,0	102,3	103,9	103,4	105,2	106,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	118,0	105,0	104,0	106,5	104,9	107,6	100,3
8. Производство основных металлов и готовых металлических изделий, кроме машин и оборудования, млн сомов	207 092,4	202 623,1	220 875,6	227 316,2	227 052,8	311 170,8	297 306,2
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	122,3	96,6	106,4	100,7	97,4	133,7	97,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	98,1	101,3	102,4	102,2	102,6	102,5	98,5
9. Производство компьютеров, электронного и оптического оборудования, млн сомов	52,4	60,0	61,2	64,6	65,9	66,9	70,9
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	275,7	113,3	101,0	104,5	101,0	100,5	104,9
Индекс цен, в % к предыдущему году	38,6	101,1	101,0	101,0	101,0	101,0	101,0
10. Производство электрического оборудования, млн сомов	2 104,1	2 299,4	2 392,0	2 493,3	2 593,7	2 751,5	2 884,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	117,5	108,2	103,0	103,2	103,0	102,2	103,8
Индекс цен, в % к предыдущему году	115,2	101,0	101,0	101,0	101,0	103,8	101,0
11. Производство машин и оборудования, не включенных в другие группировки, млн сомов	254,0	261,7	285,6	300,0	333,3	384,8	408,1
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	100,3	101,0	107,0	104,0	110,0	111,0	105,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	106,3	102,0	102,0	101,0	101,0	104,0	101,0
12. Производство транспортных средств, млн сомов	1 470,1	2 227,1	2 420,3	2 773,1	3 323,0	4 187,0	5 074,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	180,8	150,0	105,0	112,0	115,0	120,0	120,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	61,3	101,0	103,5	102,3	104,2	105,0	101,0
13. Прочие производства, ремонт и установка машин и оборудования, млн сомов	3 357,3	3 736,7	3 925,0	4 143,6	4 356,8	4 777,2	5 216,7

4

Атылышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала ши жүзүндө	жүтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	275,7	113,3	101,0	104,5	101,0	100,5	104,9
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	38,6	101,1	101,0	101,0	101,0	101,0	101,0
10. Электр жабдууларын чыгаруу, млн сом	2 104,1	2 299,4	2 392,0	2 493,3	2 593,7	2 751,5	2 884,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	117,5	108,2	103,0	103,2	103,0	102,2	103,8
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	115,2	101,0	101,0	101,0	101,0	103,8	101,0
11. Башка топторго кошулбаган машиналарды жана жабдууларды чыгаруу, млн сом	254,0	261,7	285,6	300,0	333,3	384,8	408,1
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	100,3	101,0	107,0	104,0	110,0	111,0	105,0
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	106,3	102,0	102,0	101,0	101,0	104,0	101,0
12. Транспорттук каражаттарды чыгаруу, млн сом	1 470,1	2 227,1	2 420,3	2 773,1	3 323,0	4 187,0	5 074,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	180,8	150,0	105,0	112,0	115,0	120,0	120,0
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	61,3	101,0	103,5	102,3	104,2	105,0	101,0
13. Банка өндүрүш, машиналарды жана жабдууларды оңдоо жана орнотуу, млн сом	3 357,3	3 736,7	3 925,0	4 143,6	4 356,8	4 777,2	5 216,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	94,9	106,0	101,0	102,0	101,1	102,0	104,0
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	112,9	105,0	104,0	103,5	104,0	107,5	105,0
III. Электр энергиясы, газ, буу, кондицияланган аба менен камсыздоо (жабуу), млн сом	44 337,4	49 603,3	50 367,0	55 579,1	60 712,8	67 458,7	73 111,6

5

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	ожиж.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	94,9	106,0	101,0	102,0	101,1	102,0	104,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	112,9	105,0	104,0	103,5	104,0	107,5	105,0
III. Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом, млн сом	44 337,4	49 603,3	50 367,0	55 579,1	60 712,8	67 458,7	73 111,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	91,7	104,2	96,7	103,5	103,3	103,2	103,3
Индекс цен, в % к предыдущему году	114,4	107,4	105,0	106,6	105,7	107,6	104,9
IV. Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья, млн сом	3 904,0	4 151,5	4 468,9	4 844,5	5 132,5	5 560,2	5 894,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	91,3	104,1	103,4	103,7	103,7	103,7	103,7
Индекс цен, в % к предыдущему году	96,5	102,1	104,1	104,6	102,2	104,5	102,2

5

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала аш жүзүндө	күтүүлүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	91,7	104,2	96,7	103,5	103,3	103,2	103,3
Баалардын индекси, мурунку жылга карата % менен	114,4	107,4	105,0	106,6	105,7	107,6	104,9
IV. Суу менен камсыздоо, тазалоо, калдыктарды нилгетүү жана кайра пайдалануучу чөйкө затты алуу, ман сөм	3 904,0	4 151,5	4 468,9	4 844,5	5 132,5	5 560,2	5 894,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата % менен	91,3	104,1	103,4	103,7	103,7	103,7	103,7
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	96,5	102,1	104,1	104,6	102,2	104,5	102,2

2024–2028-жылдарга
Кыргыз Республикасын социалдык-
экономикалык өнүктүрүүнүн болжолуна
7-тиркеме

2024–2028-жылдарга
Кыргыз Республикасынын өнөр жай продукциясынын негизги түрлөрүн өндүрүүнүн
болжолу

Аталышы	2022-жыл алдын ала нш жүзүндө	2023-жыл күтүлүүдө	2024-жыл болжол	2025-жыл болжол	2026-жыл болжол	2027-жыл болжол	2028-жыл болжол
Пайдалуу кендердин казуу							
Көмүр, миң т	3 636,6	3 730,0	3 810,0	3 950,0	4 100,0	4 250,0	4 400,0
Чийки мунай, миң т	295,1	305,1	315,1	325,1	335,1	345,1	355,1
Жаратылыш газы, млн м ³	29,9	30,8	32,0	32,9	35,9	38,9	41,9
Алтын камтылган рудалар жана концентраттар, т	59 702,9	68 511,2	70 772,1	76 093,0	77 187,0	80 428,9	86 863,2
Иштегүү өндүрүшү							
Өсүмдүк майы, т	5 940,2	9 286,0	12 381,4	15 476,7	18 572,1	20 635,6	22 699,2
Арах, миң дал	755,6	720,9	720,9	720,9	720,9	720,9	720,9
Сыра, миң дал	2234,5	2558,8	2558,8	2558,8	2558,8	2558,8	2558,8
Минералдык, газдалган, таттуу татылбаган жана жыпар жыттар кошулбаган суулар, миң дал	5 998,0	6 087,9	6 179,2	6 271,9	6 366,0	6 461,5	6 558,4
Алкоогосуз ичимдиктер, миң дал	15 714,2	15 949,9	16 189,1	16 432,0	16 678,4	16 928,6	17 182,5
Жаңы жүзүмдөн жасалган шараптар, миң дал	119,6	151,4	151,4	151,4	151,4	151,4	151,4
Коньяктар, миң дал	175,7	122,6	122,6	122,6	122,6	122,6	122,6
Шуудай турган шараптар, анын ичинде шөпөн, миң дал	47,9	40,3	40,3	40,3	40,3	40,3	40,3

Приложение 7
к Прогнозу социально-экономического
развития Кыргызской Республики на
2024–2028 годы

Прогноз
производства натуральных видов продукции промышленности Кыргызской Республики
на 2024–2028 годы

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Добыча полезных ископаемых							
Уголь, тыс. т							
Сырая нефть, тыс. т	3 636,6	3 730,0	3 810,0	3 950,0	4 100,0	4 250,0	4 400,0
Газ природный, млн м ³	295,1	305,1	315,1	325,1	335,1	345,1	355,1
Руды и концентраты золотосодержащие, т	29,9	30,8	32,0	32,9	35,9	38,9	41,9
Обрабатывающие производства							
Масло растительное, т	59 702,9	68 511,2	70 772,1	76 093,0	77 187,0	80 428,9	86 863,2
Масло растительное, т							
Водка, тыс. дал	5 940,2	9 286,0	12 381,4	15 476,7	18 572,1	20 635,6	22 699,2
Пиво, тыс. дал	755,6	720,9	720,9	720,9	720,9	720,9	720,9
Воды минеральные, газированные, неподслащенные и испарматизированные, тыс. дал	2234,5	2558,8	2558,8	2558,8	2558,8	2558,8	2558,8
Наштки безалкогольные, тыс. дал	5 998,0	6 087,9	6 179,2	6 271,9	6 366,0	6 461,5	6 558,4
Вина плодово-ягодные, тыс. дал	15 714,2	15 949,9	16 189,1	16 432,0	16 678,4	16 928,6	17 182,5
Коньяки, тыс. дал	119,6	151,4	151,4	151,4	151,4	151,4	151,4
Вино игристое, включая шампанское, тыс. дал	175,7	122,6	122,6	122,6	122,6	122,6	122,6
Виноградники, тыс. дал	47,9	40,3	40,3	40,3	40,3	40,3	40,3
Мука из зерновых культур, тыс. т	16,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сахар-песок, тыс. т	225,2	259,0	266,7	274,8	283,0	291,5	300,2
Текстильное производство; производство одежды и обуви, кожан и прочих кожанных изделий, млн сомов	107,4	149,1	165,7	179,7	175,8	181,1	186,5
	9 648,9	12 447,0	13 462,7	15 269,8	17 399,9	18 819,3	21 534,4

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Шарап материалдары, миң дал	16,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Дан эгиндеринен алынган ун, миң т	225,2	259,0	266,7	274,8	283,0	291,5	300,2
Кумшөкөр, миң т	107,4	149,1	165,7	170,7	175,8	181,1	186,5
Текстиль өндүрүшү; кийим жана бут кийимдерди, булгаары жана булгаарыдан жасалган башка буюмдарды өндүрүү, миң сом	9 648,9	12 447,0	13 462,7	15 269,8	17 399,9	18 819,3	21 534,4
Цемент, миң т	2 666,6	2 750,0	2 800,0	3 000,0	3 100,0	3 200,0	3 300,0
Тахта айнек, млн м ²	27,8	28,0	29,7	29,5	29,5	29,3	29,3
Трактордун чиркесчтери, даана	43,0	65,0	89,0	82,0	84,0	86,0	88,0
Раднаторлор, миң даана	98,3	100,5	103,5	100,0	101,0	102,0	103,0
Чыңазуу лампалары, млн даана	65,3	66,6	50,0	40,0	40,0	30,0	30,0
Мотор отуну, миң т	24,1	30,0	37,8	45,0	55,0	65,0	75,0
Дизель отуну, миң т	114,9	120,0	126,0	145,0	175,5	195,0	220,0
Мазут, миң т	159,0	170,0	177,0	188,0	210,0	250,0	265,0
Электр энергиясы, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабуу)							
Электр энергиясы, млн кВт. саат	13 853,7	14 363,7	13 663,7	14 163,7	14 663,7	15 163,7	15 663,7
Жылуулук энергиясы, миң Гкал	2 908,2	2 943,2	2 963,2	2 978,2	2 998,2	3 018,2	3 033,2

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт	оценка	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Цемент, тыс. т	2 666,6	2 750,0	2 800,0	3 000,0	3 100,0	3 200,0	3 300,0
Листовое стекло, млн м ²	27,8	28,0	29,7	29,5	29,5	29,3	29,3
Тракторные прицепы, шт.	43,0	65,0	89,0	82,0	84,0	86,0	88,0
Раднаторы, тыс. шт.	98,3	100,5	103,5	100,0	101,0	102,0	103,0
Лампы накаивания, млн шт.	65,3	66,6	50,0	40,0	40,0	30,0	30,0
Моторное топливо, тыс. т	24,1	30,0	37,8	45,0	55,0	65,0	75,0
Дизельное топливо, тыс. т	114,9	120,0	126,0	145,0	175,5	195,0	220,0
Мазут, тыс. т	159,0	170,0	177,0	188,0	210,0	250,0	265,0
Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом							
Электрэнергия, млн кВт.ч	13 853,7	14 363,7	13 663,7	14 163,7	14 663,7	15 163,7	15 663,7
Тепловая энергия, тыс. Гкал	2 908,2	2 943,2	2 963,2	2 978,2	2 998,2	3 018,2	3 033,2

2024–2028-жылдарга
Кыргыз Республикасын социалдык-
экономикалык өнүктүрүүнүн болжолуна
8-тиркеме

2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасында кызматтарды көрсөтүү чөйрөсүн өнүктүрүүнүн
болжолу

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нп жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Кызматтарды көрсөтүү чөйрөсүнүн дүй чыгарылышы, млн сом	726 064,1	857 311,8	996 558,8	1 157 171,8	1 331 298,7	1 531 021,4	1 766 866,2
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	105,1	104,9	105,2	105,2	105,0	105,4	105,8
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	119,1	112,6	110,5	110,3	109,6	109,1	109,1
Анын ичинде:							
Дүй жана чөкөнө соода; автомобилдерди жана мотоциклдерди өңдөө, млн сом	252 237,7	313 418,6	380 101,1	461 169,5	545 989,2	646 571,4	765 768,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	107,6	107,1	108,2	108,1	106,7	107,3	107,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	115,8	116,0	112,1	112,2	111,0	110,3	110,2
Транспорттук нп жана жүктөрү сактоо, млн сом	65 765,5	75 083,8	84 356,7	94 955,2	107 190,2	122 722,1	141 817,6
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	110,4	106,7	105,0	105,2	105,5	107,0	108,0

Приложение 8
к Прогнозу социально-экономического
развития Кыргызской Республики на
2024–2028 годы

Прогноз
развития сферы услуг в Кыргызской Республике на 2024–2028 годы

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	преп. факт.	ожкл.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Виловой выпуск сферы услуг, млн сомов	726 064,1	857 311,8	996 558,8	1 157 171,8	1 331 298,7	1 531 021,4	1 766 866,2
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,1	104,9	105,2	105,2	105,0	105,4	105,8
Индекс цен, в % к предыдущему году	119,1	112,6	110,5	110,3	109,6	109,1	109,1
В том числе:							
Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов, млн сомов	252 237,7	313 418,6	380 101,1	461 169,5	545 989,2	646 571,4	765 768,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	107,6	107,1	108,2	108,1	106,7	107,3	107,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	115,8	116,0	112,1	112,2	111,0	110,3	110,2
Транспортная деятельность и хранение грузов, млн сомов	65 765,5	75 083,8	84 356,7	94 955,2	107 190,2	122 722,1	141 817,6
Темп реального роста, в % к предыдущему году	110,4	106,7	105,0	105,2	105,5	107,0	108,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	107,2	107,0	107,0	107,0	107,0	107,0	107,0
Гостиницы и рестораны, млн сомов	32 675,1	46 660,0	56 878,6	68 926,6	82 601,7	97 222,1	114 430,5

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	107,2	107,0	107,0	107,0	107,0	107,0	107,0
Мейманканалар жана ресторандар, млн сом	32 675,1	46 660,0	56 878,6	68 926,6	82 601,7	97 222,1	114 430,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	123,4	120,0	106,0	106,3	107,0	107,0	107,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	116,4	119,0	115,0	114,0	112,0	110,0	110,0
Маалымат жана байланыш, млн сом	35 035,6	37 332,3	39 990,4	42 631,7	44 694,3	47 411,7	50 391,0
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	105,7	105,2	104,0	103,5	103,8	104,0	104,2
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	101,5	101,3	103,0	103,0	101,0	102,0	102,0
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу, млн сом	71 185,0	76 089,6	84 021,2	92 689,7	101 873,4	112 492,7	124 218,9
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	101,5	101,8	103,2	103,1	103,2	103,2	103,2
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	180,5	105,0	107,0	107,0	106,5	107,0	107,0
Кыймылсыз мүлк менен операциялар, млн сом	36 464,0	38 907,1	42 478,8	46 378,3	50 874,7	55 545,0	60 644,0
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	97,9	100,0	103,0	103,0	103,0	103,0	103,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	108,2	106,7	106,0	106,0	106,5	106,0	106,0
Кесиптик, илимий жана техникалык иш, млн сом	22 635,6	24 497,3	26 568,2	28 753,7	31 331,6	33 980,2	36 852,7
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	101,1	101,1	102,3	102,1	102,3	102,3	102,3

2

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	прев. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Темп реального роста, в % к предыдущему году	123,4	120,0	106,0	106,3	107,0	107,0	107,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	116,4	119,0	115,0	114,0	112,0	110,0	110,0
Информация и связь, млн сомов	35 035,6	37 332,3	39 990,4	42 631,7	44 694,3	47 411,7	50 391,0
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,7	105,2	104,0	103,5	103,8	104,0	104,2
Индекс цен, в % к предыдущему году	101,5	101,3	103,0	103,0	101,0	102,0	102,0
Финансовое посредничество и страхование, млн сомов	71 185,0	76 089,6	84 021,2	92 689,7	101 873,4	112 492,7	124 218,9
Темп реального роста, в % к предыдущему году	101,5	101,8	103,2	103,1	103,2	103,2	103,2
Индекс цен, в % к предыдущему году	180,5	105,0	107,0	107,0	106,5	107,0	107,0
Операции с недвижимым имуществом, млн сомов	36 464,0	38 907,1	42 478,8	46 378,3	50 874,7	55 545,0	60 644,0
Темп реального роста, в % к предыдущему году	97,9	100,0	103,0	103,0	103,0	103,0	103,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	108,2	106,7	106,0	106,0	106,5	106,0	106,0
Профессиональная, научная и техническая деятельность, млн сомов	22 635,6	24 497,3	26 568,2	28 753,7	31 331,6	33 980,2	36 852,7
Темп реального роста, в % к предыдущему году	101,1	101,1	102,3	102,1	102,3	102,3	102,3
Индекс цен, в % к предыдущему году	112,2	107,0	106,0	106,0	106,5	106,0	106,0
Административная и вспомогательная деятельность, млн сомов	5 561,0	5 672,2	5 859,9	6 156,4	6 499,6	6 862,0	7 244,6
Темп реального роста, в % к предыдущему году	101,2	102,0	103,0	103,0	103,0	103,0	103,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	98,9	100,0	100,3	102,0	102,5	102,5	102,5

2

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жүзүндө	кугулдуу	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	112,2	107,0	106,0	106,0	106,5	106,0	106,0
Административдик жана көмөкчү иш, млн сом	5 561,0	5 672,2	5 859,9	6 156,4	6 499,6	6 862,0	7 244,6
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	101,2	102,0	103,0	103,0	103,0	103,0	103,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	98,9	100,0	100,3	102,0	102,5	102,5	102,5
Мамлекеттик башкаруу жана коргоо; милдеттүү социалдык камсыздоо, млн сом	74 483,6	86 941,0	100 295,1	114 930,6	130 525,9	147 781,5	168 958,6
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	100,0	101,5	103,0	102,3	102,3	102,0	103,0
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	115,6	115,0	112,0	112,0	111,0	111,0	111,0
Билим берүү, млн сом	74 395,1	92 305,0	109 335,2	126 741,4	147 628,4	168 886,9	194 135,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	101,2	101,7	103,0	103,5	104,0	104,0	104,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	135,4	122,0	115,0	112,0	112,0	110,0	110,0
Саламаттык сактоо жана калкты социалдык тейлөө, млн сом	34 863,1	37 338,4	40 963,9	45 365,5	50 240,0	55 907,1	62 512,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	100,8	102,0	103,5	103,5	103,5	104,0	104,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	112,1	105,0	106,0	107,0	107,0	107,0	107,0
Искусство, мадур ачуу жана эс алуу, млн сом	6 828,8	8 342,1	9 785,2	11 086,7	12 683,2	14 509,5	16 598,9
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	100,4	101,8	102,0	103,0	104,0	104,0	104,0

3

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	продв. факт.	ожыл.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Государственное управление и оборона; обязательное социальное обеспечение, млн сомов	74 483,6	86 941,0	100 295,1	114 930,6	130 525,9	147 781,5	168 958,6
Темп реального роста, в % к предыдущему году	100,0	101,5	103,0	102,3	102,3	102,0	103,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	115,6	115,0	112,0	112,0	111,0	111,0	111,0
Образование, млн сомов	74 395,1	92 305,0	109 335,2	126 741,4	147 628,4	168 886,9	194 135,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	101,2	101,7	103,0	103,5	104,0	104,0	104,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	135,4	122,0	115,0	112,0	112,0	110,0	110,0
Заработопхранение и социальное обеспечение населения, млн сомов	34 863,1	37 338,4	40 963,9	45 365,5	50 240,0	55 907,1	62 512,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	100,8	102,0	103,5	103,5	103,5	104,0	104,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	112,1	105,0	106,0	107,0	107,0	107,0	107,0
Искусство, развлечения и отдых, млн сомов	6 828,8	8 342,1	9 785,2	11 086,7	12 683,2	14 509,5	16 598,9
Темп реального роста, в % к предыдущему году	100,4	101,8	102,0	103,0	104,0	104,0	104,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	135,1	120,0	115,0	110,0	110,0	110,0	110,0
Прочая обслуживающая деятельность, млн сомов	13 934,0	14 724,3	15 924,4	17 386,2	19 166,6	21 129,2	23 292,9
Темп реального роста, в % к предыдущему году	100,7	102,0	103,0	103,0	104,0	104,0	104,0
Индекс цен, в % к предыдущему году	104,2	103,6	105,0	106,0	106,0	106,0	106,0

3

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала иш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Баалардын өндөкөсү, мурдагы жылга караганда % менен	135,1	120,0	115,0	110,0	110,0	110,0	110,0
Башка тейлөө иши, млн сом	13 934,0	14 724,3	15 924,4	17 386,2	19 166,6	21 129,2	23 292,9
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга караганда % менен	100,7	102,0	103,0	103,0	104,0	104,0	104,0
Баалардын өндөкөсү, мурдагы жылга караганда % менен	104,2	103,6	105,0	106,0	106,0	106,0	106,0

2024–2028-жылдарга
Кыргыз Республикасын социалдык-
экономикалык өнүктүрүүнүн болжолуна
9-тиркеме

2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасында көрсөтүлгөн рыноктук кызматтардын көлөмүнүн
болжолу

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Көрсөтүлгөн рыноктук кызматтардын көлөмү, млн сом	1 187 317,6	1 449 586,8	1 729 628,8	2 064 430,8	2 414 831,7	2 825 129,7	3 308 806,0
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	107,1	106,5	107,2	107,1	106,1	106,7	106,9
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	114,8	114,6	111,3	111,4	110,3	109,7	109,6
Анын ичинде:							
Дүң жана чекене соода жүгүртүү; автомобильдерди жана мотоциклдерди өндүрүш, млн сом	944 770,1	1 168 704,3	1 410 949,5	1 704 144,1	2 008 349,2	2 367 440,9	2 791 047,6
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	107,5	106,9	108,0	107,9	106,5	107,1	107,3
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	116,4	115,7	111,8	111,9	110,7	110,0	109,9
Мейманканалар жана ресторандар, млн сом	29 564,8	42 077,3	51 106,5	61 706,9	73 679,5	86 401,3	101 319,6
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	119,4	119,8	105,8	106,1	106,8	106,8	106,8

Приложение 9
к Прогнозу социально-экономического
развития Кыргызской Республики на
2024–2028 годы

Прогноз
объема оказанных рыночных услуг в Кыргызской Республике на 2024–2028 годы

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	оценка	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Объем оказанных рыночных услуг, млн сомов	1 187 317,6	1 449 586,8	1 729 628,8	2 064 430,8	2 414 831,7	2 825 129,7	3 308 806,0
Темп реального роста, в % к предыдущему году	107,1	106,5	107,2	107,1	106,1	106,7	106,9
Индекс цен, в % к предыдущему году	114,8	114,6	111,3	111,4	110,3	109,7	109,6
В том числе:							
Оборот оптовой и розничной торговли; ремонта автомобилей и мотоциклов, млн сомов	944 770,1	1 168 704,3	1 410 949,5	1 704 144,1	2 008 349,2	2 367 440,9	2 791 047,6
Темп реального роста, в % к предыдущему году	107,5	106,9	108,0	107,9	106,5	107,1	107,3
Индекс цен, в % к предыдущему году	116,4	115,7	111,8	111,9	110,7	110,0	109,9
Гостиницы и рестораны, млн сомов	29 564,8	42 077,3	51 106,5	61 706,9	73 679,5	86 401,3	101 319,6
Темп реального роста, в % к предыдущему году	119,4	119,8	105,8	106,1	106,8	106,8	106,8
Индекс цен, в % к предыдущему году	116,2	118,8	114,8	113,8	111,8	109,8	109,8
Информация и связь, млн сомов	35 651,1	37 988,2	40 692,9	43 380,7	45 479,4	48 244,6	51 276,3
Темп реального роста, в % к предыдущему году	103,1	105,2	104,0	103,5	103,8	104,0	104,2

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала аш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	116,2	118,8	114,8	113,8	111,8	109,8	109,8
Маалымат жана байланыш, млн сом	35 651,1	37 988,2	40 692,9	43 380,7	45 479,4	48 244,6	51 276,3
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	103,1	105,2	104,0	103,5	103,8	104,0	104,2
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	95,8	101,3	103,0	103,0	101,0	102,0	102,0
Башкалар, млн сом	177 331,6	200 817,0	226 879,9	255 199,1	287 323,6	323 042,9	365 162,4
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	104,3	102,4	103,3	103,3	103,6	103,8	104,3
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	110,9	110,6	109,3	108,8	108,7	108,3	108,4

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	өзгөч.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Индекс цен, в % к предыдущему году	95,8	101,3	103,0	103,0	101,0	102,0	102,0
Прочие, млн сомон	177 331,6	200 817,0	226 879,9	255 199,1	287 323,6	323 042,9	365 162,4
Темп реального роста, в % к предыдущему году	104,3	102,4	103,3	103,3	103,6	103,8	104,3
Индекс цен, в % к предыдущему году	110,9	110,6	109,3	108,8	108,7	108,3	108,4

2024–2028-жылдарга
Кыргыз Республикасынын социалдык-
экономикалык өнүктүрүүнүн болжолуна
10-тиркеме

2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасында негизги капиталга инвестициялардын көлөмүнүн болжолу

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Негизги капиталга инвестициялар, млн сом	138 333,0	168 573,5	195 834,5	223 771,9	247 079,8	273 607,8	302 322,9
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	103,0	112,5	110,2	109,3	105,3	106,4	105,5
Анын ичинде:							
Ички инвестициялар, млн сом	101 269,2	118 258,4	136 937,9	157 400,7	172 591,7	188 307,3	205 348,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	101,9	107,8	109,9	110,0	104,5	104,8	104,2
Республикалык бюджет (өзгөчө кырдаалдарга каражаттарды кошкондо), млн сом	8 302,3	5 000,0	5 000,0	7 000,0	8 500,0	9 500,0	10 500,0
Жергиликтүү бюджет, млн сом	2 793,1	2 957,1	3 160,2	3 574,6	3 971,4	4 189,3	4 689,5
Ишканалардын жана уюмдардын каражаттары, млн сом	44 235,6	52 871,3	59 339,5	65 260,9	68 512,3	72 539,7	77 244,7
Банктардын кредиттери, млн сом	593,3	1 088,7	1 605,7	2 260,1	2 739,9	2 971,1	3 233,6
Калктын каражаттары жана Кыргыз Республикасынын резиденттеринин кайраамдуулук жардамы, млн сом	45 344,9	56 341,3	67 832,5	79 305,1	88 868,1	99 107,2	109 680,7
Тышкы инвестициялар, млн сом	37 063,8	50 315,1	58 896,6	66 371,2	74 488,1	85 300,5	96 974,4

Приложение 10
к Прогнозу социально-экономического
развития Кыргызской Республики на
2024–2028 годы

Прогноз объема инвестиций в основной капитал
в Кыргызской Республике на 2024–2028 годы

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предв. факт.	ожд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Инвестиции в основной капитал, млн сомов	138 333,0	168 573,5	195 834,5	223 771,9	247 079,8	273 607,8	302 322,9
Темп реального роста, в % к предыдущему году	103,0	112,5	110,2	109,3	105,3	106,4	105,5
В том числе:							
Внутренние инвестиции, млн сомов	101 269,2	118 258,4	136 937,9	157 400,7	172 591,7	188 307,3	205 348,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	101,9	107,8	109,9	110,0	104,5	104,8	104,2
Республиканский бюджет (включая средства на чрезвычайные ситуации), млн сомов	8 302,3	5 000,0	5 000,0	7 000,0	8 500,0	9 500,0	10 500,0
Местный бюджет, млн сомов	2 793,1	2 957,1	3 160,2	3 574,6	3 971,4	4 189,3	4 689,5
Средства предприятий и организаций, млн сомов	44 235,6	52 871,3	59 339,5	65 260,9	68 512,3	72 539,7	77 244,7
Кредиты банков, млн сомов	593,3	1 088,7	1 605,7	2 260,1	2 739,9	2 971,1	3 233,6
Средства населения и благотворительная помощь резидентов Кыргызской Республики, млн сомов	45 344,9	56 341,3	67 832,5	79 305,1	88 868,1	99 107,2	109 680,7
Внешние инвестиции, млн сомов	37 063,8	50 315,1	58 896,6	66 371,2	74 488,1	85 300,5	96 974,4

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нш жүзүндө	күтүүлүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	106,4	125,3	111,1	107,8	107,0	110,0	108,6
Чет өлкөлүк кредиттер, млн сом	19 753,7	24 561,5	27 583,6	29 664,3	32 097,3	36 114,7	40 950,7
Чет өлкөлүк түз инвестициялар, млн сом	9 531,6	15 497,0	18 462,8	21 799,3	25 082,8	29 237,2	33 065,8
Чет өлкөлүк гранттар жана гуманитардык жардамдар, млн сом	7 778,5	10 256,6	12 850,2	14 907,6	17 308,0	19 948,6	22 957,9

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предв. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Темп реального роста, в % к предыдущему году	106,4	125,3	111,1	107,8	107,0	110,0	108,6
Иностранные кредиты, млн сомов	19 753,7	24 561,5	27 583,6	29 664,3	32 097,3	36 114,7	40 950,7
Прямые иностранные инвестиции, млн сомов	9 531,6	15 497,0	18 462,8	21 799,3	25 082,8	29 237,2	33 065,8
Иностранные гранты и гуманитарная помощь, млн сомов	7 778,5	10 256,6	12 850,2	14 907,6	17 308,0	19 948,6	22 957,9

2024–2028-жылдарга
Кыргыз Республикасын социалдык-
экономикалык өнүктүрүүнүн болжолуна
11-тиркеме

2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасында товарларды экспорттоонун жана импорттоонун
болжолу

Атылышы	Өлчөө бирлиги	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
		алдын алын жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Товарлардын экспорту	млн АКШ доллары	2 186,7	2 650,0	2 800,0	2 850,0	2 980,0	3 120,0	3 200,0
Өсүү темпи	%	79,5	121,2	105,7	101,8	104,6	104,7	102,6
Товарлардын импорту	млн АКШ доллары	9 629,1	10 139,0	10 535,0	10 900,0	11 500,0	12 100,0	12 700,0
Өсүү темпи	%	172,6	105,3	103,9	103,5	105,5	105,2	105,0
Товарларды экспорттоонун жана импорттоонун салдосу	млн АКШ доллары	-7 442,4	-7 489,0	-7 735,0	-8 050,0	-8 520,0	-8 980,0	-9 500,0
Өсүү темпи	%	263,2	100,6	103,3	104,1	105,8	105,4	105,8
Тышкы соода жүгүртүү	млн АКШ доллары	11 815,8	12 789,0	13 335,0	13 750,0	14 480,0	15 220,0	15 900,0
Өсүү темпи	%	141,8	108,2	104,3	103,1	105,3	105,1	104,5

Приложение 11
к Прогнозу социально-экономического
развития Кыргызской Республики на
2024–2028 годы

Прогноз
экспорта и импорта товаров в Кыргызской Республике на 2024–2028 годы

Наименование	Единица измерения	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
		предв. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Экспорт товаров	млн долл. США	2 186,7	2 650,0	2 800,0	2 850,0	2 980,0	3 120,0	3 200,0
Темп роста	%	79,5	121,2	105,7	101,8	104,6	104,7	102,6
Импорт товаров	млн долл. США	9 629,1	10 139,0	10 535,0	10 900,0	11 500,0	12 100,0	12 700,0
Темп роста	%	172,6	105,3	103,9	103,5	105,5	105,2	105,0
Сальдо экспорта и импорта товаров	млн долл. США	-7 442,4	-7 489,0	-7 735,0	-8 050,0	-8 520,0	-8 980,0	-9 500,0
Темп роста	%	263,2	100,6	103,3	104,1	105,8	105,4	105,8
Внешнеторговый оборот	млн долл. США	11 815,8	12 789,0	13 335,0	13 750,0	14 480,0	15 220,0	15 900,0
Темп роста	%	141,8	108,2	104,3	103,1	105,3	105,1	104,5

2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасынан продукциянын негизги түрлөрүн
экспорттоонун болжолу

Аталышы	Өлчөө бирлиги	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
		алдын ала нн жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Товарлардын экспорту	млн АКШ доллары	2 186,7	2 650,0	2 800,0	2 850,0	2 980,0	3 120,0	3 200,0
Өсүү темпи	%	79,5	121,2	105,7	101,8	104,6	104,7	102,6
Анын ичинде:								
Чыңалуу лампалары	млн АКШ доллары	7,8	8,2	6,2	4,9	4,9	3,7	3,7
Өсүү темпи	%	205,3	105,7	75,1	80,0	100,0	75,0	100,0
Такта айваск	млн АКШ доллары	40,2	44,0	48,0	56,0	60,0	64,0	68,0
Өсүү темпи	%	45,8	109,5	109,1	116,7	107,1	106,7	106,3
Цемент	млн АКШ доллары	26,1	27,7	30,2	35,3	39,5	46,9	48,8
Өсүү темпи	%	82,6	106,3	109,0	116,6	112,0	118,8	104,0
Кийим-кече предметтери жана кийим-кече буюмдары	млн АКШ доллары	180,8	184,4	190,0	197,5	207,4	220,0	235,3
Өсүү темпи	%	295,9	102,0	103,0	104,0	105,0	106,0	107,0
Жашылчалар жана жемештер	млн АКШ доллары	188,0	188,0	190,0	191,0	192,0	193,0	194,0
Өсүү темпи	%	139,9	100,0	101,1	100,5	100,5	100,5	100,5

Приложение 12
к Прогнозу социально-экономического
развития Кыргызской Республики на
2024–2028 годы

Прогноз
экспорта основных видов продукции из Кыргызской Республики на 2024–2028 годы

Наименование	Единица измерения	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
		предв. факт.	ожд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Экспорт товаров	млн долл. США	2 186,7	2 650,0	2 800,0	2 850,0	2 980,0	3 120,0	3 200,0
Темп роста	%	79,5	121,2	105,7	101,8	104,6	104,7	102,6
В том числе:								
Лампы накаливания	млн долл. США	7,8	8,2	6,2	4,9	4,9	3,7	3,7
Темп роста	%	205,3	105,7	75,1	80,0	100,0	75,0	100,0
Стекло листовое	млн долл. США	40,2	44,0	48,0	56,0	60,0	64,0	68,0
Темп роста	%	45,8	109,5	109,1	116,7	107,1	106,7	106,3
Цемент	млн долл. США	26,1	27,7	30,2	35,3	39,5	46,9	48,8
Темп роста	%	82,6	106,3	109,0	116,6	112,0	118,8	104,0
Предметы одежды и одежды принадлежности	млн долл. США	180,8	184,4	190,0	197,5	207,4	220,0	235,3
Темп роста	%	295,9	102,0	103,0	104,0	105,0	106,0	107,0
Овощи и фрукты	млн долл. США	188,0	188,0	190,0	191,0	192,0	193,0	194,0
Темп роста	%	139,9	100,0	101,1	100,5	100,5	100,5	100,5
Хлопок – волокно	млн долл. США	37,4	46,8	52,0	54,6	57,2	57,2	57,2
Темп роста	%	106,6	125,2	111,1	105,0	104,8	100,0	100,0

Аталышы	Өлчөө бирдиги	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
		алдын алын жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Пахта – була	млн АКШ доллары	37,4	46,8	52,0	54,6	57,2	57,2	57,2
Өсүү темпи	%	106,6	125,2	111,1	105,0	104,8	100,0	100,0

2024–2028-жылдарга Кыргыз Республикасына негизги товарларды импорттоонун
бөлжолү

Аталышы	Өлчөө бирдиги	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
		алтын алынган жүзүндө	күтүлүүдө	бөлжөл	бөлжөл	бөлжөл	бөлжөл	бөлжөл
Товарлардын импорту, бардыгы	млн АКШ доллары	9 629,1	10 139,0	10 535,0	10 900,0	11 500,0	12 100,0	12 700,0
Өсүү темпи	%	172,6	105,3	103,9	103,5	105,5	105,2	105,0
Анын ичинде ЕАЭБ өлкөлөрүнөн, млн АКШ долл.	млн АКШ доллары	3 094,2	3 258,1	3 421,0	3 694,6	4 064,1	4 551,8	5 234,6
Өсүү темпи	%	117,4	105,3	105,0	108,0	110,0	112,0	115,0
Анын ичинде:								
Мунай жана мунай продуктулары	млн АКШ доллары	869,0	1 015,0	1 050,0	1 085,0	1 120,0	1 155,0	1 190,0
Өсүү темпи	%	116,2	116,8	103,4	103,3	103,2	103,1	103,0
Анын ичинде ЕАЭБ өлкөлөрүнөн, млн АКШ долл.	млн АКШ доллары	838,9	979,8	1 004,9	1 038,3	1 071,8	1 105,3	1 138,8
Өсүү темпи	%	113,9	116,8	102,6	103,3	103,2	103,1	103,0
Бенин	млн АКШ доллары	347,4	403,0	403,0	403,0	403,0	403,0	403,0
Өсүү темпи	%	89,5	116,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Анын ичинде ЕАЭБ өлкөлөрүнөн, млн АКШ долл.	млн АКШ доллары	343,6	398,6	398,6	398,6	398,6	398,6	398,6
Өсүү темпи	%	89,6	116,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Приложение 13
к Прогнозу социально-экономического
развития Кыргызской Республики
на 2024–2028 годы

Прогноз
импорта основных товаров в Кыргызскую Республику на 2024–2028 годы

Наименование	Единица измерения	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
		пред-факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Импорт товаров всего	млн долл. США	9 629,1	10 139,0	10 535,0	10 900,0	11 500,0	12 100,0	12 700,0
Темп роста	%	172,6	105,3	103,9	103,5	105,5	105,2	105,0
В том числе из стран ЕАЭС, млн долл. США	млн долл. США	3 094,2	3 258,1	3 421,0	3 694,6	4 064,1	4 551,8	5 234,6
Темп роста	%	117,4	105,3	105,0	108,0	110,0	112,0	115,0
В том числе:								
Нефть и нефтепродукты	млн долл. США	869,0	1 015,0	1 050,0	1 085,0	1 120,0	1 155,0	1 190,0
Темп роста	%	116,2	116,8	103,4	103,3	103,2	103,1	103,0
В том числе из стран ЕАЭС, млн долл. США	млн долл. США	838,9	979,8	1 004,9	1 038,3	1 071,8	1 105,3	1 138,8
Темп роста	%	113,9	116,8	102,6	103,3	103,2	103,1	103,0
Бенин	млн долл. США	347,4	403,0	403,0	403,0	403,0	403,0	403,0
Темп роста	%	89,5	116,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
В том числе из стран ЕАЭС, млн долл. США	млн долл. США	343,6	398,6	398,6	398,6	398,6	398,6	398,6
Темп роста	%	89,6	116,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Азия/Евросия	млн долл. США	94,0	140,0	140,0	140,0	140,0	140,0	140,0
Темп роста	%	298,1	149,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Аталышы	Өлчөө бирдиги	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
		алдын ала нш жүзүндө	кутулууда	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Авиакеросин	млн АКШ доллары	94,0	140,0	140,0	140,0	140,0	140,0	140,0
Өсүү темпи	%	298,1	149,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ашыл ичинде ЕАЭБ өлкөлөрүнүн, млн АКШ долл.	млн АКШ доллары	94,0	140,0	140,0	140,0	140,0	140,0	140,0
Өсүү темпи	%	298,0	149,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Дизель отуну	млн АКШ доллары	348,7	395,0	395,0	395,0	395,0	395,0	395,0
Өсүү темпи	%	124,8	113,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ашыл ичинде ЕАЭБ өлкөлөрүнүн, млн АКШ долл.	млн АКШ доллары	347,3	393,4	393,4	393,4	393,4	393,4	393,4
Өсүү темпи	%	124,8	113,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Көмүр	млн АКШ доллары	21,9	28,6	28,6	28,6	28,6	28,6	28,6
Өсүү темпи	%	75,9	130,6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Жаратылган газы	млн АКШ доллары	62,3	66,6	69,3	71,7	74,3	76,9	80,4
Өсүү темпи	%	106,3	106,9	104,1	103,5	103,6	103,5	104,6
Конкреттүү тармактар үчүн атайын багытталган жабдуулар жана механикалык түзүлүштөр жана алардын бөлүктөрү	млн АКШ доллары	1 125,7	1 130,0	1 100,0	1 000,0	900,0	900,0	900,0
Өсүү темпи	%	253,2	100,4	97,3	90,9	90,0	100,0	100,0
Электр машиналары, жабдуулар жана аппаратуралар	млн АКШ доллары	528,5	550,0	560,0	580,0	600,0	650,0	700,0
Өсүү темпи	%	161,9	104,1	101,8	103,6	103,4	108,3	107,7
Жер үстүндө жүрүүчү транспорт каражаттары жана алардын бөлүктөрү	млн АКШ доллары	734,4	800,0	800,0	800,0	800,0	800,0	800,0
Өсүү темпи	%	242,5	108,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2

Наименование	Единица измерения	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
		прев. факт.	оценка	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
В том числе из стран ЕАЭС, млн долл. США	млн долл. США	94,0	140,0	140,0	140,0	140,0	140,0	140,0
Темп роста	%	298,0	149,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Дизельное	млн долл. США	348,7	395,0	395,0	395,0	395,0	395,0	395,0
Темп роста	%	124,8	113,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
В том числе из стран ЕАЭС, млн долл. США	млн долл. США	347,3	393,4	393,4	393,4	393,4	393,4	393,4
Темп роста	%	124,8	113,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Уголь	млн долл. США	21,9	28,6	28,6	28,6	28,6	28,6	28,6
Темп роста	%	75,9	130,6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Газ природный	млн долл. США	62,3	66,6	69,3	71,7	74,3	76,9	80,4
Темп роста	%	106,3	106,9	104,1	103,5	103,6	103,5	104,6
Оборудование и механические устройства, специально предназначенные для конкретных отраслей и их части	млн долл. США	1 125,7	1 130,0	1 100,0	1 000,0	900,0	900,0	900,0
Темп роста	%	253,2	100,4	97,3	90,9	90,0	100,0	100,0
Электрические машины, оборудование и аппаратура	млн долл. США	528,5	550,0	560,0	580,0	600,0	650,0	700,0
Темп роста	%	161,9	104,1	101,8	103,6	103,4	108,3	107,7
Средства наземного транспорта и их части	млн долл. США	734,4	800,0	800,0	800,0	800,0	800,0	800,0
Темп роста	%	242,5	108,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Черный металл и изделия из него	млн долл. США	390,7	390,0	400,0	420,0	440,0	460,0	480,0
Темп роста	%	121,3	99,8	102,6	105,0	104,8	104,5	104,3
Пластмассы и изделия из них	млн долл. США	305,3	310,0	320,0	330,0	340,0	350,0	360,0
Темп роста	%	161,0	101,5	103,2	103,1	103,0	102,9	102,9

2

Атылышы	Өлчөө бирдиги	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
		алдын ала нша жүзүлө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Кара металлдар жана андан жасалган буюмдар	млн АКШ доллары	390,7	390,0	400,0	420,0	440,0	460,0	480,0
Өсүү темпи	%	121,3	99,8	102,6	105,0	104,8	104,5	104,3
Пластмасса жана андан жасалган буюмдар	млн АКШ доллары	305,3	310,0	320,0	330,0	340,0	350,0	360,0
Өсүү темпи	%	161,0	101,5	103,2	103,1	103,0	102,9	102,9
Каучук, резина жана алардан жасалган буюмдар	млн АКШ доллары	100,3	100,0	105,0	110,0	115,0	120,0	125,0
Өсүү темпи	%	170,9	99,7	105,0	104,8	104,5	104,3	104,2
Жер семярткичтер	млн АКШ доллары	64,9	90,7	48,0	52,8	56,1	59,5	63,0
Өсүү темпи	%	109,4	139,7	52,9	110,0	106,3	106,1	105,9
Жылгач жана андан жасалган буюмдар	млн АКШ доллары	93,4	96,0	98,0	100,0	102,0	104,0	106,0
Өсүү темпи	%	104,1	102,8	102,1	102,0	102,0	102,0	101,9
Кагаз, картон жана андан жасалган буюмдар	млн АКШ доллары	81,8	80,0	85,0	90,0	95,0	100,0	105,0
Өсүү темпи	%	136,4	75,2	106,3	105,9	105,6	105,3	105,0
Фармацевтика продукциялары	млн АКШ доллары	237,0	237,0	237,0	237,0	237,0	237,0	237,0
Өсүү темпи	%	124,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Кийим жана ага тиешелүү буюмдар	млн АКШ доллары	424,4	470,0	500,0	530,0	560,0	590,0	610,0
Өсүү темпи	%	116,6	110,7	106,4	106,0	105,7	105,4	103,4
Азык-түлүк товарлары (айыл чарба чийки заттан кошкондо)	млн АКШ доллары	909,9	1 110,0	1 120,0	1 130,0	1 140,0	1 150,0	1 160,0
Өсүү темпи	%	130,0	122,0	100,9	100,9	100,9	100,9	100,9
Анын ичинде:								
Алкогoolдук продукция	млн АКШ доллары	24,5	24,6	25,0	26,0	27,0	28,0	29,0

3

Наименование	Единица измерения	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
		прев. факт.	ожд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Каучук, резина и изделия из нее	млн долл. США	100,3	100,0	105,0	110,0	115,0	120,0	125,0
Темп роста	%	170,9	99,7	105,0	104,8	104,5	104,3	104,2
Удобрения	млн долл. США	64,9	90,7	48,0	52,8	56,1	59,5	63,0
Темп роста	%	109,4	139,7	52,9	110,0	106,3	106,1	105,9
Древесина и изделия из нее	млн долл. США	93,4	96,0	98,0	100,0	102,0	104,0	106,0
Темп роста	%	104,1	102,8	102,1	102,0	102,0	102,0	101,9
Бумага, картон и изделия из них	млн долл. США	81,8	80,0	85,0	90,0	95,0	100,0	105,0
Темп роста	%	136,4	75,2	106,3	105,9	105,6	105,3	105,0
Фармацевтическая продукция	млн долл. США	237,0	237,0	237,0	237,0	237,0	237,0	237,0
Темп роста	%	124,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Одежда и ее принадлежности	млн долл. США	424,4	470,0	500,0	530,0	560,0	590,0	610,0
Темп роста	%	116,6	110,7	106,4	106,0	105,7	105,4	103,4
Продовольственные товары (включая сельхозсырье)	млн долл. США	909,9	1 110,0	1 120,0	1 130,0	1 140,0	1 150,0	1 160,0
Темп роста	%	130,0	122,0	100,9	100,9	100,9	100,9	100,9
В том числе:								
Алкогoolная продукция	млн долл. США	24,5	24,6	25,0	26,0	27,0	28,0	29,0
Темп роста	%	136,6	100,4	101,6	104,0	103,8	103,7	103,6
В том числе из стран ЕАЭС, млн долл. США	млн долл. США	14,3	14,3	14,5	15,0	15,5	16,0	16,5
Темп роста	%	153,4	100,0	101,4	103,4	103,3	103,2	103,1
Водка	млн долл. США	1,8	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	2,0
Темп роста	%	184,6	84,4	107,9	105,0	104,9	104,8	107,0
В том числе из стран ЕАЭС, млн долл. США	млн долл. США	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Темп роста	%	236,0	92,9	110,0	100,0	100,0	100,0	100,0

3

Аталышы	Өлчөө бирдиги	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
		алдын ала ни жүзүндө	күтүлүүрү	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Өсүү темпи	%	136,6	100,4	101,6	104,0	103,8	103,7	103,6
Анын ичинде ЕАЭБ өлкөлөрүнөн, млн АКШ долл.	млн АКШ доллары	14,3	14,3	14,5	15,0	15,5	16,0	16,5
Өсүү темпи	%	153,4	100,0	101,4	103,4	103,3	103,2	103,1
Арах	млн АКШ доллары	1,8	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	2,0
Өсүү темпи	%	184,6	84,4	107,9	105,0	104,9	104,8	107,0
Анын ичинде ЕАЭБ өлкөлөрүнөн, млн АКШ долл.	млн АКШ доллары	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Өсүү темпи	%	236,0	92,9	110,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Шарап	млн АКШ доллары	3,1	3,2	3,6	4,0	4,4	4,8	5,3
Өсүү темпи	%	97,4	104,2	111,5	110,8	110,3	109,8	109,3
Анын ичинде ЕАЭБ өлкөлөрүнөн, млн АКШ долл.	млн АКШ доллары	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1	1,3	1,4
Өсүү темпи	%	240,2	106,7	100,0	103,7	110,3	109,8	109,3
Сыра	млн АКШ доллары	12,3	12,9	13,1	13,2	13,2	13,3	13,4
Өсүү темпи	%	154,1	105,1	101,4	100,7	100,7	100,7	100,7
Анын ичинде ЕАЭБ өлкөлөрүнөн, млн АКШ долл.	млн АКШ доллары	11,7	12,2	12,4	12,5	12,6	12,7	12,8
Өсүү темпи	%	152,3	105,0	101,4	100,7	100,7	100,7	100,7
Тамеки жана тамеки буюмдары	млн АКШ доллары	52,9	50,0	52,0	53,0	54,0	55,0	56,0
Өсүү темпи	%	89,6	94,5	104,0	101,9	101,9	101,9	101,8
Анын ичинде ЕАЭБ өлкөлөрүнөн, млн АКШ долл.	млн АКШ доллары	46,9	44,3	46,3	47,2	48,1	49,0	49,8
Өсүү темпи	%	109,3	94,5	104,5	101,9	101,9	101,9	101,8
Буудай	млн АКШ доллары	57,6	59,0	61,3	63,9	66,6	69,2	71,8

4

Наименование	Единица измерения	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
		предв. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Вино	млн долл. США	3,1	3,2	3,6	4,0	4,4	4,8	5,3
Темп роста	%	97,4	104,2	111,5	110,8	110,3	109,8	109,3
В том числе из стран ЕАЭС, млн долл. США	млн долл. США	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1	1,3	1,4
Темп роста	%	240,2	106,7	100,0	103,7	110,3	109,8	109,3
Пиво	млн долл. США	12,3	12,9	13,1	13,2	13,2	13,3	13,4
Темп роста	%	154,1	105,1	101,4	100,7	100,7	100,7	100,7
В том числе из стран ЕАЭС, млн долл. США	млн долл. США	11,7	12,2	12,4	12,5	12,6	12,7	12,8
Темп роста	%	152,3	105,0	101,4	100,7	100,7	100,7	100,7
Табак и табачные изделия	млн долл. США	52,9	50,0	52,0	53,0	54,0	55,0	56,0
Темп роста	%	89,6	94,5	104,0	101,9	101,9	101,9	101,8
В том числе из стран ЕАЭС, млн долл. США	млн долл. США	46,9	44,3	46,3	47,2	48,1	49,0	49,8
Темп роста	%	109,3	94,5	104,5	101,9	101,9	101,9	101,8
Пшеница	млн долл. США	57,6	59,0	61,3	63,9	66,6	69,2	71,8
Темп роста	%	106,9	102,5	104,0	104,3	104,1	103,9	103,8
В том числе из стран ЕАЭС, млн долл. США	млн долл. США	57,6	59,0	61,3	63,9	66,6	69,2	71,8
Темп роста	%	107,6	102,5	104,0	104,3	104,1	103,9	103,8

4

Аталышы	Өлчөө бирлиги	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
		алдын алын жазууда	жүзүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Өсүү темпи	%	106,9	102,5	104,0	104,3	104,1	103,9	103,8
Анын ичинде ЕАЭБ өлкөлөрүнөн, млн АКШ долл.	млн АКШ доллары	57,6	59,0	61,3	63,9	66,6	69,2	71,8
Өсүү темпи	%	107,6	102,5	104,0	104,3	104,1	103,9	103,8

2024-2028-жылдарга Кыргыз Республикасынын региондору өнүктүрүүнүн
болжолдуу көрсөткүчтөрү

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жүзүнө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Региондук дүп продукт (млн сом) ¹							
Кыргыз Республикасы, бардыгы	919 444,6	1 078 655,3	1 258 743,8	1 464 343,8	1 703 809,8	2 035 778,3	2 337 453,2
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	107,0	104,5	105,0	104,7	104,3	106,5	104,9
Дефлятор, мурдагы жылга карата % менен	116,1	112,3	111,1	111,1	111,6	112,2	109,4
Баткен облусу	29 738,0	34 198,7	38 969,4	45 104,8	50 711,7	58 301,4	67 376,3
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	102,7	103,2	103,7	103,7	104,0	104,7	104,5
Жалал-Абад облусу	98 295,5	111 805,8	127 026,4	144 467,6	163 027,9	188 539,9	217 447,2
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	106,5	103,8	104,6	105,4	103,5	107,9	105,3
Ысык-Көл облусу	90 824,4	100 762,8	112 693,6	125 328,3	135 187,1	164 464,6	182 498,4
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	111,0	103,4	104,8	103,6	102,6	113,1	102,5
Нарын облусу	20 891,7	23 975,5	27 158,8	31 131,0	34 501,1	38 791,4	43 776,7

¹ 2022-жылга Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигинин бааласы

Приложение 14
к Прогнозу социально-экономического
развития Кыргызской Республики
на 2024–2028 годы

Прогнозные
показатели развития регионов Кыргызской Республики на 2024–2028 годы

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предв. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Валовой региональный продукт (млн сомов) ¹							
Кыргызская Республика, всего	919 444,6	1 078 655,3	1 258 743,8	1 464 343,8	1 703 809,8	2 035 778,3	2 337 453,2
Темп реального роста, в % к предыдущему году	107,0	104,5	105,0	104,7	104,3	106,5	104,9
Дефлятор, в % к предыдущему году	116,1	112,3	111,1	111,1	111,6	112,2	109,4
Баткенская область	29 738,0	34 198,7	38 969,4	45 104,8	50 711,7	58 301,4	67 376,3
Темп реального роста, в % к предыдущему году	102,7	103,2	103,7	103,7	104,0	104,7	104,5
Жалал-Абадская область	98 295,5	111 805,8	127 026,4	144 467,6	163 027,9	188 539,9	217 447,2
Темп реального роста, в % к предыдущему году	106,5	103,8	104,6	105,4	103,5	107,9	105,3
Исык-Кульская область	90 824,4	100 762,8	112 693,6	125 328,3	135 187,1	164 464,6	182 498,4
Темп реального роста, в % к предыдущему году	111,0	103,4	104,8	103,6	102,6	113,1	102,5
Нарынская область	20 891,7	23 975,5	27 158,8	31 131,0	34 501,1	38 791,4	43 776,7

¹ Оценка Министерством экономики и коммерции Кыргызской Республики за 2022 год

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	104,2	103,7	103,6	103,8	103,3	103,5	103,1
Ош облусу	67 316,9	77 393,5	89 408,8	101 219,9	114 311,6	131 486,6	148 860,6
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	105,9	103,8	105,7	103,9	104,4	106,1	104,8
Талас облусу	37 552,4	42 982,3	48 343,4	53 382,3	58 207,4	66 238,8	74 529,4
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	108,9	105,3	104,3	102,7	104,0	105,3	103,3
Чүй облусу	132 077,8	151 754,8	174 843,3	203 641,1	228 678,3	270 739,7	328 775,8
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	110,5	104,5	105,2	103,8	105,1	108,3	106,0
Бишкек шаары	390 525,7	472 274,7	565 023,2	670 693,2	809 970,0	984 723,4	1 119 426,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	105,0	104,8	105,2	105,1	104,4	105,0	105,0
Ош шаары	52 222,4	63 507,3	75 276,8	89 375,8	109 214,7	132 492,3	154 762,3
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	109,2	106,7	104,7	107,7	106,0	106,7	106,4
Айыл чарбасынан, токой чарбасынын жана балык уулоочулугун дүң продукциясы (млн сом)							
Кыргыз Республикасы, бардыгы	354 680,8	397 599,1	438 624,4	484 178,8	526 499,6	576 286,4	627 339,5
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	107,3	103,0	102,5	102,5	102,7	102,8	102,9
Балдардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	101,9	108,8	107,6	107,7	105,9	106,4	105,8
Баткен облусу	24 608,5	27 165,6	29 958,7	33 008,0	35 696,4	38 741,5	41 679,3
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	104,3	101,5	102,6	102,4	102,6	102,0	102,2
Жалал-Абад облусу	69 131,5	77 749,3	85 537,3	94 422,7	102 629,7	111 629,7	121 257,2
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	103,4	103,5	102,2	102,4	102,2	102,1	102,3

1

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предп. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Темп реального роста, в % к предыдущему году	104,2	103,7	103,6	103,8	103,3	103,5	103,1
Ошская область	67 316,9	77 393,5	89 408,8	101 219,9	114 311,6	131 486,6	148 860,6
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,9	103,8	105,7	103,9	104,4	106,1	104,8
Таласская область	37 552,4	42 982,3	48 343,4	53 382,3	58 207,4	66 238,8	74 529,4
Темп реального роста, в % к предыдущему году	108,9	105,3	104,3	102,7	104,0	105,3	103,3
Чуйская область	132 077,8	151 754,8	174 843,3	203 641,1	228 678,3	270 739,7	328 775,8
Темп реального роста, в % к предыдущему году	110,5	104,5	105,2	103,8	105,1	108,3	106,0
Город Бишкек	390 525,7	472 274,7	565 023,2	670 693,2	809 970,0	984 723,4	1 119 426,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,0	104,8	105,2	105,1	104,4	105,0	105,0
Город Ош	52 222,4	63 507,3	75 276,8	89 375,8	109 214,7	132 492,3	154 762,3
Темп реального роста, в % к предыдущему году	109,2	106,7	104,7	107,7	106,0	106,7	106,4
Валовая продукция сельского хозяйства, лесного хозяйства и рыболовства (млн сомов)							
Кыргызская Республика, всего	354 680,8	397 599,1	438 624,4	484 178,8	526 499,6	576 286,4	627 339,5
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	107,3	103,0	102,5	102,5	102,7	102,8	102,9
Индекс цен, в % к предыдущему году	101,9	108,8	107,6	107,7	105,9	106,4	105,8
Баткенская область	24 608,5	27 165,6	29 958,7	33 008,0	35 696,4	38 741,5	41 679,3
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	104,3	101,5	102,6	102,4	102,6	102,0	102,2
Джалал-Абадская область	69 131,5	77 749,3	85 537,3	94 422,7	102 629,7	111 629,7	121 257,2
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	103,4	103,5	102,2	102,4	102,2	102,1	102,3
Иссык-Кульская область	43 135,9	49 458,1	54 589,4	60 487,4	65 539,8	71 700,2	78 379,4

2

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Ысык-Көл облусу	43 135,9	49 458,1	54 589,4	60 487,4	65 539,8	71 700,2	78 379,4
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	108,4	105,3	102,5	102,5	101,8	102,5	102,8
Нарын облусу	24 683,6	27 616,5	30 492,1	33 658,2	36 408,7	39 515,0	42 692,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	102,3	102,7	102,6	102,1	102,3	101,8	102,3
Ош облусу	71 683,1	79 725,9	88 679,7	97 769,2	105 779,5	116 477,3	125 946,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	102,9	102,1	103,2	102,3	102,7	103,1	102,8
Талас облусу	27 666,8	31 077,6	33 926,4	37 312,3	41 046,0	44 599,0	49 005,9
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	102,1	103,1	101,3	102,3	103,1	102,6	103,1
Чүй облусу	91 676,9	102 520,2	112 964,7	124 835,3	136 535,2	150 552,5	165 107,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	117,3	102,7	102,3	103,2	103,3	103,6	103,7
Бишкек шаары	758,4	829,3	894,4	966,5	1 029,1	1 104,6	1 174,4
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	99,2	100,5	100,4	100,4	100,6	100,9	100,6
Ош шаары	1 336,1	1 456,6	1 581,8	1 719,2	1 835,2	1 966,7	2 096,3
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	87,5	100,4	101,0	101,1	101,2	100,7	101,2
Өнөр жайдын дүң продукциясы (индетина алы чийки затты кайра индетүү нарнын эсепке алуу менен, сатып алыучу электр энергиясын эсепке албастан) (млн сом)							
Кыргыз Республикасы, бардыгы	427 836,8	459 776,1	498 927,3	538 881,4	570 284,2	694 431,7	718 454,6
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	113,2	102,8	104,2	103,5	101,6	116,7	102,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	102,7	104,5	104,1	104,4	104,1	104,3	101,0
Баткен облусу	4 927,4	5 295,0	5 691,0	6 108,4	6 543,8	7 288,3	7 477,7

3

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	ожол.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	108,4	105,3	102,5	102,5	101,8	102,5	102,8
Нарынская область	24 683,6	27 616,5	30 492,1	33 658,2	36 408,7	39 515,0	42 692,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	102,3	102,7	102,6	102,1	102,3	101,8	102,3
Ошская область	71 683,1	79 725,9	88 679,7	97 769,2	105 779,5	116 477,3	125 946,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	102,9	102,1	103,2	102,3	102,7	103,1	102,8
Таласская область	27 666,8	31 077,6	33 926,4	37 312,3	41 046,0	44 599,0	49 005,9
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	102,1	103,1	101,3	102,3	103,1	102,6	103,1
Чуйская область	91 676,9	102 520,2	112 964,7	124 835,3	136 535,2	150 552,5	165 107,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	117,3	102,7	102,3	103,2	103,3	103,6	103,7
Город Бишкек	758,4	829,3	894,4	966,5	1 029,1	1 104,6	1 174,4
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	99,2	100,5	100,4	100,4	100,6	100,9	100,6
Город Ош	1 336,1	1 456,6	1 581,8	1 719,2	1 835,2	1 966,7	2 096,3
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	87,5	100,4	101,0	101,1	101,2	100,7	101,2
Валовая продукция промышленности (с учетом стоимости переработки дробильного сырья, без учета покупки электроэнергии) (млн сомов)							
Кыргызская Республика, всего	427 836,8	459 776,1	498 927,3	538 881,4	570 284,2	694 431,7	718 454,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	113,2	102,8	104,2	103,5	101,6	116,7	102,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	102,7	104,5	104,1	104,4	104,1	104,3	101,0
Баткенская область	4 927,4	5 295,0	5 691,0	6 108,4	6 543,8	7 288,3	7 477,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	110,4	102,9	103,2	102,5	102,8	106,8	101,5

3

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	116,4	102,9	103,2	102,5	102,8	106,8	101,5
Жалаал-Абад облусу	51 456,2	54 840,2	59 244,8	66 266,4	70 377,8	81 337,2	88 449,9
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	112,2	102,0	103,7	107,2	102,1	110,9	107,9
Иссык-Көл облусу	87 486,7	92 413,7	101 410,3	108 000,7	113 727,4	141 900,4	142 375,3
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	119,7	100,6	105,6	101,7	101,2	119,6	99,8
Нарын облусу	3 850,3	4 275,5	4 872,4	5 549,6	5 990,8	6 833,4	6 920,2
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	112,4	106,4	109,6	108,8	103,6	109,4	100,2
Ош облусу	17 713,1	19 332,8	21 589,9	23 074,2	25 029,1	27 945,2	28 345,0
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	105,2	104,6	107,3	103,7	104,3	107,2	100,3
Талас облусу	22 543,7	24 039,1	26 811,9	28 187,8	30 528,9	34 100,7	34 972,0
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	121,7	102,1	107,0	100,5	104,0	106,9	101,1
Чүй облусу	182 103,9	197 197,2	211 905,9	226 873,7	238 993,6	298 301,5	309 680,9
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	112,8	103,6	103,1	102,7	101,2	119,7	102,6
Бишкек шаары	51 390,6	55 490,4	59 699,8	66 197,0	69 908,8	86 252,5	89 570,8
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	108,5	103,4	103,4	106,2	101,4	118,3	103,6
Ош шаары	6 364,8	6 892,1	7 701,3	8 623,6	9 183,9	10 472,5	10 662,8
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	90,6	103,5	107,3	107,1	102,2	109,3	100,5
Өнөр жай продукциясынын көлөмү (ннтенен алыа чнйкн жетте хайра шнлетүү наркнн эсепке албастан, бирок сатып алынуучу электр энергиясын эсепке алуу менен) (млн сом)							
Кыргыз Республикасы, барамгы	425 945,9	456 734,0	493 833,7	532 200,0	560 964,4	682 768,3	704 375,8

4

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред-факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Джалал-Абадская область	51 456,2	54 840,2	59 244,8	66 266,4	70 377,8	81 337,2	88 449,9
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	112,2	102,0	103,7	107,2	102,1	110,9	107,9
Иссык-Кульская область	87 486,7	92 413,7	101 410,3	108 000,7	113 727,4	141 900,4	142 375,3
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	119,7	100,6	105,6	101,7	101,2	119,6	99,8
Нарынская область	3 850,3	4 275,5	4 872,4	5 549,6	5 990,8	6 833,4	6 920,2
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	112,4	106,4	109,6	108,8	103,6	109,4	100,2
Ошская область	17 713,1	19 332,8	21 589,9	23 074,2	25 029,1	27 945,2	28 345,0
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	105,2	104,6	107,3	103,7	104,3	107,2	100,3
Таласская область	22 543,7	24 039,1	26 811,9	28 187,8	30 528,9	34 100,7	34 972,0
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	121,7	102,1	107,0	100,5	104,0	106,9	101,1
Чуйская область	182 103,9	197 197,2	211 905,9	226 873,7	238 993,6	298 301,5	309 680,9
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	112,8	103,6	103,1	102,7	101,2	119,7	102,6
Город Бишкек	51 390,6	55 490,4	59 699,8	66 197,0	69 908,8	86 252,5	89 570,8
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	108,5	103,4	103,4	106,2	101,4	118,3	103,6
Город Ош	6 364,8	6 892,1	7 701,3	8 623,6	9 183,9	10 472,5	10 662,8
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	90,6	103,5	107,3	107,1	102,2	109,3	100,5
Объем продукции промышленности (без учета стоимости переработки давальческого сырья, но с учетом покупки электроэнергии) (млн сомов)							
Кыргызская Республика, всего	425 945,9	456 734,0	493 833,7	532 200,0	560 964,4	682 768,3	704 375,8
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	111,4	102,6	103,9	103,3	101,3	116,6	102,2

4

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нп жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	111,4	102,6	103,9	103,3	101,3	116,6	102,2
Баткендин индекси, мурдагы жылга карата %	107,6	104,5	104,0	104,3	104,0	104,3	100,9
Баткен облусу	4 546,7	4 877,0	5 241,7	5 609,7	6 003,1	6 686,3	6 860,0
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	110,3	102,7	103,2	102,2	102,8	106,8	101,5
Жалал-Абад облусу	45 375,0	48 324,2	52 054,4	58 169,5	61 706,8	70 887,2	77 086,2
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	111,5	101,9	103,4	107,1	102,0	110,3	107,9
Ысык-Көл облусу	88 129,6	93 227,8	101 872,3	108 285,3	113 778,3	142 392,6	143 705,7
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	118,5	100,8	105,1	101,7	100,9	120,0	99,8
Нарын облусу	4 003,8	4 396,2	4 827,1	5 336,2	5 754,3	6 563,8	6 647,1
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	112,3	105,2	105,6	105,8	103,6	109,4	100,2
Ош облусу	14 575,4	15 868,8	17 539,7	18 745,6	20 326,4	22 696,9	23 021,5
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	104,9	104,4	106,2	103,7	104,3	107,2	100,3
Талас облусу	22 854,6	24 362,0	26 993,2	28 297,0	30 630,1	34 219,0	35 093,4
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	121,4	102,1	106,5	100,5	104,0	107,0	101,1
Чүй облусу	183 840,4	198 138,8	212 509,0	227 661,8	238 465,4	296 620,5	305 829,6
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	110,1	103,4	103,1	102,7	100,7	119,1	102,1
Бишкек шаары	56 548,2	61 093,6	65 728,0	72 195,3	75 904,7	93 128,4	96 384,6
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	107,8	103,5	103,4	105,2	101,2	117,6	102,8
Ош шаары	6 072,2	6 445,6	7 068,2	7 899,5	8 395,3	9 573,6	9 747,5

5

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	ожи.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Индекс цен, в % к предыдущему году	107,6	104,5	104,0	104,3	104,0	104,3	100,9
Баткенская область	4 546,7	4 877,0	5 241,7	5 609,7	6 003,1	6 686,3	6 860,0
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	110,3	102,7	103,2	102,2	102,8	106,8	101,5
Джалал-Абадская область	45 375,0	48 324,2	52 054,4	58 169,5	61 706,8	70 887,2	77 086,2
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	111,5	101,9	103,4	107,1	102,0	110,3	107,9
Исык-Кульская область	88 129,6	93 227,8	101 872,3	108 285,3	113 778,3	142 392,6	143 705,7
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	118,5	100,8	105,1	101,7	100,9	120,0	99,8
Нарынская область	4 003,8	4 396,2	4 827,1	5 336,2	5 754,3	6 563,8	6 647,1
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	112,3	105,2	105,6	105,8	103,6	109,4	100,2
Ошская область	14 575,4	15 868,8	17 539,7	18 745,6	20 326,4	22 696,9	23 021,5
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	104,9	104,4	106,2	103,7	104,3	107,2	100,3
Таласская область	22 854,6	24 362,0	26 993,2	28 297,0	30 630,1	34 219,0	35 093,4
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	121,4	102,1	106,5	100,5	104,0	107,0	101,1
Чуйская область	183 840,4	198 138,8	212 509,0	227 661,8	238 465,4	296 620,5	305 829,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	110,1	103,4	103,1	102,7	100,7	119,1	102,1
Город Бишкек	56 548,2	61 093,6	65 728,0	72 195,3	75 904,7	93 128,4	96 384,6
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	107,8	103,5	103,4	105,2	101,2	117,6	102,8
Город Ош	6 072,2	6 445,6	7 068,2	7 899,5	8 395,3	9 573,6	9 747,5
Индекс физического объема, в % к предыдущему году	90,5	101,5	105,3	107,1	102,2	109,3	100,5

5

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала ни жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Физикалык көлөмдүн индекси, мурдагы жылга карата % менен	90,5	101,5	105,3	107,1	102,2	109,3	100,5
Кызматтарды көрсөтүү чөйрөсүнүн дүң чыгарылышы (млн сом)¹							
Кыргыз Республикасы, бардыгы	726 064,1	857 311,8	996 558,8	1 157 171,8	1 331 298,7	1 531 021,4	1 766 866,2
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	105,1	104,9	105,2	105,2	105,0	105,4	105,8
Баллардын индекси, мурдагы жылга карата, % менен	119,1	112,6	110,5	110,4	109,6	109,1	109,1
Баткен облусу	25 091,7	29 299,9	33 750,6	39 045,6	44 950,9	52 008,0	60 177,1
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	105,1	103,7	104,4	104,6	104,8	105,9	106,0
Жалал-Абад облусу	68 615,7	80 284,2	93 984,9	109 284,7	124 108,1	147 577,4	168 630,3
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	105,1	104,0	105,8	105,5	103,8	109,0	104,7
Ысык-Көл облусу	30 895,6	36 134,8	42 719,7	50 148,7	57 534,3	68 871,5	79 207,7
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	103,3	103,5	107,0	106,7	104,7	109,4	105,3
Нарын облусу	18 308,5	21 287,8	24 263,2	27 776,4	31 370,2	35 418,7	39 955,1
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	104,5	103,9	103,2	103,8	103,4	103,4	103,4
Ош облусу	51 268,5	60 501,2	71 521,0	82 587,5	95 545,4	111 891,1	130 155,0
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	107,1	104,6	107,1	104,8	105,5	107,6	106,5
Талас облусу	20 518,6	24 192,7	28 004,4	32 307,1	37 066,1	42 615,2	48 761,7
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	105,4	104,4	104,4	104,6	104,5	105,4	104,9
Чүй облусу	73 453,1	86 941,5	104 446,6	120 387,1	142 744,3	165 294,8	196 667,1

¹ 2022-жылы Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигинин баалоосу

6

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предв. факт.	ожида.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Валовой выпуск сферы услуг (млн сомон)¹							
Кыргызская Республика, всего	726 064,1	857 311,8	996 558,8	1 157 171,8	1 331 298,7	1 531 021,4	1 766 866,2
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,1	104,9	105,2	105,2	105,0	105,4	105,8
Индекс цен, в % к предыдущему году	119,1	112,6	110,5	110,4	109,6	109,1	109,1
Баткенская область	25 091,7	29 299,9	33 750,6	39 045,6	44 950,9	52 008,0	60 177,1
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,1	103,7	104,4	104,6	104,8	105,9	106,0
Джалал-Абадская область	68 615,7	80 284,2	93 984,9	109 284,7	124 108,1	147 577,4	168 630,3
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,1	104,0	105,8	105,5	103,8	109,0	104,7
Иссык-Кульская область	30 895,6	36 134,8	42 719,7	50 148,7	57 534,3	68 871,5	79 207,7
Темп реального роста, в % к предыдущему году	103,3	103,5	107,0	106,7	104,7	109,4	105,3
Нарынская область	18 308,5	21 287,8	24 263,2	27 776,4	31 370,2	35 418,7	39 955,1
Темп реального роста, в % к предыдущему году	104,5	103,9	103,2	103,8	103,4	103,4	103,4
Ошская область	51 268,5	60 501,2	71 521,0	82 587,5	95 545,4	111 891,1	130 155,0
Темп реального роста, в % к предыдущему году	107,1	104,6	107,1	104,8	105,5	107,6	106,5
Таласская область	20 518,6	24 192,7	28 004,4	32 307,1	37 066,1	42 615,2	48 761,7
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,4	104,4	104,4	104,6	104,5	105,4	104,9
Чуйская область	73 453,1	86 941,5	104 446,6	120 387,1	142 744,3	165 294,8	196 667,1
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,6	105,3	109,0	104,1	108,2	106,1	109,0
Город Бишкек	382 427,5	451 590,2	519 504,8	600 116,1	685 604,3	774 009,5	885 130,0

¹ Оценка Министерства экономики и коммерции Кыргызской Республики за 2022 год

6

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын алы ни жүзүндө	күтүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	105,6	105,3	109,0	104,1	108,2	106,1	109,0
Бишкек шаары	382 427,5	451 590,2	519 504,8	600 116,1	685 604,3	774 009,5	885 130,0
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	104,5	105,0	104,1	104,7	104,3	103,5	104,9
Ош шаары	55 485,0	67 079,5	78 363,6	95 518,6	112 375,0	133 335,2	158 182,2
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	108,2	107,6	105,3	110,0	107,5	108,8	108,8
Анын ичинде:							
Дүң жана чекене сооданын дүң чыгарылышы; автомобилдерди жана мотоциклдерди өңдөө, (млн сом) ¹							
Кыргыз Республикасы, бардыгы	252 237,7	313 418,6	380 101,1	461 169,5	545 989,2	646 571,4	765 768,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	107,6	107,1	108,2	108,1	106,7	107,3	107,5
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	115,8	116,0	112,1	112,2	111,0	110,3	110,2
Баткен облусу	9 165,6	10 951,0	12 828,5	15 113,3	17 782,3	20 893,8	24 693,8
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	104,7	103,0	104,5	105,0	106,0	106,5	107,2
Жалал-Абад облусу	28 232,6	34 187,3	42 236,5	50 469,6	61 283,1	72 542,3	87 283,4
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	107,0	104,4	110,2	106,5	109,4	107,3	109,2
Ысык-Көл облусу	8 646,5	10 573,0	12 929,8	15 609,8	18 920,9	23 004,0	27 776,1
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	106,5	105,4	109,1	107,6	109,2	110,2	109,6
Нарын облусу	4 675,0	5 905,6	7 255,7	8 841,1	10 853,8	13 112,4	15 962,1
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	104,3	108,9	109,6	108,6	110,6	109,5	110,5

¹2022-жылга Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигинин баалоосу

7

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предв. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Темп реального роста, в % к предыдущему году	104,5	105,0	104,1	104,7	104,3	103,5	104,9
Город Ош	55 485,0	67 079,5	78 363,6	95 518,6	112 375,0	133 335,2	158 182,2
Темп реального роста, в % к предыдущему году	108,2	107,6	105,3	110,0	107,5	108,8	108,8
В том числе:							
Валовой выпуск оптовой и розничной торговли; ремонт автомобилей и мотоциклов (млн сомов) ¹							
Кыргызская Республика, всего	252 237,7	313 418,6	380 101,1	461 169,5	545 989,2	646 571,4	765 768,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	107,6	107,1	108,2	108,1	106,7	107,3	107,5
Индекс цен, в % к предыдущему году	115,8	116,0	112,1	112,2	111,0	110,3	110,2
Баткенская область	9 165,6	10 951,0	12 828,5	15 113,3	17 782,3	20 893,8	24 693,8
Темп реального роста, в % к предыдущему году	104,7	103,0	104,5	105,0	106,0	106,5	107,2
Джалал-Абадская область	28 232,6	34 187,3	42 236,5	50 469,6	61 283,1	72 542,3	87 283,4
Темп реального роста, в % к предыдущему году	107,0	104,4	110,2	106,5	109,4	107,3	109,2
Иссык-Кульская область	8 646,5	10 573,0	12 929,8	15 609,8	18 920,9	23 004,0	27 776,1
Темп реального роста, в % к предыдущему году	106,5	105,4	109,1	107,6	109,2	110,2	109,6
Нарынская область	4 675,0	5 905,6	7 255,7	8 841,1	10 853,8	13 112,4	15 962,1
Темп реального роста, в % к предыдущему году	104,3	108,9	109,6	108,6	110,6	109,5	110,5
Ошская область	25 136,3	31 063,9	37 930,7	46 388,5	56 640,4	67 484,6	81 680,4
Темп реального роста, в % к предыдущему году	108,5	106,5	108,9	109,0	110,0	108,0	109,8
Таласская область	10 138,5	12 607,3	15 206,9	18 529,5	22 521,7	27 207,7	32 674,5

¹Оценка Министерства экономики и коммерции Кыргызской Республики за 2022 год

7

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алтын жаш ин жетүүдө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Ош облусу	25 136,3	31 063,9	37 930,7	46 388,5	56 640,4	67 484,6	81 680,4
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	108,5	106,5	108,9	109,0	110,0	108,0	109,8
Талас облусу	10 138,5	12 607,3	15 206,9	18 529,5	22 321,7	27 207,7	32 674,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	105,0	107,2	107,6	108,6	109,5	109,5	109,0
Чүй облусу	41 332,1	52 212,4	62 978,4	76 738,7	92 272,0	110 458,4	130 685,7
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	107,6	108,9	107,6	108,6	108,3	108,5	107,4
Бишкек шаары	97 798,1	123 051,5	150 417,5	183 735,8	212 299,7	248 697,1	290 143,4
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	109,1	108,5	109,0	108,9	104,1	106,2	105,9
Ош шаары	27 113,1	32 866,5	38 317,1	45 743,3	53 415,4	63 171,0	74 869,0
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	105,1	104,5	104,0	106,4	105,2	107,2	107,5
Көрсөтүлгөн рыноктук кызматтардын көлөмү, (млн сом)							
Кыргыз Республикасы, бардыгы	1 187 317,6	1 449 586,8	1 729 628,8	2 064 430,8	2 414 831,7	2 825 129,7	3 308 806,0
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	107,1	106,5	107,2	107,1	106,1	106,7	106,9
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	114,8	114,6	111,3	111,4	110,3	109,7	109,6
Баткен облусу	24 515,1	29 920,4	35 499,3	42 037,7	49 252,4	57 568,4	65 035,4
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	102,8	106,5	106,6	106,3	106,2	106,5	103,1
Жалал-Абад облусу	108 825,9	134 068,1	159 663,0	189 959,4	223 620,5	264 191,3	317 852,4
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	107,5	107,5	107,0	106,8	106,7	107,7	109,8
Нысык-Көл облусу	40 798,1	50 495,0	60 978,0	72 548,7	85 862,8	101 632,6	117 528,2

8

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предп. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,0	107,2	107,6	108,6	109,5	109,5	109,0
Чүйская область	41 332,1	52 212,4	62 978,4	76 738,7	92 272,0	110 458,4	130 685,7
Темп реального роста, в % к предыдущему году	107,6	108,9	107,6	108,6	108,3	108,5	107,4
Город Бишкек	97 798,1	123 051,5	150 417,5	183 735,8	212 299,7	248 697,1	290 143,4
Темп реального роста, в % к предыдущему году	109,1	108,5	109,0	108,9	104,1	106,2	105,9
Город Ош	27 113,1	32 866,5	38 317,1	45 743,3	53 415,4	63 171,0	74 869,0
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,1	104,5	104,0	106,4	105,2	107,2	107,5
Объем оказанных рыночных услуг (млн сомов)							
Кыргызская Республика, всего	1 187 317,6	1 449 586,8	1 729 628,8	2 064 430,8	2 414 831,7	2 825 129,7	3 308 806,0
Темп реального роста, в % к предыдущему году	107,1	106,5	107,2	107,1	106,1	106,7	106,9
Индекс цен, в % к предыдущему году	114,8	114,6	111,3	111,4	110,3	109,7	109,6
Баткенская область	24 515,1	29 920,4	35 499,3	42 037,7	49 252,4	57 568,4	65 035,4
Темп реального роста, в % к предыдущему году	102,8	106,5	106,6	106,3	106,2	106,5	103,1
Джалал-Абадская область	108 825,9	134 068,1	159 663,0	189 959,4	223 620,5	264 191,3	317 852,4
Темп реального роста, в % к предыдущему году	107,5	107,5	107,0	106,8	106,7	107,7	109,8
Нысык-Күльская область	40 798,1	50 495,0	60 978,0	72 548,7	85 862,8	101 632,6	117 528,2
Темп реального роста, в % к предыдущему году	113,2	108,0	108,5	106,8	107,3	107,9	105,5
Нарынская область	16 540,6	20 282,4	24 222,3	28 494,7	33 315,4	38 922,5	45 998,4
Темп реального роста, в % к предыдущему году	109,1	107,0	107,3	105,6	106,0	106,5	107,8
Ошская область	67 474,0	84 516,4	103 003,2	123 695,7	146 760,5	173 325,0	206 810,0

8

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	жылы ала нш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	113,2	108,0	108,5	106,8	107,3	107,9	105,5
Нарын облусу	16 540,6	20 282,4	24 222,3	28 494,7	33 315,4	38 922,5	45 998,4
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	109,1	107,0	107,3	105,6	106,0	106,5	107,8
Ош облусу	67 474,0	84 516,4	103 003,2	123 695,7	146 760,5	173 325,0	206 810,0
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	113,0	109,3	109,5	107,8	107,6	107,7	108,9
Талас облусу	30 051,3	37 090,6	44 625,6	52 795,2	61 960,0	72 228,0	82 578,1
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	109,0	107,7	108,1	106,2	106,4	106,3	104,3
Чүй облусу	140 543,4	171 676,1	201 871,0	237 927,6	273 173,7	316 637,6	378 267,9
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	110,9	106,6	105,6	105,8	104,1	105,7	109,0
Бишкек шаары	668 274,3	810 816,4	967 414,2	1 161 275,0	1 359 020,4	1 587 750,3	1 840 661,0
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	105,7	105,9	107,2	107,8	106,1	106,5	105,8
Ош шаары	90 294,9	110 721,4	132 352,2	155 697,0	181 866,1	212 874,0	254 074,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	104,9	107,0	107,4	105,6	105,9	106,7	108,9
Дүйнө жана чекене соода; автомобилдердин жана мотоциклдердин өздөш, (млн сом)							
Кыргыз Республикасы, бардыгы	944 770,1	1 168 704,3	1 410 949,5	1 704 144,1	2 008 349,2	2 367 440,9	2 791 047,6
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	107,5	106,9	108,0	107,9	106,5	107,1	107,3
Баалардын индекси, мурдагы жылга карага % менен	116,4	115,7	111,8	111,9	110,7	110,0	109,9
Баткен облусу	19 914,6	23 893,7	27 274,2	31 649,0	36 471,9	41 722,6	47 733,1
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	103,0	103,7	102,1	103,7	104,1	104,0	104,1

9

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предв. факт.	оценка	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Темп реального роста, в % к предыдущему году	113,0	109,3	109,5	107,8	107,6	107,7	108,9
Таласская область	30 051,3	37 090,6	44 625,6	52 795,2	61 960,0	72 228,0	82 578,1
Темп реального роста, в % к предыдущему году	109,0	107,7	108,1	106,2	106,4	106,3	104,3
Чуйская область	140 543,4	171 676,1	201 871,0	237 927,6	273 173,7	316 637,6	378 267,9
Темп реального роста, в % к предыдущему году	110,9	106,6	105,6	105,8	104,1	105,7	109,0
Город Бишкек	668 274,3	810 816,4	967 414,2	1 161 275,0	1 359 020,4	1 587 750,3	1 840 661,0
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,7	105,9	107,2	107,8	106,1	106,5	105,8
Город Ош	90 294,9	110 721,4	132 352,2	155 697,0	181 866,1	212 874,0	254 074,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	104,9	107,0	107,4	105,6	105,9	106,7	108,9
Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов (млн сомов)							
Кыргызская Республика, всего	944 770,1	1 168 704,3	1 410 949,5	1 704 144,1	2 008 349,2	2 367 440,9	2 791 047,6
Темп реального роста, в % к предыдущему году	107,5	106,9	108,0	107,9	106,5	107,1	107,3
Индекс цен, в % к предыдущему году	116,4	115,7	111,8	111,9	110,7	110,0	109,9
Баткенская область	19 914,6	23 893,7	27 274,2	31 649,0	36 471,9	41 722,6	47 733,1
Темп реального роста, в % к предыдущему году	103,0	103,7	102,1	103,7	104,1	104,0	104,1
Джалал-Абадская область	91 276,7	110 148,2	134 273,8	161 001,7	190 466,9	221 424,4	259 079,3
Темп реального роста, в % к предыдущему году	108,0	104,3	109,0	107,2	106,9	105,7	106,5
Несык-Кульская область	33 287,8	39 707,9	45 814,0	52 855,2	60 851,1	69 743,9	80 097,7
Темп реального роста, в % к предыдущему году	114,7	103,1	103,2	103,1	104,0	104,2	104,5
Нарынская область	12 697,9	15 279,1	17 679,9	20 575,2	23 596,7	26 682,6	30 150,6

9

Аталыны	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала ны жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Жаал-Абад облусу	91 276,7	110 148,2	134 273,8	161 001,7	190 466,9	221 424,4	259 079,3
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	108,0	104,3	109,0	107,2	106,9	105,7	106,5
Ысык-Көл облусу	33 287,8	39 707,9	45 814,0	52 855,2	60 851,1	69 743,9	80 097,7
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	114,7	103,1	103,2	103,1	104,0	104,2	104,5
Нарын облусу	12 697,9	15 279,1	17 679,9	20 575,2	23 596,7	26 682,6	30 350,6
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	103,5	104,0	103,5	104,0	103,6	102,8	103,5
Ош облусу	61 498,0	73 999,3	87 123,2	104 890,5	121 571,1	143 265,5	168 321,3
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	113,5	104,0	105,3	107,6	104,7	107,1	106,9
Талас облусу	24 111,7	29 654,8	34 646,0	41 211,3	47 901,9	55 429,8	64 450,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	108,7	106,3	104,5	106,3	105,0	105,2	105,8
Чүй облусу	129 072,6	159 062,9	194 548,6	239 469,8	282 951,5	334 542,8	394 042,4
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	111,0	106,5	109,4	110,0	106,7	107,5	107,2
Бишкек шаары	499 781,5	625 663,5	758 948,6	918 903,0	1 084 529,4	1 281 222,8	1 515 076,7
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	106,0	108,2	108,5	108,2	106,6	107,4	107,6
Ош шаары	73 129,3	91 294,8	110 641,3	133 588,4	160 008,7	193 406,5	231 896,2
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	104,9	107,9	108,4	107,9	108,2	109,9	109,1
Курулуштун дүң продукциясы (млн сом)							
Кыргыз Республикасы, бардыгы	175 749,8	205 373,7	234 863,3	265 803,0	301 412,3	340 440,7	385 669,6
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	108,0	107,9	108,5	108,3	108,1	108,5	108,2

10

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	ожкл.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Темп реального роста, в % к предыдущему году	103,5	104,0	103,5	104,0	103,6	102,8	103,5
Ошская область	61 498,0	73 999,3	87 123,2	104 890,5	121 571,1	143 265,5	168 321,3
Темп реального роста, в % к предыдущему году	113,5	104,0	105,3	107,6	104,7	107,1	106,9
Таласская область	24 111,7	29 654,8	34 646,0	41 211,3	47 901,9	55 429,8	64 450,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	108,7	106,3	104,5	106,3	105,0	105,2	105,8
Чуйская область	129 072,6	159 062,9	194 548,6	239 469,8	282 951,5	334 542,8	394 042,4
Темп реального роста, в % к предыдущему году	111,0	106,5	109,4	110,0	106,7	107,5	107,2
Город Бишкек	499 781,5	625 663,5	758 948,6	918 903,0	1 084 529,4	1 281 222,8	1 515 076,7
Темп реального роста, в % к предыдущему году	106,0	108,2	108,5	108,2	106,6	107,4	107,6
Город Ош	73 129,3	91 294,8	110 641,3	133 588,4	160 008,7	193 406,5	231 896,2
Темп реального роста, в % к предыдущему году	104,9	107,9	108,4	107,9	108,2	109,9	109,1
Валовая продукция строительства (млн сомов)							
Кыргызская Республика, всего	175 749,8	205 373,7	234 863,3	265 803,0	301 412,3	340 440,7	385 669,6
Темп реального роста, в % к предыдущему году	108,0	107,9	108,5	108,3	108,1	108,5	108,2
Индекс цен, в % к предыдущему году	109,7	108,3	105,4	104,5	104,9	104,1	104,7
Баткенская область	3 704,2	4 082,7	4 463,8	4 857,0	5 319,2	5 858,7	6 353,6
Темп реального роста, в % к предыдущему году	60,3	102,0	103,8	104,1	104,8	105,6	103,5
Джалал-Абадская область	26 753,7	30 907,8	35 606,1	40 372,5	45 699,6	52 252,7	59 759,6
Темп реального роста, в % к предыдущему году	110,1	106,5	109,2	108,4	108,1	109,5	109,4
Иссык-Кульская область	22 026,8	25 903,6	29 623,1	33 624,2	38 063,0	42 865,0	48 016,6

10

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	ылдын ала ни жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Баалардын индекси, мурдагы жылга карата % менен	109,7	108,3	105,4	104,5	104,9	104,1	104,7
Баткен облусу	3 704,2	4 082,7	4 463,8	4 857,0	5 319,2	5 858,7	6 353,6
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	60,3	102,0	103,8	104,1	104,8	105,6	103,5
Жалал-Абад облусу	26 753,7	30 907,8	35 606,1	40 372,5	45 699,6	52 252,7	59 759,6
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	110,1	106,5	109,2	108,4	108,1	109,5	109,4
Ысык-Көл облусу	22 026,8	25 903,6	29 623,1	33 624,2	38 063,0	42 865,0	48 016,6
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	100,3	108,5	108,5	108,1	107,8	108,4	106,9
Нарын облусу	4 598,9	5 169,2	5 812,6	6 511,5	7 341,1	8 120,4	9 216,4
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	101,4	103,6	106,8	107,0	107,8	106,2	108,4
Ош облусу	13 012,0	15 285,6	17 352,4	19 333,3	21 521,3	24 338,6	27 464,8
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	136,1	108,4	107,7	106,9	105,9	108,6	107,8
Талас облусу	2 713,3	5 563,4	5 985,9	6 609,5	7 429,5	8 300,2	9 336,8
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	90,2	189,5	102,1	105,9	106,8	107,4	107,3
Чүй облусу	21 910,2	24 895,4	28 282,5	31 903,3	36 365,0	41 199,2	46 955,2
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	105,2	105,0	107,9	108,2	108,7	109,2	108,9
Бишкек шаары	67 197,5	77 127,6	89 487,3	102 285,3	117 115,1	132 517,6	150 860,1
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	108,5	106,1	110,2	109,7	109,2	109,0	108,8
Ош шаары	13 833,1	16 438,3	18 249,6	20 306,3	22 558,6	24 988,4	27 706,4
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	133,8	109,4	105,3	106,2	105,9	105,1	105,7
Негизги капиталга инвестициялардын көлөмү (млн сом)							

11

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предв. факт.	ожд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Темп реального роста, в % к предыдущему году	100,3	108,5	108,5	108,1	107,8	108,4	106,9
Нарынская область	4 598,9	5 169,2	5 812,6	6 511,5	7 341,1	8 120,4	9 216,4
Темп реального роста, в % к предыдущему году	101,4	103,6	106,8	107,0	107,8	106,2	108,4
Ошская область	13 012,0	15 285,6	17 352,4	19 333,3	21 521,3	24 338,6	27 464,8
Темп реального роста, в % к предыдущему году	136,1	108,4	107,7	106,9	105,9	108,6	107,8
Таласская область	2 713,3	5 563,4	5 985,9	6 609,5	7 429,5	8 300,2	9 336,8
Темп реального роста, в % к предыдущему году	90,2	189,5	102,1	105,9	106,8	107,4	107,3
Чуйская область	21 910,2	24 895,4	28 282,5	31 903,3	36 365,0	41 199,2	46 955,2
Темп реального роста, в % к предыдущему году	105,2	105,0	107,9	108,2	108,7	109,2	108,9
Город Бишкек	67 197,5	77 127,6	89 487,3	102 285,3	117 115,1	132 517,6	150 860,1
Темп реального роста, в % к предыдущему году	108,5	106,1	110,2	109,7	109,2	109,0	108,8
Город Ош	13 833,1	16 438,3	18 249,6	20 306,3	22 558,6	24 988,4	27 706,4
Темп реального роста, в % к предыдущему году	133,8	109,4	105,3	106,2	105,9	105,1	105,7
Объем инвестиций в основной капитал (млн сомов)							
Кыргызская Республика, всего	138 333,0	168 573,5	195 834,5	223 771,9	247 079,8	273 607,8	302 322,9
Баткенская область	3 371,9	4 000,8	4 543,9	5 107,3	5 582,5	6 067,0	6 535,1
Жалал-Абадская область	30 885,0	37 153,5	43 474,2	49 890,7	55 220,9	60 769,4	67 342,4
Иссык-Кульская область	19 712,4	23 983,1	27 740,4	31 516,0	34 915,1	38 531,3	42 216,0
Нарынская область	3 824,9	4 647,5	5 407,6	6 170,6	6 808,3	7 539,8	8 273,3
Ошская область	9 902,2	11 616,4	13 280,8	15 033,1	16 631,7	18 285,9	20 348,5
Таласская область	1 977,9	6 062,1	6 804,9	7 537,9	8 409,3	9 441,2	10 165,3
Чуйская область	13 908,8	16 609,4	18 953,2	21 929,6	24 306,3	26 988,2	29 935,7
Город Бишкек	47 200,9	55 513,9	65 264,8	75 005,8	82 461,8	91 736,7	102 060,7

11

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жүзүлө	күтүлүү	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Кыргыз Республикасы, бардыгы	138 333,0	168 573,5	195 834,5	223 771,9	247 079,8	273 607,8	302 322,9
Баткен облусу	3 371,9	4 000,8	4 543,9	5 107,3	5 582,5	6 067,0	6 535,1
Жалал-Абад облусу	30 885,0	37 133,5	43 474,2	49 890,7	55 220,9	60 769,4	67 342,4
Ысык-Көл облусу	19 712,4	23 983,1	27 740,4	31 516,0	34 915,1	38 531,3	42 216,0
Нарын облусу	3 824,9	4 647,5	5 407,6	6 170,6	6 808,3	7 539,8	8 273,3
Ош облусу	9 902,2	11 616,4	13 280,8	15 033,1	16 631,7	18 285,9	20 548,5
Талас облусу	1 977,9	6 062,1	6 804,9	7 537,9	8 409,3	9 441,2	10 165,3
Чүй облусу	13 908,8	16 609,4	18 953,2	21 929,6	24 306,3	26 988,2	29 935,7
Бишкек шаары	47 200,9	55 513,9	65 264,8	75 005,8	82 461,8	91 736,7	102 060,7
Ош шаары	7 549,0	8 986,8	10 364,6	11 580,8	12 743,9	14 248,5	15 246,0
Экономикада иштеген адамдардын саны, миң адам							
Кыргыз Республикасы, бардыгы	2 593,7	2 643,0	2 690,0	2 739,5	2 786,1	2 833,2	2 880,2
Баткен облусу	174,5	180,6	183,9	189,1	197,9	199,6	205,9
Жалал-Абад облусу	401,6	409,2	416,5	424,2	430,3	438,6	445,9
Ысык-Көл облусу	175,3	176,6	179,7	180,2	183,3	186,4	186,6
Нарын облусу	100,4	101,2	103,0	104,8	105,9	109,2	111,0
Ош облусу	640,4	655,7	664,3	679,2	690,9	700,8	712,5
Талас облусу	116,7	119,6	121,7	122,9	124,9	127,0	129,0
Чүй облусу	369,3	377,3	384,0	388,6	395,1	401,9	408,3
Бишкек шаары	496,6	505,9	519,0	528,5	532,7	542,8	551,8
Ош шаары	113,8	115,9	118,0	121,9	125,0	127,1	129,2
Түзүлгөн жумуш орундары, бирдик							
Кыргыз Республикасы, бардыгы	103 701	105 258	106 414	107 264	108 033	108 949	109 712
Баткен облусу	4 952	5 263	5 321	5 363	5 510	5 556	5 595
Жалал-Абад облусу	23 476	23 156	23 411	23 598	21 066	21 245	21 394
Ысык-Көл облусу	2 603	2 658	2 687	2 708	2 728	2 751	2 770
Нарын облусу	1 557	1 053	1 064	1 073	1 404	1 416	1 426

12

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	пред. факт.	ожд.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Город Ош	7 549,0	8 986,8	10 364,6	11 580,8	12 743,9	14 248,5	15 246,0
Численность занятых в экономике, тыс. человек							
Кыргызская Республика, всего	2 593,7	2 643,0	2 690,0	2 739,5	2 786,1	2 833,2	2 880,2
Баткенская область	174,5	180,6	183,9	189,1	197,9	199,6	205,9
Джалал-Абадская область	401,6	409,2	416,5	424,2	430,3	438,6	445,9
Иссык-Кульская область	175,3	176,6	179,7	180,2	183,3	186,4	186,6
Нарынская область	100,4	101,2	103,0	104,8	105,9	109,2	111,0
Ошская область	640,4	655,7	664,3	679,2	690,9	700,8	712,5
Талаская область	116,7	119,6	121,7	122,9	124,9	127,0	129,0
Чуйская область	369,3	377,3	384,0	388,6	395,1	401,9	408,3
Город Бишкек	496,6	505,9	519,0	528,5	532,7	542,8	551,8
Город Ош	113,8	115,9	118,0	121,9	125,0	127,1	129,2
Созданные рабочие места, единиц							
Кыргызская Республика, всего	103 701	105 258	106 414	107 264	108 033	108 949	109 712
Баткенская область	4 952	5 263	5 321	5 363	5 510	5 556	5 595
Джалал-Абадская область	23 476	23 156	23 411	23 598	21 066	21 245	21 394
Иссык-Кульская область	2 603	2 658	2 687	2 708	2 728	2 751	2 770
Нарынская область	1 557	1 053	1 064	1 073	1 404	1 416	1 426
Ошская область	4 942	4 947	5 001	5 041	5 078	5 121	5 156
Талаская область	1 886	1 379	1 596	1 609	2 701	2 724	2 743
Чуйская область	30 513	28 630	28 945	29 176	29 385	29 634	29 842
Город Бишкек	31 133	35 998	36 394	36 685	38 351	38 677	38 948
Город Ош	2 639	1 974	1 995	2 011	1 810	1 825	1 838
Уровень общей безработицы, %							
Кыргызская Республика, всего	5,2	5,2	5,2	5,1	5,1	5,1	5,0
Баткенская область	6,4	6,4	6,5	6,3	6,3	6,2	6,2
Джалал-Абадская область	11,1	10,9	10,9	10,8	10,6	10,6	10,5
Иссык-Кульская область	6,2	6,3	6,4	6,2	6,2	6,2	6,1
Нарынская область	6,2	6,2	6,2	6,1	6,1	6,0	6,0
Ошская область	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8

12

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нш жүзүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Ош облусу	4 942	4 947	5 001	5 041	5 078	5 121	5 156
Талас облусу	1 886	1 579	1 596	1 609	2 701	2 724	2 743
Чүй облусу	30 513	28 630	28 945	29 176	29 385	29 634	29 842
Бишкек шаары	31 133	35 998	36 394	36 685	38 351	38 677	38 948
Ош шаары	2 639	1 974	1 995	2 011	1 810	1 825	1 838
Жалпы жумушсуздуктун деңгээли, %							
Кыргыз Республикасы, бардыгы	5,2	5,2	5,2	5,1	5,1	5,1	5,0
Баткен облусу	6,4	6,4	6,5	6,3	6,3	6,2	6,2
Жалал-Абад облусу	11,1	10,9	10,9	10,8	10,6	10,6	10,5
Ысык-Көл облусу	6,2	6,3	6,4	6,2	6,2	6,2	6,1
Нарын облусу	6,2	6,2	6,2	6,1	6,1	6,0	6,0
Ош облусу	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8
Талас облусу	2,6	2,6	2,6	2,6	2,5	2,4	2,4
Чүй облусу	5,2	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,1
Бишкек шаары	4,0	4,1	4,1	4,0	3,9	3,9	3,9
Ош шаары	2,8	2,7	2,7	2,6	2,6	2,6	2,5
Орточо айлык эмгек акы, сом							
Кыргыз Республикасы, бардыгы	26 620	30 174,5	33 582,9	37 567,5	40 830,2	44 173,3	47 695,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга караганда % менен	115,7	101,5	102,8	101,8	103,2	103,7	103,8
Баткен облусу	21 690	23 786,1	26 119,0	28 728,7	31 565,1	34 633,7	37 946,9
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга караганда % менен	146,4	98,2	101,5	100,1	104,3	105,2	105,3
Жалал-Абад облусу	25 826	30 537,8	35 781,9	40 493,7	45 205,6	49 917,4	54 629,2
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга караганда % менен	129,7	105,9	108,3	102,9	106,0	105,9	105,2
Ысык-Көл облусу	20 513	22 575,8	24 871,7	27 439,9	30 231,2	33 251,1	36 511,7

13

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	предв. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Таласская область	2,6	2,6	2,6	2,6	2,5	2,4	2,4
Чуйская область	5,2	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,1
Город Бишкек	4,0	4,1	4,1	4,0	3,9	3,9	3,9
Город Ош	2,8	2,7	2,7	2,6	2,6	2,6	2,5
Среднемесячная оплата труда, сомон							
Кыргызская Республика, всего	26 620	30 174,5	33 582,9	37 567,5	40 830,2	44 173,3	47 695,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	115,7	101,5	102,8	101,8	103,2	103,7	103,8
Баткенская область	21 690	23 786,1	26 119,0	28 728,7	31 565,1	34 633,7	37 946,9
Темп реального роста, в % к предыдущему году	146,4	98,2	101,5	100,1	104,3	105,2	105,3
Жалал-Абадская область	25 826	30 537,8	35 781,9	40 493,7	45 205,6	49 917,4	54 629,2
Темп реального роста, в % к предыдущему году	129,7	105,9	108,3	102,9	106,0	105,9	105,2
Исык-Кульская область	20 513	22 575,8	24 871,7	27 439,9	30 231,2	33 251,1	36 511,7
Темп реального роста, в % к предыдущему году	59,7	98,6	101,8	100,4	104,6	105,4	105,6
Нарынская область	27 452	28 588,6	29 853,7	31 268,8	32 806,8	34 470,8	36 267,4
Темп реального роста, в % к предыдущему году	134,3	93,3	96,5	95,3	99,6	100,7	101,1
Ошская область	20 366	22 575,8	24 612,2	27 057,6	28 502,0	29 730,4	30 927,3
Темп реального роста, в % к предыдущему году	142,4	99,3	100,7	100,0	100,0	100,0	100,0
Таласская область	26 804	28 170,1	29 690,5	31 391,4	33 239,9	35 239,8	37 399,1
Темп реального роста, в % к предыдущему году	143,5	94,1	97,4	96,2	100,5	101,6	102,0
Чуйская область	22 989	27 234,8	31 960,1	37 246,1	42 991,2	49 206,7	55 917,8
Темп реального роста, в % к предыдущему году	126,5	106,1	108,4	106,0	109,6	109,7	109,2
Город Бишкек	32 229	37 963	44 345	50 080	55 814	61 548	67 283

13

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	алдын ала нн жүзүшө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	59,7	98,6	101,8	100,4	104,6	105,4	105,6
Нарын облусу	27 452	28 588,6	29 853,7	31 268,8	32 806,8	34 470,8	36 267,4
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	134,3	93,3	96,5	95,3	99,6	100,7	101,1
Ош облусу	20 366	22 575,8	24 612,2	27 057,6	28 502,0	29 730,4	30 927,3
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	142,4	99,3	100,7	100,0	100,0	100,0	100,0
Талас облусу	26 804	28 170,1	29 690,5	31 391,4	33 239,9	35 239,8	37 399,1
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	143,5	94,1	97,4	96,2	100,5	101,6	102,0
Чүй облусу	22 989	27 234,8	31 960,1	37 246,1	42 991,2	49 206,7	55 917,8
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	126,5	106,1	108,4	106,0	109,6	109,7	109,2
Бишкек шаары	32 229	37 963	44 345	50 080	55 814	61 548	67 283
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	122,6	105,5	107,9	102,7	105,8	105,7	105,1
Ош шаары	24 811	26 119	27 574	29 203	30 972	32 887	34 954
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	139,0	94,3	97,6	96,3	100,7	101,8	102,2
Жашоо минимуму, сом							
Кыргыз Республикасы, бардыгы	7 178,3	8 016,0	8 674,9	9 536,9	10 046,0	10 479,0	10 900,8
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	114,5	111,7	108,2	109,9	105,3	104,3	104,0
Баткен облусу	7 016,2	8 081,2	8 727,7	9 347,4	10 113,9	10 619,6	10 980,7
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карага % менен	115,2	115,2	108,0	107,1	108,2	105,0	103,4
Жалал-Абад облусу	7 542,0	8 228,3	8 804,3	9 508,6	9 984,0	10 383,4	10 767,6

14

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	прев. факт.	ожид.	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Темп реального роста, в % к предыдущему году	122,6	105,5	107,9	102,7	105,8	105,7	105,1
Город Ош	24 811	26 119	27 574	29 203	30 972	32 887	34 954
Темп реального роста, в % к предыдущему году	139,0	94,3	97,6	96,3	100,7	101,8	102,2
Прогнозный минимум, сом							
Кыргызская Республика, всего	7 178,3	8 016,0	8 674,9	9 536,9	10 046,0	10 479,0	10 900,8
Темп роста, в % к предыдущему году	114,5	111,7	108,2	109,9	105,3	104,3	104,0
Баткенская область	7 016,2	8 081,2	8 727,7	9 347,4	10 113,9	10 619,6	10 980,7
Темп реального роста, в % к предыдущему году	115,2	115,2	108,0	107,1	108,2	105,0	103,4
Джалал-Абдинская область	7 542,0	8 228,3	8 804,3	9 508,6	9 984,0	10 383,4	10 767,6
Темп реального роста, в % к предыдущему году	113,4	109,1	107,0	108,0	105,0	104,0	103,7
Иссык-Кульская область	6 780,9	7 526,8	8 098,8	8 827,7	9 269,1	9 667,6	10 073,7
Темп реального роста, в % к предыдущему году	116,3	111,0	107,6	109,0	105,0	104,3	104,2
Нарынская область	7 023,9	7 733,3	8 344,2	9 162,0	9 629,2	10 033,6	10 465,1
Темп реального роста, в % к предыдущему году	113,8	110,1	107,9	109,8	105,1	104,2	104,3
Ошская область	6 827,7	7 442,2	8 037,5	8 760,9	9 199,0	9 566,9	9 959,2
Темп реального роста, в % к предыдущему году	108,4	109,0	108,0	109,0	105,0	104,0	104,1
Таласская область	6 608,3	7 289,0	7 850,2	8 556,7	9 001,7	9 361,8	9 735,0
Темп реального роста, в % к предыдущему году	114,8	110,3	107,7	109,0	105,2	104,0	104,2
Чуйская область	6 895,3	7 667,6	8 281,0	9 042,9	9 531,2	9 931,5	10 368,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	115,3	111,2	108,0	109,2	105,4	104,2	104,4

14

Аталышы	2022-жыл	2023-жыл	2024-жыл	2025-жыл	2026-жыл	2027-жыл	2028-жыл
	пайыз өлчөмүндө	күтүлүүдө	болжол	болжол	болжол	болжол	болжол
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	113,4	109,1	107,0	108,0	105,0	104,0	103,7
Ысык-Көл облусу	6 780,9	7 526,8	8 098,8	8 827,7	9 269,1	9 667,6	10 073,7
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	116,3	111,0	107,6	109,0	105,0	104,3	104,2
Нарын облусу	7 023,9	7 733,3	8 344,2	9 162,0	9 629,2	10 033,6	10 465,1
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	113,8	110,1	107,9	109,8	105,1	104,2	104,3
Ош облусу	6 827,7	7 442,2	8 037,5	8 760,9	9 199,0	9 566,9	9 959,2
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	108,4	109,0	108,0	109,0	105,0	104,0	104,1
Талас облусу	6 608,3	7 289,0	7 850,2	8 556,7	9 001,7	9 361,8	9 755,0
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	114,8	110,3	107,7	109,0	105,2	104,0	104,2
Чүй облусу	6 895,3	7 667,6	8 281,0	9 042,9	9 531,2	9 931,5	10 368,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	115,3	111,2	108,0	109,2	105,4	104,2	104,4
Бишкек шаары	7 306,7	8 154,3	8 831,1	9 714,2	10 248,5	10 709,7	11 127,4
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	115,7	111,6	108,3	110,0	105,5	104,5	103,9
Ош шаары	7 105,3	7 965,0	8 642,0	9 489,0	10 001,4	10 441,4	10 869,5
Реалдуу өсүү темпи, мурдагы жылга карата % менен	112,0	112,1	108,5	109,8	105,4	104,4	104,1

15

Наименование	2022 год	2023 год	2024 год	2025 год	2026 год	2027 год	2028 год
	преды. факт.	оценка	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Город Бишкек	7 306,7	8 154,3	8 831,1	9 714,2	10 248,5	10 709,7	11 127,4
Темп реального роста, в % к предыдущему году	115,7	111,6	108,3	110,0	105,5	104,5	103,9
Город Ош	7 105,3	7 965,0	8 642,0	9 489,0	10 001,4	10 441,4	10 869,5
Темп реального роста, в % к предыдущему году	112,0	112,1	108,5	109,8	105,4	104,4	104,1

11

600-4